29 EKİM 1989 YIL:7 SAYI:43 2500 TL.

nokta

Sovyetler Birliği'ndeki gelişmeler, UFO tartışmalarını büyüttü

UZAYLILAR DÜNYADA

Cumhurbaşkanlığı töreni

Özal'ın elini kimler sıkacak, kimler sıkmayacak?

Katil kolektör

Marmara balıklarının neden öldüğü saptandı

KİŞİLİK ÇİZGİSİ
ANTALYA
DENİZLİ
İZMİR
KADIKÖY
mithat

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

Özal'ın elini kim sıkacak? 20
Marmara'yı öldüren kolektör 22
Kenan Evren mahkeme kapılarında 29
SHP'de "Kürt krizi" 31
Eskort Servis hizmetinizde 34
Polonya'da bir Türk prensi 36

FOTO-RÖPORTAJ

Filipinler'de elle ameliyat 38

DÜNYA

Avrupa'da İslam 50
İşbirlikçi Filistinliler 54
Söyleşi/Jane Fonda 58

KAPAK

UFO tartışması gündemde 60

İNSANLAR

Farklı yüzler /Gerede'ler 66
Küskün ANAP'lı Karaduman 70
Günlerin Getirdiği 74

TOPLUM

Söyleşi/ Hagop Sıvaslıyan 76
İkizlerin esrarı 80
Tenasül hayatımız 84

KÜLTÜR—SANAT

Söyleşi/ Halit Refiğ 88
Indiana Jones Türkiye'de 90
Söyleşi/Regis Debray 94

HAFTANIN İÇİNDEN

Özal Çankaya yolunda 100
Sertifikalı konut 103
Portre/ Fethi Çelikbaş 104
Haftanın İçinden/ Türkiye 105
Haftanın İçinden/ Dünya 106

SPOR

Fotospor atakta 108

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Mektuplar 110
Bulmaca 111
Test 113
Karikatür 114

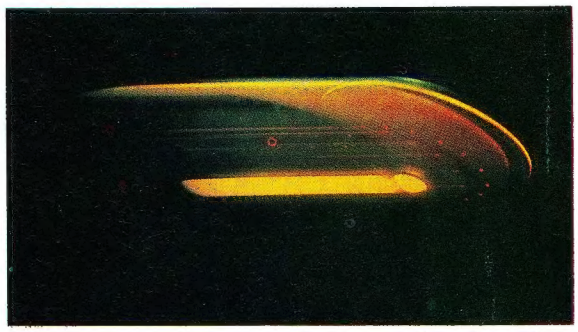

Kapak tasarım ve fotoğrafı: Beysun GÖKÇİN

UZAYLILARI BEKLERKEN Her yıl birkaç "uzaylıları gördüm" vakası yaşanıyor, iki hafta önce Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi. Yüzlerce UFO gözlemi yapılıyor. Ve aynı soru: Uzaylılar geldi mi, gelecekler mi? Belki de geldiler, biz görmüyoruz.

(Sayfa 60)

"ÇANKAYA'DAKİ ÖZAL"A NASIL BAKIYORLAR? "Cumhurbaşkanı Özal"ın elini kimler sıkacak? Nokta, bürokratlardan siyasilere, meslek kuruluşlarından derneklere uzanarak araştırdı.

(Sayfa 20)

MARMARA'YI KOLEKTÖR VURDU Toplu balık ölümlerine, Haliç ve kanalizasyon sularını arıtılmaksızın Marmara'ya boca eden Yenikapı Kolektörü'nün yol açtığı, ilk kez bilimsel verilerle kanıtlandı.

(Sayfa 22)

YA SİHİRDİR, YA MARİFET Filipinler'de neşter yerine parmak kullanılarak yapılan ameliyatlar mucize mi, illüzyon mu? Coşkun Aral, bu akılalmaz yöntemi kendi üzerinde uygulattı ve Nokta için görüntüledi.

(Sayfa 38)

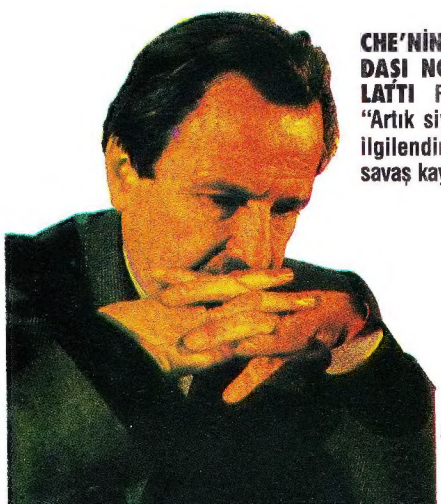

CHE'NİN SİLAH ARKADAŞI NOKTA'YA ANLATTI Regis Debray, "Artık siyaset beni hiç ilgilendirmiyor, çünkü savaş kaybedildi" diyor.

(Sayfa 94)

Rothmans
KING SIZE
BY SPECIAL APPOINTMENT
ROTHMANS OF PALL MALL, LONDON EST. 1890
Rothmans
KING SIZE
Famous all over the World

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları AŞ ve Süreli Yayınlar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı
ASİL NADİR

Yönetim Kurulu Başkan Vekili *Fahri Görgülü*
Yönetim Kurulu Başkan Vekili *Ercan Arıklı*

Yayın Kurulu Başkanı: *Dr. Adil Özkol*
Genel Yayın Yönetmeni: *Arda Uskan*
Ankara Temsilcisi: *Aycan Giritlioğlu*
Haber Müdürü: *Emin Tanrıyar*
Sorumlu Müdür: *Korhan Atay*
Ankara Temsilci Yardımcısı: *Aytekin Yıldız*
Dış Haberler: *Aydın Demirer*
Toplum: *Ali Boratav*
Kültür Sanat: *Haşmet Babaoğlu*
Foto Röportaj: *Levent Tayla*
Haftanın İçinden: *Can Kozanoğlu*
İnsanlar: *Ayda Özlü Çevik*

BÜROLAR İstanbul: *Mustafa Akkerman, Haşim Akman, Figen Akşit, Haluk Akter, Ayşe Arman, Mete Çubukçu, Ayşegül Devecioğlu, Yücel Göktürk, Metin Hakyeri, Aytekin Hatipoğlu, Sinan Hıncal, Siren İdemen, Cem İlhan, Viki İzrail, Sefa Kaplan, Mahmut Övür, İnci Özkan, Hatice Seçkin, Yurdanur Toprakoğlu, Hızır Tüzel, Esra Ünlüçerçi, Pınar Yeşilkaya, Erdir Zat.*

Özel Haber Birimi: *Şaziye Karlıklı, Mehmet Yalçın*
Ankara: *Erdal Kılıçoğlu (İstihbarat Şefi), Can Karakaş, İlter Sağırsoy, Müşerref Seçkin, Tansel Semerci*
Yurt Dışı: *İNGİLTERE: Övül Tezişler, FRANSA: Semih Vaner, İSVEÇ: Adbullah Görgün, HOLLANDA: Jale Şimşek, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis*

Görsel Yönetmen: *Mustafa Eren*
Görsel Yönetmen Yardımcısı: *Deniz Karanis*
Görsel Bölüm: *Tahsin Armağan (Teknik Sekreter), Nejat Ceyhan, Gamze Kutluk, Feyyaz Tandoruk*

Fotoğraf: *Adem Altan, Sedat Aral, Vahit Aras, Ertuğrul Balıkçıoğlu, Erzade Ertem, Batuhan Kıran, Çağrı Kılıççı, Zambak Tukan, Ümit Uznay*

Grafik: *Erdal Alay, Çetin Ceylan, Tanju Güngör, Yaman Tetik, Emre Ulaş*
Katkıda Bulunanlar: *Şahin Erkoçak, Hakkı Deveci, Ufuk Doğrusözsöyleyen, Sotiri Konomi, Gülçin Tahiroğlu, UBA*

Reklam ve Halkla İlişkiler: *Ayşe Şaşmaz (Genel Müdür Yardımcısı)*
Reklam Sorumluları: *Kadriye Ünlü, Naci Baltacı*

İdare: *Ümit Umar (Genel Müdür Yrd. Finansman), Turgay Huysal (Müessese Müdürü), Yıldırım Ünverdi (Satış Müdürü), Ayşe Karabece (Dış İlişkiler Müdürü), Cüneyt Altunç (Belge Bilgi Merkezi), Mehmet Karabat (İdare Müdürü-Ankara)*

Teknik: *Güman Birincioğlu (Müdür), Fazıl Mecit (Şef-Pikaj-Montaj), Figen Turna (Şef-Düzelti), Serpil Köse Tetik (Şef-Dizgi), Yalçın Salur-Ruhi Dilgimen (Şef-Kamera), Yurdakul Işıtman (Şef-Renk Ayrımı), Savaş Kayar (Şef-Fotoğraf Laboratuvarı)*

Adres: *Gelişim Yayınları, Levent-İSTANBUL*
Tel: *169 66 80 (20 hat), Fax 169 66 99*
Ankara Bürosu: *Konur Sokak, No 7/4 Kızılay, Tel: 117 44 50 (5 Hat), Fax Tel: 118 35 27 Telex 42008*
İzmir Bürosu: *Şehit Nevres Bulvarı Sedir Apt. No: 5/5 Alsancak-İzmir Tel: (51) 22 36 34 Fax: 22 36 33*

Basıldığı Yer: *Ge-Pa Basım Sanayii ve Ticaret AŞ-İstanbul*
Dağıtım: *Gameda Ltd. Şti. -İstanbul*

Yayın Kurulu: *Suay Aksoy, Ahmet Turhan Altıner, Duygu Asena, Korhan Atay, Haşmet Babaoğlu, Ali Boratav, Ayda Özlü Çevik, Aydın Demirer, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Atilla İlhan, Can Kozanoğlu, Mustafa Özyürek, Mustafa Sönmez, Emin Tanrıyar, Levent Tayla, Hıncal Uluç, Arda Uskan*

Yağmurun habercisi olan ilk damlalar, garip bir heyecan ve çocuksu bir coşkuyla dolduruyordu insanın içini. Uzun, sıcak ve kurak bir yazdan arta kalan son günlerin de can çekişmesi bitmişti artık. Mevsim değişmişti...

Sonra yağmur, tüm şiddetiyle boşandı İstanbul'un üstüne... Dur durak bilmeden yağıyor, yaşlı, âciz ve çaresiz bu koca şehri birbirine katıyordu.

Pazartesi, öğleden sonra olmuştu ve içimizdeki "garip heyecan ile çocuksu coşku", yerini bazı tatsız düşüncelere bırakmaya başlamıştı. İstanbul'daki açık havada satış yapan 150 gazete bayii, tezgâhlarını kapatmışlardı. Meteoroloji, yağmurun bir-iki gün daha aynı hızda devam edeceğini bildiriyordu. Bu da bizler için şu anlama geliyordu: Bir hafta önce dergimizin hemen hemen tamamına yakın bölümünü tüketen **Nokta** okurlarının bu hafta dergilerine ulaşması pek kolay olmayacaktı.

Oysa, "Hiç merak etmeyin" diyordu satış müdürümüz Yıldırım Ünverdi'nin telefondaki sesi... "Biz bu işi halledeceğiz, dağıtımda hiçbir aksama olmayacak..."

Gerçekten de olmadı. Ama bizler, pazartesi, salı ve çarşamba günleri delicesine yağan yağmuru, sıcak odalarımızın buğulu camları arkasından seyredip, yeni derginin hazırlıklarını yaparken, onlar zaman ve doğaya karşı bir savaşa girdiler. Seller götüren İstanbul'un o akıl almaz trafiği içinde, 150 bayi teker teker dolaşıldı, daha önce dağıtılan dergiler toplanıp, kapalı satış yerlerine ulaştırıldı. Çarşamba günü öğleden sonra ise aynı zorlu mücadele tersine yaşandı ve dergiler yeniden eski yerlerine taşındılar.

Böylece sizler, geçen hafta piyasaya dağıttığımız tüm dergileri tükettiniz. Evet, geçen hafta **Nokta**, kelimenin tam anlamıyla yok sattı. Üstelik artan tirajına ve yağmurun vazgeçmeyen inadına rağmen. Bu satırları yazabilmenin keyfini önce sizlere, sonra dağıtım elemanlarımızın bitmek tükenmek bilmeyen fedakârlığına borçluyuz...

.....

Cuma gecesi saat 22.25... **Nokta**'nın son hazırlıkları bitiyor... Bu satırları yazarken gözüm televizyona takılıyor... Uğur Dündar'ın Hodri Meydan adlı programında, şipşirin bir yüz... 12 yaşında cin gibi bir kız çocuğu. Anlattıkları, herhalde şu anda benim gibi milyonlarca kişiyi büyülüyor. "Biz büyüklerden bize ilgi göstermelerini, bizi desteklemelerini istiyoruz" diyor son derece ciddi bir ifadeyle... "Bu olay çok korkunç bir şey, bana korku veriyor ve üzüyor" diye sürdürüyor konuşmasını... Sözünü ettiği olay, çevre kirliliği ve doğanın katledilmesi. İlk kez geçen hafta **Nokta**'nın sayfalarında kamuoyuna tanıtılan Evrim Coşar bu küçük kızın adı... Ama ona "küçük" demeye insanın dili varmıyor doğrusu... Hele bu hafta Türkiye sayfalarımızda yer alan Marmara Denizi'nin katledilmesiyle ilgili haberi okuduktan sonra. Bu haber, Haliç Kolektörü'nün günde 1 milyon 700 bin metreküp pis suyu, arıtılmaksızın Marmara'ya boca ettiğini anlatıyor. Ve bu kolektör, giderek yok olmaya yaklaşan denizdeki yaşamın idam hükmünü imzalıyor. İşte ilk ipucu: 6 Ekim günü İstanbul sahillerinde karaya vuran binlerce ölü balık... Koskoca bir denizi elbirliği ile öldürüyoruz... Kimsenin kılı kıpırdamıyor...

Ve 12 yaşında bir kız çocuğu, bu vurdumduymaz topluma haykırıyor: "Durdurun bu katliamı..."

.....

Sen bildiğin yolda devam et Evrim...

Eğer utanacak yüzleri kalmışsa, amcalar utansın...

Arda Uskan

EN ÇOK SATAN KİTAPLAR

1.Özal Hikâyesi
Hasan Cemal,
Bilgi Yayınevi (1)

2.Aslında Aşk da Yok
Duygu Asena
Afa Yayınları (3)

3.Muzır Etkiler
Woody Allen
Altın Kitaplar (2)

4.Bir Kadın
Anne Delbee
Afa Yayınları (6)

5.Kışkırtılmış Erkeklik Bastırılmış Kadınlık
Erdal Atabek
Altın Kitaplar (5)

6.Kenan Evren'in Yazılmamış Anıları
B.Oran, F.Kocagöz
Bilgi Yayınevi (7)

7.Kadın Suretleri
Engin Ardıç
Cep Kitapları (8)

8.Japon Gülü
İlhan Selçuk
Çağdaş Yayıncılık (11)

9.Özal'a Laf Söyletmem
Ender Aral
Say Yayınları (–)

10.Tanrı
Woody Allen
Hil Yayıncılık (14)

11. Arabulucu
F.Forsyth
Altın Kitaplar (12)

12.Nasıl Sosyalizm, Hangi Yeşil, Ne İçin Sanayi
Rudolf Bahro
Ayrıntı Yayınları (15)

13.Fanatikler
Dean R.Koontz
İnkılap Yayınları (9)

14.Sonsuza Uzanan Köprü
Richard Bach
Arkadaş Yayınları (–)

15.Dünyayı Değiştiren On Yıl
Server Tanilli
Say Yayınları (13)

Bu listenin düzenlenmesinde başvurulan kitabevleri: İstanbul'da Ablalar (Yeşilköy), Akademi (Nişantaşı), Net (Galleria), Nezih (Kadıköy/Şaşkınbakkal), Gençlik (Kadıköy), Tuncer (Bakırköy), Beyaz Adam (Bakırköy/Kadıköy), Yeni Karamürsel (Şişli), İnkılâp (Cağaloğlu), Remzi (Cağaloğlu), İstanbul Reklam (Cağaloğlu), Uğur (Levent), Ece (Göztepe), Alp (Göztepe/Moda), Haşet (Tünel), Şendemir (Yeşilyurt), Babaoğlu (Levent), Altınköprü (Sahaflar), Hitit (Beşiktaş); Ankara'da Bilgi, Dost, Dönüşüm, Galeri Arkadaş, İlhan İlhan ve İmge; İzmir'de Dost ve İleri. (Parantez içindeki sayılar, kitabın listede bir hafta önceki yerini belirtmektedir. İstanbul kitabevlerinin listeleri A&B Dağıtım'dan alınmaktadır.)

KİTAP

• **PASCUAL DUARTE VE AİLESİ** Camilo José Cela, Türkçesi: Alev Güçlü, Can Yayınları, 1989, İstanbul, 140 sayfa.
İspanyol edebiyatı her zaman diğer Avrupa ülkelerinin edebiyatlarının ulaştığı düzeyden geride kalmış, ama arada sırada parlayan "yıldız"larıyla bunların ortalama düzeyinin çok üstüne çıkmış bir edebiyat. Sonunda bunun mükâfatını da gördü işte. Camilo José Cela, 1989 yılı Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı.
1916 doğumlu Camilo José Cela'nın bu romanı işte o "parlayan yıldızlardan" biri. 1942'de yazarı henüz 26 yaşındayken yayımlandığında bomba etkisi yaratmış, Cela'nın adını bir anda geniş çevrelere duyurmayı başarmıştı.
Roman temel olarak, İspanyol ruhunu, içgüdüler ve vahşice tutkuların, şiddet ve nefretin izlerini taşıyan bir toprağın atalardan kalma barbarlığını anlatıyor. Ölüme mahkûm olan roman kahramanı Pascual Duarte, İspanyollara özgü katı bir onur duygusunun suça yönelttiği bir insandır. "Ulusal erdem" olarak benimsenen içgüdü ve eğilimlere körükörüne boyun eğen Pascual, bilançosunu yaptığında kendisinin "şerefli bir kahraman" değil "alelade bir katil" olduğunu görecektir. Türk insanının hiç yabancısı olmadığı bir dünyayı ve sorunları anlatan bir roman. Üstelik yazarı da (artık) Nobel'li! (S.H.)

• **DORUK OPERASYONU** Talat Turhan, Sorun Yayınları, Ağustos 1989, İstanbul, 168 sayfa, 4.500 TL.
Talat Turhan ya da Kurmay Yarbay Talat, bugün artık tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan bir tipin "devrimci Türk subayı"nın örnek temsilcisi. 1924 doğumlu Talat Turhan, 27 Mayıs ertesinde önemli roller üstlenmiş bir subay. Ordu içi iktidar mücadelesinde "devrimci" kliğin mücadeleyi kaybedip "temizlenmesi" sonucunda 1964'te emekli edilmiş. Turhan, 1963-66 yıllarında "Genç Kemalistler Davası", 1972-75 yılları arasında da "Bomba Davası" sanıklarından oldu. Hayatının iki buçuk yılını Mamak ve Selimiye Askeri Cezaevleri'nde geçirdi.
Talat Turhan bu kitabında, bir zamanlar Türkiye'nin "geleneksel iktidar güçleri" ve "iktidar odakları"na olan cismani yakınlığıyla edindiği bilgilerden ve deneyimden faydalanarak "devlet içindeki devlet" ya da "gizli iktidar" denilebilecek bir olguyu işliyor. Beş bölüm olan kitabın birinci bölümü MİT'e, ikinci bölümü "Askeri Darbeler" konusuna, üçüncü bölümü "Uluslararası Terörizm"e ayrılmış. Kitabın geri kalan bölümleri Turhan'ın "Politik Durum Değerlendirmesi"ni ve "Sonuç"unu kapsıyor. Talat Turhan bu kitabında Türkiye'deki rejimin niteliği konusunda çok değerli "içerden" bilgiler veriyor. Yasalara dayalı, sivil bir hukuk devletinin sınırlarını merak edenlere tavsiye edilir. (S.H.)

• **ZAMAN UÇUP GİDİYOR** Bill Cosby, Form Yayınları, 1989, İstanbul, 165 sayfa, 6.300 TL.
ABD'li "entertainer"ler böyledir işte. Sadece dünyaca sevilen bir televizyon dizisinin başrol oyuncusu olmakla yetinmezler, ihtiyarlama sorunuyla yüz yüze gelen bir insanın gözlem ve deneyimlerini de sıcak, esprili bir dille anlatan bir kitap yazabilirler. Bir kere raya girmiş ve ilerlemeye başlamışlardır. Cosby Ailesi'nin babası da bunu yapmış. Yirmi yaşını geçen her insanın farkına vardığı yaşlanma olgusunu neşeli ve hoş ayrıntılara dalarak ele almış. Kitap, ağrılar ve sancılar, kendini göstermeye başlayan yağ torbaları, hafıza kaybı, gözlerin bozulması ve reflekslerin zayıflaması gibi sorunları, yani orta yaş deneyim ve üzüntülerini eksen aldığı halde nasıl eğlenceli mi oluyor? O da Bill Cosby'nin yeteneği ve sırrı. Özellikle gençlere ileride yaşlandıklarında kitabın baskısı kalmayacağından şimdiden tavsiye olunur. Alın bir köşeye koyun, sonra okursunuz. (S.H)

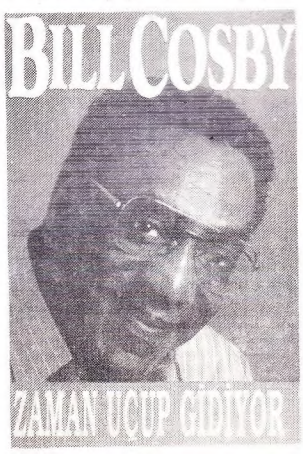

DERGİ

• **BEYAZ** Düzensiz aralıklarla yayımlanan dergi. Yayına hazırlayanlar: Turgay Özen-Ahmet Soysal, Ekim 1989, İstanbul, 64 sayfa.
"Aaa, Beyaz hâlâ çıkıyor mu?.." Evet "Beyaz hâlâ çıkıyor, hem de ilk günkü haliyle, bembeyaz, mis gibi!.." İstanbullu bir grup aydının Türk edebiyat piyasasıyla inatlaşmasının bir simgesi haline gelen "Beyaz Kitap"lar on dördüncü sayısına ulaşmış. İlk çıktığında çağdaş tasarımı, postmodern söylemin yazar ve düşünürlerine ağırlıkla yer veren içeriği ve ironik, saklı "karşı mesajı" ile kendisinden sonra çıkan bütün "türdeş"lerinin örnek aldığı "Beyaz", uzunca bir aradan sonra "küvez"inden başını çıkardı. Beyaz'ın bu sayısında Türk yazar ve şairlere ağırlık verilmiş. Yabancı olarak sadece Emannuel Levinas'la "Etik ve Sonsuz" adlı kısa, etkileyici bir söyleşi var. Ahmet Soysal, "Nietzsche: Efendiler mi köleler mi?" adlı yazısıyla sayıya katılmış. Beyaz'ın en güçlü olduğu alan her zamanki gibi şiir. (S.H) *

TİYATRO

• **ŞAFAK YILDIZLARI** (Olimpiyat Gülleri) Alexandr Galin. Türkçesi: Belgi Paksoy. Yönetmen: Yıldız Kenter. Kent Oyuncuları.
Yıl: 1980. Glasnosta daha çook var. Moskova'da kerhane tanzimatı. Gerekçe: Olimpiyatlar başlıyor.
Yıldız Hanım'a gene söz yok. Şükran Güngör tam formunda. Güzel oyun! (A.H.)
22 Ekim Pazar, Kenter Tiyatrosu, Harbiye, 146 35 89

• **YALNIZLIĞIN OYUNCAKLARI** Memet Baydur. Yönetmen: Müşfik Kenter. Kent Oyuncuları.
Memet Baydur imzasına zaten "Limon" oyunundan beri dikkat etmektesiniz.
28 Ekim Cumartesi, Kenter Tiyatrosu, Harbiye, 146 35 89

• **YARGI** Barry Collins. Türkçesi: Enver Özen. Yönetmen: Zafer Diper. Bizim Tiyatro.
Yüzbaşı Andrei Vukhov kendi kendine yargılıyor, yargılanıyor. Savaşın korkunçluğu, bugün, ancak Zafer Diper'in koyduğu gibi bir oyunculukla bu kadar "inandırıcı" olabilir. (E.Z.)
22-27 Ekim, Kadıköy Kültür ve Sanat Merkezi, 346 01 42

• **İSTANBUL'U SATIYORUM** Yazan-Yöneten: Ferhan Şensoy. Ortaoyuncular.
İstanbul İstanbul olalı, böyle İstanbul görülmedi. Münir Özkul ve Erol Günaydın takviyeli Ortaoyuncular'dan "son model" İstanbul.
22-27-28 Ekim, Küçük Sahne, Beyoğlu, 143 64 17

• **AĞRIDAĞI EFSANESİ** Yaşar Kemal. Yönetmen: Ali Taygun. İstanbul Şehir Tiyatroları.
Yaşar Kemal'in ünlü efsanesi. İddialı bir prodüksiyon. Ali Taygun oyunu yıllar sonra bir kez daha yönetiyor.
22-25-26-27-28 Ekim, Muhsin Ertuğrul Sahnesi, Harbiye, 140 77 20

• **SARAH BERNHARDT ANILAR** John Murrel. Türkçesi: Esin Talu Çelikkan. Yönetmen: Çiğdem Selışık. İstanbul Şehir Tiyatroları.
Sezonun sükselerinden. Sarah'yı, yıllar sonra Şehir Tiyatroları'na dönen konuk sanatçı Şirin Devrim oynuyor.
25-28 Ekim, Haldun Taner Sahnesi, Kadıköy, 347 14 60

Şafak Yıldızları: Glasnost öncesi "son tanzimat"

• **GARDİYAN** Turan Oflazoğlu. Yönetmen: Alev Sezer. İstanbul Devlet Tiyatrosu.
Turan Oflazoğlu saray salonlarını bıraktı, alt katlara indi. Bu kez zindanlarda geziniyor.
22-28 Ekim, AKM Oda Tiyatrosu, Taksim, 151 56 00/264

• **YAŞAR NE YAŞAR NE YAŞAMAZ** Aziz Nesin. Yönetmen: Kenan Işık. İstanbul Devlet Tiyatrosu.
Aziz Nesin klasiklerinden. Çalgı, şarkı, varyete. Müzikler Timur Selçuk'un.
22-28 Ekim, Taksim Sahnesi, 149 69 44

• **TARANTA BABU'YA MEKTUPLAR** Nâzım Hikmet. Yönetmen: Güneş Yakın. Yeni Sahne.
"Taranta Babu'ya Mektuplar/Jokond ile Si-Ya-U". Genç bir Nâzım yorumu.
27 Ekim Cuma, 19.00, BİLSAK, Cihangir, 143 28 99

BALE

• **ANTONIUS VE KLEOPATRA** Aram Haçaturyan. Sahneye koyan: Valeri Panov. Şef: Elşad Bagirov.
Kleopatra'yla aramızda kimler var hiç düşündünüz mü? Bir kere tarihçiler var; dolayısıyla Antonius var. Sonraaa, Shakespeare var. Bunla kalsa iyi, Haçaturyan var. Ondan da geçtik, Panov var, Bagirov var. En önemlisi sahneye Kleopatra olarak çıkacak dansçı var. Ama yine de Kleopatra yakınımızda... (E.Z.)
28 Ekim Cumartesi, 15.30, İstanbul AKM, 151 56 00

SERGİ

• **MIRO** Bu kadar ısrar edildiğine değsin. Bari gidip görün şu sergiyi. Miro'nun son baskıları gerçekten bienalin incilerinden. Son haftanız.
Galeri MD, Elmadağ, 132 59 59

• **YAPI KREDİ** Kazım Taşkent Galerisi'nin yirmi beşinci kuruluş yıldönümünde Yapı Kredi resim koleksiyonu. Önce Osman Hamdi'nin "Feraceli Kadınlar"ını görünüz; gri'lere dikkat ediniz ve ışığa. Sonra; bir Abdülmecit Efendi'nin duralitine bakınız, bir de Mahmut Cuda'nınkine. Sonra, Çallı İbrahim, Halil Paşa, Hoca Ali Rıza, İbrahim Safi, Şevket Dağ ve diğerleri... (A.H.)
Kazım Taşkent Sanat Galerisi, Beyoğlu, 145 80 80

• **AYA İRİNİ** Geleneksel yapılarda çağdaş sanat. Mehmet Aksoy, Erol Akyavaş, Neşe Erdok, Serhat Kiraz, Anne-Patrick Poirier ve Ömer Uluç'un resimleri.
Aya İrini, Sultanahmet

• **ALTINTAŞ** Ayasofya'da minik sergi salonu. Mustafa Altıntaş "paranın dönüşümü"nde neye takıldıysa onu sergiliyor. Bir kere, neden paranın dönüşümüne takılmış? Gördüğünüz ve işittiğiniz her şey üstüne düşünün. Düşünmek de "güzel"dir. (A.H.)
Ayasofya, Sultanahmet

mavi-beyaz çiniler...

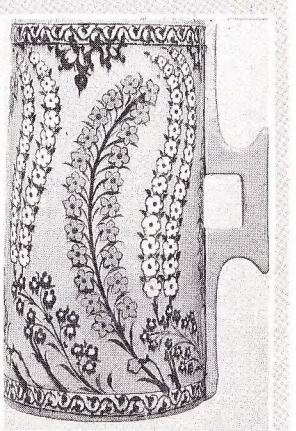

Yer: Sultanahmet; Hipodrom ya da At Meydanı. Hani, Alman Çeşmesi, Obelisk, şimdilerde de Metin Deniz'in iskemlelerinin bulunduğu mahal. Metrekareye yirmi turistin düştüğü, kafeleri geçer geçmez hemen sağda İbrahim Paşa Sarayı var. İbrahim Paşa'nın güzel sarayı artık Türk ve İslam Eserleri Müzesi. 15 Eylül'den bu yana orada tam 206 parça nefis İznik çinisi sergileniyor. Kimisi 300, 400 yıl sonra ait oldukları kara parçasına konuk olarak gelen 14-17. yy. İznik çinileri. Türk Ekonomi Bankası, galiba 2 yıl önce bu sergi için kolları sıvıyor; Kültür Bakanlığı'ndan destek istiyor, İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü'yle işbirliği yapıyor; British Museum'a, Victoria & Albert Müzesi'ne, Louvre'a, Prusya Devlet Müzesi'ne, Gülbenkyan Vakfı'na; ABD, Hong Kong, Ürdün ve İtalya'daki özel koleksiyonların sahiplerine başvuruyor ve bu değerli sergiyi gerçekleştiriyor. 15 Aralık'a kadar sergiyi mutlaka geziniz. O gün kapanıyor...

Günümüzde üretilen çinileri görmek istiyorsanız, Beyoğlu Tünel'e çıkıp, sağ taraftan Galatasaray yönüne yürüyeceksiniz. Beyoğlu Belediyesi binasının girişi galeri. Orada da Beyoğlu Belediyesi'nin düzenlediği "Çinilerde Yaşayan Gelenek" isimli bir sergi var. Kütahya ve çevresindeki atölyelerde, AÜ Meslek Yüksek Okulu'nda ve Sümerbank Yıldız fabrikasında yapılmış 250 civarında çini. Yüzyıllar neler getirip neler götürmüş, bu iki sergi gösteriyor... (A.H.)

• **SÜLEYMANİYE** Bienalde görülmesi gereken ilk sergilerden. Dört sanatçı. Daniel Buren, Jannis Kounellis, Richard Long, Sol Lewitt.
Süleymaniye Kültür Merkezi, 519 48 77

• **FRIEDLAENDER** Bilge Friedlaender'in bienal sergisi. Lekelerle düşünmek.
Galeri Nev, Maçka, 131 67 63

• **ÖNCÜLER** Avusturyalı "avantgarde" sanatçılar. Atterse, Kogler, Schmali, Walde. Altı çizilmeli.
MSDB Hareket Köşkü, Beşiktaş, 161 42 98

SEMINER

• **TÜRK KADINI** Konrad Adenauer Vakfı'nın düzenlediği beşinci Türk-Alman gazeteciler semineri. "Geleneksel ve Çağdaşlaşma Arasında Türk Kadını" konulu. Konrad Adenauer Vakfı Türkiye Temsilcisi Gunter Lochner tarafından açılacak. Açılış konuşmacıları: İmren Aykut, Türkân Akyol, Oktay Ekşi ve Taygun Akgüner.
Seminer boyunca dört Alman, yedi Türk uzman çeşitli konularda bildiri sunacak ve konuşacaklar. Son gün, 15.00'te yapılacak panele Ferhan Şensoy, Refik Erduran, Heino Streier, Yazgülü Aldoğan ve Ali Koçman katılıyor. Bütün oturumlarda Türkçe ve Almanca simültane çeviri yapılacak.
23-24 Ekim, 10.00-17.00, Pera Palas Oteli, Tepebaşı

• **TÜRKİYE VE AT** İktisadi Kalkınma Vakfı ve Gazeteciler Cemiyeti'nin ortak etkinliği. "Türk Basını - Özel Sektör AT Semineri". Özel sektörü temsilen; Jak Kamhi, Üzeyir Garih, Feyyaz Berker, Necati Arıkan. Basını temsilen: Haluk Ülman, Mümtaz Soysal, Osman Ulagay, Haluk Şahin, Yalçın Özer, Zafer Atay.
24 Ekim Salı, 10.00-17.00, İTO Meclis Salonu, Tahtakale

PANEL

• **M.Ç. OLAYI** BİLSAK çok dinamik. Günlerin Götürdüğü kuşağının bu haftaki konusu: M.Ç. olayı. Sıcağı sıcağına gündeme getirilen bir tartışma. Pazartesi günü tanıklar: Melih Çalayoğlu (nam-ı diğer M.Ç.) ve Ayşe Tosuner. Salı: Alparslan Berktay, Yüksel Selek, Mehmet Altan. Perşembe: Ali Sirmen, Rahmi Kadıoğlu, Ataman Tangör. Hepsi 19.00'da.
23-24-26 Ekim, BİLSAK, Cihangir, 143 28 99

• **GÜZELİM BOĞAZİÇİ** Türk Kadınlar Konseyi Derneği etkinliği. "Güzelim Boğaziçi" başlıklı bir panel. Boğaziçi'nin son durumu. Oturum başkanı: Süheyla Artemel. Konuklar: Ergun Taneri, Doğan Kuban, Erdoğan Yıldız, Charles E. Adelsen ve H. Angelo Castrillion.
25 Ekim Çarşamba. 10.00, MSÜ Auditorium, Fındıklı

BAR

• **OPERA** Erol Pekcan üçlüsü. Solist Fatih Erkoç, trombonda. Cazın eski ve yeni klasikleri. "Klasik"ten hoşlananlar için.
Erenköy, 359 32 63-64

• **BUKALEMUN** Adı gibi bir bar. Her an sürprize açık. Sık sık kendini yeniliyor, şaşırtmayı çok seviyor. Cuma ve cumartesi, Bulutsuzluk Özlemi. Türkçe rock'n roll. Pazar ve pazartesi Serdar (gitar). Salı, çarşamba ve perşembe Trio Mu.
Ortaköy, 159 19 72

• **GÜLŞAH** Tipik bir akşamüstü barı. Yemek öncesi bir-iki kadeh. Sultanahmet'ten Marmara manzarası. Özellikle güneşi batırmak için. İsteyenler geceyi burada noktalayabilir. 03.00'e kadar açık. Sakin bir son içki.
Sultanahmet, 512 56 01

• **NOYAN & NOYAN** 21.01: 40'lardan caz. 22.00: String quartemble ve klasik-ragtime. Ardından: Engin+Eser; sokak şarkıları, "alaturka". Daha sonra: Klasik caz, piyanist Al. Daha daha sonra: Al+Eser; yüzde 90'ı ilk kez seslendirilen tangolar. Bu arada: Engin Noyan'ın anneannesinin defterinden 1911 model sebze çorbası.
Taksim, 153 45 44/153 45 27

DANS

• **AIRPORT** Sis ve lazer yağmuru altında dans etmekten hoşlananlar için. İniş ve kalkış izni almanız gerekmiyor.
Zincirlikuyu, 166 74 19

• **REGINE** Her şeyiyle gençler için. Sesi kıstırmamak koşuluyla ihtiyarlar da gidebiliyor. Avrupa listelerindeki en yeni parçalar ve tabii "acid house". 23.00-04.00 arası.
Harbiye, 147 57 30

• **STUDIO 54** Her yaştan, her baştan dansseverler için sıcak bir mekân. Farkı: ara sıra ciddi rock da çalınıyor.
Levent, 168 66 60

TASARIM

Komple deri (660.000 TL)

Alice (480.000 TL)

Demir sırtlı deri (540.000 TL)

sandalye mimarisi

"Sandalye dört bacak, bir de arkalık değildir" diyor Reşit Soley. Ve bir itirafta bulunuyor: "Bütün mimarlar özgün bir sandalye tasarlamayı düşler." Ortaköy Kaymakçı Sokak'ta bir dükkân. Adı "Sandalye". Mimar Reşit Soley birçoğu kendi tasarımı olan sandalyeleri burada sunuyor. Rahat, kullanışlı, ama dikkat edin, her şeyden önce güzel.

MÜZİK

KONSER

• **KORAY** Erkin Koray'lı dakikalar. "Baba", erkinistlerle gitar tekniği üzerine konuşacak. Sonra da çalacak. Erkinihicazkâr makamında rock'n roll.
26 Ekim Perşembe, 17.00, Suadiye Vakkorama, 360 90 90

• **BEYAZ KÖŞK** Türkiye Otomobil ve Turing Kurumu sonbahar konserlerinden. Medical Festival Orchestra of London, oda müziği. Bach, Gabrieli, Paganini, Williams, Gounod.
28 Ekim Cumartesi, 15.00, Beyaz Köşk, Emirgân Parkı. Bilgi için: 131 46 31

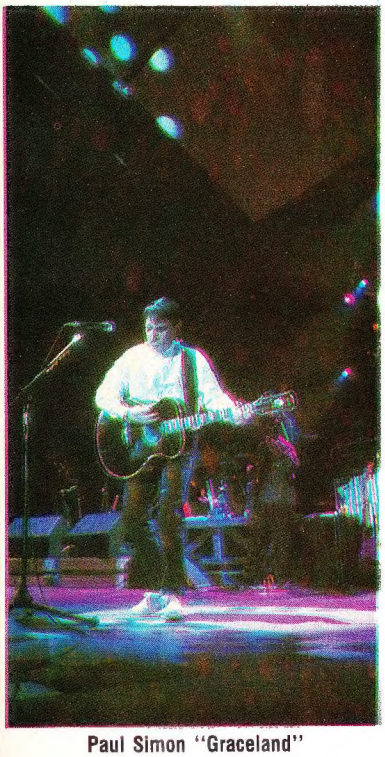

Paul Simon "Graceland" konseriyle yeniden karşımızda

TELEVİZYON

• **GRACELAND** Paul Simon'ın "Graceland" konserlerinden. Güney Afrikalı müzisyenler ve "yeniden parlayan" Paul Simon. Kaçırılmaması gereken bir müzik ziyafeti. Videoyu ayarlamayı unutmayın.
TV2, 24 Ekim Salı, 23.00

• **GÖKKUŞAĞI** Türk pop programı. Eskilerden Üç Hürel ve Modern Folk Üçlüsü. Yenilerden Kayahan. Kudsi Ergüner'in neyiyle eşlik ettiği Peter Gabriel parçası "Cymbals". Ayrıca Ali Kocatepe röportajı, Yarınistan grubu, Mehmet Gün'ün resimleri.
TVI, 24 Ekim Salı, 21.50

• **FELICIANO** Jose Feliciano konseri. On altı parça. Aralarında Beatles, Doors, Cat Stevens besteleri var. Ve tabii "Rain". Meraklıları için bulunmaz bir fırsat.
TV2, 27 Ekim Cuma, 23.10

• **MÜZİK ŞÖLENİ** Charles Lloyd'un İstanbul Festivali'ndeki muhteşem konserinin ikinci bölümü. Lloyd'la röportaj. Ekibi tekrar hatırlatalım: Piyanoda Bobo Stenson, basta Palle Danielson ve davulda Jon Christensen.
TV2, 28 Ekim Cumartesi, 19.20

RADYO

• **OPERA SAATİ** Charles François Gounod'nun "Romeo ve Juliet" operasından seçme bölümler. Alain Lombard yönetimindeki Paris Opera Orkestrası. Dikkat: Juliet'imiz Mirella Freni, Romeo'muz Franco Corelli.
R3, 23 Ekim Pazartesi, 23.00

• **MÜZİK MAGAZİN** Zımba gibi bir program. Hepsi eski tüfek. Açılışta şu 52 yaşındaki dilber, Tina Turner. (Ne zaman Tina Teyze diyeceğiz?) Ve yeni albümü "Foreign Affair". Hemen ardından serseri moruklar: Rolling Stones. "Steel Wheels"den parçalarla Stones. Sonra Joe Cocker ve "One Night of Sin" albümü. Paul Mc Cartney'siz olur mu hiç? Tabii o da var; "Distractions"tan dört parça.
R3, 27 Ekim Cuma, 14.00

KASET

• **NIGHT OF THE GUITAR** Live! Çeşitli sanatçılar, I.R.S./Kent. Bir gitar gecesi. Eşine kolay kolay rastlanmayan bir konser albümü. Bir zamanların ünlü rock topluluklarının gitaristleri. Yes'ten Steve Howe, Doors'tan Robby Krieger, Ten Years After'dan Alvin Lee, Wishbone Ash'ten Andy Powell ve Ted Turner, Spirit'ten Randy California, Mountain'den Leslie West, Climax Blues Band'den Pete Haycock. Ayrıca Lou Reed, Alice Cooper, Peter Gabriel gibi rock şarkıcılarının değişmez gitaristi Steve Hunter.
Rock'ı rock yapanların buluşması. Nasıl geçtiğini anlayamadığınız bir saat yaşıyorsunuz. Bir sürü eski parça; çoğu tanıdık. Finalde takılıyorsunuz. Bir daha, bir daha... Parçayı başa sarmadan edemiyorsunuz. Dokuz "sıkı" gitarist aynı anda çalıyor. Sololar, sololar. Ünlü Bob Dylan bestesinin,"All Along the Watchtower"ın Jimmy Hendrix versiyonu. Kolay mı?
Son günlerde çıkan kasetlere deyim yerindeyse "fark atan" prima bir çalışma. Hiç düşünmeden alın. (E.Z.)

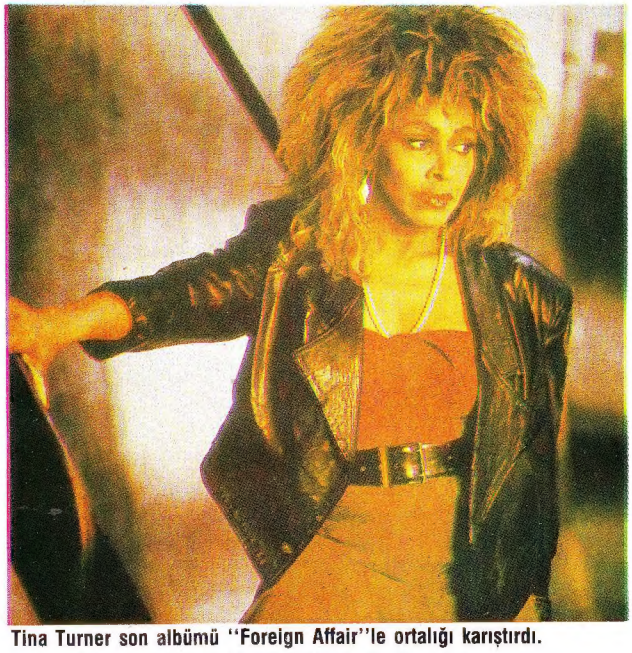

Tina Turner son albümü "Foreign Affair"le ortalığı karıştırdı. Bir yandan da otobiyografik filmi "I Tina"yı hazırlıyor

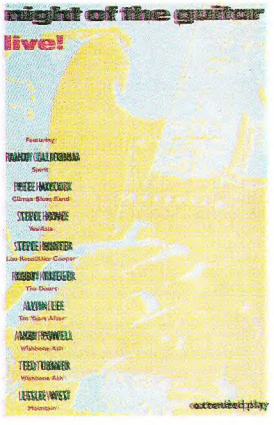

• **STREET FIGHTING YEARS** Simple Minds, Virgin/Topkapı. Sokakta savaşırken... Simple Minds, günümüze "savaş yılları" olarak bakıyor. Yeni albümleri de bu bakışlarının ürünü. Sapına kadar politik bir çalışma: Simple Minds, İrlanda devrimcilerini destekliyor.
Albüme adını veren parça Victor Jara'ya adanmış. İlk kez Mandela konserinde çaldıkları "Mandela Day", "Belfast Child", "This is Your Land" politik tavırlarını iyice belirginleştiriyor. Ayrıca yepyeni bir "Biko" yorumu. Peter Gabriel'in işkence sırasında öldürülen Güney Afrikalı devrimci Steven Biko'ya yazdığı parçanın gerçekten "oturaklı" bir yorumu.
Albümde Simple Minds'a epeyce kalabalık bir orkestra eşlik etmiş. İki de meşhur konuk var. Lou Reed "This is Your Land"e vokal yaparken, Police'in davulcusu Steward Copeland çeşitli vurmalılarla plağa imzasını atıyor. Kısaca, "punk eğitiminden" geçmiş "kara rock"ın iyi örneklerinden. (E.Z.)

SİNEMA

"Kamçılı Adam" Harrison Ford yine maceradan maceraya koşuyor

• **INDIANA JONES-SON MACERA** (Indiana Jones and the Last Crusade) Yönetmen: Steven Spielberg. Oyuncular: Harrison Ford, Sean Connery, River Phoenix, Alison Doody. 1989 ABD yapımı.
Meraklı arkeolog bu kez kutsal çanağın peşinde. Yine kaçıp kovalamaca, yine Naziler, yine bir tutam mistisizm. Ama bu kez Indiana'nın karakteri, geçmişi, duyguları, düşünceleri de irdeleniyor. Ve çokça da Hıristiyanlık... Yaşını başını almış seyirciler için emektar Bond Sean Connery, yeni yetmeler için River Phoenix kadroya dahil edilmiş. Filmin bir bölümü de 1938'lerin Hatay'ında geçiyor (Hatay 1939'da Türkiye Cumhuriyeti sınırlarına katılmıştı). ABD'den gelen modaya uyup sayıları sıralayalım: Kanada ve ABD'de toplam gişe hasılatı 200 milyon doları aşmış. Çekimler sırasında iki bin figüran, bin yılan, altı bin fare, bir aslan, beş timsah, yirmi beş at, on beş deve kullanılmış. Gelin de seyretmeyin...
Dünya sineması 149 93 61, Suadiye Atlantik 355 43 70, Bakırköy 74, 572 04 44

• **BATMAN** Yönetmen: Tim Burton. Oyuncular: Jack Nicholson, Michael Keaton, Kim Basinger, Jack Palance, Jerry Hall, 1989 ABD yapımı.
İzlenimci resimden değil de, Bacon'dan hoşlanan; ağır takılmaktansa dans eden, elinde spreyle duvarları "şenlendiren", sürekli gülen, şakacı, fizikten çok kimyaya düşkün kötüler cezalandırılıyor. Cezalandıran kim mi? Gündüzleri munis, içine kapanık (biraz da içten pazarlıklı) ve aristokrat, geceleri marifetli oyuncaklarıyla Kara Şövalye'ye dönüşen bir tuhaf adam: Batman... Gücün mistik bir yanı olduğuna inananlara yakın gelmeyecek bir kahraman. Filmin yıldızı kötü adam Jack Nicholson ve muhteşem Gotham City dekoru. (H.B.)
Beyoğlu Emek 144 84 39, Kadıköy Reks 336 01 12, Aksaray Yıldız 589 61 39

"Küçük Vera" Amerikan filmlerine alışanlar için teknik açıdan amatör işi kalıyor

• **KÜÇÜK VERA** Yönetmen: Vasili Pikul. Oyuncular: Natalya Negoda, Andrey Sokolov, Yuri Nazarov, Ludmilla Zayitseva. Sovyetler Birliği yapımı.
Sovyetler'de de alkolik babalar, mutsuz anneler, bunalımlı, gençliklerini tüketerek yaşayan genç kızlar var... "Glasnostun yarattığı film" diye bilinen "Küçük Vera", Sovyet gençliği ve ABD seyircisinden geçen yıl büyük ilgi görmüştü. Başrol oyuncusu Natalya Negoda da kendine ünlü Playboy dergisinin sayfalarında bir yer bulmuştu. Kocası ve sevgilisi arasında kalan mutsuz bir genç kadın, aile kavgaları, cinayet, intihar. Çözüm nerede? Sevdiklerinden uzaklaşmak mı, yoksa yuvanın sıcaklığı her şeye karşın bütün yaraları sarıyor mu?
Beyoğlu Lale 144 35 95

"Çalışan Kız" hoş ama boş bir film

• **ÇALIŞAN KIZ** (Working Girl) Yönetmen: Mike Nichols. Oyuncular: Melanie Griffith, Harrison Ford, Sigourney Weaver. 1988 ABD yapımı, 113 dakika.
Bir post-yuppie peri masalı. Computerle çalışmayı öğrenmiş; işinde yükselmek için gece gündüz çalışıp ayaklarında Reebokları ile koşuşturan genç kadın hedefine ulaşabilecek mi? Sınıfsal çelişkiler, iş yaşamında dönen dolaplar ve "The Graduate"ten bu yana iyi anlatan, iyi yorumlayan, ama "Amerikan Rüyası"ndan hiç vazgeçmeyen yönetmen Nichols. 80'lerin çalışan kızları açısından ayrıntılarda gerçekçi, öyküde ise inanılmayacak ölçüde naif bir film. Romantik ve komik. Çırpı bacaklı, tombul bebek Melanie'ye dikkat. (H.B.)
Şişli Site 147 69 47, Kadıköy Süreyya 336 06 82, Bakırköy Renk 572 18 63

• **MADAM SOUSATZKA** Yönetmen: John Schlesinger. Oyuncular: Shirley Mac Laine, Navin Chowdry, Peggy Ashcroft, Shabana Azmi. 1988 İngiliz yapımı, 122 dakika.
Avrupa'da olumlu eleştiriler almış bir Mac Laine "şovu". Londra'nın en iyi müzik öğretmenlerinden biri, bir Hintli öğrenciyi kanatları altına alır. Ama küçük Manek öğretmeninin tüm yaşamını programlama isteğine başkaldırır. Filmin görünmeyen yıldızı ise hiç kuşkusuz klasik müzik: Mozart, Beethoven, Shubert ve Liszt hayranları kaçırmamalı. Mac Laine bu rolüyle Venedik'te En İyi Kadın Oyuncu ödülünü kazandı.
Kadıköy Kültür ve Sanat Merkezi 346 01 42, Osmanbey Gazi 147 96 65

• **KOKTEYL** (Coctail) Yönetmen: Roger Donaldson. Oyuncular: Tom Cruise, Bryan Brown, Elisabeth Shue, Lisa Banes, 1988 ABD yapımı.
New York'a köşeyi dönmek için gelip kendini Jamaika'da bulan ve bu arada barmenliği öğrenen bir delikanlı. "Top Gun"ın aptal, "Rain Man"in solgun Tom Cruise'u gitmiş yerine alabildiğine çekici ve sempatik, üstelik rol yapmasını da bilen biri gelmiş. "Tai-Pan"ın Bryan Adams'ı ise nice soğuk yüreği ısıtacak kadar hoş ve erotik bu filmde. Ve o kokteyller... Havada uçan şişeler, mixer figürleri... Ve müzik. İlk yarısı göze çok hoş gelen sabun köpüklerinden, canlı, hareketli. İkinci yarı ise zengin kız-fakir oğlanlı yerli filmlerimizin kopyası gibi; seyretmeseniz de olur. Filmin esas kızı Elisabeth Shue'ya gelince; çok güzel gülüyor... (H.B.)
Bakırköy Karya 542 11 72

"Kokteyl"de Tom Cruise ve Elisabeth Shue

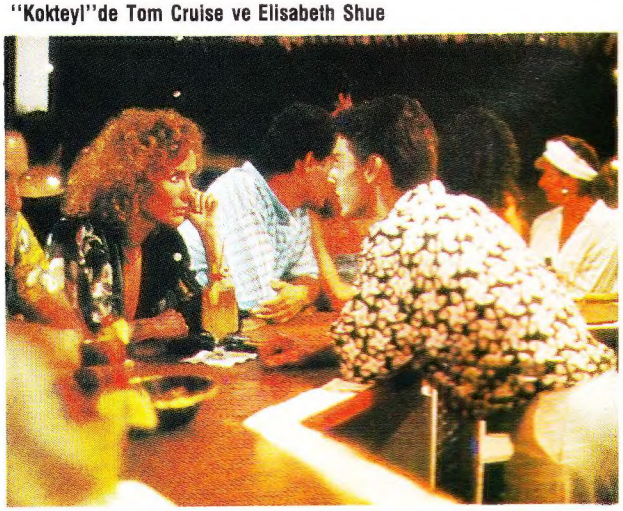

VİDEO

• **PEMBELİ KIZ** (Pretty in Pink) Yönetmen: Howard Deutsch. Oyuncular: Molly Ringwald, Jon Cryer, Andrew McCarthy, Harry Dean Stanton. 1986 yapımı, 96 dakika. *(CİC-Özen)*
Bir genç kız ve yaşamındaki üç erkek. Baba: Karısı evi terk ettikten sonra içkiyi işe tercih etmiş; kızını her şeyden çok seviyor. Ducky Dule: Genç kızın çocukluğundan beri arkadaşı; onu çok seviyor, bisikleti var. Blane McDonough: Yakışıklı, zengin bir genç; o da kızı çok seviyor ve galiba kız da onu; BMW'si var. Filmin çekimi sırasında henüz 18'inde bile olmayan Molly Ringwald'ın ne yaptığını bilen, öz-güven ve duygu dolu tiplemesi etkileyici. Dule'da Belmondo-Jerry Lewis karışımı haliyle Jon Cryer da çok hoş. McCharthy'e gelince, hayranı genç kızlara "Vuuuvvvvv" çektirecek hiç kuşkusuz. Bir modern Cinderella öyküsü; baştan sona basmakalıp bir öykü. Ama doğrusu, Deutsch'un ilk yönetmenlik denemesinin keyifle izlenmediğini söylemek de mümkün değil. (H.B.)

Molly Ringwald gerçekten iyi bir oyuncu

• **BATAKLIK İNSANLARI** (Shy People) Yönetmen: Andrey Konçalovski. Oyuncular: Jill Clayburgh, Barbara Hershey, Martha Plimpton, Mare Winningham, Don Swayze. 1987 ABD yapımı, 118 dakika. *(Canon-Video Market)*
ABD'de film yapan yabancıları son yıllarda çeken peyzajlardan biri, uçsuz bucaksız bozkır üzerindeki karayolları ve ıssız benzin istasyonları ise, öteki de Louisiana bataklıkları. "Maria'nın Âşıkları"nın usta yönetmeni Konçalovski de filminde başrolü bu ürkütücü, gizemli ve hâlâ yaban

"Bataklık İnsanları": Doğa mı, uygarlık mı?

kalan bataklığa vermiş. Cosmopolitan dergisi için bir röportaj yapmak üzere orta yaşlı, tecrübeli gazeteci Ruth bu bataklıkların gözden ırak bir yerinde yaşayan akrabalarını ziyarete gider. Yanında huysuz ve asi kızı da vardır. Ve orada uygarlıktan uzak, inanılmaz ölçüde içine kapalı bir aile yaşamıyla karşılaşır. Hershey ve Clayburgh'un oyunlarına diyecek yok. Chris Menges'in kamera çalışması da mükemmel (hele filmin açılışındaki Manhattan görüntüsü unutulur gibi değil). Ama "Bataklık İnsanları" sonuçta iç karartıcılıktan kurtulamamış ve senaryosu ilkel bir aile övgüsünden öteye gidememiş bir film olarak kalıyor. (H.B.)

• **HAMBURGER TEPESİ** (Hamburger Hill) Yönetmen: John Irvin, Oyuncular: Anthony Barrile, Michael Patrick Boatman, Michael Dolan, Don James, Courtney B. Vance. 1987 ABD yapımı, 110 dakika. *(Ulusal Video)*
10 Mayıs 1969. Vietnam... Amerikan 101. Hava İndirme Tugayı'ndan 14 er, Dong Ap Bia tepesi eteklerinde Kuzey Vietnam birliklerince kıstırılır. Hava kuvvetlerinin 272 hava akını ve döktüğü milyonlarca tonluk napalmin desteğiyle tam on gün orada direnirler. Sonunda tepeyi ele geçirdiklerinde adını değiştirirler: Hamburger Tepesi... İskoç asıllı yönetmen Irvin ve Vietnam'da savaşmış senarist Jim Carabatsos önce ne yapmayacaklarına karar vermişler: "Rambo"daki gibi şoven-kahramanlık öyküsü yok; "Platoon"daki gibi iyi-kötü karakterlerin gerilimli çatışması yok; "Full Metal Jacket"teki gibi Amerikalılarda suçluluk duygusunu yaratacak imalara da yer verilmemiş. "Hamburger Hill" soğuk, düz, açık, hatta bir ölçüde savaşı "klinik gözlem"e alan bir Vietnam filmi. Dehşet, öteki Vietnam filmlerinden farklı olarak özel effektlerde değil, filmin derinlerinde bir yerde... (H.B.)

terör günlerinde aşk

• **KONSOLOS** (Honorary Consul) Yönetmen: John Mackenzie. Oyuncular: Michael Caine, Richard Gere, Bob Hopkins, Elpidia Carrillo, Joaquim de Almeida. 1983 İngiltere yapımı, 104 dakika. *(Patvi)*
Michael Caine, bu ünlü İngiliz aktör "majestelerinin ajanı 007"yi canlandırması için neden hiç düşünülmedi? Sean Connery, George Lazenby, Roger Moore ve Timothy Dalton'dan daha mı az "İngiliz"? Hiç sanmıyorum. Ama Caine inanmıyor... Bu zarif, çekici gentleman neredeyse hiçbir şeye inanmıyor... Belki biraz dostluğa, bir parça seksin ve sevginin uyuşturucu sıcaklığına ve biraz da alkole inancı var, o kadar... O yüzden Paraguay'ın bir sınır kentinde sıcağı, yapış yapış rutubeti ve Latin kültürünün yabancılığını, damarlarındaki alkolle dindirmeye çalışan İngiltere'nin fahri konsolosu rolüne cuk oturmuş Caine. Filmin bir yerinde şöyle diyor: "Viski, konyak, şarap, hepsi olabilir. İçki ve ölçek önemli değil. Yeter ki bardaklar doğru olsun..."
Filmin öteki kahramanını Richard Gere canlandırıyor: Yıllar önce siyasete bulaşıp Paraguay'da kaybolan babasını arayan Arjantinli genç bir doktor. O ünlü Arjantinli genç doktora; Che Guevara'ya hiç benzemiyor elbette. Halkının üçte ikisi yaşamlarında Stroesner'den başka bir lider tanımamış bu ülkenin insanlarıyla; geceleri duyulan silah sesleriyle ilgilenmeye niyeti yok. O dürtülerinin sesini dinliyor: Konsolosun yaşamla son bağı olan Kızılderili karısını baştan çıkartıyor. Ancak Latin dünyası, eski arkadaşlar ve "arkadaşlık hukuku"nun dünyasıdır. Onlar karşısına çıktığında, genç doktorun önünde dönüşü olmayan yolun kapısı açılıyor: İşkence, silahlı direniş, ABD elçisini kaçırma girişimi, zehirli bir aşk üçgeni ve ölüm...
Anlatımı ve Gere'in oyunculuğu açısından biraz tutuksa da taş gibi bir film "Konsolos". Yani biraz "ağır", kaldırması güç ama vurduğu yerde iz bırakıyor... (H.B.)

TELEVİZYON

• **BÜYÜK TAKİP** (The Great Locomotive Chase) Yönetmen: Francis D. Lyon. Oyuncular: Fess Parker, Jeffrey Hunter, Jeff York, John Lupton, Eddie Firestone, Kenneth Tobey. Senaryo: Lawrence Edward Watkin. 1956 ABD yapımı, 85 dakika.
Kuzey-Güney Savaşı... Şöhretli liderlerinin önderliğinde bir grup bıçkın Kuzeyli, Güneylilerin bir trenini kaçırır. Güneyliler peşlerine düşer. Olaylarla dolu büyük takip başlamıştır... İç savaş sırasında yaşanan bu gerçek öykü daha önce yüzü hiç gülmeyen büyük komedi ustası Buster Keaton tarafından "General" adıyla sinemaya aktarılmıştı. Bu Disney prodüksiyonu haftanın iyi filmlerinden.
TV1, 22 Ekim Pazar, 10.30

• **SESSİZ VE DERİNDEN** (Run Silent, Run Deep) Yönetmen: Robert Wise. Oyuncular: Clark Gable, Burt Lancaster, Jack Warden, Brad Dexter, Nick Cravat, Eddie Foy III, Don Rickles, Joe Maross, H.M. Wynant. Senaryo: John Gay. 1958 ABD yapımı, siyah-beyaz, 89 dakika.
II. Dünya Savaşı... ABD donanmasıyla Japon donanması arasındaki çatışma bütün şiddetiyle sürmektedir. Bir ABD denizaltısı, 7. Bölge olan Tokyo yakınlarında, Bango Boğazı'nda önemli ve tehlikeli bir görev üstlenmiştir. Ancak denizaltının komutanıyla yardımcısı arasında ciddi çekişmeler başgösterir. İki komutan arasındaki bu huzursuz ilişki mürettebatı da tedirgin edecektir... II. Dünya Savaşı'nda bolca yaşanan dramlardan birini, kuvvetli bir oyuncu kadrosu sunuyor. Güzel deniz savaşı sahneleri, oyuncuların "karakter şovları" filmi sürüklüyor.
TV2, 22 Ekim Pazar, 23.10

• **BELALI YOL** (Cutter's Trail) Yönetmen: Vincent McEveety. Oyuncular: John Gavin, Marisa Pavan, Joseph Cotten, Beverly Garland. Senaryo: Paul Savage. 1969 ABD yapımı, 100 dakika.
Yıl 1873. Santa Fe kasabası. Şerif Ben Cutter, altın taşıyan trene saldıran Jesse Bowen'ı yakalar. Asılarak idam edilen Jesse'in ağabeyi Alex, intikam amacıyla bir çete toplar. Kasabalılar şerife yardım etmeyi istemekte fakat Alex ve çetesinden korkmaktadırlar. Şerif Cutter, belalı çeteye karşı başının çaresine bakmak durumunda kalır... Ortalamanın üstünde TV için çekilmiş bir western.
TV3, 22 Ekim Pazar, 21.30

• **COPACABANA** Yönetmen: Alfred E. Green. Oyuncular: Groucho Marx, Carmen Miranda, Andy Russel, Steve Cochran, Gloria Jean, Louis Sobol, Abel Green, Earl Wilson. Senaryo: Laslo Vadnay, Allen Boretz, Howard Harris. 1947 ABD yapımı, siyah-beyaz, 88 dakika.
Lionel ve Carmen iyi bir gece kulübünde çalışmak istemekte fakat bunu bir türlü başaramamaktadırlar. Sonunda Lionel, çareyi kendisini Carmen'in menajeri olarak tanıtmakta bulur. Böylece Carmen sahneye çıkar fakat beğenilmez. Lionel bu kez onu "Fifi" adıyla lanse eder. Sahneye çıkan Fifi'yi patron pek beğenir ve Lionel'den Fifi'yle birlikte Carmen'i de sahneye çıkarmasını ister. Tabii işler fena halde karışır... "Unutulmayan Filmler" kuşağında gösterilen filmin nesi unutulmazmış, göreceğiz.
TV3, 23 Ekim Pazartesi, 21.00

Clark Gable, "Sessiz ve Derinden"le ekrana geliyor

• **THE BETSY** Yönetmen: Daniel Petrie. Oyuncular: Laurence Olivier, Robert Duvall, Katharine Ross, Tommy Lee Jones, Jane Alexander, Lesley-Anne Down, Kathleen Beller, Edward Herrmann, Joseph Wiseman. Öykü: Harold Robbins. Senaryo: William Bast, Walter Bernstein. 1978 ABD yapımı, 120 dakika.
Otomobil sanayii sektöründe iyi bir yeri olan Bettlehem Motorları Firması'nın kurucusu Loren, işleri artık torunlarına devretmiştir. Onda otomobil sevdasından arta kalan, en iyi ve en güzel bir modeli geliştirme tutkusudur. Bu tutkunun peşinde, otomobil yarışçısı Perino'yla anlaşır ve idealindeki yeni model üzerinde çalışmaya başlarlar. Ancak bir yandan aile içi ilişkiler diğer yandan otomotiv sektöründeki casuslar ikiliyi zorlayacaktır... Bir otomobil fabrikatörünün ailesinde işler nasıldır? Ya otomobil sektörün-

22 EKİM Pazar

TV1

10.00 Haberler
10.10 İşitme Engelliler Haber Bülteni
10.30 Pazar Sineması "Büyük Takip" •
11.50 TRT Çocuk Korosu
12.15 7'den 77'ye
13.00 Pazar Konseri
14.00 Haberler
14.10 Tele Tatil
15.40 Robin Hood -7

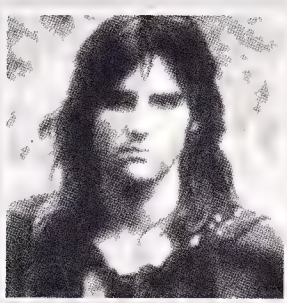

16.30 Türkiye'nin İlkleri ve Rekorları
16.55 Özel Dedektif -3
17.45 Bir Numara
18.15 Telespor
19.50 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Spor Stüdyosu
22.25 Basında Buluşalım
23.20 Geçmiş Zaman Olur ki
23.40 Alaca Karanlık Kuşağı-3
00.05 Günün Sonu

TV2

14.00 TV'de Türk Sineması "Bir Demet Menekşe" *(Cılkı çıkmış aşk üçgeni meselesi, Hale Soygazi ve Kartal Tibet oynuyor. Yönetmen: Zeki Ökten.)*
15.20 Pazar 89
17.15 Son 7 Gün Dünya
17.45 Matlock -15
18.35 Besteciler ve Yorumcular
19.00 Akşam Bülteni
19.20 Dünya Listelerinden
19.50 Nasıl Başardım
20.15 Harvey Moon'un Hayatı -3
21.05 Portreler
21.35 Notalardan Yıldızlara
22.30 Gece Bülteni
23.10 Toplu Gösteriler "Sessiz ve Derinden" •

TV3

21.00 Babam ve Ben -3
21.30 TV'de Sinema "Belalı Yol" •
23.00 Catherine -3
23.50 Müzik
23.55 Eğer Yarın Olursa -3

23 Pazartesi

TV1

07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı
10.20 Sevme Hakkı -41
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Anadolu'dan Görünüm
18.40 Akşama Doğru
19.20 Altın Kızlar -13
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Kaldırım Serçesi "Son"
22.00 Stüdyo A "TV Dergisi"
23.10 Anılarla Müzik -4
23.40 Beyefendiler ve Oyuncular -4
00.35 Günün Sonu

TV2

18.15 Zenginler de Ağlar -8
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Caz
20.15 Charminga Ailesi -4
20.40 Müzikle Yansıyanlar
21.15 Belgesel
21.30 Opera Öyküleri "La Boheme"-4
22.30 Gece Bülteni

Yeni dizi "Evlenme Cüzdanı"nda Nilgün Saraylı ve İsmet Üstekin

Carmen Miranda ve Groucho Marx "Copacabana"da

"Belalı Yol"un John Gavin'i de Reagan gibi politikacı

de? "Betsy", "Dallas" ve "Hanedan" gibi dizilerden itici gücünü alan bir yapım. Perino'da Lee Jones çok havalı, Katherine Ross çok hanım hanımcık, Lesley Anne-Down ise çok seksi. "Saçının telinden, tırnağına" tam Harold Robbins öyküsü.
TV1, 24 Ekim Salı, 22.45

• **TÜRKİYE-AVUSTURYA** Ya her şey kesinlikle bitecek ya da başlayacak... Evet, milli takım Avusturya karşısında kazanmak için oynayacak. Rıdvan oynuyor, Tanju'nun oynama ihtimali yüksek. Avrupa Kupaları ve İzlanda hüsranlarından sonra yüz güldürmeye aday bir maç...
TV1, 25 Ekim Çarşamba, 14.15

• **EVLENME CÜZDANI-I** Yönetmen: Ayhan Önal. Oyuncular: Nilgün Saraylı, İsmet Üstekin, Cahit Öztüfekçi, Selçuk Özdoğan, Mehmet Ulay, Erol Tezeren, Eli Erkazan, Burçak Kurt. Senaryo: Naci Ünver. Dizi, 3 bölüm.
Genç yaşta evlendirildiği Hatice ile anlaşamayan Sabri'nin evliliği, şiddetli geçimsizlik nedeniyle bozulur. Evini ve kasabasını terk eden Sabri, İstanbul'a gelip bir fabrikada çalışmaya başlamıştır. Bu arada arkadaşı Ahmet aracılığıyla tanıştığı Ayşe'yle ilişkisi gelişir, birlikte oturmaya başlarlar. Karısından boşanmak için defalarca mahkemeye başvuran Sabri, bir türlü olumlu sonuç alamaz. Çalıştığı fabrikadan ayrılır, Ayşe'yle birlikte bir kasabaya yerleşir. Umut adında bir de çocukları vardır. Bundan sonra en büyük emelleri günün birinde nikâhlı karı-koca olabilmektir.
TV1, 26 Ekim Perşembe, 21.00

• **HODRİ MEYDAN** Uğur Dündar'ın sunduğu İstanbul stüdyo-

23.10 Kimin Işi Kolay

TV3

21.00 TV'de Sinema "Unutulmayan Filmler"-"Copacabana" •
22.30 Sahra'nın Sırrı -4
23.25 Belgesel
00.15 Şahika -4

24 Salı

TV1

07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı
10.20 Sevme Hakkı -42
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Sağlık
18.40 Akşama Doğru
19.20 Kim Bunlar -16
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Yarışmadan Yarışmaya
21.50 Gökkuşağı
22.45 Televizyon'da Sinema "The Betsy" •
00.45 Günün Sonu

TV2

18.15 Zenginler de Ağlar -82
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Türk Sanat Müziği "Solo"
20.15 Yerli Belgesel
20.45 Şairlerimizle-11 *(Programa Cahit Külebi'yle Atatürk Lisesi öğretmen ve öğrencileri katılıyor.)*
21.05 Dorothy'nin Esrarı -10
21.55 CNN Dünya Raporu
22.30 Gece Bülteni
23.10 Festivallerden *(Soprano Shirley Verrett piyanist Christian*

Ivaldi, flütist Jean Pierre Rampal, İstanbul Klasik Caz Dörtlüsü.)

TV3

21.00 TV'de Sinema "Suikastçı"
(Yarı belgesel olan filmde, 1939'da Hitler'e yapılan başarısız suikast konu ediliyor. Ulrich Watschoss Ingeborg Lapsien ve Lothar Grützner'in oynadığı filmin yönetmeni Rainer Erler.)
22.30 Alfred Hitchcock -4
23.00 Müzik
00.00 Casuslar Kralı -4

25 Çarşamba

TV1

07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı
10.20 Sevme Hakkı -43
10.50 Kapanış
13.58 Açılış
14.00 Haberler
14.15 Türkiye-Avusturya Milli Futbol Karşılaşması (Naklen) •
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Köyümüzden Mektup Var
18.40 Akşama Doğru
19.20 Cosby Ailesi -24
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Spor Akşamı
21.40 Başlar mısın, Başlayalım mı?

larından canlı olarak yayınlanan programın konuğu, geçen hafta **Nokta**'nın gündeme getirdiği küçük çevreci Evrim Coşar. 10 yaşındaki Evrim Coşar, arkadaşlarına önderlik ederek bir imza kampanyasını başlatıyor, daha sonra topladığı imzalara eklediği mektubunu Çevre Genel Müdürü Zeynep Arat'a gönderiyor ve İzmir Tire'de çevre harekâtının başlamasına önayak oluyordu. Bu haftaki "Hodri Meydan"da küçük çevreci Evrim, programda kendisine yöneltilen soruları yanıtlayacak...

TV1, 27 Ekim Cuma, 22.00

• **KURBAN** Yönetmen: Melih Gülgen. Oyuncular: Kadir İnanır, Ahu Tuğba, Yalçın Gülhan, Hüseyin Peyda, Necip Tekçe. Senaryo: Erdoğan Tünaş. Görüntü Yönetmeni: Orhan Kapkı. 1983 yapımı.

Taşı toprağı altın olan İstanbul, bu arada türlü kötülüğün de yuvasıdır, kim bilmez! İstanbul'da iki kardeş. Biri sigara kaçakçısı diğeri polis; ekipler amiri. Kader bu acımasız oyunu oynarken üstüne Ahu Tuğba'yı dikmeyi de ihmal etmemiştir!

TV3, 26 Ekim Perşembe, 21.00

• **TEHLİKELİ TATİL** (Beats) Yönetmen: Don Hawks. Oyuncular: Jone Babson, Katty Christopher, Vern Por. 1983 yapımı, 92 dakika.

Dough, on üç yıl sonra eski sevgilisi Cindy'yi görmeye gelir. İki eski sevgili hafta sonunu birlikte geçireceklerdir. Romantik saatler yaşamayı planlayan çift, Rocky Mountains'a doğru yola çıkarlar. Onları önce iki serseri karşılar. Serserilerden sonra gelen bela, üstlerine saldıran vahşi bir ayıdır. Filmin sonuna doğru iki eski sevgili böyle "romantik hafta sonları" için Rocky Mountains gibi yerlere gitmenin pek parlak bir fikir olmadığını bizzat göreceklerdir...

TV1, 27 Ekim Cuma, 00.35

• **DOLLY BELL'İ HATIRLIYOR MUSUNUZ?** (Sjecas Li se Dolly Bell) Yönetmen: Emir Kusturica. Oyuncular: Slavko Stimac, Slobodan Aligrudic, Mira Manjac, Ljijana Blagojeviç. Senaryo: Abdullah Sidran. Görüntü Yönetmeni: Vilko Filac. Müzik: Zooran Simjanavic. 1981 Yugoslav yapımı, 103 dakika.

Dino, ilk aşkını zaman zaman sığındığı güvercinlikte tanıştığı "Dolly Bell"le yaşar. Kızı ona tanıştıran genç adam, giderek bağlandığını görünce aralarına girer ve kızı, Dino'dan uzaklaştırır. Dino, Dolly Bell'i arar, bir barda bulur, onunla sevişir... 1960'ların başlarında, Yugoslavya'nın Sarajevo kentinde yaşayan bir delikan-

Tire'nin umudu küçük çevreci Evrim

Ahu ile Kadir... Kim kime "Kurban"

22.40 Belgesel
23.05 Müzik
23.30 Günün Sonu

TV2

18.15 Zenginler de Ağlar -83
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Türk Halk Müziği "Solo"
20.15 Sigara ve Sağlık
20.25 Sanat Dergisi *(26. Antalya Film Festivali, ödüllü filmlerden görüntüler.)*
20.55 Stüdyo C "Kaybolan Dünya"
21.25 Müzik Galerisi
22.30 Gece Bülteni
23.10 Büyük Tuzak -4

TV3

21.00 Street Set -4
22.00 Kate And Allie -4
22.30 TV'de Sinema "Müzikaller" *(Margaret O'Brien, Cyd Charisse oynuyor. Yönetmen Henry Kester.)*
00.10 Ben Claudius -4

26 Perşembe

TV1

07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı
10.20 Sevme Hakkı -44
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Gençlerden Gençliğe
18.35 Akşama Doğru
19.15 Merhaba Çocuklar
19.20 İnanç Dünyası
19.50 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Evlenme Cüzdanı -1
22.00 Bizim Eller
22.55 Forum
00.25 Günün Sonu

TV2

18.15 Zenginler de Ağlar -84
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Korolar
20.25 Gençler Üretiyor
20.55 Market
21.50 Yerli Belgesel
22.30 Gece Bülteni
23.10 Tiyatro Tanıtım
23.20 Tiyatro Klasikleri "Romeo ve Juliet"

TV3

21.00 TV'de Sinema "Kurban" •
22.20 Belgesel
22.50 Otomatik Adam -4
23.40 Müzik
23.45 Straus Ailesi -4
00.10 Ben Cladius-4

27 Cuma

TV1

07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı
10.20 Sevme Hakkı -45
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Köyümüz Kasabamız
18.40 Akşama Doğru
19.20 Gençlik
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Eğlence Molası
22.00 Stüdyo B "Hodri Meydan". •
23.00 Devlet Klasik Türk Müziği Korosu
23.35 Spencer Emrinizde -15
00.20 Günün Sonu
00.35 Gece Sineması "Tehlikeli Tatil" •
01.50 Kapanış

TV2

18.15 Zenginler de Ağlar -85

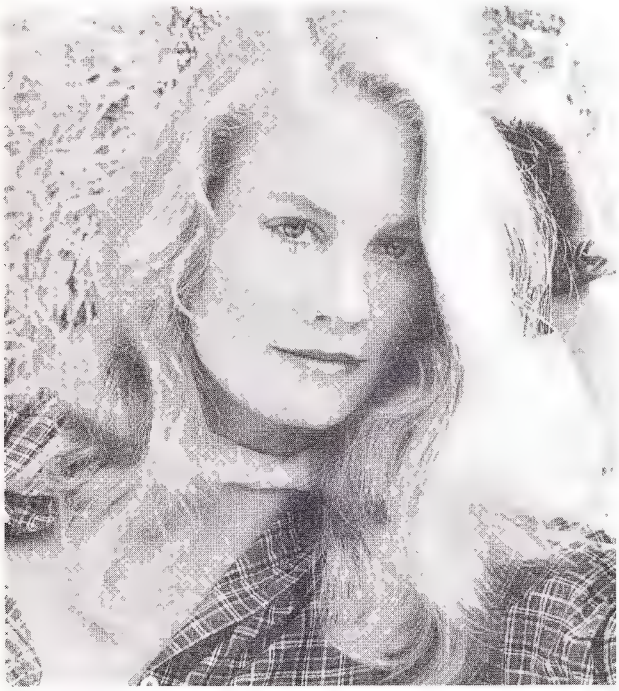

Cybill Shepherd'ın aşkları yine ortalığı karıştırıyor

sürdürüyor Kusturica.

TV3, 27 Ekim Cuma 22.30

• **BREAKDANCE** Yönetmen: Joel Silberg. Oyuncular: Lucinda Dickey, Adolfo Quinones (Shabba-Doo), Michael Chambers (Boogaloo Shrimp), Ben Lokey, Christopher McDonald. Senaryo: Charles Parker, Allen DeBevoise, Gerald Scaife. 1984 ABD yapımı, 87 dakika.
Kelly, bir yarışmaya hazırlanmakta ve düzenli dans dersleri almaktadır. Bu arada dans etmeyi kendi kendilerine öğrenmiş olan doğuştan yetenekli sokak dansçılarının yeni danslarıyla karşılaşır ve onlar gibi olmaya karar verir. Bütün bu olup bitenler öğretmeniyle menajerinin tepesini attıracaktır... Lucinde Dickey'yi bir kez daha izlemenin hiçbir sakıncası yok. Ama breakdance'ın artık gözden düştüğünü vurgulayalım.

TV1, 28 Ekim Cumartesi, 15.40

• **İNTİKAM** (Independence) Yönetmen: John Patterson. Oyuncular: John Bennett Perry, Isabella Hoffman, Sandy McPeak, Macon McCalman, Amanda Wyss, Stephanie Dunnam, Anthony Zerbe. 1987 ABD yapımı, 100 dakika.
Genç adam intikam amacıyla karısını ve oğlunu öldüren General Grey'in peşine düşmüştür. Independence kasabasına geldiğinde Bridie ile tanışır. Ucunda evlilik olan tanışmalardandır bu. Kasabalılar bu dürüst genç adamı pek severler ve onu şerif yaparlar. İzleyici tam bir oh çekecekken, General Grey ve çetesi yeniden boy gösterir ama genç adam artık intikam almaktan vazgeçmiştir... Vasat bir TV yapımı.
TV2, 28 Ekim Cumartesi, 14.00

• **MİRAS** (Seduced) Yönetmen: Jerrold Freedman. Oyuncular: Gregory Harrison, Cybill Shepherd, Jose Ferrer, Mel Ferrer, Adrienne Barbeau, Michael C. Gwynne, Karmin Murcelo, Paul Stewart. 1985 ABD yapımı 100 dakika.
Başsavcı Riordan, büyük bir finansman şirketinin başına getirilecektir. Güç durumdaki bu şirkete ortak olması beklenen Orlof'un genç karısıyla Riordan, daha önceden bir aşk serüveni yaşamışlardır. Orlof evinde öldürülür. Önce olayın hırsızlık nedeniyle işlenmiş basit bir cinayet olduğu sanılır. Fakat çok geçmeden işin içinde iş olduğu ortaya çıkacaktır. Vasat bir TV yapımı. Yine de "Mavi Ay"ın Cybill Shepherd'ı için izlenebilir.
TV3,28 Ekim Cumartesi,22.15

lının hayatına bakıştır bu film. Aynı zamanda da o dönemin Yugoslavya'sında yaşayan bir ailenin yapısına. Sosyalizm ve özyönetim üstüne durmadan nutuklar atan bir baba, rock'n roll grubu kurduran bir lise müdürü... Acı ve tatlı olaylara aynı ölçüde yer veren, sevinci de, hüznü de tam; şiirsel bir dünya. 1955 doğumlu ünlü ve başarılı Yugoslav yönetmen Emir Kusturica'nın TV'de daha önce de gösterilen bu filmi, 1981 Venedik Film Şenliği'nde "Altın Ayı" ödülünü kazanmıştı. Dikkat: O gün bugündür yaptığı her filmle sinemanın en anlamlı ödüllerini toplamayı

19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Hafif Batı Müziği
20.25 İslam ve Toplum
20.55 Müzik Söyleşileri
21.25 Gün ve Ekonomi
21.55 Ayrılmaz İkili-17
23.10 Gece Bülteni
23.30 Jose Feliciano Konseri

TV3

21.00 Christabel -4 •

22.00 Show
22.30 TV'de Sinema "Dolly Bell'i Hatırlıyor musun" •
00.00 Bebekler Vadisi -4

28 Cumartesi

TV1

10.00 Haberler
10.10 Cumartesiden Cumartesiye
12.00 Yeni Bir Gökyüzü -4
12.25 Gençliğin Dünyası
13.15 Beyaz Gölge -17
14.00 Haberler
14.10 Hafta Sonu
15.40 Tatil Sineması "Breakdance" •
17.15 Belgesel
17.45 William Tell -2
18.15 Bizimkiler
19.00 Savunma Sanayii
19.20 Yaşasın Edebiyat
19.45 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 TV'de Bugün Yarın
21.00 Kutlu Olsun Bayramınız
22.00 Televizyon'da Türk Sineması "Yaşarken Ölmek" *(Perihan Savaş, Halil Ergün ve Fulden Uras oynuyor. Yönetmen Ahmet Ündağ.)*
23.40 Sahneden
00.30 Günün Sonu
00.45 Ziyaretçiler -17

TV2

14.00 TV'de Sinema "İntikam" •
15.30 Şu Harika Hayvanlar -4
16.20 Yaşama Sevinci
16.45 Belamy -4
17.35 Son Gün Türkiye
18.05 Brett Ailesi -4
19.00 Akşam Bülteni
19.20 Müzik Şöleni
19.50 Korolar
20.15 Şöhret -4
21.05 Devlet Sanatçıları *(Konu: Mithat Fenmen. Konuklar: Beatrice Fenmen, Ferhunde Evkin ve Metin Öğüt.)*
21.35 Cumartesi Spor
22.00 Çevre
22.30 Gece Bülteni
23.10 Güzel ve Çirkin-30
00.00 Dönence

TV3

21.00 Laserion

21.25 Karındeşen Jack "Son"
22.15 TV'de Sinema "Miras" •
23.55 Zengin ve Yoksul -4

Dişinizle, tırnağınızla değil tek parmağınızla başarıya ulaşın...

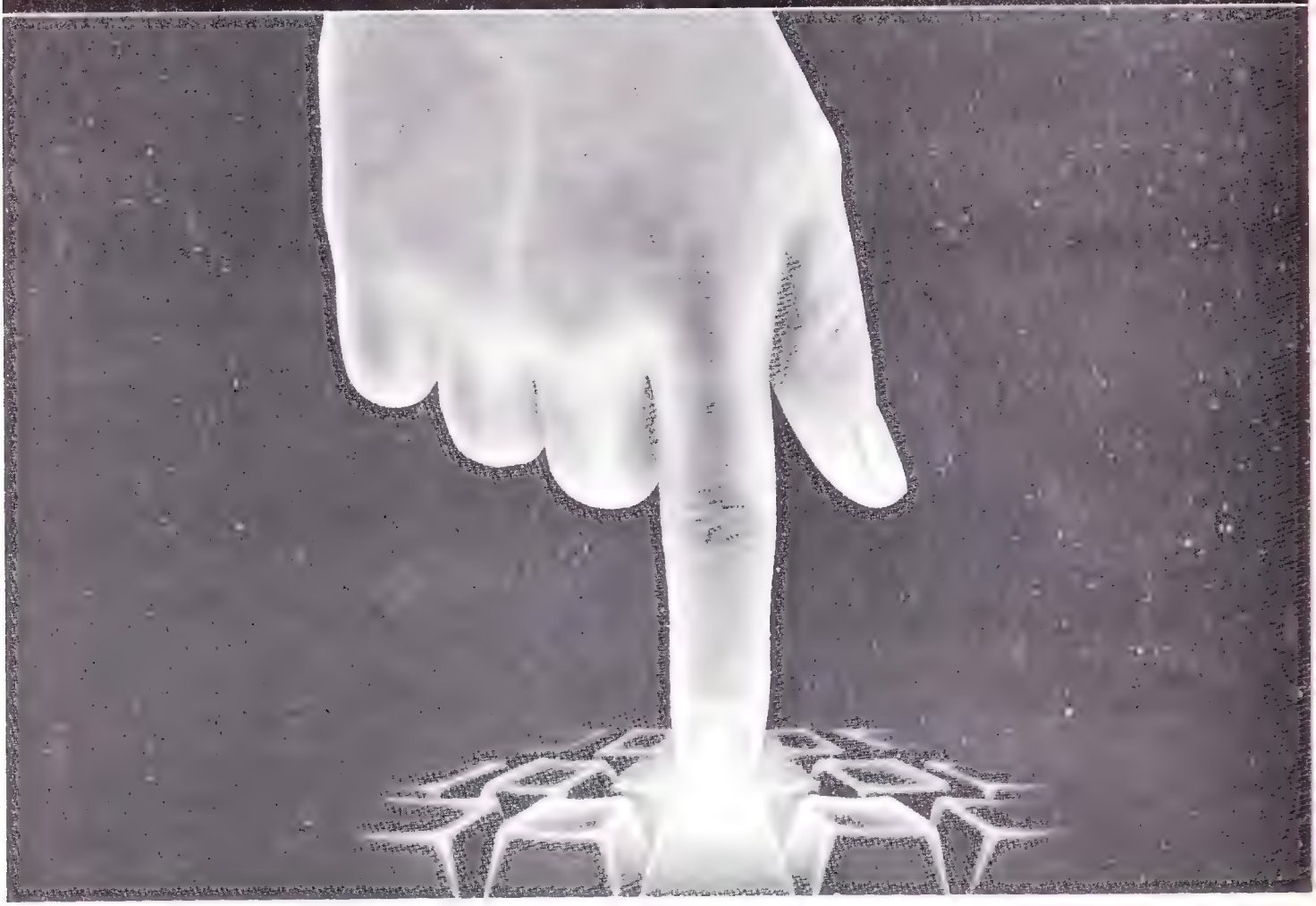

Olivetti PC, her şeyden önce bir Olivetti'dir. Bu yüzden, her Olivetti PC, Olivetti üstünlüğünün, kalitesinin ve büyüklüğünün bir simgesidir. Her Olivetti PC, Olivetti teknolojisinin iş dünyasına sunduğu kolaylık ve rahatlık demektir.

Büronuza bir PC almak istiyorsanız en iyi, en gelişkin ve markası bir garanti olan PC'yi seçmek en doğal hakkınız.

İşte Olivetti, aradığınız PC konusunda size en değerli, en geçerli garantiyi, Olivetti markasını sunuyor. Parmağınızı PC kolaylıklarına uzatmadan önce gözünüzü dev Olivetti teknolojisine çevirin. Servisiyle, garantisiyle, bugünü ve yarınıyla Olivetti PC'yi büronuza, iş hayatınıza yerleştirin.

Unutmayın, iş dünyasında PC'ler çoğaldıkça, Olivetti PC'nin değeri daha da artacaktır.

olivetti
COMPUTER

İşte Olivetti PC M250

- Intel 80286 8/10 Mhz Mikroişlemci, 0 bekleme süresi
- 1-2 MB standard RAM
- 16 MB'a kadar RAM arttırma kapasitesi
- Opsiyonel 80287 Aritmetik Mikroişlemci
- 20,40 MB Hard Disk kapasitesi
- 1.44 MB 3.5' disket kapasitesi
- 3 adet çevre birimini entegre olarak bulundurabilmesi
- VGA Ekran Kontrol Unitesi
- 12" monokrom, 14"renkli monitor seçenekleri
- 101-102 tuş klavye
- 3 adet AT/XT genişleme yuvası

olivetti
PERSONAL
COMPUTER

OLIVETTI YETKILI SATICILARI-ISTANBUL: ALSİS 151 02 03-4 hat, BİL-SER 175 00 00-4 hat, DENDATA 148 08 48-148 07 55, EROKOM [illegible] PRES: 583 67 43-44 PROMAKS 132 46 56-131 14 20, SİSPA 155 08 92-153 63 77, TEKNODATA 150 87 47 153 29 77, VATAN 134 48 00-, 30 34 65 **ANKARA:** BİLPA 135 [illegible] İZMİR: BOYUT: 220 235 GİLTAŞ 22 69 66-67, **SOZER:** 13 08 09-14 87 53, **TEKNOKOM** 22 62 52 **ADANA:** ELSAN 14 05 24 17 57 42, MODEM: 17 21 39-13 83 56 **BURSA** KAVRAM [illegible] BEBİM: 22 12 93 **KONYA:** MAKROBİM 12 14 94-11 91 90 **MERSİN:** AKDENİZ 14 174-34 270 **KAYSERİ:** İPEK 27 552 **ERZURUM:** GUNGOR 217 63-336 21 ADAPAZARI [illegible] DENİZLİ SİSTEM-2: 225 78 **ANTAKYA:** SU: 388 00-3 hat **BALIKESIR: BEBİM** 161 13 **BOLU:** AKPA: 120 22 188 68

Hürpa'nın tüm şömine çeşitlerini, mevcut radyatör düzeninize bağlayarak "Kat Şömine" olarak da kullanabilirsiniz.

Elegans

ESTETİK ve FONKSİYONEL

Hürpa'nın tüm şömine çeşitleri sıcak hava dolaşımlı ve 35-40m² ısıtma garantilidir. Taşınması ve montajı çok kolaydır. Teknik ve dizayn olarak Avrupa standartlarındadır.

Pipo

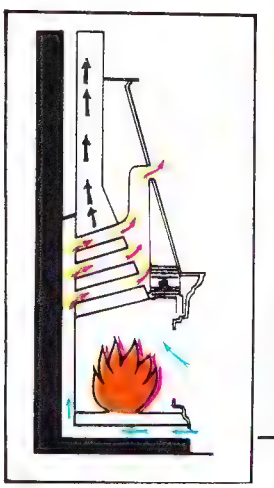

HÜRPA ŞÖMİNE

Merkez: Mumhane Caddesi 31/4 Karaköy-İstanbul
Tel: 144 20 16-143 39 72-152 07 92
Fabrika: Aşağı Dudullu-İstanbul

BAYİLERİMİZ:
Entaş A.Ş.-Denizli Tel: 9 (621) 20419
Oktay Yapı Malzemeleri-Ordu Tel: 9 (371) 1002-6656
Arpaz Ltd. Şt.-Lefkoşe-KIBRIS Tel: 9 (520) 76108
Menmet Nalbantoğlu-Antalya Tel: 9 (31) 12 91 84

KOMET

TÜYAP İŞ DÜNYAMIZA SAYGI İLE SUNAR

1990 YILI FUAR VE SERGİLER PROGRAMI

YURT DIŞI FUAR VE SERGİLER

- AZERBEYCAN (BAKÜ) 22-26 Mayıs 1990
  1. TÜRK SANAYİ VE TİCARET SERGİSİ AZERBEYCAN CUMHURİYETİ - S.S.C.B.
- 2o. CEZAYİR ULUSLARARASI FUARI'NDA 6-17 Haziran 1990
  TÜRKİYE SERGİSİ - CEZAYİR
- MOSKOVA 5. TÜRK SANAYİ VE TİCARET SERGİSİ - S.S.C.B. 15-19 Ekim 1990

Uluslararası Ticaret Fuarlarına
Ulusal Katılımlardan Sorumlu Organizatorler Birliği
Tüyap interexpo üyesidir.

TÜYAP .YIL

Seçkin fuarlar...
Seçkin uluslararası ilişkiler...

TÜYAP TÜM FUARCILIK YAPIM A.Ş.

Sağlam Fikir Sok. No:19
80300 Esentepe İstanbul
Telefon:(9-1)167 67 04-05 175 23 50 (8 Hat)
Telex:30139 typ tr.
Telefax (9-1)167 18 51

YURT İÇİNDE TEMSİL ETTİKLERİMİZ

Avusturya:
We ner Messen&Congress
Gese llschaft M B H

Polonya:
Przeds eb orstwo Wystaw
Targow Zagranicznych

YURT DIŞI TEMSİLCİLİKLERİMİZ

Fransa:
Türk Fransız Ticaret Derneği
(Türkiye'de Fransız Ticaret Odası)

Hollanda:
Netherlands Council for
Trade Promot on

İtalya:
Studio Assistenze Export
Piero A Zipol and C.Snc

Macaristan:
Hungexpo

Polonya:
Przedsiebiorstwo Wystaw
I Targow Zagranicznych

YURT İÇİ FUAR SERGİ VE KONGRELER

A-TÜYAP İSTANBUL SERGİ SARAYI (Tepebaşı-İstanbul)

- ENERJİ 1990 6-11 Ocak 1990
  8. Doğal Gaz, Kömür, Petrol, Su, Güneş Rüzgar, Hidrojen Biogaz, Yeraltı Isısı, Nükleer Enerji ve Diğer Alternatif Enerji Kaynakları ve Enerji Tasarrufu Fuarı (Türkiye Enerji Bakanlığı ile birlikte hazırlanmaktadır)
- BÜRODATA 17-21 Ocak 1990
  6. Telekomünikasyon, Bilgisayar, Büro Makine, Mobilya ve Malzemeleri Fuarı
- MÜZİKAVİZYON 1990 26-30 Ocak 1990
  1. Müzik, Televizyon, Fotoğraf ve Sinema Fuarı
- 2. İSTANBUL ENTERNASYONAL OTOMOBİL FUARI 3-11 Şubat 1990
  (Otomobil İthalatçıları Derneği ile birlikte hazırlanmaktadır)
- PARA 1990 1-4 Mart 1990
  1. Türkiye Para ve Finansman Fuarı
- RİSK KONTROLU FUARI 4-8 Nisan 1990
  1. Sigortacılık, Ticari ve Özel Emniyet ve Güvenlik, İş Güvenliği, Endüstriyel Güvenlik, Mesleki Sağlık, Yol Güvenliği ve Çevre Koruma Fuarı
- 10. İDEAL EV FUARI 2-6 Mayıs 1990
- 3. MAKİNE FUARI 12-16 Mayıs 1990
  (Ağaç, Metal, Plastik İşleme Makineleri)
- 4. BANYO SERAMİK MUTFAK FUARI 23-27 Mayıs 1990
- 2. TATİLE MERHABA ÇOCUK ŞENLİĞİ 2-10 Haziran 1990
- 1. AYAKKABI MAKİNELERİ VE AYAKKABI YAN SANAYİİ FUARI 20-24 Haziran 1990
  (AYSAD Ayakkabı Yan Sanayicileri Derneği ile birlikte hazırlanmaktadır)
- 3. TEKSTİL MAKİNELERİ FUARI 5-9 Eylül 1990
- 5. KONFEKSİYON MAKİNELERİ VE AKSESUARLARI FUARI 19-23 Eylül 1990
- 10. İSTANBUL DERİ FUARI 13-17 Ekim 1990
- PAC TEK 1990 24-28 Ekim 1990
  5. Ambalaj Teknolojisi Makine ve Malzemeleri Fuarı
- 9. KİTAP FUARI 3-11 Kasım 1990
- 4. MATBAACILIK FUARI 17-21 Kasım 1990
- 5. OTEL VE LOKANTA GEREÇLERİ FUARI 28 Kasım-2 Aralık 1990
- 3. İSTANBUL ENTERNASYONAL OTOMOBİL FUARI 8-16 Aralık 1990
  (Otomobil İthalatçıları Derneği ile birlikte hazırlanmaktadır)
- 9. HEDİYE FUARI 21-31 Aralık 1990

B-TÜYAP TİCARET MERKEZİ (Etap Marmara Oteli-Taksim-İstanbul)

- TEST EKSPO 28 Şubat-4 Mart 1990
  1. Endüstriyel Test, Ölçü Cihazları ve Teknikleri, Proses ve Kalite Kontrol, Otomasyon, Malzeme Hareketleri ve Endüstride Verimlilik Fuarı
- 8. PARFÜMERİ VE KOZMETİK FUARI 4-8 Nisan 1990
- 2. ULUSLARARASI JİNEKOLOJİK ONKOLOJİ KONGRESİ VE MEZUNİYET SONRASI EĞİTİM SEMİNERİ VE TIBBİ SERGİSİ 2-5 Mayıs 1990
  (Jinekolojik Onkoloji Derneği ile birlikte hazırlanmaktadır)
- ULUSAL CERRAHİ KONGRESİ TIBBİ SERGİSİ 27-31 Mayıs 1990
  (Ulusal Cerrahi Derneği ile birlikte hazırlanmaktadır)
- ULUSLARARASI PERİODONTOLOJİ AKADEMİSİ 4. KONGRESİ VE TIBBİ SERGİSİ 17-20 Eylül 1990
  (Türk Periodontoloji Derneği ile birlikte hazırlanmaktadır)
- 12. ULUSAL TÜRK RADYOLOJİ KONGRESİ VE TIBBİ SERGİSİ 24-26 Eylül 1990
  ("TÜRK RADYOLOJİ DERNEĞİ" ADINA CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ RADYODİAGNOSTİK ANABİLİM DALI Başkanlığı ile birlikte hazırlanmaktadır)

C-İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ-AYAZAĞA KAMPÜSÜ

- 5. İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ VE İNŞAAT TEKNOLOJİSİ FUARI 5-10 Mayıs 1990

1001 AJANS

İşte bir büro yazıcısı için oldukça sıkıntılı bir yer:
Çelik fabrikasının yükleme alanı... sıcağın, pisliğin ve çelik işçilerinin güçlü ellerinin öbür sıradan yazıcılara cehennem azabı çektireceği bir ortam...

Buna rağmen, bir yıl boyunca günde sekiz saatlik, haftada beş günlük yoğun bir çalışmadan sonra, bu OKI 393 yazıcısı halen günde ortalama 1000 etiket basmayı sürdürmektedir.

Gerçek yaşamın zor koşullarına göğüs gerebilmeleri için yazıcılarımıza fabrikada uyguladığımız ağır deneylerin işte yaşayan kanıtı!

Bu yetenek ve yetkinlikleri, gerek matrix, gerekse laser tüm yazıcılarımızda bulabilirsiniz.

Eğer işyerinizdeki aşırı sıcağa dayanabilecek bir yazıcı arıyorsanız, kendini daha önce ateş altında kanıtlamış bir OKI'yi neden seçmeyeceksiniz.

Bunun için size en yakın OKI satıcısına bir uğramanız yeter.

Şu dünyanın hiç de toz pembe olmayan koşullarına karşı aradığınız yetkinliğe en çok yaklaşan yazıcı işte karşınızda:

OKI

AĞIR KOŞULLARA GÖĞÜS GEREBİLMEK ANCAK GERÇEK YAŞAMIN HARCIDIR.

OKI - Europe Ltd. • Bond House • 347/353 Chiswick High Road, London W4 4HS UK • Tel.: (01) 742.2001

Mikropa BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. A.Ş. Tozkoparan Cami Sokak No: 1 Beyoğlu 80050—İSTANBUL Tel: 1548250 Fax: (1)1557874 Telex: 24959 Mikt Tr

KÖŞK / TARİHİ DEVİR TESLİM TÖRENİ

Özal'ın elini kim sıkacak?..

Özal'ın cumhurbaşkanlığı serüveninin geleceğini muhalefet partileri kadar, cumhuriyet tarihinin ilk "devir teslim" törenine kimlerin katılıp "el sıkacağı", kimlerinse "ret cephesi" oluşturmakta direneceği belirleyecek. **Nokta,** *protokolde yer alanlara tek tek sordu*

Evren'in cumhurbaşkanlığı süresinin sona ereceği 9 Kasım günü tarihi bir tören yaşanacak Türkiye'de. Cumhurbaşkanı Özal, parlamento sandığından çıkmayı başarabilirse eğer, cumhuriyet tarihinde ilk kez eski cumhurbaşkanı yeni cumhurbaşkanına görevini "devir ve teslim" edecek.

Yani, selef Evren halef Özal'ın elini sıkacak ve "Hayrını gör!" diyecek... Özal'ın yeni görevini hangi koşullarda sürdüreceği, söz konusu "ilk" devir-teslim töreni protokolünde yer alanların "el sıkma"ya gelip gelmemesi ile ölçülecek. Sadece parlamenterler değil, söz konusu protokol konukları. SHP ve DYP törene katılmayacağını kesin dille önceden açıkladı. Bu kez söz; kamuoyunun, işçilerin, çeşitli meslek gruplarının ve devlet çarkının nabzını ellerinde tutanlarda. Ortada sendikalar, yerel yönetimler, basın, meslek kuruluşları, dernekler ve bürokratlardan oluşan sipsivil bir liste var. Bu parlamento dışı protokol listesinde yer alanların, 66 yıllık cumhuriyetin "tarihi" ve "yegâne" devir teslim törenine hangi ölçülerde katılıp katılmayacakları sorusunun yanıtı ise, bir anlamda "olası" cumhurbaşkanı Özal'ın üzerindeki tartışmaları yönlendirecek. Özal ya kabul görecek, ya da ret... İşte bu saptamadan yola çıkan **Nokta,** cumhuriyet tarihinin "ilk" devir teslim töreninin resmi protokolünde yer alması düşünülenleri tek tek bularak, "davete icabet edip etmeyecekleri"ni sordu.

"Olası cumhurbaşkanı Özal"ın elini sıkacaklar bir hayli ama sıkmayacaklar da azımsanmayacak ölçüde...

Hem ağlarım, hem giderim. Rengârenk bir Türkiye mozayiğiydi or- ▶

KATILACAKLAR:

Ali Coşkun (TOBB Başkanı): Gayet tabii katılırız. Böyle önemli bir mevkinin devir teslimine katılmamız gerekir.

Kubilay Atasever (TİSK Genel Sekreteri): Davet alırsak, mutlaka katılırız. Çünkü biliyorsunuz orası cumhurbaşkanının şahsına bağlı olmayan bir makamdır.

Aytaç Durak (Türk Belediyeciler Birliği Başkanı): Özal'a herkes bu yumurta dik durmaz dedi. Ancak o Kristof Kolomb gibi yumurtayı dik durdurdu ve aday oldu. Davet edilirsem, törene katılırım.

Osman Özbek (Türkiye Ziraat Odaları Birliği): Yasalar ve kanunlar çerçevesinde ne gerekiyorsa onu yaparız. Davet edildiğimiz takdirde katılırız.

Oktay Ekşi (Basın Konseyi Başkanı): Cumhurbaşkanının hukuki meşruiyetini tanıyanlardanım. Çağrılırsam giderim.

Genelkurmay Başkanlığı Basın Halkla İlişkiler Şubesi'nden bir yetkili: Katılır tabii.

İsmet Ocakcıoğlu (Yargıtay Başkanı): Katılacağım.

Süleyman Sıtkı Yırcalı (Danıştay Başkanı): Katılacağım.

Prof. Mithat Çoruh (Bilkent Üniversitesi Rektörü): Katılacağım.

Prof. Dr. Nejat Tüzün (Gazi Üniversitesi Rektörü): Katılırım.

Prof. Dr. Necdet Serin (Ankara Üniversitesi Rektörü): Katılırım.

Nezih Demirkent (İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Başkanı): Demokrasiye saygım olduğu için katılırım.

Mahmut Cuhruk (Anayasa Mahkemesi Başkanı): Bu konuda görüş açıklamanın bir gereği yok.

Necati Çelik (HAK-İŞ Genel Başkanı): Sayın Özal eğer seçilirse, ortamı daha fazla gerginleştirmemek gerekir. Türk kamuoyu önünde, Türk milleti önünde Cumhurbaşkanlığı makamını bu kadar tartışılır ve eleştirilir bir kurum olarak göstermemek için, davet edilirsem katılırım.

KKK Org. Doğan Gürses, HKK Org. Safter Necioğlu, DKK Org. Orhan Karabulut ve Jandarma Genel Komutanı Org. Burhanettin Bigalı adına konuşan yetkililer de, devlet protokolüne her zaman uyduklarını belirttiler.

KATILMAYACAKLAR

Prof. Dr. Nusret Fişek (Türk Tabipler Birliği Başkanı): Askerler devir teslim töreni yapıyor ya, onun eşini yaparlar işte. Katılıp katılmayacağımızı merkez konseyine sorarım. Ama ben, Nusret Fişek olarak katılmam.

İrfan Yıldırım (Çağdaş Gazeteciler Cemiyeti Başkanvekili): Devir teslim törenine katılmayız. Çünkü, cumhurbaşkanının toplumdaki tüm siyasi akımları yansıtacak bir parlamento tarafından seçilmesi gerektiğine inanıyorum. Bu nedenle bu seçim, kanunlara göre yasal olsa bile siyasi açıdan bana göre meşru değildir.

Muammer Aksoy (Türk Hukuk Kurumu Başkanı): Ben böyle bir devir teslim törenine katılmam. Bu seçim, Anayasa'nın hem ruhuna hem de 102'nci maddenin özüne aykırıdır. Yüzde 21.8 alan iktidarın erken seçime gitmesi lazım, cumhurbaşkanlığı seçimine değil. Anayasa Mahkemesi'nin bu seçimi iptal etmesi lazım. Bu şekilde bir seçimle gelen cumhurbaşkanını, hazırlanıp gidip de tebrik etmem. Şahsıyla hiçbir alıp veremediğim yok. Gayet tonton, sempatik bir adam. Ama Anayasa maddesine ve demokrasinin felsefesine aykırı biçimde seçilerek, hukuku hiçe sayarak bir makama gelmek, o makam için zararlıdır.

Deniz Baykal (SHP Genel Sekreteri): Katılmayacağız. Hiç tereddütümüz yok bu konuda. Politikamız bu ve sürecek.

Mehmet Dülger (DYP Genel Başkan Yardımcısı): Bu soruyu hâlâ bize soruyor musunuz? Partimizin bu adamın cumhurbaşkanı olma isteğine bakışı belli. Bu ortada ola ola ne diye devir teslim törenine gidelim ki?

Esat Kıratlıoğlu (DYP Genel Başkan Yardımcısı): Neyin devri? Yüzde 21.75'le ülkenin en büyük makamını işgalin devri mi? Buna katılırsak, sonra çıkıp halkın önünde Özal'ın cumhurbaşkanlığı adaylığının seçilmesinin bir işgal olduğunu nasıl savunuruz? Olur mu böyle şey?

Onur Kumbaracıbaşı (SHP, TBMM Grupbaşkanvekili): Hayır canım, katılmıyorum. Ne işimiz var? Bizim görüşümüz belli ve net olarak ortada, cumhurbaşkanlığını onaylamadığımız, karşı çıktığımız birinin -şayet seçilirse- makamına yerleşme törenine nasıl katılırız?

KARARSIZLAR:

Murat Karayalçın (Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı): Ben SHP üyesiyim, aynı zamanda da Büyükşehir Belediye Başkanı'yım. SHP üyesi olarak partimin aldığı kararlara uymak durumundayım. Belediye Başkanı olarak da Türk devletinin yasalarını, kurallarını uygulama durumundayım. Bu çerçevede ne yapmam gerekiyorsa onu yapacağım.

Aytekin Kotil (TBMM Başkanvekili-SHP): Henüz karar vermedim. O gün bir gelsin, düşünürüz.

Feyzullah Entuğrul (EĞİT-DER Başkanı): Demokratikleşme süreci içinde üzerimize düşeni yaparız. Eğer şartlar törende yer almamızı ya da almamamızı gerektiriyorsa, ona göre değerlendirme yaparız. Arkadaşlarımla görüşüp sonuca vardıktan sonra.

Alparslan Türkeş (MÇP Genel Başkanı): Bu konuda müstakil olarak cevap veremem. Kasım ayında genel idare kurulu yapılacak, o zaman bu konu görüşülecek ve orada vereceğimiz karar esas olacak.

Necmettin Erbakan (RP Genel Başkanı): Yoğun iş gezilerim nedeniyle hazırlık yaptığım için net bir görüş belirlemedim. Hele bir seçilsin, bakalım.

Şevket Yılmaz (Türk-İş Başkanı): Vallahi onu artık teslim alanla teslim eden düşünecek. Bize bir şey düşmüyor bu konuda. Zaten bizi davet edeceklerini zannetmiyorum, hayır bizi çağırmazlar.

Nevzat Helvacı (İnsan Hakları Derneği): Bir kere biz çağrılacak mıyız ondan şüpheliyim. Şimdiye kadar böyle bir protokole çağrılmadık. Görüş açıklamam için arkadaşlarımla görüşmem lazım.

Doç. Dr. Doğu Nebioğlu (Türkiye Eczacılar Birliği 2. Başkanı): Davet alırsak mutlaka değerlendiririz. Türkiye'nin gündeminde olan ve ilke kararı alınması gereken bir konu. Yani öyle kafadan gideriz demek çok zor.

Orhan Erinç (Türkiye Gazeteciler Sendikası Başkanı): Öncelikle protokole sendikaların girip girmediğine bakmak lazım. Çok sıradan derneklerin bile yer aldığı protokollerde sendikalara yer verilmediğini görüyorum. Çağrılırsam, yönetim kurulunun vereceği karara bağlı. Kişisel bir şey söyleyip arkadaşları bağlamak istemem.

Remzi Erkürem (Gazete Sahipleri Sendikası Genel Sekreteri): Protokolde yer alacağımızı zannetmiyorum. Ancak böyle bir çağrı alırsak yönetim kurulu kararı veririz.

MAZERETLİLER:

Yıldırım Avcı (TBMM Başkanvekili-DYP): Ben başkanvekili olduğum için konuşamıyorum, anlatabiliyor muyum? O günkü durumu bilmiyoruz. Gayet tabii biz parti olarak tasvip etmiyoruz. Ama herhalde katılamam, çünkü o tarihte seyahatte olacağım. Yurt dışındayım.

taya çıkan. Davet edilirlerse, törene mutlaka katılacaklarını söylüyordu kimileri: Kerhen, ya da gönüllü... İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nezih Demirkent, "Demokrasiye olan saygısından ötürü" törene katılacağını açıklıyor, Türkiye Odalar Birliği Başkanı Ali Coşkun ise, "Gayet tabii ki, katılırım" diyerek gönüllüler arasındaki yerini alıyordu. "Kesinlikle katılmayız" diyordu kimileri: Türk Hukuk Kurumu Başkanı Muammer Aksoy gibi... "Dur bakalım hele bir seçilsin" diyen kararsızlarla, "Valla o tarihte yurt dışındayım" diyen "mazeret"liler ise ara grupları oluşturuyorlardı. "El sıkacak"lar ve "sıkmayacak"lar birbiri ardına diziledursun, Dışişleri Bakanlığı Protokol Genel Müdürü Aydın Yeğen çalışmalara başlamıştı bile. Yeğen, olası protokol listesini şöyle açıklıyordu:

"Sivil ve askeri erkân, diplomatik misyon şefleri, yazılı basın mensupları -yalnızca görüntülemek için değil-, ajans temsilcileri, Gazeteciler Cemiyetleri Başkanları, Siyasi Parti Genel Başkanları, sonra tabii yüksek şahsiyetin ailesi ve aile efradı..."

Sonuçta, **Nokta**'nın araştırması "cumhurbaşkanı Özal"ı, "kerhen" veya "gönüllü" olarak kutlayacakların, sanılandan kalabalık bir kitle oluşturduğunu ortaya çıkarmıştı. Doğal ki, "el sıkmayacak" grup da azımsanacak gibi değildi. Söz konusu olan her ne kadar bir "genel seçim" değilse de, anlaşılan gerçek sonuç utangaç "kararsız"ların ve "mazeretli"lerin kararında yatıyordu...

Cumhuriyet tarihinin bu "ilk" devir teslim töreninin çok önemli bir ayrıntısı daha vardı ki, hiç gözardı edilemez: Neden "ilk" olduğu... Törene katılıp katılmayacağı sorusunu yanıtlarken, Meclis başkanvekilliğinin tarafsızlığıyla, DYP'liliğin taraflılığı arasındaki "doğal" çelişkiden sıyrılamayan Yıldırım Avcı; söz bu "ilk" devir-teslimin asla yadsınamayacak tarihi ve o ölçüde gerçek önemine gelince Türkiye'nin "makus" talihini bir çırpıda özetleyiveriyordu: "Atatürk öldü... İnönü çekti gitti, Celal Bayar köşke birkaç gün sonra çıktı... Ondan sonrakiler ise, zaten hep zorla gelip, ötekileri kovaladılar..."

İlter SAĞIRSOY

Katil, kolektör

Marmara Denizi'ndeki toplu balık ölümlerinin Haliç'in pis suyunu ve kanalizasyonları deniz dibine boşaltan Yenikapı Kolektörü'nden kaynaklandığı bilimsel olarak kanıtlandı

İkinci sınıf dar bütçeli Hollywood bilim kurgu filmlerindekinden hiç de farklı değildi görüntü. Güçlü bir el, denizin dibinde ne varsa yakalamış, canını almış ve yüzeye savuruvermişti sanki. Mercan, kırlangıç, karagöz, tekir, izmarit, istavrit, kefal, ispari; denizi şenlendiren her ne varsa dipte, hepsi gümüşi karınları gözyüzüne dönük, rengi donuklaşmaya başlayan kırmızı, menevişli, mor sırtları bir daha dönemeyecekleri derinliklere çevrili, öylece vurmuşlardı kıyılara. On binlerce, yüz binlerce balık; irileşmiş sabit gözlerini denize dikmiş kent sakinlerine, bir cenaze töreninin ağdalı sessizliğinde son kez resmi geçit yapıyorlardı sanki. 6 Ekim Cumartesi sabahı, Tuzla-Kadıköy arasındaki sahil şeridinde ve adalarda denize bakan herkes bu ürküntü verici görüntüyle başladı güne... İstanbul kenti yetkili ve etkililerinin tepkilerinden her ne kadar yansımıyorsa da; önceden bilinen, rapor edilip bildirilen ve neredeyse taammüden gerçekleştirilen bir felaketti yaşanan...

Katil kim? "Olaydan on gün kadar önce hazırladığımız raporda, sudaki oksijen miktarının o bölgede limitin çok altına düştüğünü ve bir felaketin beklenebileceğini belirtmiştik. Balıkların öldüğü bölgede oksijen, litrede bir miligrama ka-

"Tesisin başı yok, ortası var"

İSKİ Genel Müdürü Ergun Göknel, **Nokta** *'nın sorularını yanıtladı:*

Nokta: Marmara'daki balık ölümlerinin oksijen yetersizliğinden kaynaklandığı anlaşılmış durumda. Haliç'teki kolektörün, toplanan suları biyolojik arıtmadan geçirmeksizin Marmara'ya dökmesinin bu duruma yol açtığı iddia ediliyor.

Göknel: Bizce İstanbul'da biyolojik arıtma yapılması gerekli. İstanbul'da planlanmış olan biyolojik arıtmalar yapılacak, ayrıca yeni biyolojik arıtmalar da yapılacak. Çalışmalarımız hızla ilerliyor. Şu anda Marmara'da nerelerde biyolojik arıtma tesisleri kurulmalı, deşarjlar lazım mı, değil mi, değilse niye değil gibi konularda bilimsel bir çalışma yürütüyoruz. Bu çalışmaları 3-4 ay içinde sonuçlandıracağımızı sanıyo-

Sudaki oksijen oranının azalması balıkların toplu halde ölmelerine yol açıyor

dar düşmüştü...'' Yaşamının 40 yılını Türkiye'yi çevreleyen denizlerde sualtı yaşamı ve çevre kirliliği araştırmaları yaparak geçiren hidrobiyolog İlham Artüz, balık ölümlerinin nedenini bu sözlerle açıklıyordu. Babasının izinden gidip, Marmara Belediyeler Birliği Çevre Sorumlusu görevini üstlenen biyolog Levent Artüz ise, daha da dehşet verici bir açıklama yapacaktı: ''50'li yıllardan başlayarak, Marmara'daki suda çözülmüş oksijen miktarı, düzen'' bir tempoyla azalıyordu . Anc '988 yılı ortalarında bazı bölg e çok ani bir oksijen düşm tadık. Hem de tam yeni çal a başlayan Haliç Kolektörü'nün deşarj edildiği yörede. 1989 Eylülü'nde yaptığımız son araştırmada ise, Kadıköy'den Tuzla'ya uzanan ve tüm adaları da içine alan çok geniş bir bölgede oksijenin, deniz canlılarının yaşamasına el vermeyecek ölçüde azaldığını gördük. Tehlikeyi bir raporla Marmara Belediyeler Birliği ve İstanbul Anakent Belediyesi'ne bildirmiştik ki, söz konusu felaket yaşandı. Hem de tıpatıp, rapordaki haritalarda belirtilen bölgede...''

Çevre kirliliğiyle mücadeleyi yalnızca meslek değil, yaşam amacı haline getiren Artüz ailesi, eletı onik araçlar ve bilgisayarlarla donatılmış evlerinde suçluyu bilimsel ve-

Denizde oksijen niçin gerekli?

Denizlerde ve tatlı sularda yaşayan tüm canlı varlıklar, su içinde çözülmüş durumda bulunan oksijeni kullanarak yaşamlarını sürdürürler. Bu oksijenin oranı bir litre suda beş miligramın altına düşerse, başta balıklar olmak üzere, pek çok deniz canlısı, tıpkı havasız ortamda kalmış bir memeli hayvan gibi boğularak ölür.

rilerden yola çıkarak açık ve net bir şekilde saptamışlardı: Katil, kolektördü... İstanbul'un büyük bir bölümünün kanalizasyonlarıyla birlikte, Haliç'in sularını da Marmara Denizi'nin dibine pompalayan ünlü Yenikapı Kolektörü. Başka bir deyişle, hani şu Haliç'i Dalan'ın gözleri gibi mavi yapacak olan kolektör...

Her şey bir günde olmadı. Yetkilileri telaşlandıran, İstanbul halkını iki hafta süreyle tüm deniz ürünlerinden uzak tutan felaket, gerçi Yenikapı Kolektörü'nün devreye girmesi yüzünden yaşanmıştı, ama olayın tüm sorumluluğunu bu girişimde aramak pek de hakça bir yaklaşım sayılmayacaktı. Marmara Denizi, Türkiye'nin tüm denizleri, akarsuları ve göllerinde yaşandığı gibi, onlarca yıldır süren bir vurdumduymazlığın kurbanı olmuştu. Tüm kanalizasyonlar ve fabrika atıkları, zaten her zaman en ufak bir arıtmaya uğramaksızın denize boşaltılıyor, Marmara'nın oksijeni de her türden organik atık yüzünden gün be gün azalıyordu. Bugün yaşanan sonuç, kolektör olmasa da yine yaşanacaktı, ama belki

ruz.

Nokta: M 'da sudaki oksijen oranı tması bu hızla giderse, de sene sonra balık mezarlığ e gelebilir. Bu arıtmalar n an gerçekleşecek?

Göknel: Bir senede gerçekleşmesi mümkün değil. Bugün karar verip başlasak, en az iki yıl sürer.

Nokta: Bu arıtmalar yapılana kadar Marmara'yı kurtarmak için kolektörün çalışması durdurulamaz mı?

Göknel: Güney Haliç Kolektörü'nün çalışmasını iki şekilde düşünebiliriz. Bir, kolektörü asıl amacına uygun olarak, atık suyun toplanması için kullanırız. İki, atık su artı Haliç suyunun deşarjı için kullanabiliriz. Biz bu konuyu da araştırıyoruz. Herhalde yıl sonunda bir karara varacağız. Haliç suyunu, Haliç'ten alıp kolektör vasıtasıyla denize deşarj edelim mi, etmeyelim mi diye. Çünkü, fazladan pis su veriyoruz Marmara'ya. O pis suyu da vermemeyi düşünüyoruz.

Nokta: Başka bir yere vermeyi mi düşünüyorsunuz?

Göknel: Hayır hiçbir yere vermeyeceğiz. Haliç'te kalacak, Haliç, biliyorsunuz İstanbul'un yıllarca atık sularının toplandığı bir rezervuar olarak durdu. Haliç başka yollarla da temizlenebilir. Biz öncelikle kolektörlerin sonunu tartışıyoruz şu anda. Sistem nedir? Kanal şebekesinden pis su gelir, kolektörde toplanır ve arıtma tesisine yollanır. Bizde şu anda başı yok, sonu yok, ortası var... Kanal şebekesi yok, kolektör var, arıtma yok... Garip bir durumdayız maalesef.

on, belki yirmi yıl sonra... İdam kararı haylidir verilmişti verilmesine de, kararı infaz eden kolektör oldu... Kolektör şimdilerde yepyeni idam kararlarını, Marmara'nın tamamını ortadan kaldıracak kararı infaz etmek için harıl harıl çalışıyor. Günde 1 milyon 700 bin metreküp pis su, Yenikapı açıklarından Marmara'nın dibine boşaltılıyor...

Neredeyse çözümsüz denebilecek bir problemdi aslında yaşanan. Milyarları yutan ve sayısız yerel kanalizasyonu içine alıp doğrudan Marmara'ya aktaran kolektörü durdurmak neredeyse olanaksızdı. Kolektör çalıştığı sürece de, Marmara'yı ölümden kurtarmak olanaksızdı. Emeklilik yaşamını İTÜ Deniz Bilimleri Bölümü öğretim görevlisi olarak sürdüren hidrobiyolog İlham Artüz'e göre, "topu topu bir, bilemediniz iki yıl" sürecekti Marmara'nın can çekişmesi. Sonrası?.. Uçsuz bucaksız bir lağım... Pekiyi, nasıl olmuş da böylesi bir kaos önceden hesaplanmamış, göz göre göre milyarlar harcanmıştı Marmara'yı öldürmek için? Kolektörün nasıl çalışacağı kâğıt üstünde açıklandığında anlatılanlar kulağa hayli hoş gelmişti doğrusu: "Atıklar Marmara'ya pompalanacak, deniz dibi akıntısı 'hüüp' diye hepsini alıp Boğaziçi'nden geçirecek ve Karadeniz'in di-

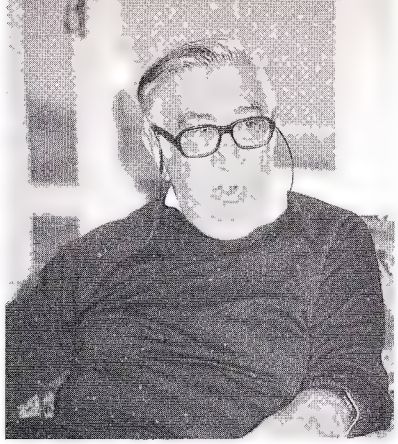

Artüz: "Marmara büyük felaketlere gebe."

bindeki ölü sulara boşaltacak"tı.. Alın size bedavadan deniz dibi boru hattı... Gerçi pek çok bilim adamı bu teoriye karşı çıkmış, gerçeğin kâğıt üstündekinden hayli farklı olduğunu dile getirmişti, ama ne gam... İşte şimdi İlham Artüz rakamsal verilerle bugünün gerçeğini açıklıyordu: "Yenikapı'dan pompalanan pis suların yüzde 48'i Sarayburnu'ndaki, yüzde 32'si ise, Beylerbeyi, Arnavutköy, Kandilli ve Rumelihisarı önlerindeki akıntılarla Marmara'ya geri dönüyor. Karadeniz'e yalnızca yüzde 20'lik bir bölümü ulaşıyor..."

Çözüm nerede? Hata, kolektörün yapılmasında değil, eksik yapılmasındaydı. Hem de projenin yarısı boyutunda devasa bir eksiklikle.

Bu proje ilk kez DAMOC adı altında, 60'ların sonunda hazırlanmıştı. İstanbul'un tüm kanalizasyonları belirli merkezlerde toplanacak, "biyolojik arıtma"dan geçirilecek ve denize pompalanacaktı. İşin püf noktası da işte bu "biyolojik arıtma" meselesinde yatıyordu. Bu yöntem sayesinde tüm atıklar temiz suya dönüştürülecek ve böylece denizler temiz kalacaktı. "Deniz bitmez" diye düşünüldüğünden olacak, pahalılığı gerekçesiyle "biyolojik arıtma" bölümü projeden çıkartılmış, "denizin bitmesi"ne yol açacak süreç de işte böylece başlatılmıştı. Dalan döneminde hızla kolektör inşaatına girişilmiş, ama "biyolojik arıtma"ya doğal ki, gerek görülmemişti. Dalan o günlerde bu durumu maliyetlerin fazlalığıyla açıklıyor, "Biz İstanbul'a kolektörü kazandırıyoruz, biyolojik arıtmayı da bizden sonrakiler düşünsün" diyordu. "Ondan sonraki"ler şimdilerde "biyolojik arıtma"yı düşünüyorlardı düşünmesine, hatta bu amaçla Dünya Bankası'ndan 100 milyon dolarlık bir de kredi sağlıyorlardı, ama yazık ki, vakit artık hayli geçti. Anlaşılan, "ameliyat başarıyla sonuçlanacak, ama hasta ölecek"ti...

Şimdilerde yeni bir kolektör inşaatı daha devam ediyor. Haliç'in Kasımpaşa yakasından gelip, Kabataş'tan Boğaziçi'nin dibine deşarj yapacak kolektör... İnşaat tamamlandığında, eğer hâlâ küçücük bir yaşam kıvılcımı kalmışsa Marmara'da, o da sönecek.

Timurlenk getirip kocaman bir fil oturtmuş İstanbul'un göbeğine. Aman ölüyoruz, mahvolduk yakınmaları arttıkça, bir ikincisi gelecek konuk olarak. Arıtma tesisi olmayan kolektörün Timur'un filinden ne farkı var ki?

Korhan ATAY, Mustafa AKKERMAN

1

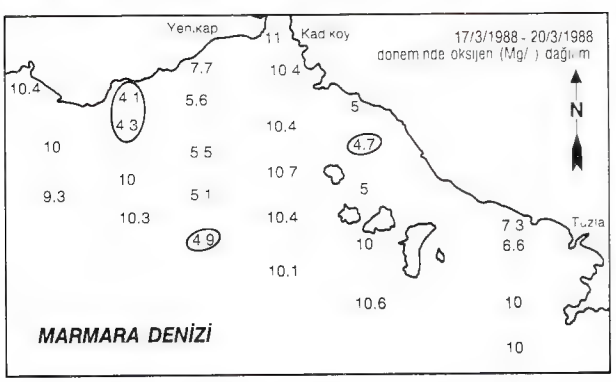

1 Şubat 1988'deki ölçümlerde oksijen az ama yine de balıkların yaşamasına yeterliydi

2 Temmuz 1988'de kolektör çalışmaya başladı ve büyük bir oksijen azalması görüldü

3 Eylül 1989'da büyük bir oksijensiz bölge saptandı ve ekimde balıklar öldü

2

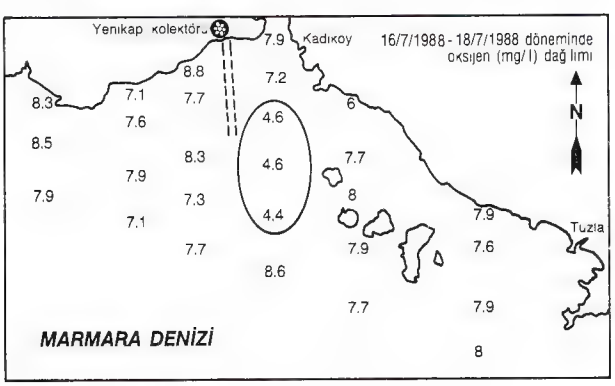

3

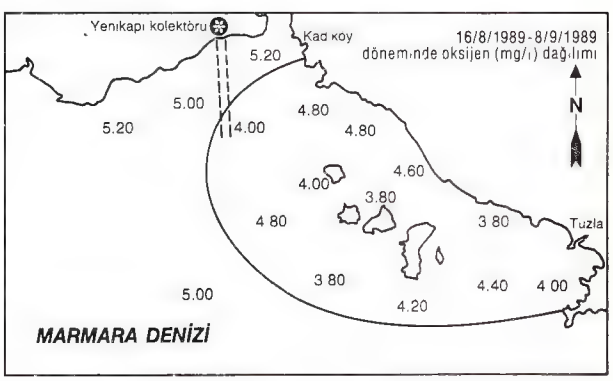

Bir Çizgi: Dünden, Bir Kalem: Yarından

Cross bir çizgidir, geçmişten bugüne ulaşan... Ve geleceğin kalemidir Cross, dünü yarına bağlayan çizgisiyle tanınır. Cross simgedir, başarıyla anlam kazanan... Kişiliğin sözü ya da bir kimlik, yaşamı tanımlayan... Ve Cross özeldir: değerler simgesi bir kalem, hep tek olan...

Zamanın ötesindedir Cross ve zaman Cross'la değer kazanır.

CROSS®
SINCE 1846

Ömür Boyu Garantili Cross kalemlerinin Türkiye distribütörü Scrikss A.Ş.'dir.

A.İ.T.

Şıp diye!..

- Saat: 8.00

- Saat: 8.03

Sabah işe yetişeceksiniz. Beş dakikada dışarı çıkmanız gerekiyor. "Bir çay olsaydı" diyorsunuz... Ya da işyerindesiniz. Yoğun bir gün. Kısacık bir mola verdiniz. Canınız güzel bir çay çekti...

Şimdi işiniz kolay. İster evde, ister işyerinde olun... İsterseniz yolculukta... Lipton Poşet Çay'la birkaç dakikada özlediğiniz çayı yapabilirsiniz. Şıp diye!..

Siz, bir fincan sıcak su bulun yeter! Poşeti fincana atın. Ve sadece 3 dakika bekleyin. Sonra... rengiyle, kokusuyla, tadıyla nefis bir çay için!

AXE

EAU DE TOILETTE
AFTER SHAVE

Seçkin... Etkileyici...

ŞİMDİ TÜRKİYE'DE

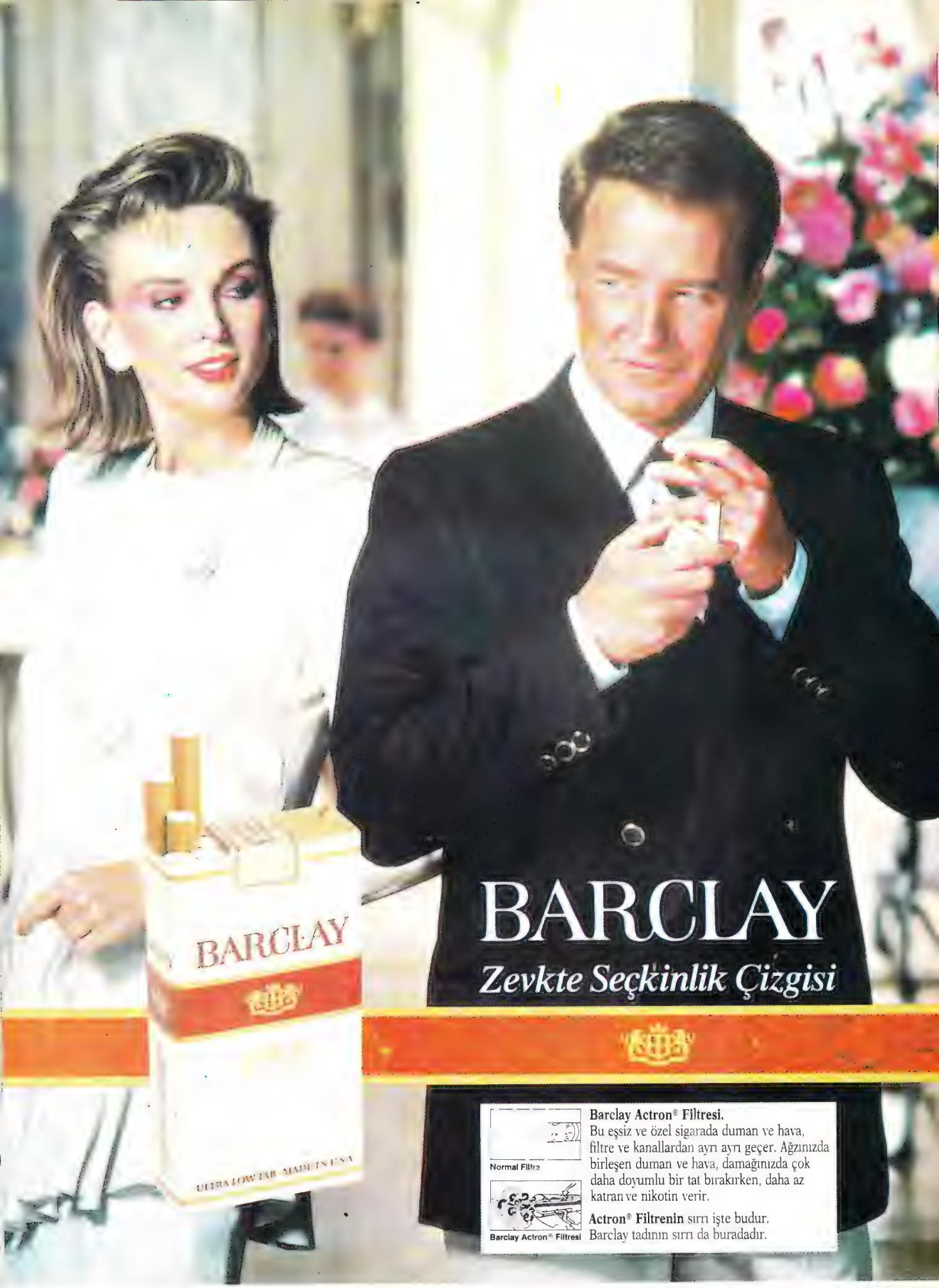

B&W HORIZON/DENMARK 1979 YILI İCRA PL 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

Sade vatandaş Evren'i, emeklilik günlerinde, hakkında açılacak bir sürü dava bekliyor

ADALET / DOKUNULMAZLIKTAN SONRA

Evren'in belalıları

Görev süresi 9 Kasım'da dolacak olan Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in Marmaris'teki emeklilik günleri boş geçmeyecek. Pek çok kişi hakkında dava açmak için dokunulmazlığının kalkacağı "o günü" bekliyor

Güneyin güzel tatil beldelerinden Marmaris ılık bir sonbahar gününü yaşıyordu. Askerliğinden kalma alışkanlıkla erkenden kalkıp sabah jimnastiğini tamamlayan yaşlı adam, dinlenmeye geçmişti. Marmaris'in en güzel koyuna hâkim tepedeki görkemli villasında, çayıyla birlikte sanki karşısındaki manzarayı da yudumluyordu. Kulaklarında miting meydanlarının coşkulu uğultusu, sonu gelmez alkışlar... Gözleri yine dalıp gidiyordu ki sert bir topuk selamıyla irkildi. Villada görevli 16 "koruma"dan biri, günü geçmiş faturalara benzeyen bir tomar kâğıtla çıkagelmişti. Şöyle bir göz atıp bunların "mahkeme celbi" olduğunu anlayınca neşesi kaçtı. Oysa o, taa buralara kadar "bir tatlı huzur almaya" gelmişti.

Şu anda bir öyküden öteye geçmeyen bu durum, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in 9 Kasım'dan sonra "sade vatandaş" olarak yaşayacağı muhtemel olaylardan yalnızca biriydi. Çünkü Evren için "12 Eylül 1980'de ülkeyi uçuruma düşmekten kurtardı" diyenler olduğu gibi, bunun tersini düşünenler de vardı. Böyle düşünenlere göre Evren, "12 Eylül askeri darbesinin başmimarı"ydı. "1961 Anayasası'nı tebdil, tağyir ve ilga ederek açıkça suç işlemiş"ti. Dahası, kendisine dilekçeyle başvuran bir grup aydını "vatan haini" ilan etmiş, "yargı aşamasındaki Barış Derneği, DİSK, Töb-Der davalarının gidişatını etkileyici konuşmalar yapmış"tı. Bu yüzden hakkında "mutlaka dava açılmalı"ydı. Uygulamalardan "mağdur olduğunu" söyleyenlerin kararlılığı dikkate alındığında, 9 yıldır Türkiye'nin 1 numaralı adamı olan Evren, aynı sıfatını 9 Kasım'dan sonra bu kez mahkemelerde sürdüreceğe benziyordu.

Mahkemeler, mahkemeler... 9 Kasım'ı bekleyenler arasında kimler yoktu ki? Ülkenin tanınmış yazarları, aydınlar, sendika, dernek gibi kitle örgütü yöneticileri şimdilik bilinenlerdi. Bunlara, şimdiye dek susmayı tercih eden başkaları da katılabilirdi. "Aydınlar Dilekçesi" nedeniyle "vatan haini" ilan edilenlerden Aziz Nesin "Bu hakaretler herkese yöneliktir. İste- ▶

yen dava açabilir'' diyordu. ''Yasal kısıtlamalar nedeniyle bugüne kadar haklarını kullanamadığını'' belirten Nesin, görev süresinin bitmesinin ertesinde Evren hakkında ''kesinkes ceza davası açacak''tı.

Kapatılan DİSK'in Genel Başkanı Abdullah Baştürk'le Genel Sekreter'i Fehmi Işıklar da ''çok önemli hazırlıklar içinde''ydi.

Peki bu insanlar Evren hakkında dava açmak için neden o günü bekliyordu? Her şeyden önce 1982 Anayasası'ndaki ''geçici 15. madde'' 12 Eylül 1980'den ilk genel seçimlerle kurulacak hükümete kadarki süre içinde MGK icraatını hukuki sorumluluktan muaf tutuyordu. Gerçi kişisel suçlar kapsam dışıydı ama, Cumhurbaşkanı Kenan Evren için bir diğer kalkan daha vardı. Anayasa'ya göre ''görev süresi içinde cumhurbaşkanları hakkında dava açılamaz''dı. Hatta buna dayanarak Aziz Nesin'in açtığı tazminat davası bile 3 gün içinde mahkemeden geri çevrilmişti. İşte bu yüzden 9 Kasım, kozların paylaşılacağı önemli bir dönemin başlangıç tarihiydi.

''Her gece yatarken.'' Evren hakkında açılacak davaların nasıl sonuçlanacağını bugünden kestirmek elbette mümkün değildi. Hatta kimileri için ''sonuç'' bir yana, yalnızca dava açılması bile çok önemliydi. Yunanistan'daki 1974 Albaylar Cuntası'nı hatırlatan gazeteci Jülide Gülizar'a göre ''dava sonucu ne olursa olsun, demokrasi geleneği için, mutlaka yargılanmalı''ydı. Gülizar, ''Suçsuzlarsa kucağımızı açarız. Ama suçlularsa cezalarını çekerler'' diyordu.

Davalarda ''sade vatandaş'' Evren suçlu bulunursa ne olacaktı? Para cezaları, mahkeme masrafları derken, emekli aylığıyla altından kalkılamayacak bir yekûn çıkabilir miydi ortaya? SHP Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi, davalarda tazminata hükmedilmesini kuvvetli bir ihtimal olarak görüyor ve ''hayatta olan eski cumhurbaşkanlarının ödeneklerini artıran yasa teklifi''ni kastederek, ''Hükümet, davaların oldukça yüklü tazminatlarla sonuçlanacağını biliyor. O tazminatları devletin kesesinden ödetmek için şimdiden bir hazırlık içinde'' diyordu. Şu anda ''hayatta olan'' tek cumhurbaşkanının Evren olduğu düşünülürse, bu sorun da böyle çözümlenecekti.

Evren mahkûm olsa da olmasa da olayın asıl insani yönüne dikkat çeken gazeteci Erbil Tuşalp'e göre, ''Ona verilecek en büyük ceza yaşadığı sürece her sabah uyandığında ve her akşam yatağında 'Ben ne yaptım?' sorusuna yanıt aramasıydı.''

Taraflar kolları sıvamış, sabırla ''o gün''ün gelmesini bekliyordu. Bir başka deyişle 9 Kasım'ın hemen ertesinde bütün ipler teker teker kopacak gibi görünüyordu. Anlaşılan ''Başkan Babamızın Sonbaharı'' oldukça hüzünlü geçecekti.

Müşerref SEÇKİN-Vahit ARAS

''Mutlaka dava açılmalı...''

Nokta, *9 Kasım 1989'da görev süresi bitip dokunulmazlığı da kalkacak olan Cumhurbaşkanı Kenan Evren hakkında dava açacak olanlarla görüştü.*

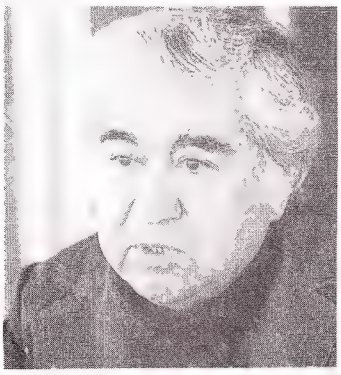

Aziz Nesin, ibret-i âlem için Evren'e dava açılmasından yana

Aziz Nesin: Ben kesinkes ceza davası açacağım. Cumhurbaşkanı Kenan Evren bu askeri darbenin başmimarı. Yalnız bu konuda değil, pek çok konuda açılması gereken davalar vardır. Bunlar açılmalıdır ki, bundan sonra başka bir general darbe yapmaya yüreklenmesin.

Emin Değer (Aziz Nesin'in avukatı): Kenan Evren'in 3 aydan 3 yıla kadar cezalandırılmasını isteyeceğiz. Ayrıca 501 bin liralık tazminat davası da açacağız. Çünkü cumhurbaşkanı da olsa kimse kimseye vatan haini diyemez.

Ömer Çiftçi (Kapatılan DİSK Yürütme Kurulu üyesi, SHP Ankara Milletvekili): Cumhurbaşkanı sıfatıyla Evren, devam etmekte olan DİSK Davası'nda mahkemeyi yönlendirici konuşmalar yaparak suç işlemiştir. Ben dava açacağım. İsteyen arkadaşlar bana katılır.

Reha İsvan (Barış Derneği Davası sanıklarından): Mutlaka dava açılması gerekir.

Kemal Anadol (Barış Derneği Davası sanıklarından): Evren haksız ve insafsız suçlamalarda bulundu. Hukukun dışına çıktı. Çünkü güçlüydü. Bir yandan tarafsız mahkemelerden bahsederken, diğer yandan onları etkiledi. Bu hukuk dışı davranışını unutmuyorum, unutmayacağım.

Cevat Geray (Türk Dil Derneği Başkanı): Görevden ayrıldıktan sonra onun dokunulmazlığı sürmüyor. Hesap soracak pek çok aydın, Atatürk kurumu var.

Erbil Tuşalp (Gazeteci, Aydınlar Dilekçesi Davası sanıklarından): Mutlaka dava açılmalı. Evren'in, o günler içinde çektiğim zorluklardan daha fazlasını çekmeyi hak ettiğine inanıyorum.

Jülide Gülizar: ''Demokrasi geleneği Evren'in yargılanmasını gerektiriyor''

Jülide Gülizar (Gazeteci, Barış Derneği Davası sanıklarından): Üyesi olduğum Barış Derneği sürekli aşağılandı ve hakarete uğradı. Birçok kişi Anayasa'yı tebdil, tağyir ve ilga etmekten yargılandı, hüküm giydi. Bunlar da aynı suçu işlemiştir. Bence mutlaka dava açılmalı, yargılanmalıdırlar. Bu işin peşi bırakılmamalı.

Paris'teki "Kürt Konferansı"na katılan SHP'li milletvekilleri dönüşte havaalanında. Hepsi de az sonra karşılaşacakları sürprizden habersiz. GÜNEŞ

SHP / "KÜRT KONFERANSI"

"7'ler" bunalımı

14-15 Ekim tarihleri arasında Paris'te toplanan "Kürt Konferansı"na katılan milletvekillerinin disiplin kuruluna sevki, SHP'yi yeni bir bunalımın eşiğine getirdi

"Bütün sorun, SHP yönetiminin politikasızlığından kaynaklanıyor. Cumhurbaşkanlığı seçiminde izlemiş oldukları tutarsız, mantıksız politikaların bedelini başkalarına yüklemek istiyorlar."

SHP'den ilk ihraç edilen Kürt kökenli milletvekili İbrahim Aksoy, tam da cumhurbaşkanlığı seçimi arifesinde başgösteren "7'ler" bunalımını böyle değerlendiriyordu: Fransa'da yapılan "Kürt Konferansı"ndan dönen Kürt kökenli 7 milletvekili, daha ayaklarının tozunu silmeden, partiden "kesin ihraç" talebiyle disiplin kuruluna verilecek, karar SHP kulislerini allak bullak edecekti: "Talep edilen ceza çok sert değil mi"ydi? "7'ler" de partiden atılırsa, olay "Doğu ve Güneydoğulu seçmenlere nasıl anlatılır"dı?

Paris daveti. Aslında her şeye Danielle Mitterrand'ın başkanı olduğu "Özgürlükler Vakfı"nın "Kürt kimliği"ni tartışmak üzere Paris'te düzenlediği konferans sebep olmuştu.

Aralarında Erdal İnönü'nün de bulunduğu çoğu SHP'li 30 kadar parlamenter, konferansa "gözlemci" sıfatıyla ve "kişisel olarak" davetliydi. SHP'li milletvekillerinden Ahmet Türk, İsmail Hakkı Önal, Kenan Sönmez, Adnan Ekmen, Mahmut Alınak, Salih Sümer ve Mehmet Ali Eren, katılmayı düşünüyordu. Toplantının ▶

konusu, Ahmet Türk aracılığıyla Erdal İnönü'ye iletilmişti. Başlangıçta daveti olumlu karşılayan SHP merkez yöneticileri, konferansa, "Genel Başkan Erdal İnönü'nün belirleyeceği, önce 3, sonra da 5 kişinin katılmasını kabul etmiş"ti. Ancak "çağrı kişilere yapıldığından herkesin kendi kararını kendisinin vermesi" daha uygundu. Bir süre sonra da başka partilerden parlamenterlerin katılmayacağını anlayan İnönü, milletvekillerine konferansa "gitmemelerini söylemiş"ti. Paris yolcusu 7 milletvekili ise ısrarlıydı. Bunun üzerine alelacele toplanan SHP Merkez Disiplin Kurulu da önce "geçici ihraç"la partiden uzaklaştırdığı Malatya Milletvekili İbrahim Aksoy'un cezasını "kesin ihraç"a çevirivermişti. Ancak gözdağının da yararı yoktu. Her şeye rağmen konferansa katılan milletvekillerini bu kez dönüşte SHP yönetiminin sürprizi bekliyordu: "Kesin ihraç" talebiyle disiplin kuruluna sevk.

"İhracat partisi olduk." Karar, merkezciler dışında tüm SHP'lilerde tam bir şok etkisi yaratıyordu. Adının açıklanmasını istemeyen bir SHP yöneticisi **Nokta**'ya yaptığı açıklamada "İhracat partisi olduk. Yakında gerçekten yavru muhalefet partisi olabiliriz" diyordu. Sol kanat milletvekillerine göre ise "ihraç kararı sert"ti. MYK üyesi Cumhur Keskin, Tunceli Milletvekili Kamer Genç ve İstanbul Milletvekili Mehmet Moğoltay ihraç kararını yanlış bulanlardandı. Çünkü hem "bu kadar ağır cezayı gerektiren suç oluşmamış", hem de "parti, milletvekillerine resmi bir bildirimde bulunmamış"tı.

SHP kulisleri bu konuyla çalkalanırken "7'ler"in cezalandırılması halinde "sol kanattan 10'a yakın milletvekilinin kararı protesto etmek için istifa edebileceği" de yayılıyordu. Öyleki İbrahim Aksoy'un ihracında etkili olan Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay bile, **Nokta**'ya yaptığı açıklamada "İhraçların daha da olumsuz gelişmeler yaratacağını" belirtiyordu. "Doğu ve Güneydoğu'daki Kürt kökenli yurttaşların tepkisinin de dikkate alınmasını" isteyen Atalay, Hikmet Çetin, Fikri Sağlar, Eşref Erdem ve Abdülkadir Ateş'le birlikte "kararın yeniden gözden geçirilmesi" için İnönü'ye başvurmuştu.

"Şu anda zan altındalar." Ricaya giden beş milletvekiline göre "Burada ülke yararı düşünülmeli"ydi. Hem "ipler kopartılırsa, o zaman bu arkadaşlar etki altına girer, başka alanlara kayar"dı. İnönü ise konunun "partiüstü değerlendirilmesinden" yanaydı. "Bu arkadaşlar bağımsız veya değil, politika yapacaklarsa dikkat etmeleri gerekir. Şu anda zan altındalar" diyordu. İnönü aslında biraz yumuşayacaktı ama İbrahim Aksoy'un konferansta SHP'yi suçladığı konuşmasına "7'ler"in karşı çıkmamasından rahatsız olmuştu. İki saate yakın süren görüşme sonunda "geri adım" atan İnönü, "Bu milletvekillerinin kamuoyunu tatmin eden bir açıklama yapmalarını ve bundan sonraki davranışlarına dikkat etmelerini" istiyordu. Bu koşulla disiplin kurulundan "geçici ihraç" kararı çıkartılır, daha sonra MYK, bu cezayı kaldırırdı. SHP'nin Doğu ve Güneydoğu politikasıyla ilgili bir açıklamayla da, bu konudaki kuşkular giderilirdi.

Yeni bir yol ayrımı mı? Ancak "Biz yaptığımız işin yanlış olmadığı inancındayız" diyen "7'ler", böyle bir uzlaşmaya yanaşmıyordu. "Verilecek en küçük ceza bile kabul edilemez"di. Onlar "bölünmeye ve bölücülüğe" karşıydı. SHP'den de ayrı düşünmüyorlardı. Hem Kürtçenin serbest bırakılması için Meclis'e yasa teklifi veren bu SHP değil miydi? Öyleyse "insani" sorunların tartışıldığı uluslararası bir toplantıya katılmayı sorun haline getirenler, bu yapay sorunu korku, demokrasiye inançsızlık, bilgisizlik ve içtensizlikle ağırlaştıranlar yeniden düşünmeliydi.

Görüldüğü kadarıyla tarafları memnun edecek bir çözüm bulunamazsa, parti içindeki bunalım derinleşeceğe benziyordu. İhraç ve istifa ihtimallerini de kapsayan bu süreç, iktidara yürüdüğünü söyleyen SHP için, belki de dikenli ve taşlı bir dönemeç demektir.

Müşerref SEÇKİN

"Yeni üyeniz hayırlı olsun"

SHP'den ihraç edilen Malatya Milletvekili İbrahim Aksoy, Paris'te yapılan "Kürt Konferansı"nda bir konuşma yaptı. Erdal İnönü'ye de gönderdiği konuşma metninin bir bölümünde Aksoy, SHP için şunları söylüyordu:

"Avrupa Parlamentosu Türkiye Karma Komisyonu toplantısında Kürt halkının sorunlarına değindim, Türkiye'nin resmi Kürt politikasını eleştirerek, bu halka kültürel haklar verilmesini istedim... Partim bu konuşmamdan dolayı önce parti ile ilişkilerimi dondurdu, sonra da ihraç etti... Daha sonra da Sosyalist Enternasyonal, Haziran 1989'da SHP'yi tam üyeliğe kabul ederek ödüllendirdi. Kürt halkının sorunlarının tartışılacağı Paris toplantısına kendi milletvekillerini izlemek için göndermeyen bir partiyi üye olarak bağrınıza basmak, elbette ki sizin hakkınız... Çünkü önemli olan sayınızı yükseltmek, insan haklarına da sözde sahip çıkmak... 17 milyon Kürt halkının varlığını inkâr eden yeni üyeniz SHP, hayırlı olsun...

SHP'nin bugünkü yöneticileri gibi bazı politikacılar kendi çıkarını Kürt tabusu üzerine oluşturdukları için, bu tabunun yıkılmasını istemiyorlar.. Türkiye'de Kürt sorunu yok diyenler kimler?.. Bir avuç politikacı, onlar kadar kırmızı takkeli aydın ve maalesef bugün parlamentoda olan Kürt kökenli milletvekilleri..."

HİÇBİR HAVAYOLU İŞ GÜNÜNÜZÜ BİZİM KADAR UZATAMAZ.

İş seyahatlerinizde güne ne zaman başlayacağınıza kim karar veriyor?
Siz mi, yoksa herhangi bir havayolu tarifesi mi?

Londra uçuşlarınızda "Club Europe"u seçerseniz bu kararı kendiniz vermiş olursunuz. Çünkü British Airways Ankara'dan ve İstanbul'dan Londra'ya karşılıklı olarak günde iki kez direkt uçuşu olan tek havayoludur.
Türkiye'den en erken uçuşlar ve Londra'dan en geç dönüşler yine British Airways'indir.

İş günlerinizi, British Airways'le uzatabilirsiniz.

CLUB
EUROPE

BRITISH AIRWAYS
Dünyanın gözde havayolu.

Erkek eskortlar

Ölüdeniz'de iki eskort erkek. Sammy ve Barty. Aslında ikisi de Türk. Birkaç yabancı dili çok iyi konuşuyor ve yalnız turistlere hizmet veriyorlar...

"Bilim adamlarının saptadıklarına göre, bir cinsel birleşmenin ortalama süresi 4 dakikadır. Her dakika başına düşen ritim sayısı 9'dur. Ortalama olarak bir kadının alabileceğinin 6 inch (15-16 cm.) olduğu düşünülürse ve normal bir kadının bu işi haftada üç kez yaptığı varsayılırsa, bir yılda 50 haftadan 150 çarpı 18 eşittir, 2700 feet ya da yarım milden biraz daha fazla bir mesafe eder. Şimdi kızlar, bir yılda yarım millik mesafeyi tam olarak katedemiyorsanız, neden bu kartı size verenlerden yardımcı olmalarını ve mesafeyi tamamlamalarını istemiyorsunuz?"

"Yalın gerçekler" başlığıyla arkasında yukarıdaki metnin İngilizcesinin yer aldığı kartın ön yüzündeyse "Escort Service/Sammy and Barty/ Ölüdeniz-Fethiye" yazıyordu.

İsimler Avrupalı iki gencin Türkiye'de pazar kaptığını düşündürtüyordu, ancak Sammy ve Barty iki uyanık Türk çıkıyordu.

Sammy, 29 yaşında ve üniversite mezunu. Sarışın, mavi gözlü, Avrupai havalı. İngilizce, Almanca, İtalyanca ve Yunanca bilmesi, işini bir hayli kolaylaştırıyor. Yaşamını rehberlik, tercümanlık yaparak ve bir motel-restaurant'ta turistlere yardımcı olarak kazanıyor.

Barty ise henüz üniversite öğrencisi. 24 yaşında esmer bir genç. O da, anadili gibi bildiği İngilizce ve Fransızcasıyla, düzeyli esprileriyle turist kızların gönlünü çelmeyi başarıyor.

İkisi de Ölüdeniz'e tatil için gelmiş, dünyanın belki de en güzel bu koyuna vurularak, geliş o geliş yörede kalmışlar. Tabii bu arada güneyde yaşayan her Türk gencinin başına gelenler onların da başına gelmiş, turist kızlarla ufak tefek kaçamaklar yaşamışlar.

Çok iyi bildikleri yabancı dilleri ve "entelektüellikleriyle" çevrede dikkat çektiklerini, diğerlerinden daha farklı olduklarını hissedince "neden olmasın?.." diye düşünüp, Escort Service'i kurmuşlar. Yani, "Refakat Servisi"ni. Her "anlamda" ve her "koşulda" refakat... "Artık şirketleştiğimize göre bu işi belgelememiz de gerek" deyip, işte o kartı bastırmışlardı.

Şu an ikisi de bir motel-restaurant'ta bir nevi animatörlük yapıyorlar. Bu da müşteri bulmalarında tabii ki büyük bir kolaylık sağlıyor. Turistlere yemekleri tanıtıyor, daha sonra masalarına oturarak, sohbete koyuluyorlar. Gecenin belirli saatlerinde kafalar bulunup sohbet koyulduktan sonra, sıra "iş"e geliyor, hemen ceplerinden çıkarttıkları kartlarını takdim ediyorlar. Bu konuda bazı prensipleri olduğu da söylenebilir: Karşılarındakiler öncelikle hoş ve esprili olmalılar.

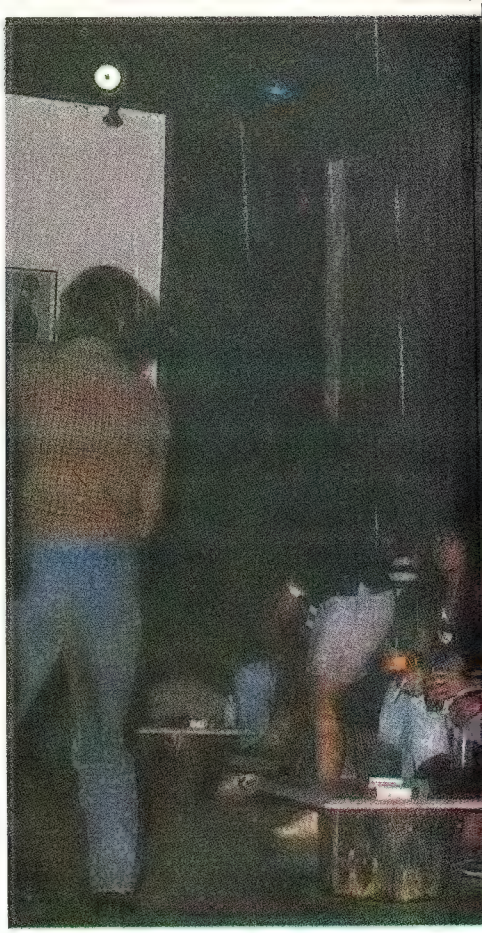

Loş ışıklı, değişik atmosferli bir bar, Barty için iyi bir iş gecesinin başlangıcı...

Yoğun "iş" gecelerinin "mahmur öğlenlerinde" güne hafif bir kahvaltı sonrası tüm yabancı gazete ve dergileri okuyarak başlıyor, bazı haberleri tartışarak vakit geçiriyorlar. Akşamüstü saatlerine kadar uzanan dinlenceden sonra, yeni bir etaba hazırlanıyorlar.

Mayıs başında "şirketleştikten" sonra, birçok hoş anılar da yaşamışlardı. Bunlardan bir öyküyü şöyle anlatıyorlar:

"Animatörlük yaptığımız motele Avusturyalı, orta yaşlı, evli iki çift gelmişti. Masalarına oturduk, sohbet ettik, şakalaştık, gülüştük. Sonra kartımızı çıkarıp verdik. Bu sefer iş için değil ama sadece espri olsun diye. Okudular, güldüler. Kartın arkasında yazanlar çok eğlendirmişti onları. Kadınlar, biz bu iş için çok yaşlıyız artık, ama kızlarımızı göndereceğiz dediler. Şaka yapıyorlar diye hiç bunun üstünde durmadık. Aradan bir hafta geçtikten sonra mankenleri kıskandıracak güzellikte iki kız geldi motele. Bize, 'Huhuu Sammy, Barty' diye seslendiklerinde afalladık. Gerçekten

FOTOĞRAFLAR: BATUHAN KIRAN / NOKTA

İşte escort erkeklerin tanıtım kartları

Sammy, "Escort Service" yazılı tişörtüyle turistlere "şirketlerinin" tanıtımını yapıyor (yanda) ve gün,mum ışığında bir akşam yemeğinden sonra, diskotekte çılgınca eğlenerek sürdürülüyor (üstte)

o güne kadar görmediğimiz, tanımadığımız insanlardı. Kartımızı çıkararak, siz onlarsınız değil mi diye sordular. Sonunda gerçek anlaşıldı. Avusturyalı çiftlerin kızlarıydı gelenler. Bu bizi çok etkiledi. Tabii kızların güzelliği de. Bir hafta boyunca hep birlikte olduk. Yöreyi gezdirdik, diskoteklerde sabahlara kadar çılgınlar gibi eğlendik, gece karanlığında yüzdük, sahilde dolaştık, mum ışığında romantik yemekler yedik... Hem eğlendik, hem de para kazandık. Çok mutlu ayrıldılar buradan ve seneye yine geleceğiz, buradan ayrılmayın dediler.''

''Peki ya Türk müşteriler?'' sorusunuysa şöyle yanıtlıyorlardı:

''Türklere hizmet vermiyoruz. Prensiplerimizden biri de bu. Nedenine gelince, bizler belirli çevreleri olan, toplum içinde belirli yeri olan insanlarız. Kimliklerimizin açığa çıkmaması için, kendimizi Türk kadınlarından koruyoruz...''

Ama bu prensipleri zaman zaman işlemez hale de geliyordu. Örneğin Sammy, bir gece bir İngiliz kızla birlikte olduğunu zannederken, kız giderayak Türk olduğunu açıklıyordu. Uzun yıllar İngiltere'de yaşamış olmasının verdiği düzgün İngilizcesiyle kendini İngiliz olarak tanıtmayı başarmıştı. Sammy ve Barty'in ününü duymuş, hoş anlar geçirmek istemiş, bu konudaki hassasiyetlerini de bildiği için, böyle ufak bir oyuna girmekte hiç sakınca görmemişti... ''Neyse ki'' diyordu Sammy, ''kadın hâlâ İngiltere'de yaşıyor...''

Hizmetlerinin karşılığında yapılan işin ''nevi''ne göre 50 ile 200 paund alıyorlardı. Şirketi genişletmeyi hiç mi hiç düşünmüyorlardı. ''Bunun nedeni şu: Biz son derece düzeyli bir biçimde çalışıyoruz. Yeni elemanlar bize katıldığında, onları denetleme şansımız olmayabilir ve iş bazı gazetelerin yazdığı Helga edebiyatına döner'' diyorlardı.

Sammy, eskortluğu bir süre daha sürdürdükten sonra İngiltere'de yaşamayı düşünüyordu. Barty ise, ''Şu an ne yapacağımı bilmiyorum. Önce okulum bitsin, sonra rüzgâr nereye atacak bakalım?'' diyor ve sözlerini bir şakayla bitiriyordu. ''Ben bu işi yapıyorum. İyi güzel de ya ileride milletvekilliğim tehlikeye girerse?..''

Figen AKŞİT

Polonya'da Türk prensi

"Ne zaman ki Türk atlıları Vistül'den su içer, o zaman Polonya güçlenir." Bu bir Polonya atasözü. Polonya'dan danışmanlık teklifi alan Prof. Dr. Osman Altuğ "ilk atlı" olmaya hazırlanıyor

Nüfus kâğıdının vatandaşlık hanesinde sadece TC yazıyordu. Amerikan pasaportu yoktu, üstelik Ahmet Özal'ın arkadaşı bile değildi. Ama "o" da bir prensti...

Kartvizitinde "Prof. Dr. Osman Altuğ, Marmara Üniversitesi Muhasebe Finansman Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi" yazıyordu. Onun sayesinde tek yönlü prens trafiği tersine dönmüştü. Amerika'dan hep ekonomik danışman ithal edecek değildik ya, bu kez de ihraç ediyorduk. Hem de Polonya'ya... Prof. Dr. Osman Altuğ çok yakında, resmi işlemler tamamlandığında, Polonya'ya yabancı sermaye danışmanı olacaktı.

Prof. Altuğ'un başına bu talih kuşu nasıl konmuştu, ya da başka bir deyişle, Turgut Özal'ın 450 kilometreden fark edemediğini, binlerce kilometre öteden Polonyalılar nasıl keşfetmişlerdi?

Azıcık ziyaret, en çok da ticaret. Bu soruyu Prof. Osman Altuğ kısaca "tesadüfler" diye yanıtlıyordu. Ancak anlattıklarına bakılırsa olayda tesadüften öte, "kendi şansını kendin yarat" becerisi göze çarpıyordu.

Her şey geçtiğimiz ay Polonya Yapı Kooperatifi üyelerinin Türkiye'yi ziyaret etmesiyle başlamıştı. Aynı zamanda kooperatif uzmanı olan Altuğ, "ne yazık ki heyetle görüşemeyecek" ve buna da çok üzülecekti. Ama bunu telafi etmeye de kararlıydı. Eylül ayında bir haftalık bir boşluk yakalayan Altuğ, bildiği kadarıyla ucuz ve yaşanacak bir ülke olan Polonya'ya izin kullanmaya gidiyordu. Topu topu bir haftalık izni olan Altuğ, bu süreyi "sıradan bir turist gibi" geçirmeyip, o kooperatif senin, bu kooperatif benim diyerek geziyordu. En sonunda Polonya Yabancı Sermaye Derneği Başkanı Mieczyslaw Olender ile karşı karşıya geliyor ve aralarında koyu bir sohbet başlıyordu. Konu tabii ki yabancı sermayenin Polonya'ya nasıl çekileceğiydi. Altuğ konuşmayı şöyle aktarıyordu:

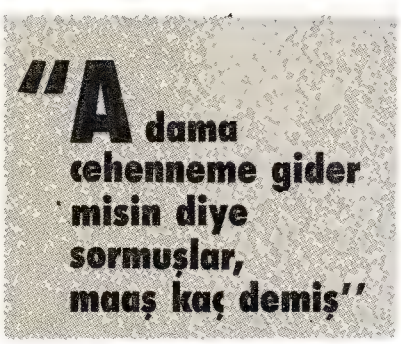

"Sizin yabancı sermayeyi çekmeniz çok zor, burada oturarak yabancı sermayeyi çekemezsiniz dedim. Yatırım danışmanlık şirketi oluşturun. Bu şirket aracılığıyla fonların Polonya'ya aktarılması söz konusu olabilir deyince, lastik patladı, bizim Polonya işi oldu."

Olender, Prof. Altuğ'a işte bu sohbet sırasında danışmanlık teklif etmişti. Altuğ da teklifi prensipte kabul etmişti, ancak Türkiye'de YÖK vardı, yani bağımsız değildi. O nedenle Polonyalıların bazı resmi işlemleri tamamlaması gerekiyordu. 25 Ekim-5 Kasım tarihleri arasında "iş" kesinlik kazanacaktı.

Tabii Prof. Altuğ "evet" demeden önce, Polonyalıları pek çok konuda sorgulamıştı. Şimdiyse ayrıntıları sorma sırası bizdeydi...

—Polonya'dan ne tür bir beklentiniz var?

—Adama cehenneme gider misin diye sormuşlar, maaş kaç demiş.

—Sizin ki ne kadar?

—Vallahi insanın ne ihtiyacı ne de ihtirası biter. Ama beni daha çok işin manevi hazzı ilgilendiriyor. Tabii yine de bir şeyler olacak. Ayrıca ülkem de bu işten yarar sağlar.

—Ne tür bir yarar?

—Şimdi Polonya'da bir atasözü var. "Ne zaman ki Türk atlıları Vistül Irmağı'ndan su içer, o zaman Polonya güçlenir" diyorlar.

—Yani siz şimdi ilk atlı mısınız?

—Öyle gibi, şimdi biz Türk atlısı gibi gidiyoruz. Bekleyeni bekletmemeli. Kendimizi öyle görüyoruz. Yarardan da kastım şu, Polonya bakir bir ülke, şimdi oraya yatırım yapan kazanır.

—Peki Polonya yabancı danışman olarak neden bir Türk bilim adamını seçti? Örneğin bizde bu işler için Batılılar tercih edilir.

—Şimdi Türkiye 1950'de çoğulcu demokrasiye geçerken kalkınmada özel sektöre de dayanıyorum dedi. Bu özelliğimiz Polonya'nın bugünkü durumuna çok benziyor. Türkiye bunu Avrupa'da en son yaşayan ülke. İşte bir İngiltere'deki bilim adamı bunları yaşamamıştır.

Polonya üzerinden Ortak Pazar'a... Prof. Dr. Altuğ Polonya'ya giderken ülkesinin geleceğine ilişkin de büyük bir umudu yanında götürüyordu. Ona göre Polonya, Türkiye'nin makus talihini yenebilirdi. Nasıl mı? Şöyle:

"Kanımca Polonya, Ortak Pazar'a Türkiye'den önce girecek. Şayet Türk firmaları Polonya'da onların yabancı sermaye kanununa uygun biçimde örgütlenirse, Türkiye Ortak Pazar'a resmen girmese bile fiilen girmiş olur. Amaçlarımdan biri de bu. Yani Türkiye dolaylı yoldan Ortak Pazar'a gir-

Osman Altuğ, bugünlerde harıl harıl Polonya'daki yeni işi için hazırlanıyor

miş olur.''

Fabrikatörlük ve de profesörlük. Altuğ, Polonya gibi şimdiye değin Türkiye için yabancı olan bir ülkede ''danışmanlık'' yapmakta zorlanmaz mıydı? ''Hayır'' diyordu, Altuğ. Onun için danışmanlık hiç de yabancısı olduğu bir alan değildi. Adını ''zikretmek'' istemediği pek çok şirkette danışmanlık yapmıştı. Bunu da sadece akademisyen olarak kalmayıp, sürekli uygulamanın içinde olmaya borçluydu.

—Hep bu uygulamadan geldiğinizden söz ediyorsunuz. Nasıl bir uygulama bu?

—Ben çekirdekten yetiştim. Öğrenciyken 1961 yılında bir fabrikaya kapıcı olarak girdim. Yani kapı puantörü olarak. Fabrikacılık yaşantım böyle başladı. Daha sonra kademe kademe ilerledim.

—Nereye dek ilerlediniz?

—Tekstil piyasasında patron oldum. Patronluktan kastım hissedarlıktır. 24 Ocak Kararları çıktığında ilerisini gördüm ve hisselerimi devrettim. Düşündüğüm çıktı ve fabrika daha sonra kapandı.

—Yani siz bilim adamı olduğunuz kadar da işadamısınız?

—Yok, hayır ben bir bilim adamıyım. Bilim adamı olarak da kalmak istiyorum. Bir işin çıraklığını yapmadan o işin patronu olamazsınız. Benim gibi maliyet muhasebecisi olabilmeniz için, işi fabrika kapıcılığından ta yukarıya kadar öğrenmeniz gerekir. Yoksa bunlar sadece kitaptan okunarak öğrenilemez...

Prof. Dr. Osınan Altuğ, akademisyenliğe dar bir çerçeve içinde bakılmaması gerektiği düşüncesinde. Kendisi kesinlikle öyle bakmıyor, ''en güzel iş, iştir'' diyerek, bu konudaki tabuları yıktığını şu örnekle de gösteriyor:

''Bana dese ki ülkem, kardeşim Karaköy yeraltı geçidindeki tuvalet en iyi ne şekilde işletilir? Ben oraya, o tuvaletlerin başına oturur, en iyi nasıl işletilecekse işletirim ve gösteririm. Bundan ne yılgınlık duyarım ne de eksiklik kabul ederim. Ben koskoca profesörüm, oturup da kenef bekleyemem demem. En güzel iş, iştir.''

Olender Türkçe öğrenirken. Altuğ'un Polonya'ya danışman olarak gideceği haberi iş dünyasında çok çabuk yayılmış olacak ki, söyleşiyi yaptığımız süre içinde telefonlar susmak bilmiyordu. İşadamları bir yandan Altuğ'u kutlarken, bir yandan da Polonya hakkında bilgi istiyorlardı. Bir ara söyleşimize ara veren Altuğ, Yabancı Sermaye Dairesi Başkanı Olender'in istediği Türkçe dil kasetlerini götürmesi için bir işadamından ricada bulunuyordu. Anlaşılan Olender, Türkiye'yi oldukça ciddiye almıştı. Ancak, Olender Türkçe'yi öğrenedursun, Prof. Altuğ da daha resmileşmemesine rağmen üzerine aldığı görevi layıkıyla yerine getirmeye çalışıyordu.

Son yazdığı makale ''Polonya'da Türk atlıları'' başlığını taşıyordu. Her iki cephe de bu ilişkiden memnun görünüyordu. Kim bilir yakında atasözü gerçekleşecek ve Türk atlıları Vistül'den su içeceklerdi. Herhalde o zaman ilk atlıyı da unutmazlardı...

Şaziye KARLIKLI

Fotoğraflar: SIPA PRESS

YA SİHİRDİR, YA MARİFET...

Filipinler'deki mucizevi bıçaksız ameliyatları, Coşkun Aral, kendi üstünde denedi ve Nokta için görüntüledi

1

2

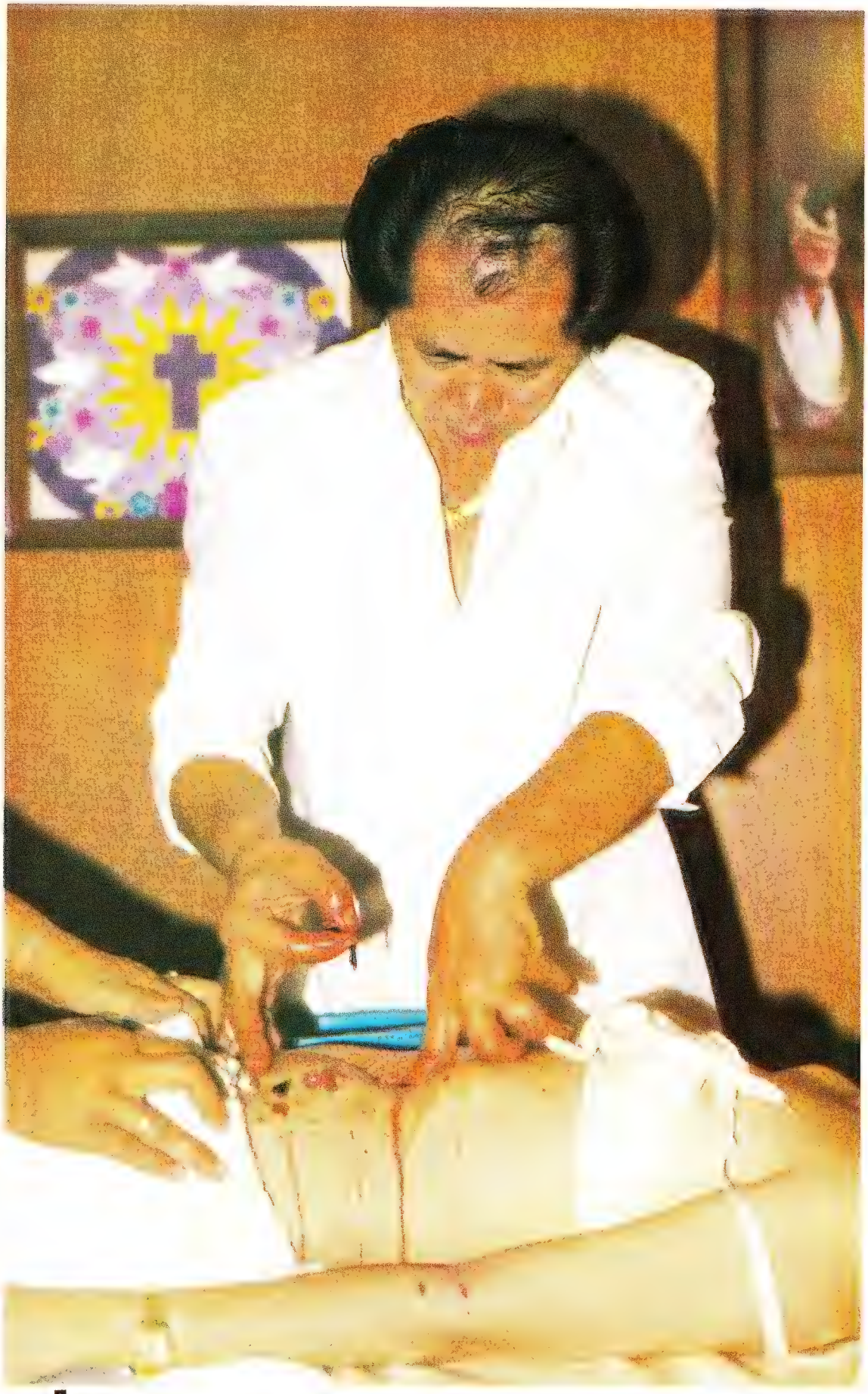

1 Ayin başlamak üzere. Sihirli parmaklardan medet uman Filipinliler, salonu yavaş yavaş dolduruyorlar

2 Ayinden sonra, ameliyathane olarak kullanılan odada, ameliyat ekibi ve hastalar, toplu halde konsantre olmaya çalışıyorlar. Duvarlarda asılı İsa tasvirleri ve hoparlörden yükselen ilahiler, birazdan başka bir âleme sürükleyecek onları

3 Ve ilk kanlar fışkırmaya başlıyor. Hasta kadının göbeğinden aldığı parça, umulan şifayı sağlayacak mı acaba?

Genç kadının karın boşluğu ve göğüsleri ameliyat edildikten sonra, sıra gırtlak altındaki girintiye gelmiş

1

1 Hastanın eline tutuşturulan tahta haç, Tanrı ile kul arasındaki gizemli ilişkiyi güçlendiriyor

2-3 Şifacının sol eli her durumda kapalı. Parmakların arkasında bir şey olup olmadığı ise bilinmiyor

3

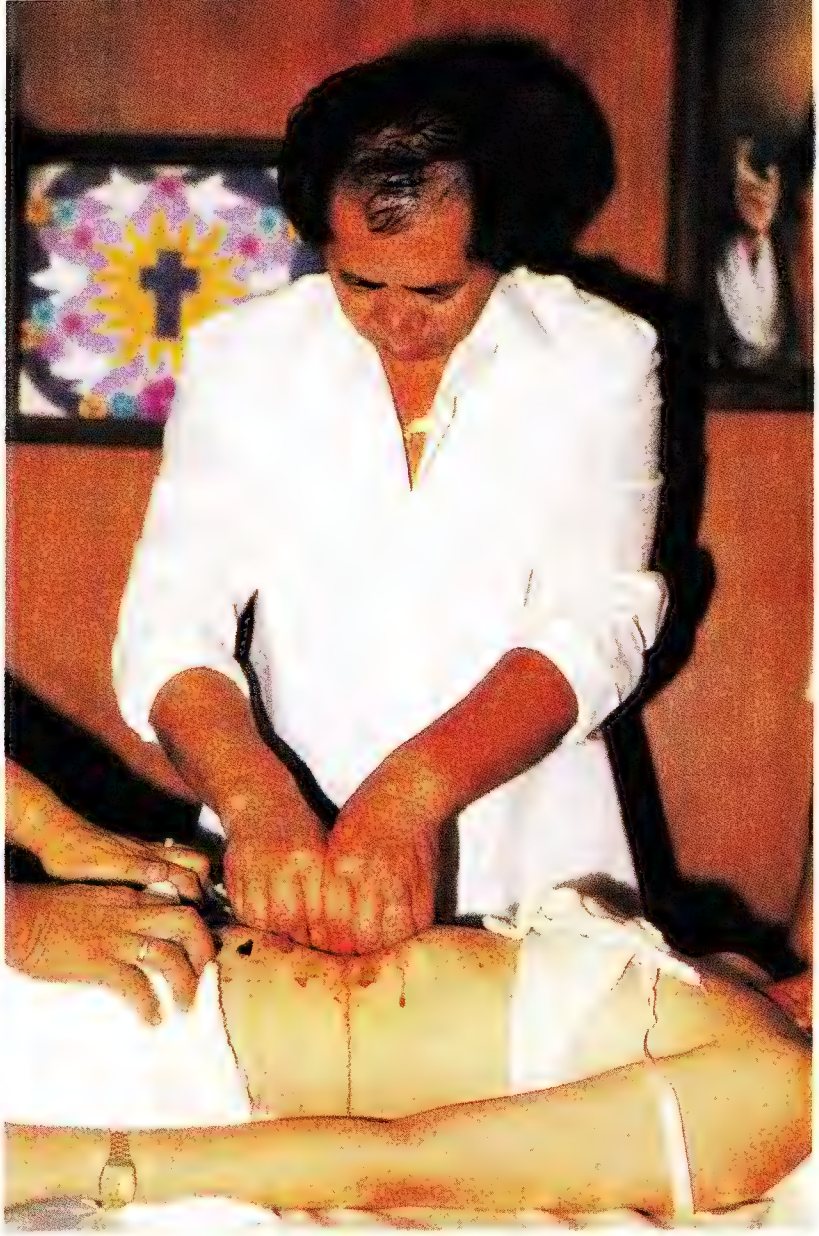

2

Ahırdan bozma bir baraka, uyduruk iskemlelere oturmuş yirmi dertli insan, odanın bir ucunda, pek de görkemli sayılmayacak bir hatip kürsüsü ve kürsüde kırmızı tişörtlü sportif bir rahip, elindeki İncili tehditkâr tavırlarla havada sallarken kâh hiddetli, kâh yumuşak bir sesle "cemaat"ine vaaz veriyor. Fonda araba klaksonları, çocuk bağrışları ve nedense bol miktarda horoz ve tavuk sesi...

Yerleri kaliteli parkelerle kaplı, florasanla aydınlatılmış ilkine göre oldukça bakımlı bir mekân. Yine dertli yüzler, yine bir kürsü (ama bu kez kürsü daha bir kürsüye benziyor) ve yine bir rahip. Fondaki alacalı seslerin yerini ise hoparlörlerden yayılan "Jesus set me free..." konulu disko-ilahiler almış...

Yer Filipinler'in başkenti Manila. Bulundukları semtin sosyo-ekonomik durumuna uyumlu iki ayrı şifaevi. Ya da, Filipinler'in ünlü bıçaksız operatörlerinden ikisinin gösterilerini sundukları iki ayrı sahne.

Birazdan ayin sona erecek ve bir yanda Doktor Arbito, diğer yanda Doktor Mango, büyülü parmaklarıyla hastalarının oralarını buralarını deşip bol keseden şifa dağıtacaklar.

Evet, dünyanın dört bir yanından yüzlerce gazeteciyi, televizyon muhabirini ve bilim adamlarını Filipinler'in Büyük Okyanus'a dağılmış sayısız adasına çeken akılalmaz bir mucize böylesine karambol içinde başlıyor. Ama bu kez **Nokta** için objektifini ve kamerasını sırtlanmış gazeteci Coşkun Aral da orada. Üstelik her pazar günü yaklaşık iki yüz kadar şifacı tarafından yaratılıveren bu mucizeyi görüntülemekle kalmayıp kendi üstünde de deneyecek. Lübnan'da tank paletleri altında ezilen, o gün bugündür de sık sık şişip ağrıyan bacağını ameliyat ettirecek.

Böbrek uyduramadık, guatr alalım... Büyücü doktor, İncil'in üstüne kapanıp şöyle dört beş dakika kadar konsantre olduktan sonra operasyonlar dizisine başlıyor. En uzun ve kapsamlı ameliyatın süresi bir dakikayı aşmıyor. Hasta, beyaz muşambayla kaplı muayene masasına yatar yatmaz, rahatsızlığın olduğu bölgedeki giysiler biraz sıyrılıp parmaklar çalışmaya başlıyor. İşin bundan sonrası oldukça kanlı. İki eli birbirine bitişik durumda olan doktor, hastalıklı bölgenin üstüne bastırır bastırmaz kanlar sızmaya başlıyor. Yaranın içinden kan pıhtısı ya da tümörü ▶

1

2

3

1 Vücudun yumuşak bölgelerinde oluşturulan küçük kan havuzları, parmaklar içeri girmiş gibi bir izlenim yaratıyor

2 Ameliyat yeri temizlenir temizlenmez hasta, yerini bir sonrakine bırakmak üzere masadan sapasağlam kalkıyor

3 Coşkun Aral ameliyat masasında. Az sonra onun da bacağından kanlar fışkıracak. Bir de işe yarasaydı...

andıran bir et parçası çıkarılıp, bir kenara atıldıktan sonra, ameliyat bölgesi bir pamukla siliniyor. İşte hepsi bu. Geride ne yara izi var, ne de ağrılar, sancılar... Ağır vakalarda doktor, hasta bedenin birkaç yerine art arda dalıyor. Sonuç yine aynı. Hasta toparlanıp kalkana kadar doktor elindeki kanları, yanındaki plastik leğenden aldığı suyla temizleyip yeni hastasına hazırlanıyor.

Kuşkular, kuşkular... Büyülü parmakların sahipleri bu ameliyatlardan para almıyorlar genellikle. Ama hastalar kendiliklerinden domuz, tavuk, koyun gibi bağışlarda bulunurlarsa geri de çevrilmiyor tabii ki.

Peki nedir bu akılalmaz işin sırrı? Tümüyle bir göz bağcılığı mı yoksa? Büyücü doktorlar çok basit yanıtlıyorlar bu soruyu: "Tanrı'nın bize verdiği bir güç bu. O yönlendiriyor parmaklarımızı. Ayin sırasında vücudumuzda toplanan enerji, ameliyat sırasında lazer benzeri bir ışın haline dönüşüyor ve bu ışınlarla hastanın vücudu kansız olarak kesilip tekrar birleştirilebiliyor." Ama biraz daha kuşkucu olanların aklına başka sorular da takılıyor. Hele Coşkun Aral'ın çektiği filmler tekrar tekrar izlenince açık kalan birkaç nokta beliriyor.

Öncelikle ameliyatların yapıldığı bölgeler genellikle vücudun yumuşak, basınca, bir sünger gibi içine giren yerlerde yapılması. Örneğin karın boşluğu, göğüsler, gırtlak altı girintisi. Bir diğer kuşku kaynağı ise doktorun sol elinin serçe ve yüzük parmağının sürekli kapalı kalması. İllüzyon ustaları bu iki parmak arasında saklanan bir parça tavuk ciğeriyle bütün bu numaraları kendilerinin de yapabileceğini söylüyorlar.

Nitekim Coşkun Aral da kendi üstünde uygulattığı ameliyat sırasında çimdiklenmeye benzer duygular yaşadıktan sonra bugüne kadar hiçbir iyileşme belirtisi görmediğini anlatıyor.

Bu ameliyatların Tanrı'nın hikmeti olduğunu söyleyen şifacılardan biri ise aynen şöyle konuşuyor: "Bu mucizeyi gerçekleştirebilmek için şifacıyla seyirci... şey pardon siz nasıl diyordunuz... hasta arasında kesin bir uyumun sağlanması şart!" ●

Lastiklerini
aracınız ka

Lastiğinize, aracınız kadar güvenebiliyor musunuz?

Düzde, yokuşta, rampada, virajda..? Karda,yağmurda yol alırken...

Ne kadar eminsiniz?

Lastiklerinizin performansı, aracınızın gücü ve hızı ile ne kadar doğru orantılı?

Bu soruların karşılıklarını, gazetenizi okurken değil, direksiyon başında vermeye çalışın!

Zorlanacaksınız!

Yol ayrımına varıncaya kadar!

Lastiklerinizde, şimdiye kadar bulduklarınızla yetinip, yola devam edeceğiniz, ya da aracınızın performansına yetişip geçen bir lastiği seçeceğiniz... yol ayrımına varıncaya kadar!

Bütün araç sürücüleri, bugün bu yol ayrımında... amatör, profesyonel herkes!

Lastiklerinizin yapım teknolojisi, sahip olmakla övündüğünüz aracınızın, yapım teknolojisinin gerisinde kalmamalı!

Bilinen bir gerçek: hiç bir araç üreticisi aracının gücüne ve hızına yetişecek lastik üretmiyor, üretmez de...

Her marka ve her model aracın, gücü ve hızı ile doğru orantılı lastiğini, Bridgestone üretir.

***Ferrari ve Porsche** gibi yüksek performans otomobil üreticilerinin, araçlarında öncelikle Bridgestone'u görmek istemeleri, Bridgestone teknolojisine duyulan güvenin çok açık bir ifadesidir.*

z
dar hızlı mı?

Yeryüzünün her türlü yol koşullarında sürdürülen -iklim, mevsim, yük, sürücü, araç- deneylerin verileri, her gün toplanır...

Bridgestone'un dev bütçeli Araştırma/Geliştirme Merkezleri'nde, ***Bridgestone'un mükemmele ulaştırılması*** *yolunda değerlendirilir!*

Her gün... Yeniden ve yeniden!

Sonuçlar, Bridgestone markasını gururla taşıyan lastiklerin yüzeylerinde belirginleşir:

S/T/H/V/Z

Hız, güvenli yüksek hız, verimli hız, optimal yük, lastik çapı, yükseklik/genişlik oranları, yüklenmiş/yüklenmemiş lastik ölçüleri, ***lastiğin güven sınırları,*** *dünya normlarına göre belirlenir.*

Bridgestone'un 8000'i aşkın lastik tipinin her birinde, yer alan bu bilgiler, aracınızın beygir gücü ve vites sayısının, kilometre/saat'e yansıması gibi, ***lastiğin, aracınızın performansına uygunluğu****'nu özetler. Hayati önem taşır.*

Aklın yolu Bri*'dir:*

Aracınızın gücü ile hızı arasındaki doğru orantıyı, performansıyla yükselten bir lastiğe... Bridgestone'a, her yolda, her yol koşulunda güvenebilirsiniz.

BRIDGESTONE

Yolunu Bilir...

AVRUPA / İSLAM KURUMSALLAŞIYOR

Hilal gölgesi...

Yaşam, AT Komisyon Başkanı Delors'un "AT Hıristiyan birliğidir" sözünü doğrulamıyor. Geçtiğimiz hafta, Fransa'da, üç Müslüman kız, büyük tartışmalardan sonra okula türbanlı gitme iznini aldı. İngiltere'de kurulan İslam Partisi'nin hedefi ise, meclise girebilmek

Marsilya'da küçük bir tarihi kiliseden, birden ezan sesleri yükselmeye başlar. Çevre sakinleri şaşkındır. Ortalıkta ne cami vardır ne de İslam derneği. Üstelik sesin kiliseden geldiği aşikârdır. Papaz evinden fırlar, kan ter içinde kiliseye koşar. Kapıda kendisini yeni bir sürpriz beklemektedir. Eşiğin hemen önüne bırakılmış onlarca çift ayakkabı. Galiba sonunda korkulan olmuş, Müslümanlar camiyi işgal etmişlerdir. Papaz, öfke içinde içeri girdiğinde, kendisini gülerek bekleyen televizyon sunucusunun, yüreğine soğuk su serpen açıklamasıyla rahatlar: "Kamera şakası."

Şaka birkaç ay önce Fransız televizyonunda yayınlandı. Bir anlamda, kara mizahtı yapılan. Papaz, aslında, Müslümanların ülkede çığ gibi büyümesinden korkan muhafazakâr Fransız kamuoyunu temsil ediyordu.

Panik 1980'lerin başında başlamıştı. ülkedeki Müslümanların sayısı 3 milyona dayanmış, (bunlardan 40 bini İslamiyeti sonradan kabul eden Katolik kökenli Fransızlardı) İslam, Fransa'nın ikinci dini konumuna gelmişti. Batı Avrupa ülkelerindeki en kalabalık ve en fakir azınlıktı bu. Aynı tarihlerde ülkede artan işsizlik, İran İslam Devrimi'nin yayılma çabaları ve Ortadoğu kökenli terör hareketleri, Fransız orta sınıfını Müslüman azınlıktan çekinir hale getirdi. Ülkelerinin

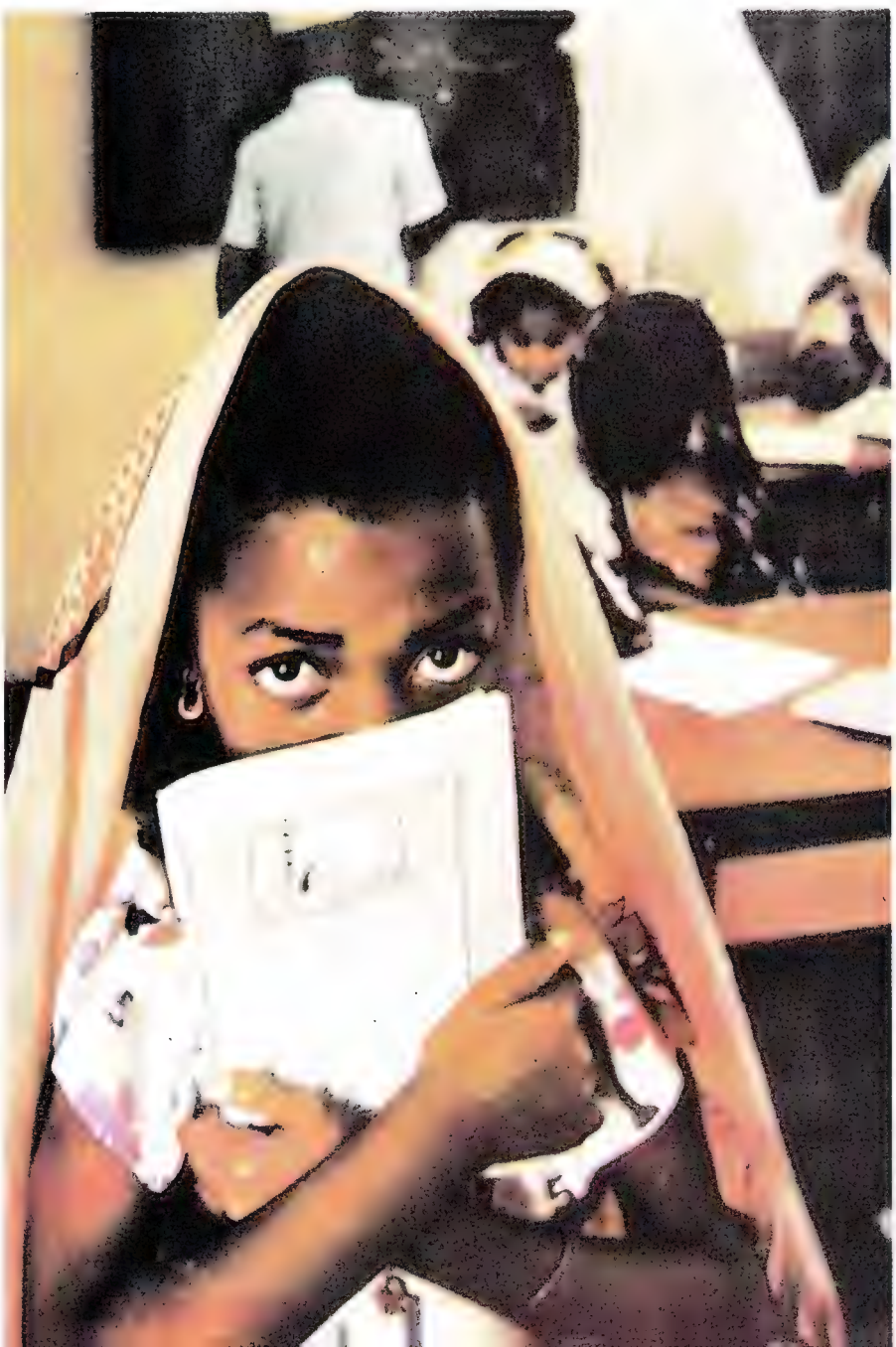

Fransa'da İslam okullarının ve buralarda okuyan öğrencilerin sayısı hızla artıyor

potansiyel bir Lübnan olmasından korkanlar, oylarını Le Pen'in ırkçı Ulusal Cephe'sine verdiler, Fransız aşırı sağı böylece hayatında görmediği bir oy patlaması gerçekleştirdi.

Kulübümüze Müslümanlar giremez. On yıl içinde korkulan olmadı. Yeşil bayraklı ve sarıklı adamlar Champs-Elysees'de şeriat bayrağı açıp kelle kesmediler. Kiliseyi işgal eden Müslümanlar da hep televizyon şakası olarak kaldı. Bu arada, Fransa, Müslümanlara karşı resmi politikasını belirlerdi. Ülkede yaşayan Müslümanların, Fransız toplumuna entegrasyonu sağla-

Leyla ve Fatma'nın türbanları Fransız kamuoyunda bir aydır tartışılıyor

nacaktı. Entegrasyondan Fransızların kastettikleri açıktı. Fransa, 3 milyon Müslüman'a, kibarca, "İbadetinizi yapın ama bizimle beraber olduğunuz yerlere girerken kültürel kimliğinizi evinizde bırakın" diyordu. Sonra AT Komisyon Başkanı "sosyalist" Jacques Delors, kısa bir süre önce, kibarlığı bir yana bırakıp, sadece Fransa'yı değil, bütün topluluk ülkelerini kastederek dobra dobra konuştu. AT, bir Hıristiyan topluluğuydu. Burada Müslümanlara yer yoktu. "Peki AT ülkelerinde yaşayan yaklaşık 10 milyon Müslüman ne yapacak?" diye soran da pek çıkmadı.

Ama geçtiğimiz haftalarda, Fransa'da yaşanan bir olay, Müslümanların "entegrasyonunun" pek de kolay olmadığını ortaya koydu.

Yaşları 13 ile 15 arasında değişen Kuzey Afrikalı lise öğrencisi üç kız, Leyla, Fatma ve Semra, bir ay kadar önce okula türban takıp gittiler ve kızılca kıyamet koptu. Fransa, laik bir ülkeydi ve dini kıyafetlerle okula gidilemezdi. Kızlar da direndiler. İnançları böyleydi, türbansız dışarı çıkamazlardı. Türbanlı öğrenciler, disiplin cezası alıp bir süre okuldan uzaklaştırıldılar. Olay lisenin duvarlarından çıkıp, gazete manşetlerine ve Fransız kamuoyunun gündemine yerleşti. Kimileri kızlarla alay etti, kimileri destek verdi, kimileri karşı çıktı. Nihayet, 20 gün sonra, yani geçtiğimiz hafta, kızlar yeniden okula kabul edil-

Marsilya, Fransa'da Müslüman işçilerin en yoğun olarak yaşadıkları kent. Camiler çoğu kez yetersiz kalıyor

di. Okula türbanla girecekler, yalnız ders dinlerken çıkartacaklardı. Geri adımı atan Fransa olmuş, kızlar en azından isteklerinin bir kısmını kabul ettirmişlerdi. Leyla, Fatma ve Semra veya aileleri fanatik miydiler? Sorunun cevabını Leyla ile Fatma'nın Fas kökenli babası verdi. "Fanatikleri hiç sevmem. Modern bir Müslümanım. Sadece kızlarımın Kuran'a uygun giyinmelerini istiyorum. Sizce çok mu tuhaf bir şey bu?"

Olay, Fransa'da İslam'ın bütün karşı çabalarına rağmen kurumsallaştığının bir kanıtı olarak değerlendirildi. Müslümanlar, Fransa'da, bugüne kadar 1000 kadar cami, 600 kadar dernek kurmuşlar, son yerel seçimlerde birçok belediye başkanlığını Arap kökenli Müslüman Fransızlar kazanmıştı. Ama İslam, son olayla ilk kez, bir Fransız kurumunda, kültürel varlığını kabul ettiriyordu.

İşçi Partisi'ne rakip bir İslamcı parti. Eylül ve ekim aylarında Fransız kamuoyu türbanı tartışırken, İngiltere'den bir İslam partisinin kurulduğu haberi geliyordu. Yaklaşık 1,5 milyon Müslüman'ın yaşadığı ülkede, partinin kurucusu Hintli ya da Pakistanlı bir göçmen değil, Katolik kökenli, sonradan Müslüman olma, İngiliz Davud Musa Pidcock idi. Aynı şekilde, partinin on iki kurucusunun altısı, Müslümanlığı sonradan seçmiş İngilizlerdi. Parti, önümüzdeki ilk genel ve yerel seçimlere katılacaktı. Hedef, iktidara gelmek değil, parlamentoya girmekti. Üye sayısının yıl sonuna kadar 10 bin, 5 yıl içerisinde de 250 bine ulaşması bekleniyordu.

"Muhafazakârlardan daha gelenekçi, sosyalistlerden daha ilericiyiz." Davud Musa Pidcock, Londra'da kendisiyle görüşen arkadaşımız Faruk Eskioğlu'na partinin ruhunu bu cümleyle özetlemişti. Seçmen kitlesi, doğal olarak, İşçi Partisi'nin, sorunlarına bir türlü sahip çıkamadığı Müslüman göçmenler olacaktı. Kısacası İşçi Partisi için ciddi bir tehdit oluşturuyorlardı. Ekonomik programları hazırdı. Faizsiz ev kredisi, gelir adaletinin vergi sisteminin değiştirilmesiyle sağlanması gibi vaatler, Thatcher'ın son aylarda yüksek faiz oranları ve yeni vergi kanunları yüzünden hayli puan kaybettiği gözönünde bulundurulduğunda, Müslüman seçmene çekici gelebilirdi. Parti programında, ekonomik konuların dışında, çevre, sağlık, savunma gibi alanlarda görüş bildiriliyor, çözüm ve öneriler getiriliyordu. İslam Partisi'nin bir diğer ilginç yanı ise, sanılanın aksine, parti üyelerinin üçte birini kadınların oluşturmasıydı.

Acaba partinin seçimlerde gerçekten parlamentoya girme şansı var mıydı? Davud Musa, bu soruyu başka bir soruyla cevaplandırmayı yeğliyordu: "İki yıl önce, Polonya'da Dayanışma'nın iktidara geleceğini tahmin edebilir miydiniz?"

Fransa ve İngiltere'de İslam kurumsallaşıp örgütlenirken, diğer AT ülkelerinde, Müslümanların varlığı küçümsenecek gibi değil. Federal Almanya'da, çoğunluğunu vatandaşlarımızın oluşturduğu 1 milyon 700 bin Müslüman yaşıyor. Bu rakam İspanya'da 600 bin, İtalya'da 300 bin. Bugün belediyelere, okullara giren Müslüman azınlıkların yarın parlamentolara girmeleri sürpriz sayılmayacak. Kısacası, yaşananlar Jacques Delors'u doğrulamıyor. Galiba, AT'yi, "Hıristiyan Birliği" olarak tanımlayarak kültürel bir sınır çizmeye çalışan Batılılar, kendi dışlarındaymış gibi görmeye çalıştıkları İslami kültürün aslında tam da içlerinde olduğunu artık kavramak durumundalar ●

Pidcock: İslam ortak pazarı kurulmalı

İngiliz İslam Partisi'nin kurucusu ve lideri Davut Musa Pidcock, Londra'da, arkadaşımız Faruk Eskioğlu'na, İslam'a ve İngiltere'ye ilişkin bazı popüler kavramlar üzerine düşüncelerini anlattı.

Salman Rüştü: Halen hayatta olan Salman Rüştü için, İngiliz hükümetinin koparttığı yaygara aslında bir iki yüzlülüktür. Konu Rüştü olduğunda, "Bu ülkede konuşma özgürlüğü var" diyen Britanya hükümeti, IRA söz konusu olduğunda aynı şekilde düşünmüyor. Bu çifte standarttır.

Bu arada Humeyni'nin verdiği fetvaya diğer İslam ülkelerinin liderleri cevap vermeliydi. Bence, İslam bağışlayıcıdır. Hataların onarılması için zaman tanıyıp, hatanın nedenini araştırır.

Ortak pazar: İslam ülkeleri, kendi aralarında, faizin olmadığı bir ortak pazar kurmalı. AT'yi desteklemiyoruz ama karşı da çıkmıyoruz. Türkiye'nin üyeliğine gelince. Biz iktidara gelirsek, bu konuyu Türkiye'nin çıkarı açısından inceleriz. Eğer çıkarınız varsa girin deriz.

Dört kadınla evlilik: Bu devirde bir erkeğin çok kadınla evlenmesi yadırganmamalı. Zaten erkeklerin pek çok sevgilileri var. Benim de vardı.

İngiltere'de İslam giysisi: Bütün İslam ülkelerinde kadınlar örtünmüyor. Biz de İngiliz kadınlarından örtünmelerini isteyemeyiz.

İrlanda sorunu: İrlandalılara bazı şeyler zorla yaşatılmış. Adalet olmayan yerde barış da olmaz.

MUDO COLLECTION

İSTANBUL BEYOĞLU/İSTANBUL SUADİYE
İSTANBUL BEBEK/İSTANBUL GALLERİA PRİNTEMPS
KUŞADASI/BODRUM/MARMARİS
VE
TÜM **MUDO MAĞAZALARI**

Mudo Collection

Her yaşta doğal, rahat ve şık giyinmek isteyenler için
bugüne kadar hazırlanmış en iyi koleksiyon.

İhanet günleri

İşgal altındaki topraklarda Filistinliler Filistinlilerle savaşıyor. İntifada'nın başlangıcından bu yana öldürülen 700 Filistinliden 100'ü diğer Filistinlilerce cezalandırılan işbirlikçiler

18 Ağustos Cuma... Sıradan bir Filistin akşamı... Biraz tedirgin, biraz huzursuz... Köy muhtarı evine henüz varmış. Bahçe kapısını aralarken, karanlığın içinde birden beliren üç gölgeyi fark etmiyor bile... Derken on iki el silah sesi... Karısı evden fırladığında, muhtar Abdülrahim Avad'ın, bahçede, kan gölü içinde yatan delik deşik cesedini buluyor.

Ertesi gün, köyde kimse olay hakkında konuşmuyor. Polisin ve gazetecilerin sıkıştırdığı köylülerden biri "Belki de hasmı vardı" diyor. Sonra bir diğeri fikrini söylüyor: "Parası için de öldürülmüş olabilir." Ama bütün köy, cinayetin esas nedenini kulaktan kulağa fısıldıyor: İntifada Eylem Komiteleri, bir işbirlikçinin daha infazını gerçekleştirdi.

İşgal altındaki topraklarda, taşlı, sopalı direnişin, yani İntifada'nın başlangıcından bu yana 700 kişi öldürülmüş. Bunlardan yaklaşık 600'ü ayaklanma sırasında İsrail askerlerince öldürülenler. 100 kişi ise, İntifada Eylem Komiteleri tarafından ortadan kaldırılan işbirlikçi Filistinliler.

Yardımcı Araplar. Kemerlerine sıkıştırılmış tabancaları, altlarındaki koca Amerikan arabaları ve hesapsız harcadıkları paralarla hemen sıradan Filistinliden ayrılıyor işbirlikçiler. İsrailliler, onlara "Yardımcı Araplar" adını takmışlar. Yaptıkları, görünürde, İsrail makamlarıyla Filistinliler arasında bir tür aracılık ve komisyonculuk. 200-300 şekel (yaklaşık 300-400 bin TL) karşılığında, vatandaşlarının, otomobil ehliyeti, inşaat ruhsatı, İsrail'de çalışma izni almalarına "yardımcı" oluyorlar. Ürdün vizesi almak, Arap ülkelerinden birinde ikamet eden bir akrabayı İsrail topraklarına sokmak veya hapisteki bir yakınını görmek söz konusu olduğunda fiyat iki misline çıkıveriyor.

Filistinliler, bu tür günlük işleri için, işbirlikçi işbirliği" yapıyorlar. Bazen bu iyice kaçınılmaz oluyor...

"Yaptığım hıyanet ama..." Nablus hapishanesinde bir görüş günü. Kuyruklar, daha sabahın ilk saatlerinde uzamış. Saatlerce bekleyip, içerideki yakınını göremeden cezaevinin önünden ayrılmak ihtimal dahilinde. Ortalıkta dolaşan işbirlikçilerden biri, kuyruktaki yaşlı Filistinliye yanına gelmesini işaret ediyor. Filistinli koşarak geliyor, ayaküstü kısa bir pazarlıktan sonra anlaşma sağlanıyor. İşbirlikçi birazdan geleceğini söyleyerek ortadan kayboluyor. Yaşlı Filistinlinin, yanına yaklaşarak niye işbirlikçiye rüşvet verdiğini soran Fransız Libération gazetesi muhabirine verdiği cevap hayli dramatik: "Yaptığımın aşağılık bir şey, hatta hıyanet olduğunu biliyorum. Ama gelip de sana birazdan oğlunu görebileceğini söylediğinde reddedemiyorsun. Oğlunun onun gibi muhbirler yüzünden hapiste olduğunu bilsen bile." İşbirlikçi birazdan gülerek geliyor, elindeki belgeleri İsrailli gardiyana uzatıyor, kapı açılıyor ve yaşlı Fi-

İşbirlikçiler, sürekli yanlarında taşıdıkları silahlarıyla sıradan Filistinliler den ayrılıyor. İhanetlerinin bedeli nereden geleceği belli olmayan bir ölüm

listinli oğlunu görmek üzere içeri alınıyor.

İsrail İç Güvenlik Örgütü'nün (Şin Bet) işgal edilmiş topraklardaki en güvendiği kimseler de bu "Yardımcı Araplar." Şimdiye kadar, birçok halk komitesi üyesi, işbirlikçilerin ihbarları sonucunda İsrail makamlarının eline geçmiş. İntifada Birleşik Komutanlığı da geçtiğimiz nisan ayında yayınladığı 38 numaralı bildiri ile işbirlikçilere karşı savaşı resmileştirmiş. "İşbirlikçilerle hesaplaşma günü geldi. Ya derhal pişmanlıklarını ilan edip bu işi bırakacaklar, ya da gördükleri yerde vurulacaklar."

İşbirlikçi yatağında ölmüyor. Gerçekten halk mahkemelerinde yargılanıp bu işi bir daha yapmayacakları konusunda yemin edenlere dokunulmuyor. Diğerleri için ise kurtuluş pek mümkün değil. Çeşit çeşit infaz şekilleri var: Telgraf direğine asılarak idam edilenler, İsrail askerleri arasında yürürken kafasına üç kurşun sıkılarak öldürülenler, hapiste İsrailli gardiyanların gözleri önünde vurulanlar sadece birkaç örnek.

Ama, kurunun yanında yaş da yanabiliyor. İşbirlikçi olarak ihbar edilenlerin bazılarının aslında öyle olmadıkları, kişisel düşmanlıkların sonucunda Birleşik Komutanlığa ihbar edildikleri anlaşılmış. FKÖ de bu tür hataları kabul ediyor. Örgütün işgal altındaki topraklardaki resmi sözcüsü Faysal Hüseyini "Bütün kurtuluş savaşlarında olduğu gibi, Filistinliler de bazen acımasız davranıyorlar, iyice düşünmeden bazı eylemlere giriştikleri oluyor" diyor. Birleşik Komutanlık bu tür yanlışlıkları ortadan kaldırmak için yeni bir bildiri yayınlamış. Kısaca, komutanlığın emri olmadan işbirlikçilere karşı infaz eylemlerine girişilmesi yasaklanıyor ve militanlara, infazdan önce işbirlikçilerin "arabalarının yakılması, evlerinin kurşunlanması gibi" korkutma eylemlerine başvurulması tavsiye ediliyor.

Bütün infazlara karşın, işbirlikçilik kurumunu işgal altındaki topraklardan söküp atmak hayli güç. Çünkü Şin Bet, her geçen gün daha çok "Yardımcı Arap"a ihtiyaç duyuyor, daha fazla para veriyor. İşin kötüsü, sıradan Filistinliler de işlerini gördürebilmek için hâlâ komisyonculuk yapan işbirlikçilere muhtaç ●

Kasım'da sizi "başdöndürücü" bir macera bekliyor!

RCA-Columbia Pictures yine türünün en iyilerini sunmaya devam ediyor. Bu başdöndürücü macera ile birlikte 7 mükemmel film daha. Üstelik tümü kusursuz dublajlı veya düzgün ve anlaşılır altyazılı...

VUR EMRİ

7.SİLO FACİASI

BİR GECELİK AŞK

SESSİZ ÇIĞLIK

ÖLÜME DAVET

GÖREV AŞKI

OTELDE ŞENLİK.

Kasım ayında kaliteyi seçen video kulüplerinde

Çok özel ve güzel bir kadınla tanışmak bazen felakete yol açabilir... İşkolik Walter bunu iyi bilir!

TRI-STAR PICTURES PRESENTS A BLAKE EDWARDS FILM KIM BASINGER BRUCE WILLIS "BLIND DATE" JOHN LARROQUETTE WILLIAM DANIELS HENRY MANCINI HARRY STRADLING A.S.C. DAVID PERMUT CARY HENDLER JONATHAN D. KRANE DALE LALNER TONY ADAMS BLAKE EDWARDS

HEYECANI, TUTKUYU, MACERAYI, GERİLİMİ DORUKTA YAŞATIR...

RCA Columbia Pictures INTERNATIONAL VIDEO

WARNER BROS.TARAFINDAN HAZIRLANIP PİYASAYA SUNULMUŞTUR.
Warner Bros. Film ve Video Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Turkiye Genel Video Dağıtıcısı:
Video Komünikasyon A.Ş
Büyükdere Cad. Ercan Han No: 121 K:4
Gayrettepe-İstanbul Tel: 173 15 60-172 51 34

Agfa renk sınırını aştı

Agfa'nın yeni fotoğraf filmi Agfacolor XRG
şimdi Türkiye'de... Üstelik kalem hediyeli!

Agfacolor XRG

gökkuşağı renkleri artık sizinle!

11.11.1989 tarihine kadar, satın aldığınız her Agfacolor XRG filmi için satıcınızdan özel Agfa kaleminizi de istemeyi unutmayınız!

TÜRKİYE DİSTRİBÜTÖRÜ

reproset a.ş.

AGFA

Merkez: Cağaloğlu Molla Fenari Sokak
No: 28 34410 İstanbul Tel: (1) 512 22 92 (8 Hat)
Telex: 23136 repr Tr. Fax: (1) 519 44 56

Ankara İrtibat Bürosu: İkiz Sokak No: 5/6
Daire: 14 Sıhhiye Ankara Tel: 231 41 82 (4 Hat)
Fax: 231 41 86

İzmir İrtibat Bürosu: 856 Sokak Asil Han
No: 7 Kat: 6 D: 608 Konak Tel: 252763

Hollywood'un vicdanı

Seks kedisi komik kız Barbarella'dan, kadın hakları savunucusuna. Vietnam Savaşı ve nükleer silahlara karşı aktif militanlıktan, aerobikle zayıflamanın öncülüğüne... Jane Fonda, Hollywood'un en renkli yıldızı. Zayıflama çılgınlığı ve sinir krizlerinin arkasından kocası Tom Hayden'dan boşanarak bugünlerde yeniden kendinden söz ettirmeye başladı. Artık mutlu bir yaşlılığa hazırlandığını söyleyen Fonda, Almanya'da yayınlanan Viva dergisinin sorularını yanıtladı.

Soru: Şu andaki servetinizin 180 milyon doları geçtiği tahmin ediliyor. Buna ek olarak bir de aerobik ve zayıflama yöntemlerinizin getirdiği kazanç var. Bu durumda dünyanın en zengin kadınlarından birisiniz, oysa fakirlerin ve ezilmişlerin yanındasınız. Bu biraz çelişkili değil mi?

Fonda: Bence değil. Babam bu konuda çok iyi bir örnektir. Onu hep başarılı bir insan olarak gördüm ama aynı zamanda çok sade bir ruhu vardı. Bize her fırsatta başka bir gücün gölgesinde yaşayan insanlarla özdeşleşmenin ne kadar önemli olduğunu belirtirdi. Para ve başarı, insanın karakterini değiştirir diye kesin bir şey yok. Bence önemli olan sinema yıldızlarının bu önemli gücü nasıl kullandıkları. Etrafımdaki pek çok insan, hiçbir şey yapmadan sadece lüks içinde yaşıyor. Üstelik pek çoğu mutlu da değil.

Soru: Daha önceleri babanızla aranızda büyük anlaşmazlıklar vardı.

Fonda: Bir çocuk için ünlü bir babaya sahip olmak pek kolay değildir. Çocuklar her istedikleri an birlikte olabilecekleri ve onlara sürekli seni seviyoruz diyen anne-babalar isterler. Babam öyle değildi, kapalı bir insandı. Oyunculuğa başladığımda da kendi kişiliğimi ortaya koyabilmek için uzun süre mücadele etmem gerekti.

Soru: Babanıza ters düşmeyi göze alarak Vietnam Savaşı'na karşı çıktınız.

Fonda: Milyonlarca ailede olduğu gibi bizim de sorunlarımız oldu. Fakat bizim anlaşmazlığımız korkunç boyutlara ulaştı. Vietnam'da savaşmış askerleri, babamın evine götürdüm. Onların anlattıkları babamı derinden etkiledi. O kadar ki sonunda fikrini değiştirdi. Bu, bugün bile benim için babamın büyüklüğünün bir kanıtıdır.

Soru: Değişiklik Fonda'ların yaşamının bir parçası. Siz de seks kedisi Barbarella'dan, kadın hakları savunucusuna dönüştünüz. Yarattığınız o ilk imaja şimdi nasıl bakıyorsunuz?

Fonda: O yılları lanetlemek bir yana, gülümseyerek anıyorum. 60'lı yıllar, politikada patlamaların olduğu, bir yandan da korkunç bir yapaylığın yaşandığı yıllardı. Ben de kendimi komik kız Barbarella olmuş buldum.

Soru: Aerobikte de, anti-nükleer hareketlerde de herkesi peşinizden sürüklemeyi başardınız. Jane Fonda ismi her yeni akımda başarıya ulaşmak anlamına mı geliyor?

Fonda: Hayır, neden bu değil. Bir şeyin zamanı gelmişse başarıya ulaşır. Sadece birinin başlatması gerekli. Kimseyi, istemediği bir şey için uğraşmaya zorlayamazsınız.

Soru: Kadınlar yeniliklere erkeklerden daha mı kolay uyum sağlıyorlar?

Fonda: Bence öyle. İlişkileri başlatan ve ayakta tutan bizleriz. Bizler hem evimiz hem de ailemiz için uğraşıyoruz. Kalplerimiz birlikteliği sağlayan yapıştırıcı maddeyi üretiyor. En kötüsü de gücümüzün farkında değiliz, onunla gurur duyamıyoruz bile.

Soru: 70'li yıllarda evlilik için "Köhnemiş burjuva kurumu" diyordunuz. Tom Hayden'dan ayrıldıktan sonra, şimdi yine evliliğe karşı mısınız?

Fonda: Hayır. Bence evlilik muhteşem bir şey. Ancak insanların kırklarında öldüğü bir çağda ortaya çıkmış. Bugün artık insanlar çok daha uzun yaşıyorlar. Onlarca yıl bir insanla yaşayıp, bir sürü değişik sorunu onunla yaşamak neredeyse olanaksız.

Soru: Güçlü, yalnız kadınlar, erkekleri korkutmuyor mu?

Fonda: Kesinlikle korkutuyor. Ama daha az güçlü olmamak uğruna hayatımın geri kalan kısmını tek başıma geçireceğim. Eğer uymuyorsa, tamam o zaman da kız

Kısa bir süre önce kürtaj yanlılarının düzenlediği mitingde başroldeydi

arkadaşlarım var. Kadınlar şu sıra benim için çok daha değerli.

Soru: Bir ilişkide iki insan da aynı derecede güçlü olabilir mi?

Fonda: Esas sorun bu değil. Bence bir aşk ilişkisinde önemli olan kendin olabilmek. Kişiliğinin tüm yönlerini ortaya koyabilmek. Birbirlerinden hiçbir şey gizlemedikleri sürece, kimin güçlü kimin zayıf olduğunun hiç önemi yok.

Soru: Her zaman böyle açık mısınız, duygularınızı gösterir misiniz?

Fonda: Evet her zaman, hatta sonuçları benim için kötü olsa bile. Hayatımda korkunç hatalar yaptığım da oldu. Bu durumda iki seçenek var; insan ya kırılıyor, ya da daha güçlü oluyor. Ben güçlü oldum. Ama gözyaşlarımı da hiç tutmadım. Arkamda çok zor geçen yıllar var. 51 yaşında yine tek başına olmak hiç kolay değil. Arkadaşlarım, kendimi işe verip her şeyi unutmamın en iyisi olduğunu söylediler. Ama ben bunu yapmadım. İnsan üzgün olduğunda yeni deneyimlere de açık oluyor. Yaşadığım her şeyi kabullenmek istiyordum, tabii acılarımı da.

Fonda, Barbarella rolünü yapaylık yıllarının bir ürünü olarak görüyor (yukarıda). Bugün 51 yaşında. Gelecekte mutlu olacağına hâlâ inanıyor

Soru: Peki bu biraz mazoşistçe değil mi?

Fonda: Bence tam tersi. Çünkü kendime ayrıca işkence etmiyorum. Sadece kendi seçtiğim şeylerle ilgileniyorum. Bach, Beethoven'ın müziğini dinliyor, kitaplar okuyor, akıllı insanlarla konuşuyorum. Büyüdüğümüzde her sorunun cevabını bileceğimiz ve mutlu olacağımız düşüncesiyle yetiştirildik. Ama bu pek de doğru değil, insan soruların cevaplarını buluyor belki, ama karşılığını da acıyla ödüyor. Acı duymamak, çıkmaz bir sokakta olmak gibi.

Soru: Eskiden gençlik hareketlerinin ilahıydınız. Şimdi de büyük bir zevkle yaşlılığınızdan söz ediyorsunuz.

Fonda: Yirmi yıl sonra ne olacağımı bilemiyorum tabii, ama bir şeyden eminim, mutlu olacağım. En güzel şeyler henüz önümde duruyor.

Soru: Birleşik Devletler'in en sevilen kadınlarından birisiniz. Oysa sürekli Amerika'yı ve insanlarını eleştiriyorsunuz. Peki Amerika'yı seviyor musunuz?

Fonda: İnsan en çok sevdiği şeyi eleştirir. Şöyle söyleyeyim, değmeyecek bir şey için uğraşmazsınız. En çok yakın olduklarımızla mücadele ederiz. Kendi ülkemi eleştirirken de aynı şey geçerli. Amerika için savaşıyorum, daha adil bir Amerika için ●

DÜNYANIN GÖZÜ GÖKYÜZÜNDE

UZAYLILARI BEKLERKEN

Bugüne kadar dünyada binlerce UFO gözlemi yapıldı. Yüzlerce insan, uzaylılarla tanıştıklarını iddia etti. İki hafta önce, Sovyetler Birliği'ndeki bir parkı üç uzaylının ziyaret ettiği haberi yayılınca, tartışmalar alevlendi. Uzaylılar var mı, gelecekler mi? Yoksa, geldiler de biz mi göremiyoruz?...

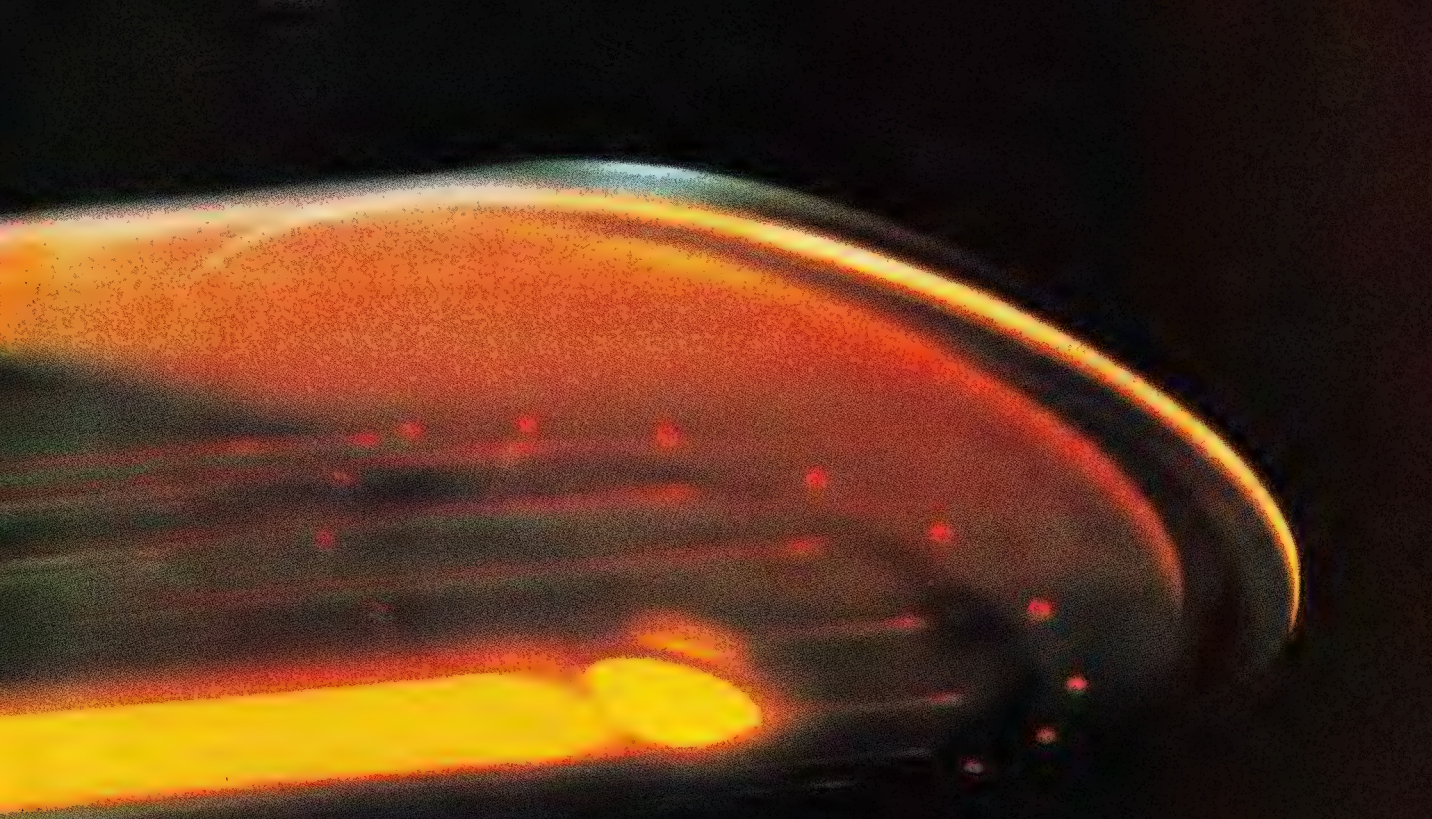

Parkta bir sonbahar günü. Yaşlılar güneşleniyor, gençler futbol oynuyor. Derken garip bir uğultu, gökyüzüne pembe ışıklar saçan garip bir cisim. Sovyetler Birliği'nin Voronesk kentindeki park nesesi, korkuya dönüşüyor. Hele o cisim inişe geçip, parkın ortasına konunca... Kimsede çıt yok, karşılarında bir uçan daire olduğuna eminler. Biraz sonra uçan dairenin kapısı açılıyor, içinden üç uzaylı ve bir robot iniyor. Üç metre boyunda, üç gözlü, uzun boyunlu yaratıklar... Dünyalılarla karşılıklı bakışıyorlar. "Kesisme"nin sessizliğini bir cocuk ağlaması bozuyor. Uzaylılardan biri araca gidiyor ve elinde bir tüple geri dönüyor. Tüp birkac saniye içinde cocuğu görünmez hale getirecek, uzaylılar zengin kalkısı yapıp, alelacele havalanırken, cocuk da yeniden dünyaya gelecek.

Dünyalılar bu olayı, Batı'nın bulvar gazetelerinden birinde okusalar gülüp gececeklerdi. Ama bu bir ajans haberiydi; Sovyetler Birliği'nin resmi ajansı TASS, haberin basına "1 Nisan şakası değildir" yazmıştı üstelik. Genellikle Amerika'nın ortabatısına ya da İngiltere'nin kuzeyine inen uzaylılar, eğer Sovyetler Birliği'ne inmişlerse bu iste ciddiyet payı yüksek olmalıydı. "Uzaylılar da glasnostu duymus" esprilerinin arkasında, hep "inansak mı inanmasak mı?" kararsızlığı vardı. Parka uzaylılar tarafından bırakıldığı söylenen cisimlerin aslında demir cevheri olması, "aldatıldık" eğilimine ağırlık kazandırdı. Ama uçan dairenin indiği yer olarak gösterilen daracık alandaki garip düzlük açıklanamadı. Bu kez, "gercekten gelmişler" cephesi güçlendi. Sonuçta, yıllardır cevaplanamayan "malum soru" bir kez daha milyonlarca insanın kafasını kurcalamaya basladı: Evrende başka bir hayat var mı, uçan daireler dünyalıları baska hayatlarla tanıştırabilecek mi?

Bu, gercekten cok eski bir soru. Ama böylesine yaygın biçimde sorulması, 20. yüzyılın ikinci yarısını kaplayan bir merak. ▸

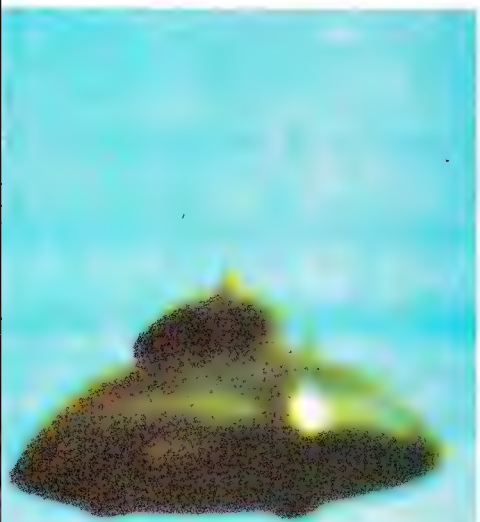

Her yıl yüzlerce insan, gökyüzünde garip cisimler gördüğünü iddia ediyor, fotoğraflar yayınlanıyor. Yakayı ele veren fotomontajcıların sayısı pek az değil. Ama açıklanamayan fotoğraflar daha fazla. Sonra, gökyüzünde değil, yeryüzünde görülen uzay araçlarından söz ediliyor. Tanışılan, muhabbet edilen uzaylı arkadaşlardan söz ediliyor.

Bilimkurgu kültürünün temelini de bu "uzaylıları beklerken" hikâyesi oluşturuyor. Evet, uzay merakı bugün bir kültür parçası. Dahası bir geçim kapısı, hatta bir sektör. Yüzlerce uzay filmi çekiliyor, milyonlarca "uzaylı kitabı" satılıyor. İngiltere'nin ve ABD'nin kolay okunan gazeteleri, her hafta ya bir dünyalıyı uzaylılardan hamile bırakıyor, ya da uzaylı kadını hamile bırakan sekiz yaşındaki Billy'nin başarısını alkışlıyor... Aynı kültürün uzantıları Türkiye'de de var. Çizgiroman kahramanı, "ilk Türk feza pilotu Apo"nun maceraları, Uzaylı Zekiye dizisi, halk ozanı Şemsi Yastıman'ın "Belediye var mı sizde/Hamdolsun o yoktur bizde/Uzaylılar hoşgeldiniz" şarkısı...

Uzay konusundaki kitaplarıyla çok büyük satış rakamları yakalayan araştırmacı Giovanni Scognamillo, ticari kaygıların ya da mizaha bol malzeme sağlayan kültürün ötesinde, ciddi bilimsel yaklaşımlardan söz ediyor. Önce, dünyada da Türkiye'de de egemen olan bencil yaklaşımdan kurtulmak gerekiyor Scognamillo'ya göre: "Başka dünyalarda, gezegenlerde, bizden çok uzak galaksilerde hayatın varolabilme olasılıkları üzerinde durduğumuzda, bizi olumlu yanıt vermeye iten bence son derece mantıklı bir yaklaşım var. Sonsuz, hatta sürekli olarak genleşen, hatta hatta kara delikler sayesinde kendini yenileyen bir evrenden söz ediyoruz. Bu evrende sadece ve sadece akıl taşıyan tek bir ırkı, tek bir yaratığı, insanı görmek istiyoruz. Bu bencil yaklaşım bence yanlıştır ve bu yaklaşımı artık öncü bilim de reddetmektedir."

Galaksiler galaksiler boyu evrende, tek hayatın dünya üzerinde kurulu olması gerçekten de çok anlamlı gelmiyor. Ama diğer hayatlar, diğer canlılar nerede? Gökyüzünde görülenler, dünyaya indikleri söylenenler, uzak hayatların haber-

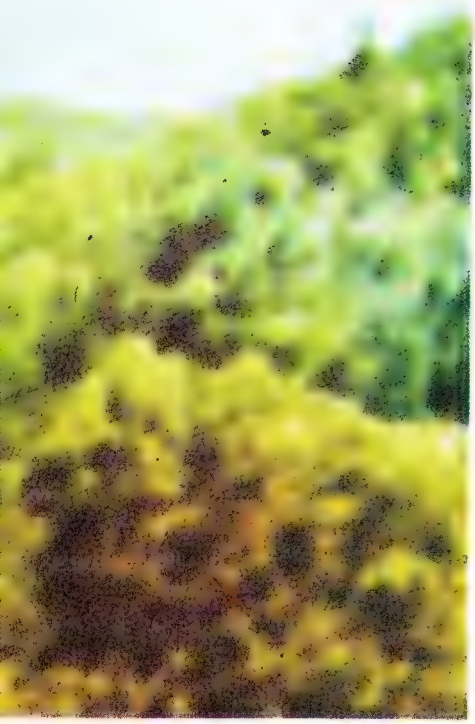

ÜSTÜN AYDINGÖZ

"Evrende yalnız da olabiliriz"

Hacettepe Üniversitesi'nde radyoloji uzmanı olarak görev yapan Üstün Aydıngöz, uzay konusunda çalışmalar yürütüyor. NASA'da incelemeler yapan ve televizyon izleyicilerinin pek yabancısı olmayan Aydıngöz, **Nokta'***nın uzaydaki hayatla ilgili sorularını cevapladı.*

VAHİT ARAS / NOKTA

Nokta: Sovyetler Birliği'nde bir parka inen ve bir süre dünyada kaldıktan sonra giden uzaylılarla ilgili haberler çıktı. Siz bu konuyu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aydıngöz: Sovyetler Birliği'ndeki olayın ilginç olan yanı, park gibi çeşitli kesimlerden ve birbiriyle bağlantısı olma ihtimali düşük kimselerce aynı anda görülmüş olması. Ama insanların bu konuya ilişkin düşünce zaafları nedeniyle olay abartılarak ortaya konulabi-

70'li yıllarda, Adana'da çekilen bir UFO fotoğrafı. Yerli malı...

1954 yılında, New Mexico'da "yakalanan" bir uzaylı, FBI ajanlarınca gözaltına alınırken şaka değil... Olayın üzerine bir sis perdesi düşecek daha sonra

cileri mi? Bu sorulara "evet" cevabını verenler, uzaylılarla dört tür ilişkiden söz ediyorlar. Birinci tür, UFO (kimliği bilinmeyen uçan cisimler) ve USO (kimliği bilinmeyen denizaltı cisimleri) gözlemlerine dayanıyor. Görenlerin ifadeleri, fotoğraflar...

İkinci tür, doğal çevredeki izlerle kanıtlanmaya çalışılan ilişkileri kapsıyor. "Buraya uçan daire mi inmiş?" dedirten alanlar, açıklanması zor manyetik etkiler, doğaüstü ısı etkileri... Üçüncü tür, en çok ilgi uyandıran ilişki biçimi. Yani garip cisimlerin, garip araçların görülmesi değil, "yaratıklar"ın görülmesi, uzaylılarla tanışılması... Dördüncü tür ise, "bizimle geleceksin" ilişkisi. Uzaylılar tarafından kaçırılan, başka gezegenlere götürülen ▶

lir. Sovyetler Birliği'ndeki olayın detayları henüz yaygın bir şekilde ortaya konmuş değil. Nesnelliği henüz şüphe götürür durumda. Elde olan bazı nesnel bulgulardan söz ediliyor fakat, bu bulguların dünya bilim adamlarınca incelenmeye açılması da henüz söz konusu değil. Ortada fazlaca bulgu olmadan yapılacak yorumlar, sansasyonel olmaktan öteye anlam taşımaz.

Nokta: İnsanların düşünce zaaflarından söz ettiniz...

Aydıngöz: Evet. Bir örnek vermek gerekirse, 30 Ekim 1938'de Orson Welles, Marslıların dünyayı işgale geldiklerine ilişkin bir yayın yapıyor ve Amerika birkaç saat süren bir panik yaşıyor. Bu zaaf zaman zaman çeşitli çevrelerce de kullanılıyor.

Nokta: Hangi çevreler?

Aydıngöz: Bilimkurgu , medyada önemli bir yer alıyor. Burada milyar dolarlarla ölçülebilecek bir ticari kazanç söz konusu. Bir şeye dikkatinizi çekmek isterim; UFO'larla, uzaydan gelenlerle ilgili haberler bilimkurgu yayınlarının çok satıldığı yerlerde ortaya çıkıyor. Afrika gibi, Güney Asya gibi az gelişmiş yerlerde bu tür haberlere yok denecek kadar az rastlanıyor. Bir de bugüne kadar görülen uzaylılar, hep insan ya da dünyada bulunan canlılara yakın oluyor. Bizim daha kolay kabul edebileceğimiz şekilde. Bir kafası var, bir araçları var ve bu aracın bir yakıtı var. Üç tane de, bir tane de olsa gözleri, kolları ve ayakları var. Oysa sonsuz uzayda gelişebilecek uygarlıkların hiç tahmin edemeyeceğimiz şekillerde olması gerekmez mi?

Nokta: Yani uzaydan gelmiş olamazlar mı?

Aydıngöz: Tabii ki olabilir. Ben bunların bugüne kadar nesnel şekilde kanıtlanmadıklarını söylüyorum. Ama tabii ki bu örnekleri göz önüne almak gerekir. Bilimsel olarak kanıtlanıncaya kadar şüphe ile bakılması gerektiği inancındayım.

Benim bu konularda ortaya koymak istediğim önemli bir nokta şu: İki olasılık var. Evrende ya yalnızız ya da değiliz. Bu olasılıkların her ikisi de bence aynı düzeyde ürkütücü ve kafa karıştırıcıdır. Evrende konumumuzu belirlerken mutlaka başka canlıların da bulunduğu savıyla hareket etmemiz gerekmiyor. Pekâlâ yalnız da olabiliriz. Bu iki olasılığa da aynı önemi vererek değerlendirmemiz gerekir.

insanların garip maceraları.

Birinci türün, yani gökyüzünde görülen ve açıklanamayan cisimlerle ilişkinin tarihi, ta firavunlar dönemine kadar gidiyor. Ama halen yaşayan ve "inanın ki gördüm" diyen insanların tanıklığı, daha önemli kuşkusuz. Son kırk yılda, binlerce UFO görüldü, binlerce fotoğraf çekildi. Garip ışıklar saçan, inanılmaz hızlarla hareket eden, havada asılı kalan, kimi zaman okyanus ortasındaki bir gemiyi dakikalarca izleyen cisimlerdi bunlar. Olaylar hep birbirine benziyordu ve çok farklı gözlemler arasında belli bir tutarlılık oluyordu.

20. yüzyılın en ilginç UFO baskını, 1954'te Kaliforniya'nın Giant Rock bölgesinde yaşanan olaydı herhalde. Bir toz bulutunun arkasında beliren garip cisimler, uzun süre havada asılı kalmış, sonra da ani hareketlerle kaybolmuşlardı. Aşağıdaki kalabalık, müthiş heyecanlıydı. Çünkü Giant Rock bölgesine, "Altıncı Geleneksel Uçan Daire Toplantısı" için gelmişlerdi.

Türkiye'de, bilinen UFO gözlemlerinin sayısı 200'ün üzerinde. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul kuşatması sırasında, Ayasofya'nın üzerinde beliren tarifi zor ışık ve Osmanlı saflarının gerilerinde görülen ışık kümeleri, en eski gözlemler arasında. 1959 Nisanı'nda, önce İstanbul'da, sonra Marmara'nın birçok yerleşim merkezinde meydana gelen yeşilimsi ışıklanma ve çıplak gözle saptanan cisimler, büyük heyecan uyandırmıştı. Olayın binlerce tanığı vardı ve açıklaması yoktu.

1981'in son aylarında ve 1982'nin ilk aylarında, Niğde'nin Aksaray ilçesi civarında, UFO gözlemlemek neredeyse günlük olağan işler arasına girmişti. Türkiye'nin çeşitli yerlerinden gelen meraklılar, birkaç gece üst üste gökyüzünü seyrettiler mi, o kırmızı-turuncu ışık saçan, kimi zaman beyaz bir renk alan yuvarlak cisimleri mutlaka görüyorlardı. Hatta TRT kameraları da UFO oldukları öne sürülen uçan görüntüleri kaydederek, ekrana getirmişlerdi.

Dünyanın birçok yerinde, UFO'ların gözlemlendiği bir gerçek. Tartışılan konu, bu cisimlerin uzaylılar tarafından dünyaya gönderilen araçlar mı, yoksa göktaşları, ya da garip görüntülü yıldızlar mı olduğu. Ama iş, üçüncü tür ilişkiye gelince...

O zaman tartışma konusu değişiyor: "Anlatılanlar gerçek mi, değil mi?" Çünkü, dünyalılarla tanıştıkları söylenen uzaylıların yanlış değerlendirilmiş göktaşı olacak halleri yok. İki hafta önce Voronesk'te yaşanan olayın ilgi çekici yönü de burada. Uçan daireden uzaylıların çıktığı ve bir çocuğu yok ettikleri söyleniyor, üstelik olayın bir sürü görgü tanığı var.

Üçüncü tür ilişkiye girdiğini iddia eden dünyalıların sayısı, haliy-

HALİL BEZMEN

"Yavaş yavaş büyüdü ve..."

İşadamı ve yatçı Halil Bezmen, birkaç yıl önce, bir yat yarışı sırasında gökteki garip bir cismi gözlemleme şansını yakalamıştı. Bezmen, gördüklerini **Nokta***'ya anlattı.*

Nokta: Nasıl bir cisimdi gördüğünüz?

Bezmen: Küçük bir şeydi, büyüdü büyüdü koskocaman oldu. Teknede sekiz-on kişiydik, hepimiz gördük. Gece vakti ortalığı güneş gibi aydınlattı. Sonra yavaş yavaş küçüldü, bir nokta oldu ve

Arizona'ya düşen bir uzay aracında yanarak "feci şekilde can veren" bir uzaylı (üstte). Bir UFO daha (yanda)

gitti. Biz önce yıldız zannetmiştik. "Ne biçim yıldız yahu?" filan derken, "yok uydudur" filan derken, güneş boyuna ulaştı. Muazzam ışık vermeye başladı. Yarım saat sürdü.

Nokta: Sizce bu bir UFO muydu, araştırdınız mı?

Bezmen: Olabilir, her şey olabilir, UFO da olabilir. Hayret bir şeydi, alışık olunan bir şey değildi en azından. Bazı arkadaşlarımız meteorolojiye sordular, Yeşilköy'e sordular, daha fazla bilgi almak için. Bir cevap alınamadı.

Nokta: Korktunuz mu bu cismi seyrederken?

Bezmen: Korku olmadı pek, ilk anda ciddiye de almadık aslında. Ama çok heyecanlandık, müthiş heyecanlandık.

FAHRİ ALAKENT

le, UFO gözlemleyenlerden daha az. Ama, Batı'nın bulvar basını sayfalarında inip kalkan ziyaretçiler öte yana, "gerçek olabilir" dedirten bir sürü "uzaylıları gördüm" iddiası da var. Voronesk'teki gibi...

Aynı şeyler, Türkiye için de geçerli. 1977'nin 26 Ekimi'nde, Diyarbakır'da, istasyon bahçesinde otururken, sırtında tüp, ayağında lastik botlar bulunan bir uzaylının damdan dama atladığını iddia eden gruba "uyanık bir arkadaşınız var mı?" sorusu sorulabilir.. Ama Niğdeli çoban Behçet Ocal'ın anlattıkları düşündürücü.

Ocal, bir gün koyunlarını otlatırken ilerideki taş yığınının üzerine bir ışık kümesi iner, içinden ikisi erkek, biri kadın üç uzaylı çıkar. Yıl 1948'dir ve Ocal, 70'lerin sonunda "anılarını" anlatana kadar yaklaşık otuz yıl uzaylılarla ilişkisini sürdürür: "Bu haritada, göremediğiniz, ışık ve renk ayrımı yapabilen bir cihazın altına tutulduğunda görülebilecek dünyalar da çizilmiştir. Haritada da belirttiğim üzere, Kâinat'ın merkezi Kür'dür. Kür merkezinin patlamasıyla, Kâinat oluşmuştur. Bizim güneş sistemimizin yanı sıra, öteki sistemlerin adı Morikon, Hulviz, Cemkon, Lev, Morsanit, Lakit ve Ars'tır." Evet, Ocal'ın elinde uzaylılar tarafından çizdirildiğini söylediği bir Cosmos haritası vardır. Hiç eğitim görmemiş bir çobanın böylesine karmaşık bir sistemi haritaya aktarabilmesi ve anlattıklarında, açıklayamadığı birtakım doğruların bulunması, kafaları iyice karıştırmıştır. Acaba...

"Bugüne kadar görülen uzaylılar hep insana ya da dünyada bulunan canlılara yakın oluyor. Bir kafası var, bir araçları var ve bu aracın bir yakıtı var. Üç tane de bir tane de olsa gözleri, kolları ve ayakları var. Oysa sonsuz uzayda gelişebilecek uygarlıkların hiç tahmin edemeyeceğimiz şekillerde olması gerekmez mi?" Hacettepe Üniversitesi'nden Dr. Üstün Aydıngöz'ün sorusu, üçüncü tür ilişkilerle ilgili şüphelerin temel mantığını simgeliyor.

Fiziksel koşulların ötesinde, bir de uygarlık dönemlerinin çakışması gerekiyor. Dünya gezegeni yaklaşık beş milyar yaşında ve insanlığın tarihi ancak 40-50 bin yıllık. Ulaşılamaz bir hız gibi görünen ışık hızıyla bile, en yakın yıldıza dört ışık yılında gidilebiliyor. Bu, şu andaki teknolojiyle, dünya malı uzay araçlarının bir milyon yılını alacak. Yani, eğer gelirlerse, ziyaretçilerin en iyi ihtimalle çok farklı bir teknolojik düzeyde ve çok farklı bir evrim aşamasında olmaları gerekiyor: İnsana pek benzemeyen, insandan çok daha güçlü yaratıklar.

Giovanni Scognamillo da, ziyaretçilerin pek insana benzemeyeceği görüşünde: "Benzemeleri için hiçbir neden yoktur. Bildiğimiz ve hâlâ bilmediğimiz her gezegenin fiziksel ve biyolojik koşulları değişiktir. Diyelim X gezegeninde var olan akıllı bir hayat, insanınkine hiçbir şekilde benzemez. Bu hayat kendi gezegeninin koşullarına göre evrimleşir. Ama bizden üstün, ama bizden ilkel. Dünya adını verdiğimiz gezegende ancak birkaç on bin yıllık tarihi biliyoruz. Bu gezegende insanın yaşadığı, geçirdiği evrim tek de olabilir, başka bir gezegende tekrarlanabilir de. Daha eski uygarlıklar, uzay uygarlıkları bizden çok daha önde olabilirler."

Evrende milyarlarca gezegen var. Herhalde bir yerlerde başka birileri de yaşıyor olsa gerek. Bütün mesele onların nerede oldukları ve neye benzedikleri. Uzun süre beklenen Merihlilerin gelmeyecekleri anlaşıldı, ufuklar genişledi, daha uzaklara bakılmaya başlandı. Aslında uzaylıların suretleri ya da kendileri, bazı insanların gözüne göründü. Gelenler bir noktada insana benziyorlardı. Gerçekten gelmişlerse, örneğin iki hafta önce Sovyetler Birliği'ne inmişlerse, ne iyi. Dost ya da düşman hiç olmazsa göze görünüyorlar. Ya çok farklı fiziksel koşulların ürünü olan, gözle görülmez uzaylılar şu anda sağda solda uçuşuyorlarsa... İnsanlığın yüzyıllarca beklediği uzaylılar, onlar olmamalı. Ne yapsın insanlar gözle görülmeyen uzaylıları...

FARKLI YÜZLER: GEREDE KARDEŞLER

Bir Amerikan rüzgârı

Uzaklardan geldiler. Burada şöhret arıyorlar. Hayalleri öyle büyük ki; biri pop-rock starlığına dikmiş gözünü, diğeri Meryl Streep'in koltuğuna...

Sarışın, uzun boylu iki genç kız. Galiba en belirgin özellikleri alışık olmadığımız yüz hatları. Bir Amerikan rüzgârı... Önce televizyonda reklamlar kuşağı ile konuklarımız oldular. Banka, makarna, beyaz eşya... Ardından podyum, biraz tiyatro sahnesi, beyazperdede bir küçük görüntü. Yakında televizyon dizisi ''İz Peşinde''de başrolde görünecekler. Şimdilik daldan dala uçuyorlar. Ama ikisinin de gönlünde starlık yatıyor. Biri pop-rock yıldızlığına dikmiş gözü- ▶

FOTOĞRAFLAR ÇAĞRI KILIÇÇI / NOKTA

Bennu ile Şiva genellikle yalnız yaşıyorlar. Anneleri Canan Gerede (ortada). Türk-Fransız yapımı bir filmin hazırlık çalışmaları için bu sıralar sık sık Paris'te. Babaları ise güney sahillerinde doktorluğun yorgunluğunu atıyor

Onların sözlükleri

Yıldız olmak: Kim istemez?
Cinsellik: En doğal şey
Yaşamak: Ölmek
Dostluk: Yok
Mankenlik: Pis, iğrenç, korkunç...
Sinema: Duygu
Müzik: Kendini anlatmak
Eşcinsellik: Kabul ediyoruz, ama hastalık
Marjinal: Mars'tan gelmiş gibiyiz
Kokain: Hoş
Evlilik: Lüzumsuz
Politika: Powerplay (Güçoyunu)
Amerika: Müthiş ve zor
Türkiye: Memleketimiz
George Bush: Ayy, amaaann!
Turgut Özal: No comment
Demokrasi: Yok
Güzellik: Biz değiliz!

Gerede kardeşler, mankenlik piyasasından sıkılmışlar. Yine de "ağır" konuşmak istemiyorlar. Amaçları bir yıl içinde para yapmak. Sonra ver elini Avrupa. Sinema ve müzik eğitimi...

nü, diğeri beyazperdeye. Biri 19'unda, diğeri 18. Şiva ve Bennu Gerede kardeşler.

Paşa torunları. İstanbul'da doğup, Amerika'da büyüdüler. Asker, politikacı, diplomat Hüsrev Gerede'nin torunları. Babaları Selçuk Gerede, Birleşmiş Milletler Başhekim Yardımcılığı'na atanınca bir zorunlu göç oldu Amerika. Babalarının emekliliği ile yeniden Türkiye.

Hızlı başladılar. İsimleri yabancı olsa da, yüzleri tanıdık artık. Kolay değil, star olmak istiyorlar. Neden diye sorunca, aksanlı Türkçeleriyle "Kim istemez ki, en büyük olmayı?" diye soruyorlar.

Şiva, müzikle kendini anlatmak istiyor. Şimdilerde bir opera sanatçısından ders alıyor. Mankenlik ve reklamlardan biraz para yaparsa, Paris ya da Londra'da eğitimini sürdürecek.

Bennu, kendini anlatmaktan yana değil. Sinemada başka başka kimliklere bürünüp onları yaşamak istiyor. Kendini gizli tutmaktan yana. "Kendimi keşfetmek yerine, oynadığım kimliklerle tanınmak istiyorum. Sinema hayatı sürdürmem için, bir çözüm" diyor. Biraz depressif. Meryl Streep ve Jessica Lange, idealindeki oyuncular. Türk sinemasıyla pek haşır neşir değil. Teklif geldikçe antrenman olsun diye rol alıyor filmlerde.

Türkiye'de yakınlaştılar. Şiva, içe dönük, sakin. Yalnız şarkı söylerken sesi yükseliyor. Bennu ablası için "O hayata geç başladı" diyor. Bennu hareketli, dışa dönük. Amerika'da farklı dünyaların insanıymışlar. Şiva iyi bir öğrenci ve sportmen. Bennu sanatla uğraşmaya çalışan, dağınık. İkisi de Amerika'ya özlemle dönüp bakıyorlar. Burada piyasaya alışamamışlar. "İnsanı kullanmak istiyorlar. Yanlış anlıyorlar" diyorlar. Pek dostluk da kuramamışlar. "Ama Türkiye'nin bize en büyük yararı birbirimizi tanımamız oldu" şeklinde konuşuyorlar. Yabancılık ve yalnızlık, bir de arayış, iki kardeşi birbirine kazandırmış burada ●

Hüsrev Gerede kim?

Bennu ve Şiva'nın Türk tarihiyle de, politikayla da pek ilgileri yok. Dedeleri Hüsrev Gerede ise 1. Balkan Savaşı'ndan Cumhuriyet'in kuruluşuna dek "asker" olarak yazdırmış adını tarihe. Sonra politikacı ve diplomat. İki genç kız "Dedemizle övünüyoruz" diyorlar. Onun gibi yaşamayı hiç düşlemeden.

1886-1962 yılları arasında yaşamış Hüsrev Gerede. 1. Balkan Savaşı'nın 7. Tümen Kurmay Başkanı, 1. Dünya Savaşı'nın Kafkas Orduları Harekât Şube Müdürü. Kâzım Karabekir Paşa'nın kolordusunda kurmay başkanı. Mustafa Kemal Paşa'nın kurmay heyetinde İstihbarat ve Siyaset Şubesi Müdürü. İlk TBMM milletvekillerinden. Bolu-Gerede olayında gösterdiği başarıdan ötürü soyadını Atatürk'ten almış. Sonra Budapeşte, Atina, Tokyo, Rio, Berlin, Sofya ve Tahran büyükelçisi.

Gerede kardeşlerde "ünlü olmak tutkusu" aileden kaynaklanıyor olmalı. Tek farkları onlar savaş ve politikada değil, sanatçı olarak tarihe yazılmak istiyorlar.

Paranıza değer kazandırın!

İşte Marka, İşte Fiyat.

Bir ürünün **fiyatı,** ona ödenen paradır. **Değeri,** kullananın o üründen sağladığı yararı ifade eder. O ürünün kefili ise; **markası**dır. Kalitesi kanıtlanmış markalar, fiyat-değer ilişkisini, her zaman değer lehine çevirirler. Marka uygun fiyatla sunuluyorsa, önemli bir fırsattır. ÇARŞI mağazalarından alışveriş yapanlar, bu fırsattan yararlanmanın avantajını yaşarlar.

ÇARŞI BİLİNÇLİ TÜKETİCİNİN ALIŞVERİŞ MERKEZİ

Altınyıldız Kamgarn, Yün — **Tk. Elbise 550.000.-**
% 100 Cotton — **Gömlek 54.000.-**
Altınyıldız Saf Yün — **Pantolon 95.000**
Hakiki Deri Kösele — **Merdane 149.000.-**
Altınyıldız Blazer, % 100 Yün — **Ceket 295.000**
Saf Yün — **Triko 69.000.-**

Beymen SERİ SONU

Altınyıldız Saf Yün — **Ceket 225.000.-**
Altınyıldız Saf Yün — **Etek 69.000.-**
Hakiki Deri, Kösele — **Zenne 89.000.-**
Şintz — **Pardesü 228.000.-**

Şardonlu Cotton — **Bluz 45.000.-**
Kanvas — **Pantolon 65.000.-**

BM Club SERİ SONU

Hakiki Deri Kösele — **Merdane 98.000.-**
Altınyıldız Saf Yün — **Etek 89.000.-**

Altınyıldız Saf Yün — **Ceket 187.000.-**
Angora — **Triko 69.000.-**
Akın Tekstil, Şintz — **Mont 136.000.-**
Altınyıldız Yün-Flanel — **Etek 57.000.-**
Kadife — **Pantolon 43.000.-**

Ö. benallon SERİ SONU

İtalyan Deri, Kösele — **Zenne 69.000.-**
İtalyan Deri, Kösele — **Merdane 129.000.-**

DİVARESE OFF SEASON

İtalyan Deri, Kösele — **Merdane 159.000.-**
İtalyan Deri, Kösele — **Zenne 139.000.-**
İtalyan Deri, Kösele — **Çizme 194.000.-**

BALLY OFF SEASON

Blue-Jean — **Pantolon 49.500.-**

Levi's SERİ SONU

Altınyıldız Yün-Terylen — **Tk. Elbise 345.000.-**
Altınyıldız Straygarn — **Ceket 235.000.-**
Altınyıldız Kamgarn — **Pantolon 128.000.-**
Toskana Poplin — **Pardesü 145.000.-**
% 100 Cotton — **Gömlek 42.500.-**
Pull up Deri, Hazır Taban — **Merdane 69.500.-**

GOLD Altınmod

Yünlü — **Gömlek 25.500.-**
Pamuk — **Sweat shirt 19.000.-**
Kadife — **Pantolon 35.000**

ALTINMOD

Aksu Yün — **Ceket 160.000.-**
Aksu Yün — **Etek 59.000.-**
Toskana Poplin — **Pardesü 136.000.-**

altınmod young

% 100 Cotton — **Gömlek 39.500**
Pamuk — **Sweat shirt 45.000.-**
Altınyıldız Straygarn — **Ceket 196.000.-**
İpek - İş yun — **Mont 175.000.-**
Şintz — **Kaban 145.000.-**

ALTINMOD

GECE ALIŞVERİŞİ

Rahat bir alışveriş ortamı sağlamayı amaçlayan **GECE ALIŞVERİŞİ**; bundan böyle **Bakırköy** ÇARŞI Mağazasında **Salı-Perşembe** geceleri ve eklenen **Cumartesi** gecesi ile 3 geceye çıktı. **Ankara** ÇARŞI Mağazası da, **Salı ve Perşembe** geceleri **22.00** ye kadar açık olacak.

DÖRT MEVSİM UCUZLUK REYONU

Ayakkabılar	**59.000.-**	**69.000.-**
Gömlekler	**19.000.-**	**27.500.-**
Pantolonlar	**49.500.-**	**59.500.-**
Tk.Elbise	**199.000.-**	
Ceket	**125.000.-**	

FORUM TASARIM

Çarşı mağazalarında özgün satış/sunuş ilkeleri uygulanır. **Mağazacılıkta ilke çok önemlidir.** Çarşı mağazalarında kalitesi kanıtlanmış markalar satılır. **Mağazacılıkta marka çok önemlidir.**

İSTANBUL
BAKIRKOY Londra Asfaltı üstü
SULTANHAMAM Mısır çarşısı çıkışı
ANKARA
KIZILAY Atatürk Bulvarı

ÇARŞI®
MAĞAZALARI

DİSİPLİNLİ, LİBERAL, KÜSKÜN: NECMETTİN KARADUMAN

Nâzım'ı da seviyor, Kısakürek'i de...

Eski Meclis Başkanı, ANAP'ın küskün milletvekili Necmettin Karaduman'ı Orta Asya çok etkilemiş. Taklamakan Çölü'ndeki gezisini unutamamış. Ama o günleri buruk bir acıyla hatırlıyor ve "Bu yerleri görmek bir daha mümkün olmayacak" diyor...

FOTOĞRAFLAR VAHİT ARAS/ NOKTA

Meclis'e girişi 1983 yılına rastlıyordu. Trabzon milletvekili olarak... Daha önce kaymakamlık, valilik, Mülkiye müfettişliği gibi ağır işleri başarıyla yaptığı için, kısa sürede Meclis'te de ağırlığını koyuyor ve bir süre sonra TBMM'nin en yüksek kürsüsüne çıkıp, tüm Meclis'e tepeden bakıyordu. Bu bakışlar kimi zaman başbakanın görüşlerine ters düşüyor ve belki de bunun içindir ki, bir dahaki seçimlere "aday" bile gösterilmiyordu. Şimdilerde ANAP'ın "küskünler" kanadında memleketin durum vaziyetleriyle ilgileniyor... Necmettin Karaduman, gençlik yıllarında ressam, ya da heykeltıraş olup duygularını, düşüncelerini bu yolla yansıtmak isteyen bir politikacı. Duygu ve düşüncelerini şimdi "siyasi" yolla dile getiriyor...

Nâzım mı, Kısakürek mi? Karaduman, okumayı çok seviyor bu konuda şöyle diyor: "Küçük yaşlarda başladım okumaya, bir alışkanlıktı benim için. Okulda roman türü kitaplar okuduğum için, hocam beni kınamıştı. Ama okuma alışkanlığı küçük yaşlarda başlar. Bu güzel alışkanlık küçük yaşlarda başlarsa, ömür boyu sürer..." Şimdilerde Stefan Zweig okuyor, zaten ona ait eserlerin hepsini okumuş. Sevdiği yazarlar arasında Necip Fazıl Kısakürek var, "Onun sanat yönünü beğeniyorum" diyor. Bir de Nâzım Hikmet. Karaduman, "Onun da sanat yönünü beğeni-

O şimdi muhalif. Özal'ın Cumhurbaşkanlığı adaylığını alkışlamayan ANAP'lı. Evde, annesi ve eşi Selma Hanım'la mutlu. Yine de gözlerinde hüzün var. Cumhurbaşkanı olamamanın hüznü mü? Bugünlerde efkâr dağıtmak için koşuyor

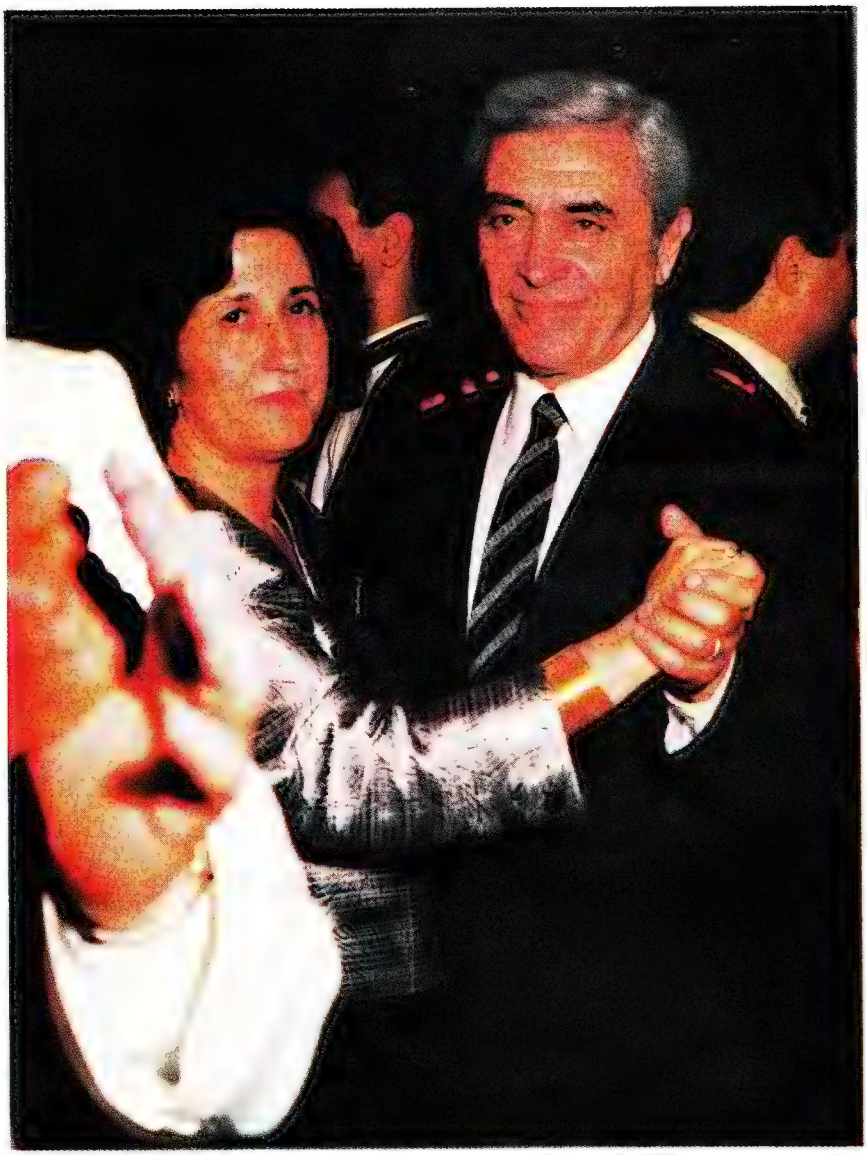

Necmettin Karaduman, ressam ya da heykeltıraş olmayı düşlermiş gençliğinde. Bürokrat kimliğine sımsıkı sarılmış politik yaşamında da. Dans ederken bile temkinli. Selma Karaduman, "Konumumuz gereği eşimle el ele bile yürüyemiyoruz" diyor. Birilerine atıfta mı bulunuyor?

rim'' diyor... İşte liberallik örneği!

Karaduman, evde de Meclis'teki görünümü gibi bir hayli ciddi ve de fena halde disiplin düşkünü. ''Hayatım kamu hizmeti yapmakla geçti. Bu nedenle vazife yaptığım süreler boyunca aldığım devlet terbiyesiyle, disiplin kavramı beni daima etkiledi. Disiplinli bir yaşam sürmeyi ön planda tuttum. Bu anlayışım aile hayatımda da etkili olmuştur...'' İşte böyle açıklıyor Karaduman, disiplin sempatisini. Evdeki durumdan ise eşi Selma Hanım pek şikâyetçi görünmüyor. ''Necmi'den (eşi ona böyle diyor), otorite konusundan şikâyetçi değilim. Tabii ki bu, bir saygı ve sevgi çevçevesindedir. Evin reisi olarak, bir baba olarak, evde bir otorite olmasını ben de arzu ediyorum...'' diyor ve Necmi Bey'le, pardon, Necmettin Karaduman'la, her konuda uyuştuklarını ve onu her yönüyle beğendiğini ekliyor.

Orta Asya gibisi yok. Sinemayı sevmesine karşın son zamanlarda işlerinden dolayı pek ilgilenemiyor. Ronald Colman'ın başrolünü oynadığı 40'lı yılların filmi ''Unutulan Yıllar''ı unutamadığını söyleyerek, bu konudaki haklılığını ortaya koyuyor... Karaduman kaymakamlıktı, valilikti derken, ülkenin pek çok yerini seyrü sefer eylemiş. Arada bu seferlerini sınırların dışına da taşırmış. Ve bunları tatlı hatıralarla anıyor, ''Tekrar gezip görmek, bir süre orada yaşamak istediğiniz bir yer var mı?'' sorumuzu, şöyle yanıtlıyor. ''Mesela Amerika'yı yirmi yıl önce gördüm. Ama beni en çok etkileyen yer Orta Asya oldu. Özbekistan'ı, Uygur yöresini gördüm. Burada Taklamakan Çölü'nden geçtim. Çok etkileyiciydi, hemen yanında Tiyenşan Dağları yükseliyordu. Dağların etrafı karla örtülüydü. Sonra çölün ucunda Tufan kasabası başlıyordu. Tiyenşan'dan inen sularla son derece verimli bir vaha idi. Sulu, sıcak bir yerdi. Her tür sebze, meyve yetişiyordu. Orayı görünce Anadolu'da kullanılan 'ilk turfanda, son turfanda kelimeleri geldi.'...'' ''Ama'' diye ekliyor Karaduman, ''bu uzak yerleri bir daha görmek mümkün olmayacak...''

Güler ÖZTÜRK

ege'yi kim sevmez!...

Ege'nin eğlence dolu beldesi Bodrum'un, yeşiliyle, mavisiyle, özel, Gündoğan koylarında, kurulan GÜNDOĞAN VİLLALARI'nda Ege'nin tadına doyulmaz güzelliklerini yaşayacaksınız. Kusursuzu arayan beğeniniz için yapılmış, 70 lüks tripleks villa; yeşilin içinde, Ege'nin çekici, berrak maviliğinde düşlediğiniz tatilleriniz için kuruluyor. Her mevsimini tatmak isteyeceğiniz GÜNDOĞAN VİLLALARI'nda hem güvenli bir yatırımın sahibi olacak, hem de farklı güzellikleriyle Bodrum'u yeniden keşfedeceksiniz. GÜNDOĞAN VİLLALARI'nda yaşamayı daha da çok seveceksiniz.

1990 yılında teslim edilecek GÜNDOĞAN VİLLALARI'nın özellikleri

• Yöreye uyum sağlamış mimari yapı • Kullanışlı iç düzenleme, deniz manzaralı, geniş aydınlık mekanlar • Mutfakta ahşap dolaplar • Banyoda lüks takımlar • Zemin seramik kaplı • Tenis kortu • Mini futbol sahası • Voleybol sahası • Basketbol sahası • Koşu yolu • Dinlenme alanları • Yüzme havuzu • Kafeterya • Eğlence merkezi • Çocuk bahçesi

TEPE AĞAÇ, METAL ve İNŞAAT SANAYİ A.Ş.

Merkez İnşaat Koordinatörlüğü: Çevre Sok. No: 16/1 06680 K.Dere/ANKARA Tel: 168 47 52-168 47 54 Tlx: 43 268 TPAZ-TR Fax: 168 47 53 **Marmara Bölge Müdürlüğü:** Bağdat Cad. No: 104/5 Kızıltoprak/İSTANBUL Tel: 330 67 58 - 345 20 63 Fax: 338 42 14 Tlx: 29385 TEPZ-TR **Ege Bölge Müdürlüğü:** Mustafa Kemal Bulvarı 109 Karataş/İZMİR Tel: 12 13 02 - 25 35 60 Fax: 13 53 68 Tlx: 53121 TEGR-TR **Bodrum:** Atatürk Caddesi No: 18/C BODRUM Tel: 3590

TEPE İNŞAAT

Gündoğan Villaları Tepe Grubu'na dahil Tepe İnşaat kalite ve güvencesinde yapılmaktadır.

REDEKTA

Dalgın Bakan

Sekreterler Dayanışma Derneği'nin Ankara Sürmeli Oteli'nde yaptıkları periyodik toplantıların sonuncusu oldukça hareketli başladı. Yazar Nazlı Eray'ın konuk konuşmacı olacağı toplantıya Çalışma Bakanı İmren Aykut'un da katılacağı duyulmuştu çünkü. Bakan gecikince Eray "aşk" üzerine konuşmaya başlamıştı. O sırada telefon çaldı. Nazlı Eray'ı arayan İmren Aykut'tu:

-Nazlıcığım nerelerdesin, seni beklemekten bir hal oldum.

-Siz nerelerdesiniz, biz de sizi beklemekten hal olduk!

-Nazlıcığım, sanıyorum bir yanlışlık oldu. Ben İstanbul Sürmeli'deyim...

Bir kahkaha tufanı sardı ortalığı. Ama Bayan Bakan'ın son GAP gezisinde tek camlı güneş gözlüğü takıp da, gazetecilerin resim çekmesine şaşırdığını anımsayanlar daha muzip gülüyorlardı.

Evet, Bayan Bakan son günlerde iyice dalgınlaşmıştı. Şimdi Ankara kulislerinde "Bayan Aykut aklını neye taktı?" varsayımları konuşuluyor.

Bayan Bakan'ın dalgınlığının nedeni Cumhurbaşkanlığı seçimleri mi, toplusözleşmeler mi, yoksa..?

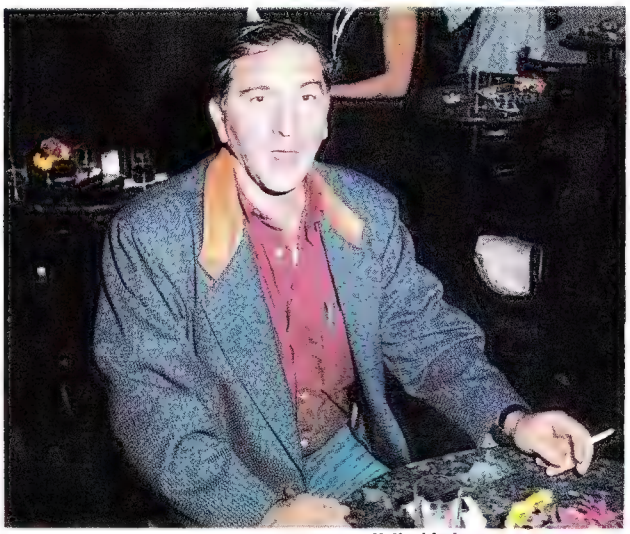

Poyrazoğlu, Yeşil Kabare'de "savaş şov" ile bir kumar oynamış. Bakalım kazanacak mı?

Yeşil'de savaş var...

Uğur Yücel'in taklitlerini, ya da Huysuz Virjin'in kantolarını dinlemek için Yeşil Bar'a gidenleri hoş bir sürpriz bekliyor. Müşterileri önce SS subayları karşılıyor. Arkasından Marlene Dietrich, Edith Piaf şarkıları sökün ediyor. Ve sonunda karşınızda Hitler... İşte Ali Poyrazoğlu'nun yeni sezon için Yeşil Bar'da hazırladığı şov böyle bir şovdu.

Poyrazoğlu şovunu şöyle anlattı:

"İkinci Dünya Savaşı'nın yarım asır sonra hatırlanmasını istedim. 1940-45 yılları arasında dünya kabarelerinde ne anlatılıyordu, ne söyleniyordu, insanlar neye gülüp, neyle eğleniyorlardı ve hangi şarkıları dinliyorlardı bunu yapmak istedim. Buna o dönemin kabarelerinden seçmeler diyebiliriz..."

Müşterilerin arasından Poyrazoğlu'nun bu şovunu ciddi bulanlar da çıkıyordu. Poyrazoğlu bu konuda da "İstanbul'daki insanların böyle şeylere layık olduklarını düşündüm. Düzeyli bir kabare gösterisini kabul edebileceklerini düşündüm. Bu bir kumardı" dedi. Poyrazoğlu bu kumarı kazandı mı? Buna yanıt vermek için biraz erken, çünkü şov daha yeni başladı...

Mesela!

"Ben sapık filan değilim. Tam sağlıklı bir erkeğim."

ADNAN HOCA (Oktar)
Din adamı

"Keçeciler'i genel başkanlık için destekleme konusunda karar almıştık. Ama kendisi bize kazık atıp, kendi adaylığını açıkladı."

ALPASLAN PEHLİVANLI
ANAP Hareketçi Kanat milletvekili

"Sahnedeyken kendimi sevgilimin koynunda zannediyorum..."

NAZAN ŞORAY
Şarkıcı

"Bizim zamanımızda böyle şeyler yoktu... Nerede o eski dansözler?"

İHSAN SABRİ ÇAĞLAYANGİL
Eski bakan

"Türkiye'deki bürokratlar 'Emret Başbakanım" dizisindekilere taş çıkartacak kadar 'kaliteli'dirler."

ADNAN KAHVECİ
ANAP liberal milletvekili

Gazete ve don ikilemi

Günümüzde gazete çıkarmak oldukça zor bir iş. Ama her şeyin bir kolayı bulunuyor. Hem de hiç akla gelmedik yollardan. Don ve sutyen ithal ederek bunlardan kazanılan parayla, böyle bir işe girmek kimin aklına gelirdi? Elbette bu işi ustaca kotaran İbrahim Ayral Limited Şirket yöneticilerinin... Uzun süredir bu işi yapan şirket, son olarak da İngiltere'nin ünlü don ve sutyen firması Gossard'la anlaşarak işlerini genişlettiler. Bir de "İstanbul" gazetesi çıkarttılar. Gazete ve don sutyen ikilemini, şirket yetkilisi Cüneyt Ayral şöyle açıkladı:

"Bizim aslında yayın kuruluşumuz var. Çeşitli kitaplar ve bir de Kostantiniyye isimli aylık bir gazete çıkartıyoruz. Ama bu yayınevi ve gazete zarar etmek üzere kurulmuştur. Çünkü Türkiye'de kültürün para kazanması mümkün değil. Dondan, sutyenden kazandığımız parayı kültür hizmetine ayırıyoruz. Çıkardığımız gazeteyi sutyen finanse ediyor. Sonuç olarak sutyeni de gazeteyi de, hesabı da, kalem yapar..."

Gossard firmasının iç çamaşırlarını sunan güzel manken "Kostantiniyye" isimli gazeteye bulunduğu katkıların farkında mı?

Bakan Zeybek, hazırlanan Kültür Şûrası listesiyle herkesi şaşırttı

Olur böyle şûralar

Çağrılılar listesinde herhangi bir değişiklik olmazsa 5-8 Aralık tarihlerinde yapılacak. "2. Milli Kültür Şûrası" hayli tartışmalara neden olacak. Şûraya çağrılan 92 kurum ve kuruluş temsilcisinin 51'i Genelkurmay Başkanlığı'ndan Çocuk Esirgeme Kurumu Müdürlüğü'ne kadar devlet protokolünden oluşuyor.

Özel kuruluşlar arasında ise, Esnaf Sanatkârlar Konfederasyonu, Sanayi ve Ticaret Odaları, Borsalar Birliği'ni görmek mümkün. Küçük bir unutkanlık olacak ki, Eğitimciler Derneği, Türk Dil Derneği, Türk Pen Kulübü çağrılılar listesine girememiş.

Bu listeye göz atınca merak ettik, Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek'e sorduk:

-Şûraya bilim adamı, sanatçı katılmayacak mı?

-Düşünülebilir.

-Listede kültürle ilgili kuruluşlar da yer almıyor?

-Bakın bu tür işlerde en büyük sıkıntı budur. Olması gereken birçok şey akla gelmez. Keşke şûrayı 30 gün yapabilsek de daha geniş kesimleri çağırsak.

Ekolojik bir film adı...

"Ölü Bir Deniz" bir film adından çok çevre kirliliği üzerine hazırlanmış bir belgesel ismini çağrıştırıyor. Ama Antalya Film Festivali'nde En İyi Görüntü Yönetmeni ve En İyi Özgün Müzik dalında ödül alan "Ölü Bir Deniz" gerçekten bir film adı. Filmin yönetmeni **Nokta** muhabirinin "Filmin adının son günlerde kıyılara vuran balıklarla bir ilgisi var mı?" sorusunu yanıtladı. Atıf Yılmaz başrollerini Türkan Şoray ve Rutkay Aziz'in paylaştıkları film için şöyle diyordu:

"Filmin adının kıyıya vuran denizlerle ilgisi var. Gerçekten ölü bir deniz var. Filmin oyuncuları da karaya vuruyorlar."

"Ölü Bir Deniz" filmi balıkların İstanbul kıyılarına vurmasıyla daha bir güncelleşti

HAFTANIN İLANI

HASTA ARANIYOR

Psikanaliz ve psikoterapide yoğunlaşmış genç doktor, tedavisini üstleneceği psikiyatri hastaları arıyor.

Not: Seans ücreti öğrenci ve emekliler için % 50 indirimlidir.

Dr. Mustafa Kemal Özdemir

SÖYLEŞİ / HAGOP SIVASLIYAN ERMENİ SORUNUNU TARTIŞIYOR

"Bir suçlu aramak kolay değil"

Ermeni sorunu bir kez daha Türkiye'nin gündeminde. Amerikan Senatosu'na Azınlık Grubu lideri Robert Dole, Demokrat ve Cumhuriyetçi 54 senatörün ortak imzası ile sunulan yasa tasarısında 24 Nisan tarihinin tüm ABD'de Ermeni soykırımını anma günü olarak kabul edilmesi talep ediliyor. Geçtiğimiz haftalarda senato gündemine sunulan bu tasarının ardından ise, Türkiye cephesinde diplomatik alanda yoğun bir faaliyet göze çarpıyor: Başbakan Özal, ABD Başkanı Bush'a şahsen telefon ediyor, TBMM'de grubu bulunan siyasi partiler ortaklaşa, Amerikan Senatosu'na hitaben bir çağrı yayınlıyorlar, yine Özal ve bu defa da Cumhurbaşkanı Evren, Bush'a hitaben birer mektup yazıyorlar, aynı zamanda Amerika'da görev yapan Türk diplomatlar tasarıda imzası bulunan senatörlerin imzalarını geri almaları için yoğun bir lobi çalışması içine giriyorlar.

Nedir bu 24 Nisan? Söz konusu tasarı hangi koşullarda gündeme geldi? Bush yönetimi, Amerika'da yaşayan Ermeni toplumu karşısında ne gibi vaatlerde bulundu? En önemlisi Ermeni sorununun bugünkü çerçevesi nedir? **Nokta** *bu soruların cevaplarını farklı, alışıldık bakış açısının dışında bir çizginin içinde araştırdı.*

Ermeni asıllı Türk vatandaşı gazeteci-yazar, araştırmacı Hagop Sıvaslıyan **Nokta***'nın sorularını yanıtlıyor:*

Nokta: 24 Nisan'ın Amerikan yönetimi tarafından Ermeni soykırımını anma günü olarak kabul edilmesini öngören yasa tasarısı hangi koşullarda gündeme geldi?

Sıvaslıyan: Robert Dole yaklaşık bir buçuk ay evvel Ermenistan'a gitti , yanında Bush hükümetinde Çalışma Bakanı olan karısı Elisabeth Dole de bulunuyordu. Bu durumda Dole'ün Bush yanında da önemli bir avantajı oluyor. Rakamını pek hatırlayamayacağım, karı-koca bu ziyaretlerinde Amerikan hükümeti adına Ermenistan'a dişe dokunur bir bağışta bulundular. Orada Robert Dole ve eşi tüm dünya Ermenilerinin dini merkezi olan Eşmiyazin'de Vasien I ile de görüştüler. Ayrıca başbakanla, parti başkanı ile, hatta bizdeki cumhurbaşkanlığına denk düşen Sovyet Şura Başkanı ile de görüştüler. İşte bu Ermenistan dönüşü bu tasarı Dole tarafından sıcağı sıcağına getirildi. Ve 56 kişi, tasarı ilk imzaya açıldığı zaman imzalarını atmışlardı bile. Ondan sonra bazı girişimler oldu; bazıları geri çekildiler dendi, bazıları yeni imzalar ilave edildi dedi ve son durumu bilmiyoruz. Ama sanıyorum bugünlerde konunun görüşmesi de yapılacak. Eğer tasarı kongre tarafından onaylanırsa, ondan sonra onay için Bush'un önüne gelecek. Ancak hemen belirtmek gerekir ki, başkanın Kongre tarafından onaylanmış bir tasarıyı geri çevirmesi Amerikan geleneklerinde çok az rastlanan bir yöntemdir. İşte bugün Türk Hariciyesi'nin çabası da iş bu noktaya gelmeden önünü kesmektir.

Nokta: Yasa tasarısı bu kez geçecek mi, ne dersiniz?

Sıvaslıyan: Kesin bir beyanda bulunmak güç. Ama genel olarak bakıldığında dış ülkelerdeki Ermeni hareketi zaman içerisinde bir terör dönemi yaşadı. Yaşıyor demiyorum, çünkü şahsi kanaatim odur ki artık bu bir daha gündeme gelmeyecektir. Sorun birçok ülke parlamentosunda gündeme getirildi. AT Parlamentosu'ndan geçti. Aynı çabayı yıllardan beri uğraştıkları ABD Kongresi'nde bu yıl da belki eskilerinden daha etkili biçimde sürdürmektedirler. Etkili dememin son gelişmelerle bağlantısı var. Sayın Özal, Bush'a telefon ettiğinde, onun basına yansıdığı kadarı ile ellerinden geleni yapacaklarını, ancak mucize beklenmemesi gerektiğini söylemesi manidardır. Özetle bu defa geçmezse gelecek sene geçecek. Geçip de ne olacak? AT'den geçti de ne oldu? Huzursuzluk devam edecek. Bu hareketler Türkiye'yi ancak huzursuz edebilir, yoksa böyle tasarıların herhangi bir meclisten geçmesi hiçbir zaman bazı Ermeni çevrelerinin toprak istemi gibi taleplerinin yerine gelmesine neden olmayacaktır.

Nokta: Peki ama her şey bir yana, neden 70 yıl sonra?

Sıvaslıyan: Belki iki sebebi vardır. Dış ülkeler tarafından yine Türkiye ile uğraşılmaya başlanmıştır. Ki bu bir gerçektir. Ama bunun yanında dışarıdaki Ermeni toplumlarının da bir oluşumu ve gelişimi söz konusudur. Yani bugün eğer bir Ermeni hareketi oluşmuşsa bunun sebebi yalnız ve yalnız dış ülkelerden aldıkları destek değildir, aynı zamanda Ermenilerin kendi iç-

"Bu konu tartışılacaksa üçüncü şahısları tamamen bu sorunun dışına atmak gerekir. Onlar bu konuya girdikçe, anlaşmamıza hiç imkân olmayacaktır"

lerinde örgütlenmeleri ve yeni kuşakların benliklerini aramak noktasına gelmiş olmalarıdır.

Nokta: Nedir bu 24 Nisan? Öncelikle olayı tarihsel çerçevesi içine oturtabilir miyiz?

Sıvaslıyan: Bu daha çok sembolik bir tarih. Olayı kısaca şöyle anlatabilirim. İttihat ve Terakki hükümetinin kendi politikası yönünde Ermeniler için bir techir kanunu çıkarmasının ardından, bunu Anadolu'nun birçok yerlerinde tatbik etmeye başladı. İstanbul'da da 24 Nisan 1915 gecesi Ermeni aydın çevrelerinden sanatkâr, öğretmen belli kuruluşlarda yönetici konumunda insanlar toplanıp Ankara'nın kazası Ayaş civarında bir-iki kampa toplandılar. Daha sonra, sorunun gelişimi içinde 24 Nisan'ı Ermeniler bir sembol olarak kabul etmişler, törenler düzenlemeye başlamışlar. Ancak tansiyonların yüksek olduğu bazı zamanlar, bazı ülkelerde bu törenler bir bakıma Türkiye aleyhine propaganda yapılması için bir araç olarak da kullanılır, ki gerçekte Ermenilerin çoğu konunun buraya kadar getirilmesine taraftar değillerdir.

Nokta: Peki bütün bu olup bitenler içerisinde Ermeni hareketi de sonuç olarak milliyetçi hedefler çizen, bunun içinde gerektiğinde şiddete başvuran bir hareket değil miydi?

Sıvaslıyan: Şimdi diyebiliriz ki dünya milletleri arasında birbirleri ile en fazla yakın olmuş iki millet varsa bunlar, hiç kuşkusuz Türkler ve Ermenilerdir. İlişkileri ne 19. asırda ne de 20. asırda olmuş, bunu ta Alpaslan'ın Anadolu'ya geldiği günlere kadar götürebiliriz. Selçuklular Anadolu'ya girdikleri zaman bu topraklarda yaşayan ve karşılarına ilk çıkan insanlar Ermenilerdir. Ve daha o zaman Ermenilerle Türkler dost olmuşlardır. 40 bin Ermeni atlısı Malazgirt'te Alpaslan'ın yanında Bizanslılara karşı savaşmıştır. Bu ilişki aynı şekilde Osmanlılar zamanında da sürmüştür ki Ermeniler İstanbul'a Fatih zamanında yerleşmiş, yine ilk Ermeni patrikhanesi onun fermanı ile kurulmuştur. Eğer Osmanlılar döneminde Ermenilere "tabaa-ı sâdıka" denmişse kabul etmek gerekir ki bu birilerini sadece taltif et-

"Rahmetli Abdi İpekçi gibi kıymetli bir gazetecimizin, karşısına bir Ermeni vatandaşını alıp konunun sıkı bir tartışmasını yapması bana nasip oldu"

mek, keyiflendirmek için sarf edilmiş bir söz değil aynı zamanda da gerçeklerin ifadesidir. Ermeni hareketine gelince bunun için 19. asrın ortasında Osmanlı İmparatorluğu'nun durumuna bakmak lazım. Osmanlı artık gücünü kaybetmiş. Dış ülkelerde kendisine karşı bir düşmanlık başlamış. Bu arada Yunanistan, Bulgaristan, Yugoslavya, Romanya gibi ülkeler eski patronların boyunduruğundan kurtulma sevdasındalar. Fransız İhtilali olmuş, bütün Avrupa'da bir özgürlük rüzgârı esiyor. Dolayısıyla da mantıken dış güçler Osmanlılarla kendi rekabetlerini sürdürmek isterken muhakkak ki onun içindeki unsurlardan yararlanacaklardır. En kolay yöntem. Bir Yunanistan'ın, bir Bulgaristan'ın özgürlüklerine sadece kendi güçlerine dayanarak kavuştuklarını düşünmek mümkün mü? İşte bu ortamda Anadolu'da toplu olarak ve epeyce sayıda, bazı kentlerde, kasabalarda, köylerde çoğunluk olarak bile yaşayan Ermenilerin de bu cereyana kapılmaması için hiçbir neden yoktu. Aynı şekilde onları da destekleyip Osmanlı'yı Batı'da olduğu gibi Doğu'da rahatsız etmek isteyen dış güçlerin olmadığını da ifade edemeyiz. Olmuştur... Sonuçta her zaman olduğu gibi politik bir gelişme içinde asırlarca kardeşçe geçinmiş insanlar, bu düşmanlık tohumları sayesinde bir günden diğerine kanlı bıçaklı olmuşlardır. Şimdi gerçi 70 sene evvel geçmiş olan olaylarda suçluyu suçsuzu aramak, o kadar kolay değildir.

Nokta: O takdirde sizin öneriniz nedir? Bu sorunun çözümü yönünde bir adımı nasıl tanımlarsınız?

Sıvaslıyan: Kanaatimce gerçekçi olmak istiyorsak bu soruna politik olarak yaklaşmakta yarar yoktur. Eğer her iki taraftan da insancıl bir yaklaşım düşünülürse o zaman muhakkak bazı çözüm noktaları, bazı yumuşama noktaları bulunabilecektir. Birçok kereler üniversite profesörleri, gazetecilerle bu sorunu tartışmak fırsatım oldu. Rahmetli Abdi İpekçi gibi kıymetli bir gazetecimizin Ermeni sorununa yaklaşıp, karşısına bir Ermeni vatandaşını alıp bunun sıkı bir tartışmasını yapması gene diyeyim bana nasip oldu. Bütün bunlardan ben diyorum ki, bu konu tartışılacaksa üçüncü şahısları tamamen bu sorunun dışına atmak gerekir. Çünkü bu konuya girdikleri sürece anlaşmamıza hiç imkân olmayacaktır. Bize başka türlü konuşacaklardır, arkamızdan başka türlü konuşacaklardır. İşte en son Senato hikâyesi... Bush, seçime gireceği zaman Ermeni oylarını alsın diye "Ben geldiğim zaman Ermeni soykırımı artık gündeme gelecektir" demiştir. Yalnız o mu? Benzer sözleri Reagan da söylemiştir, zamanında Carter da... Öte yandan da Türkiye'ye de siz hiç merak etmeyin derler... Sonuç huzursuzluk. Onun için bu sorunun temcit pilavı gibi Allah'ın senesi gündeme gelmesi istenmiyorsa, bu insanlar karşı karşıya oturdukları zaman iki tarafın da suçları var, iki taraf da yarı yarıya sorumluluk içindedirler anlayışı ile olurlarsa, o masaya gerçekten otururlar ve kalkmazlar. Sonra konuşa konuşa, dertleşe dertleşe, içlerini döke döke bu oran birinin lehine biraz azalabilir, biraz çoğalabilir. Daha biz konuya yaklaşmadan taraflardan biri ayağını vurup da hayır efendim, böyle bir konu hiç olmamıştır diye ısrar ederse,öbür taraf da sen benim dedemi, babamı kestin aman onları mezardan çıkartıp getireceksin diye ısrar ederse bu hiçbir yere gitmez.

Nokta: Bu söyledikierinizden Türk hükümeti bir adım atmalıdır anlamı mı çıkarmalı?

Sıvaslıyan: Hayır, ben devlet kendisi karşıdan şu veya bu Ermeni insanını muhatap alsın demek istemiyorum. Dünyadaki Ermeni gazeteciler ile Türk gazeteciler, Türk tarihçiler ile Ermeni tarihçiler, ne bileyim sosyal yaşamda sivrilmiş Türk şahsiyetler ile Ermeni şahsiyetler bir araya gelebilirler. Bu şekilde insanlar arasında bazı ilişkiler kurulunca, bu olumlu hava tabandan yukarıya doğru yansıyacaktır. İki tarafta eğer bu kopukluk olmaz da diyalog kurulursa bazı noktalarda konunun ne şekilde bir yere varabileceğine ilişkin yeni zeminler görebileceklerdir önlerinde.

Nokta: Ermeni sorunu konusunda izlenen dış politikayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sıvaslıyan: 70'li yıllarda Ermeni terör hareketlerinin ortaya çıkışına kadar bu konudan hiç mi hiç bahsedilmemiştir. Böyle bir konu var mıdır? Cumhuriyetten önce 1895'lerden başlayarak 1915'lerde Ermeniler ile Türkler arasında bazı acılı olaylar olmuş mudur? O ilk taşı atmış, beriki büyük taşı atmış... Bunlar zamanlı konuşulacak noktalardır. Fakat hayır hiçbir şey olmamıştır, olay yoktur doğru değildir. Olay vardır. Türk politikasında bu biraz da tabu olarak ele alındığı için özellikle bir-iki kuşak bu sorundan hiç haberi olmaz şekilde yetişti. Sonra sonra konuya yaklaşım ihtiyacı duymuşuz. Ama burada da bir eksik var. Bir konu çıkmış meydana haklı veya haksız. Biz de bunun taraflarından biriyiz. Bunun bir ucundan tutup üstüne üstüne gitmek en doğru hareket ir●

MUDO COLLECTION

İSTANBUL BEYOĞLU/İSTANBUL SUADİYE
İSTANBUL BEBEK/İSTANBUL GALLERIA PRİNTEMPS
KUŞADASI/BODRUM/MARMARİS
VE
TÜM MUDO MAĞAZALARI

Mudo Collection

Her yaşta doğal. rahat ve şık giyinmek isteyenler için
bugüne kadar hazırlanmış en iyi koleksiyon.

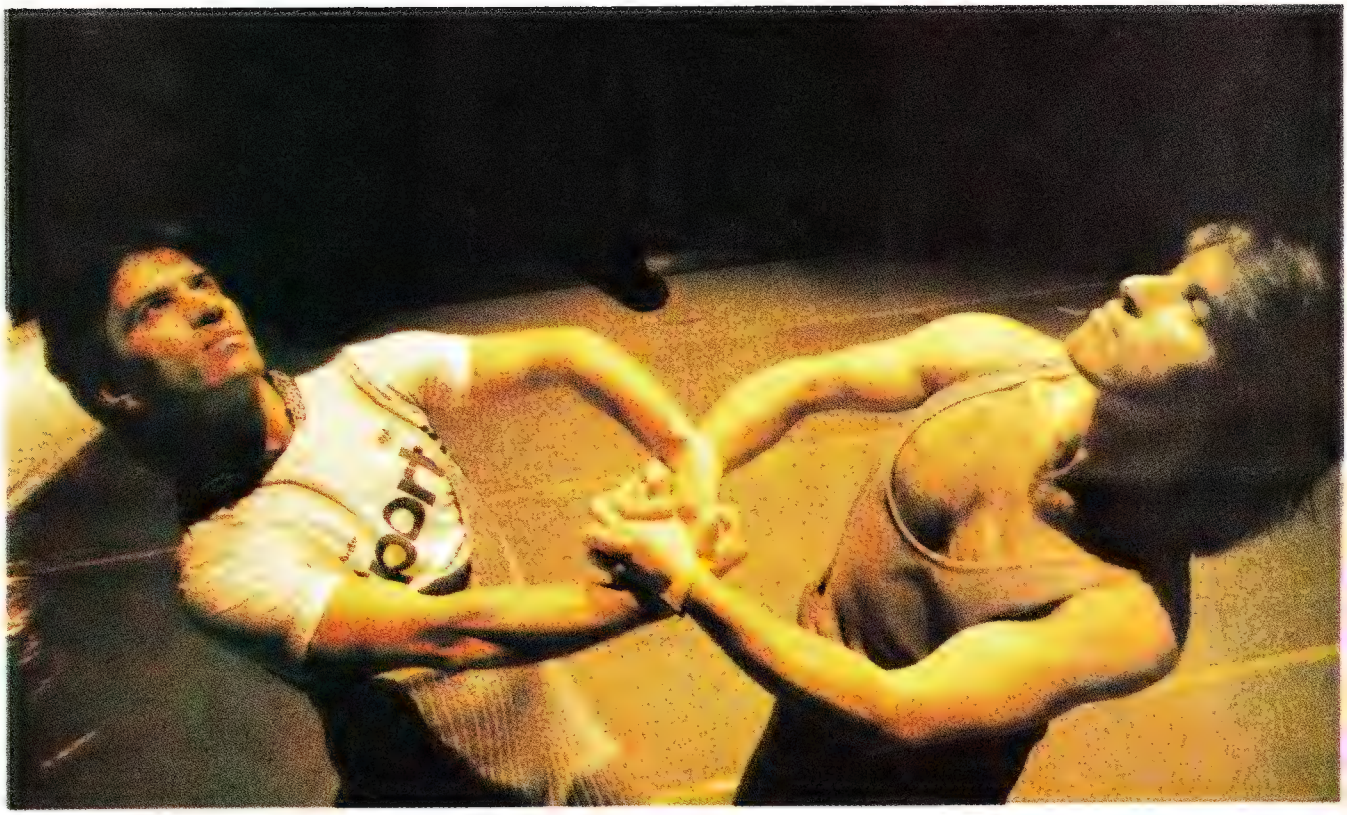

BİLİM / ÇÖZÜLEMEYEN SIR

Telepat ikizler

Bilim adamları, genler üzerinde yaptıkları yoğun araştırmalara rağmen, ikizlerin kendi aralarında kurdukları ilginç iletişimin sırrını bir türlü çözemiyorlar. Ama ikizler arasındaki gizli algılamanın varlığında da ısrar ediyorlar...

"İkizim Deniz, 6 aydır İngiltere'de. İlk defa bu kadar uzun ayrılıyoruz. Geçenlerde önemli bir sorunum vardı. Ona söylemek istemiyordum. Ofisimde olmadığım sırada, üst üste, ısrarla beni aramış. Döndüğümde telefonla görüştük. Bana, mutlaka bir sıkıntım olduğunu ve bunu kendisine anlatmamı söyledi. Anlatmak zorunda kaldım. Düşünün, bu denli uzaktayken bile birbirimizi algılayabiliyoruz. Üstelik ayrı-yumurta ikizleriyiz."

Evet, 25 yaşındaki Yıldız Efeler, ikiz kardeşi Deniz'le olan yakınlığını anlatırken, aralarındaki bağı sıradan bir insanın algılayamayacağını iddia ediyor. 10 yaşındaki Burcu ise, daha da ileri giderek, ikizi Umay'la, fiziksel acıları bile aynı anda yaşadıklarını söylüyor.

"Umay, ranzanın merdivenine takılıp düştü. Burnu kanamaya başladı, benim de burnum acımaya başladı. Umay'ı yerden kaldırdım. Burnumun kanadığını zannettim. Sonra aynaya baktım, bir şey yokmuş. Ama burnum çok acıyordu."

Genetik mi, rastlantı mı? Peki ikizler arasındaki bu iletişime bilim adamları ne diyor? Gerçekten de Batı'da yapılan araştırmalar, ikizler arasında kaynağı tam olarak belirlenemeyen bir iletişim olduğunu ortaya çıkartıyor. Özellikle "mono-

Feridun-Haldun Yedican, ergenlik çağından başlayarak, farklılaşmaya çalıştıklarını anlatıyorlar ısrarla (solda). Umay-Burcu Aktaş'ı bir tek anneleri ayırabiliyor (sağda). Ebru ve Elif Kongar farklı okullarda eğitim görüyorlar ama, geri kalan yaşamları birlikte geçiyor (altta)

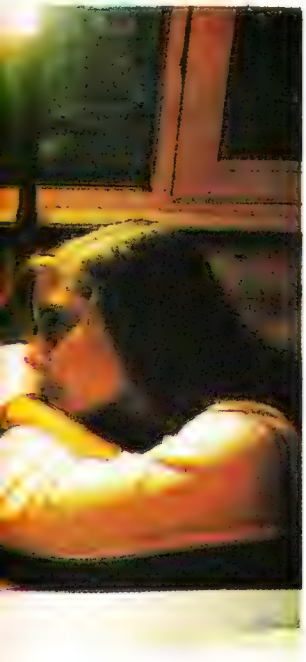

zigot'' denilen tek-yumurta ikizlerinin yaşamlarının, ilginç benzerliklerle dolu olduğu vurgulanıyor. Fakat bu iletişim ve benzerliklerin genlerden mi, yoksa çevre koşullarından mı kaynaklandığı, ya da rastlantı mı olduğu, hâlâ açıklanamıyor.

Bu soruların yanıtlarının arandığı yerlerden biri de Roma'da, dünyanın tek ikiz araştırma merkezi olan Gregor Mendel Enstitüsü. 18.000 ikizin incelendiği enstitünün başkanı Dr. Luigi Gedda'ya göre, tek-yumurta ikizleri ilk dişi aynı anda çıkarıyor, ergenlik çağına birlikte giriyor, hatta yaşlılığın ilk belirtilerini bile birlikte yaşıyorlar. Ama, ya ayrı-yumurta ikizi olup da birbirlerinden kopamayan, birbirlerini çok iyi algılayan Deniz'le Yıldız?.. Aynı anda aynı şeyi düşündüklerini söyleyen Ebru ile Elif?..

''Üzerinden epeyce zaman geçmiş bir olay hakkında bile, hiç olaydan söz etmeden fikir beyan ettiğimizde, birbirimizin neden bahsettiğini anlıyoruz. Bazen aynı şeyi, aynı anda düşünüyoruz. Ayrı yerlerdeyken benzeri olaylara aynı tepkileri gösteriyoruz'' diyen 15 yaşındaki Ebru-Elif Kongar'a göre, kendilerini en iyi anlayan, yine ken-

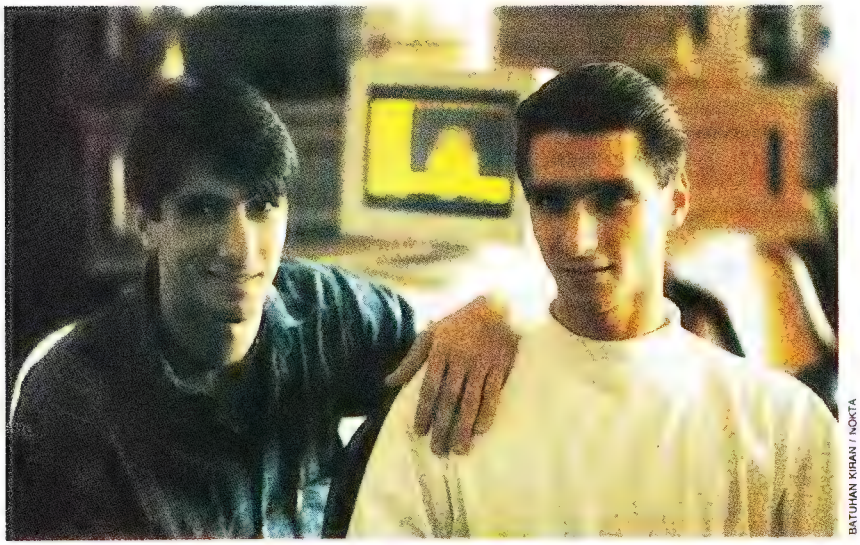

BATUHAN KIRAN / NOKTA

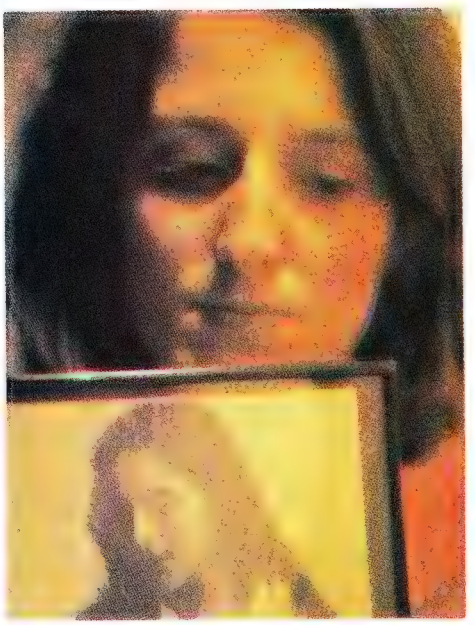

Yiğit ile Mert bilgisayarda karar kılmışlar. Bu ortak seçim yalnızca rastlantı mı (üstte)? İlk kez uzun bir ayrılık yaşayan Yıldız'la Deniz, bu boşluğu mektuplarla doldurmaya çalışıyorlar (altta)

dileri. Bu ortak algı ve tepkiler, aynı şartlar altında, aynı kültür ve eğitimi almanın, bunun da ötesinde her şeyi paylaşmanın sonucu olabilir mi?

Fakat ayrı şartlar altında yaşamış ikizlerin hayatlarındaki ilginç rastlantılara ne denir? Minnesota Üniversitesi'nden Thomas Bouchard'ın incelediği, 39 yıl birbirlerini tanımadan yaşadıktan sonra birleşen ikizlerin başlarına gelen rastlantılar, gerçekten enteresan. Her ikisi de önce Linda isimli birer kadınla evleniyor, ilk oğullarına Jim adını veriyor, Linda'dan ayrıldıktan sonra Betty isimli ikinci eşleriyle tanışıyor, ikinci oğullarına James adını koyuyorlar. Ve daha da ötesi, birbirlerini tanımadan her ikisi de polislik mesleğini seçiyorlar.

Oysa Ege Üniversitesi'nden Prof. Dr. İbrahim Demir, "Fikse edilmiş vasıflar döllerle geçmez. Ancak reaksiyon normu geçer. Reaksiyon normu ise, bir ferdin hayat devreleri esnasında çeşitli dış koşullara gösterdiği reaksiyon biçimine denir. Kalıtsal olan karakter değil, reaksiyon normudur. Yani belirli ortam koşullarına karşı, belirli biçimde reaksiyon gösterme gücüdür" diye belirtiyor.

Prof. Demir'in açıklamaları bununla da bitmiyor; tek-yumurta ikizlerinin parmak izlerinin ve beyinden geçen akımların dalga şekillerinin, yani elektroancephologramlarının tıpatıp birbirinin aynı olduğunu belirtiyor. Ama zaten telepati de beynin yaydığı dalgalarla kurulmaz mı?

Tek insan olmak. Algılamak, birbirini iyi anlamak, konuşmadan anlaşmak... Fakat bir de madalyonun öbür yüzü var. Çünkü ikizler, bir yandan birbirlerine bu denli düşkün olduklarını belirtirlerken, öte yandan da ergenlik çağından itibaren, kişilik mücadelesine giriyorlar. Başka bir deyişle, kendilerinin ikizlerinden ayrı, tek bir insan olduklarını, kendi kendilerine kanıtlamak çabası.

Bunun en iyi örneği baletlik mesleğini seçmiş olan 36 yaşındaki Feridun-Haldun Yedican: "Konservatuvar'ın yatılı bölümünü kazandığımızda, ilk gün sınıfa girdik, herkes bize bakıyordu. Birbirinin kopyası iki erkek çocuktuk. O günden itibaren, yani ortaokul yıllarından başlayarak ayrı giyinmeye, saçlarımızı ayrı taramaya, hatta ayrı yaşamaya özen gösteriyoruz" diyen ikizlerden özellikle Feridun, kardeşine benzemekten hoşlanmadığını vurguluyor. Kardeşine baktığı zaman aynaya bakmış gibi olmaktan nefret ettiğini söylüyor.

Bir diğer örnek ise, Yiğit-Mert Bilgin. 21 yaşındaki Yiğit'le Mert aynı işte karar kılıp, üniversitenin bilgisayar bölümüne devam etmeye başlıyorlar. Ama bu seçimin bir rastlantı olduğunu, kimliklerinin farklılığını, tek bir insan olmadıklarını da yeri geldikçe vurguluyorlar.

"İkizler" diye çağrılmak, aynı insan olarak değerlendirilmek, eş giyinmek... Evet, ikizlerin çoğu bunlardan hoşlanmıyor ve şahsiyetin oluşmasında anne-babaların hatalı davrandığına dikkati çekiyorlar.

Bu tutumdan yakınmayan ikizler de var tabii... İşadamı ikizler Levent-Bülent kardeşler, "Biz, bugüne dek hiç ayrılmadık. 36 yıl, dile kolay... Aynı gün nişanlandık, aynı gün evlendik. Çocuklarımızın yaşları bile hemen hemen aynı. Küçükken birbirimizden ayrı bir şey yiyemezdik. Artık ayrılmamız söz konusu olamaz. Şimdi bile, birimiz olmadığında diğerimiz bir karar verirken güçlük çekiyor ve bir yarısı yokmuş gibi hissediyor" şeklinde ifade ediyorlar beraberliklerini.

Evet, ayrı-yumurta, tek-yumurta, birlikte ya da ayrı... Cinsiyetleri, meslekleri ve yetişme tarzları ne olursa olsun ikizler, birbirleriyle diğer insanların kuramadıkları bir iletişim içinde, yaşamlarını sürdürüyorlar. İki ayrı kimlikle ortaya çıksalar bile, ikiz kardeşler arasında yadsınamayacak bir bağın olduğu bilim adamlarınca da artık yavaş yavaş kabul ediliyor.

Ancak, Paris Üniversitesi'nden René Zazzo'nun da belirttiği gibi ikizlerin kişilik gelişimleri ve telepatik algılamaları konusunda genetik hâlâ yetersiz kalıyor.

Kim bilir, belki de 2000'li yıllarda ikizlerin bu iletişimlerini pozitif bilim kendi kurallarıyla açıklayabilir. Böylece, insanların hiç konuşmadan telepatiyle anlaşmaları da bir bilimkurgu öyküsü olmaktan çıkar.

Hatice SEÇKİN

sanko
PANTOLON

"Sadece babalar ve oğulları için"

Merkez: Samanyolu Sok. No: 10 80220 Osmanbey-İSTANBUL Tel: 146 88 78-147 48 61 Faks: 131 67 33

Sanko bir Santral Holding kuruluşudur.

Netekim cinsi hakikat böyledir...

"Rampada patlar bomba" diyordu dönemin ünlü kantolarından biri. "Ebedi Şef" öleli iki yıl olmuştu. "Milli Şef" önderliğinde asrileşme gayretimiz sürüyor, medeni memleketler seviyesine ulaşacağımız günleri sabırsızlıkla bekliyorduk. Haremlik, selamlık yoktu artık, hukukumuz "medeni hukuk"tu. Kadınlarla iç içeydik; büroda, sokakta, tramvayda, vapurda... Vapurun iskeleye yanaşmasıyla birlikte, kadın-erkek karaya çıkmaya çalışırken ister istemez patlıyordu "bomba"... Yaklaşık 50 yıl geçti aradan. Bombalar rampada patlamıyor artık. Halk otobüslerinde Henry Ford'u saygıyla anıyoruz. Orgazm, erotizm, feminizm gündelik sözcüklerimizden. Bekâret önemini yitirdi, "erkek milletiz" diye eskisi kadar övünmüyoruz. Yıkılmasa bile epey sarsıldı tabular. Ne var ki cinsel hayatımız hâlâ sancılı, erkeklik hâlâ kışkırtılıyor, kadınlık hâlâ bastırılıyor. Kabahatin çoğu bizim belki ama, hepsi değil. Aldığımız mirasın da önemli bir payı var... 1940'ta yayımlanan "Tenasül Hayatımız" iyi bir örnek bu açıdan. Alman Dr. Fritz Kahn "tecrübe ve merhamet amilleriyle" yazmış, mütercim Cemil Cahit Cem, "hüsnüniyet ve hemcins sevgisinin hâkim olduğu bu eseri vatanseverliğin ilcası ile" Türkçeye çevirmiş, Prof. Dr. Remzi Kazancıgil de "Türk mürebbi ve muallimlerinin bu eserden edecekleri istifade büyük olacaktır" diyerek, "eser hakkında bir takriz" (beğenti) yazmış. Annelerimizin, babalarımızın cinselliği öğrenirken ve bize öğretirken yararlandıkları kılavuzlardan biri "Tenasül Hayatımız". Okurken eğlensek de, "kıssadan hisse"ler yok değil. Geçmişin gölgesi hâlâ üzerimizde çünkü. İşte, "ibret-i âlem" için "Tenasül Hayatımız":

Kadının ruhi hususiyetleri. Kadın, vücut yapısında olduğu gibi karakter ve ruhi durum bakımından da çocuk gibidir ve çocuğa ana olarak hizmet edebilmek için ruhen çocuğa yakın kalır. Kadın da çocuk gibi, daha ziyade öğrenme kabiliyeti gösterir. Lakin inşa etmek ve fikir vermek kabiliyeti azdır. Kadında akıldan ziyade his hâkimdir. Kadın can acıtmaktan ziyade can acısına tahammül etmeye, idare etmekten ziyade idare edilmeye mütemayildir. Kadın, tab'ındaki hususiyetlerden dolayı, tabiatın ço-

cukla erkek arasında bir mevkie koyduğu bir mahluktur ki, böylece bunlardan birine analık, diğerine zevcelik etmek ve ailenin karakter bakımından iki ayrı kutbu olan çocukla erkek arasında bir bağ vazifesi görmek için yaratılmıştır.

Erkek ve kadında cinsi istek farklıdır. Erkek, kadını ve kadın da erkeği sevilmeye layık bulur. Lakin erkek tenasül hücreleri verici, kadın da bunları kabul edici olduğundan, her ikisinin cinsi istekleri arasında farklar bulunmak icap eder. Netekim cinsi hakikat böyledir de.

Erkeğin cinsi isteği. Cinsi isteği, erkeği sokağa çıkarır ve ona orada kadın aratır. Yani erkek, sokakta gördüğü kadınların tali cinsiyet alametlerini gözden geçirir, hoşa giden bir eş bulunca peşine düşer. Bir avcının bütün hilelerini tatbik ederek avını ele geçirmeye uğraşır. Hatta, avını yakalamak için kullandığı vasıtalarda, ekseriye eğriyi doğruyu düşünmez. Erkek, tenasül hücrelerini arz ettiği kadının buna layık olup olmadığını, bu sevgiye daha az veya daha çok mukabele edip etmeyeceğini pek araştırmaz. Erkek, sadakat bahsinde de hayli zayıftır. Erkek tab'an poligamdır ve erotik hayatında değişikliği çok sever. Bu şekilde tasvir edilen erkek, normal erkektir. Eğer 1000 erkeğin karakter portresi üst üste kopye edilerek bunlardan tek bir resim yapılsaydı, ancak yukarıda tasvir edilmiş olan tipik tablo meydana gelirdi. Bu tasvir pek de okşayıcı şey değildir. Hem erkek, hem de kadının protestosuna uğrayacağı muhakkaktır. Ne çare ki, hakikat budur ve yukarıdaki tablo rötuş yapılmamış ilmi bir fotografidir. Şimdi, aynı şekilde ve merhametsizce kadının resmini çizeceğiz.

Kadının cinsi isteği. Erkek tenasüli hücrelerini verir, kadın da bunları vücuduna kabul eder. İşte kadınla erkek tenasül hayatı arasındaki farkların bütün sırrı bu basit formüldedir. Erkek aramaya ve yakalamaya gider, kadınsa aranmak ve elde edilmek ister. Biri ordudur, öteki de kale. Erkek, mıknatısa sıçrayan iğnedir, kadınsa mıknatısın ta kendisidir; zahiren sakin durur fakat hakikatte daima cinsi kuvvet şuaları saçar. Nasıl mıknatıs, kudret dolu ise, kadın da cinsiyet doludur. Kadında cinsiyet karakteri o kadar fazladır ki, bu hal onda ikinci tabiat, daha doğrusu birinci tabiat hükmüne girmiştir. Fakat kendisi bunun farkında değildir ve mütemadiyen cinsiyet neşrettiğini bilmez çünkü güneş de ışık neşrettiğini bilmemektedir. Erkeğe benzemek gibi aykırı bir yola sapmamış olan hakiki kadının, bütün hayatı cinsiyete hizmet etmeye vakfedilmiştir. Kadın ne kadar fazla kadın ise, cinsiyeti de o kadar kuvvet peyda eder. Böyle bir kadın için boynuna saracağı bir şalın düğümü, bütün Kant teorilerinden daha mühimdir.

Erkek ve kadın cinsi karakteri arasındaki feci ahenksizlik. Kadın, tenasüli hayatında erkekten çok daha üstündür. Erkek, çifte ruhlu esatiri bir mahluka benzer: Vücudunun alt yarısı bir hayvan, üst yarısı ise bir yarım ilahtır. Halbuki kadın bir vahdettir ve yalnız cinsiyetini temsil eder. Erkek, tenasül guddelerini boşaltmak ve sonra işi gücü ile uğraşmak, kadınsa devamlı bir şekilde sevilmek ister. Erkek, derhal ve hemen o gece tenasüli münasebette bulunmak, fakat kadın evlenmek ister. Ne feci ahenksizlik. İki cinsiyet arasındaki bu farkın ahlakla hiçbir ilişiği yoktur. Erkekler fena ahlaklı değildirler, tabiat onları kendi gayesi için nasıl yaratmışsa öyledirler. Erkek, tenasül guddelerini boşaltınca vazifesini yapmıştır. Tabia ın iradesine tabidir. "Gecen hayırlı olsun yavrum... Allah'a ısmarladık" der ve daha evin kapısını çekip giderken, kafası ertesi gün yapılacak içtimaı düşünmektedir. Fakat bu sırada, kadının vücudundaki tohum hücreleri yumurtaya doğru gitmektedirler. Dokuz ay sonra -erkeğin pek iyi hatırlamadığı bir zaman- kadın, doğum ağrılarıyla kıvranmaktadır ve nihayet aşkının mahsulü olan ve yıllarca bakım ve ihtimam isteyen bir yavru doğurur. Kadın devamlı bir surette sevilmek istemekte nasıl haksız olabilir? Zira cinsi istek erkek için bir sergüzeşt, lakin kadın için mukadderatın ta kendisidir.

Kadının utangaçlığı. Tabiat, el sürülmemiş ve tecrübesiz olan kadına kendisini koruması için iki kilit vermiştir. Bunlardan birisi uzvi, diğeri de ruhidir. Uzvi olanı bekâret gışası, ruhi olanı da utangaçlıktır. Utangaçlık da bekâret gışası gibi aşılmaz engellerden değildir. Utangaçlık âşıkın yolu üzerinde duran bir mania gibidir. Kadın bu mania ile "Göster bakalım, beni elde etmek hususunda ciddi mi düşünüyorsun ve maniayı atlayabilecek kadar kabiliyetli misin?" demek ister. Hakiki erkek, karşılaştığı çekingenliği bir mania sanmaz, bilakis karşılaştığı mukavemet ne kadar kuvvetli olursa, elde etmeye uğraştığı kadının kıymeti, gözlerinde o kadar büyür ve onun uğrunda uğraştıkça, o zamana kadar belki sadece hissi ile hoşlandığı kadını bir şahsiyet halinde tanır. Önceden yalnız erotik vaziyetler düşünürken, sonradan insani bağlarla sağlamlaşmış bir münasebet tesis eder.

Aşk oyunu. Cinsi münasebet hadisesi, hiçbir mahlukta yalnız birleşmeye inhisar etmemektedir. Değil bir yüksek hayvan, hatta bir böcek bile üreme hadisesini kısaca ve yalnızca gayeye uygun bir şekilde teferruatsız başarmaz; bilakis bütün mahluklar çiftleşmeden önce bir başlangıç oyunu, bir nevi cilveleşme ile ilkah hadisesine bir mukaddeme yaparlar ki ▶

buna: Aşk oyunu denir. Aşk oyunu "Talip oluş" ve "Tehyiç" adlarını alan iki bölüme ayrılır.

Talip olan erkek. Talip olan erkek ilk sahneye çıkandır. Kadını kendi kıymeti hakkında iknaa uğraşır. Ona kuvvetinin numunelerini, ruhi kabiliyetinin delillerini gösterir, kadına aşağı yukarı hakikate uygun olarak seyahatlerinden, sergüzeştlerinden, eski muvaffakiyetlerinden bahseder ve ona ileride kendi yanında elde edeceği saadeti takriben anlatabilmek için, müstakbale ait düşüncelerini ve planlarını açar. Hasılı, ayık ve bitaraf bir müşahit, âşık bir erkeği seyrederse, onun rolünün çiftleşmeden evvel kabaran bir yaban horozunun gülünç haline yakın olduğunu görmekte gecikmez, ki bizler bütün bunları hayat ve tiyatro sahnelerinin sayısız aşk temsillerinde görmüşüzdür.

Talip olunan kadın. Kadın, bu nümayişleri zahiran gayet pasif fakat hakikatte faal bir şekilde kabul eder. Kadın bu iltifatlara hissiz hatta reddedici bir vaziyette göründüğü halde, bir yandan da kadınlığının bütün yaratıcı tehyiç vasıtalarını oynatmaktan geri durmaz.

Tehyiç oyunu. Nasıl bir otomobil, hareket etmeden evvel dinamosu işletilerek karbüratör ve bujiler faaliyete sevk edilir ve nasıl otomobilin motoru işletilerek sıcaltılır ve bu suretle hareket anında otomobil tamamen hazır bir hale getirilirse, tehyiç oyunu da aynı şekilde tenasül cihazı guddelerini, sinirlerini ve adalelerini birleşmeye hazırlar.

Vücut deliklerinin tehyice hassasiyeti. Vücudun içine açılan bütün uzviyet delikleri; göz, burun, kulak, ağız, meme ucu, tenasül uzvu deliği ve nihayet makat, bilhassa hassas mıntıkalardır. Bu itibarla, sinir sisteminin tenasüli tehyici için başlıca noktaları teşkil ederler. Aşk oyunu öyle bir musikidir ki, uzvi ve ruhi bir surette gayet yavaş ve hafif (pianissimo) başlamalı, sonra kademe kademe yükselerek arzu ve okşayış istekleri (furioso) şekline çıkarmalıdır. Parmağın ucu ile hafif bir temas, sıcak nefesle bir okşayış, tıpkı güzel bir hayvanın kürküne yapılan hafif bir okşama gibi, kadın ruhunu istenilen "vibration" derecesine çıkarabilir.

Şehevi tehyiç oyununun kadın tenasül aksamına tesiri. Cinsi münasebet ve tenasüli birleşme için, kadının bir miktar tahrik ve tehyiç edilmiş olması muhakkak lazım değilse de, her halde son derece şayanı temennidir

Erkeğin tehyici. Erkeğin kadın tarafından tehyici umumiyetle yersizdir. Filvaki sevilen kadın tarafından tehyiç edilmek, bir erkek için çok zevkli bir şey olabilir. Fakat erkek tehyiç oyununda çekingen kalmalı ve bu suretle vaktinden evvel tatmin olunmak tehlikesini bertaraf etmelidir. Sıhhatli bir erkeğe hiçbir hususi tehyiç gerekmez.

Medeni insan için cinsi münasebetin manası. Medeniyetin bütün gayesi, insanın umumi hayvani hasletlerini tamamen ve yalnız insani evsaf mertebesine yükseltmektir. Hayvan yem, insan yemek yer, kültürlü insan ise taam eder. İnsanın icat ettiği o güzel yemekler yalnız açlığı gidermek için olsalardı, cidden çok yazık olurdu. En güzel yemekler sadece zevki tatmine mahsustur. Bizler karnımızı doyurduktan sonra zevklenmek, neşelenmek için biraz şarap içer, bir de sigara yakarız. Zevklenince fantezimize hayatiyet gelir, şiir yazar, şarkı söyler, dans ederiz. Bir dağa çıkarız, akşam güneşinin altın ışıkları altında otururuz ve bu güzel dünyayı seyrederek mesut bir taam yaparız. Ne kadar mesuduzdur ama. Dağın eteğinde aptal aptal otlayan hayvanlardan ayrı ve başka bir şey olduğumuz ve bir insan gibi yaşadığını bilerek yaşadığımıza ne kadar bahtiyarızdır. Nihayet karnımız doyduktan sonra, bu gezintiden içi ışık dolu evimize avdet ederiz. Sofra başına oturur, neşe ile bir-iki likör içeriz ve nihayet günün en son zevki olarak zevcemizi kollarımızın arasına alır, bütün neşemizle kendisini öperiz. En son zevk... Cinsiyet zevki.

Cinsi münasebeti, ahlaki bir hadise mevkine yükseltmek. Kim, insanların yalnız üreme gayesi ile birleşmeleri lazım geldiğini iddia ederse, o medeni hayatın bütün diğer manasını fakat insani zevkleri de inkâr etmeye mecburdur. Böyle bir iddiada bulunan kimse, evindeki tabloları indirmeli, piyanoyu kırmalı, sigarasını çöp sepetine atmalı, bahçedeki çiçekleri köklerinden sökmeli ve nihayet, güzel köpeğini de kapı dışarı etmelidir. Sadece hayvani bir şekilde tatbik edilen cinsi münasebet ahlaki değildir. Hatta bu hadise üremeye hizmet etse de gene ahlaki olmaz. Lakin hayvaniliğin üstünde olan, yani zevk, kuvvet kazanmak, neşe ve aşk duymak, sosyal bir hadise yaşamak, vücut ve ruh doyurmak, insanın içinde yaşayan gizli hırsları tatmin ve bu hırslardan kurtulmak uğruna tatbik edilen cinsi münasebet, bir insana yüksek ahlaki sevk amilleri kazandırabilir ●

YAPI KREDİ
KÂZIM TAŞKENT
SANAT GALERİSİ

25.YIL

16 Ekim 1964'ten bu yana
Türk sanatına aralıksız hizmet veren
Yapı Kredi Kâzım Taşkent Sanat Galerisi,
25. yılını iki özel sergiyle kutluyor.

"Yapı Kredi Resim Koleksiyonu'ndan"

Osman Hamdi'den Şefik Bursalı'ya
25 sanatçıdan 39 eser.

"Doğan Kardeş Geleceğin Ressamları Yarışması'ndan"

Küçük sanatçıların yarışmasından
seçilmiş eserler.

YAPI KREDİ
SANAT GALERİLERİ

16 Ekim - 18 Kasım
Pazar dışında her gün 9.00 - 19.00 arası
Yapı Kredi Kâzım Taşkent Sanat Galerisi
Galatasaray - İstanbul

SÖYLEŞİ / HALİT REFİĞ

"Ben festival rejisörü değilim"

Halit Refiğ, yıllarını sinemaya vermiş bir isim. 60'lı yıllarda Metin Erksan'la birlikte başlattıkları "ulusal sinema" kavgası, Türk sinema tarihinin en ilginç tartışmasını gündeme getirmişti. Geçtiğimiz günlerde Antalya Film Festivali'nde "Hanım" filmiyle "En İyi Yönetmen" Ödülü'nü alan Halit Refiğ sorularımızı yanıtladı.

Nokta: Antalya Film Festivali sonuçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Refiğ: Ben kendimi festival rejisörü olarak kabul etmiyorum. Festivaller, şenlikler sevginin esas olduğu bir ortamda, insanların onurlandırılması, ödüllendirilmesi yolunda kullanıldığı zaman hoş bir şey. Ne yazık ki, bizim ülkemizde, özellikle son yıllarda, bu tür faaliyetler, sevgilerin değil, düşmanlıkların çatışma alanı haline getirildi. Ben, sanat ve kültür alanında insan haysiyetine yöneltilmiş davranışlardan hoşlanmıyorum.

Nokta: Peki bu sene durum değişti mi?

Refiğ: Bu seneki festival için de aynı şeyler söylenebilir. Ama bu festivalde beni çok şaşırtan, şaşırttığı kadar da sevindiren bir şey oldu. Ödülü almak için Antalya'ya gittiğimde, bana verilen ödülün en büyük savunusunu Atilla Dorsay'ın yaptığını öğrendim. Atilla Dorsay, neredeyse yirmi yıldır, benim hakkımda olumlu ve sevecen düşünceler beslemediği, bu konularla ilgilenen herkes tarafından bilinen bir isimdi. Bizdeki bu tür yarışmaların genel karakteri yerine, böyle bir davranış tabii ki beni çok sevindirdi. Uzun yıllar aramızda belli bir mesafe ve gerginlik olan Atilla Dorsay'ı, bu davranışını duyduğum zaman kucakladım ve teşekkür ettim.

Nokta: Bu ödül, yıllardır savunduğunuz "ulusal sinema"nın ödüllendirilmesi anlamında değerlendirilebilir mi?

Refiğ: Hayır, çünkü festival jürisinin kıstasları arasında böyle bir kavram olduğunu sanmıyorum. Tabii ki "Hanım" filmi, benim yıllardır savunduğum düşüncelerin bir ürünüdür, benim için ulusal sinema örneğidir.

Nokta: Günümüz Türk sinemasının öldüğü ya da doğum sancısı çektiği şeklinde, birbirine zıt değerlendirmeler söz konusu. Siz nasıl bakıyorsunuz Türk sinemasına?

Refiğ: Bu tür değerlendirmeler çok dar bir kesim tarafından yapılıyor. Oysa Türk sineması, bu dar kesimden çok daha geniş bir alana yaygın. Şu bir gerçek, bugün artık filmler televizyondan seyrediliyor. TV'de seyredilen filmlerin ve bunları seyredenlerin sayısı göz önüne alındığında, Türk sineması hiç kuşkusuz, tarihinin en parlak dönemini yaşıyor. Öldü, bitti denilen mesele, sinema salonlarına gelen seyirci ve sinema salonu meselesi. TV ile birlikte başlayan kriz, seyirciyi sinemada tutabilecek filmler yapılarak aşılabilirdi. Oysa, tam da bu dönemde, basında Türk sinemasına karşı bir düşmanlık kampanyası açıldı. Seyirciyi sinemada tutabilecek filmler kötülendi. Bu arada, "Türk sinemasında yenilik" diye, büyük seyirci kitlesinin ilgisini çekmeyen filmlere ağırlık verildi. Bu tutum seyirci kaybını hızlandırdı. Ama öyle sanıyorum ki, son iki yılda bu ters orantılı gidişin bir ölçüde şuuruna varıldı.

Nokta: Seyirci tekrar sinemaya dönüyor mu?

Refiğ: Geçtiğimiz yıl "Arabesk" filmi, kalıpları kırarak seyirciyi sinemaya çekti. Böylece ortalama seyirciye bir şey anlatmayan, soyut, içe kapanık filmlerle bir yere varılamayacağı büsbütün ortaya çıktı. Geçtiğimiz yıllar içinde bu tür filmlerden birkaçı TV'de de gösterildi ve seyircinin tepkisi bu gerçeği daha somut bir biçimde ortaya koydu.

Nokta: "Sanat filmi" kavramını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Refiğ: Bu reaksiyoner bir kavram. Bu tür kavramların arkasına sığınanların temel kozu bireycilik. Kendi bireylerine tutunduklarını söylüyorlardı. Bir sanatçı, elbette kendi içine dönerek sanat eserleri yapabilir ve bu, bütün insanlık için de son derece ilgi çekici olabilir. Ama özünde bir cevher varsa...

Nokta: Şimdilerde Kemal Tahir'in "Karılar Koğuşu"nu sinemaya aktarmak için son hazırlıklarınızı yaptığınızı biliyoruz. Nasıl doğdu bu proje?

Refiğ: "Karılar Koğuşu", Kadir İnanır sayesinde gündeme geldi. Dostum Kadir İnanır, birlikte iyi bir film yapma isteğini dile getirdi. Ben de ona Kemal Tahir'i oynayıp

Halit Refiğ, yerli sinemada son yıllarda çıkan "içine kapalı" filmler furyasına karşı çıkıyor. Seyirciyi sinemada tutmak azımsanacak bir şey değil Refiğ'e göre

GAMZE KUTLUK

oynamayacağını sordum, "Oynarım" dedi. "Karılar Koğuşu"nu okumasını ve hoşuna gittiği takdirde, bunu yapabileceğimizi söyledim. Okudu ve beğendi. Türker İnanoğlu prodüktörlüğü kabul etti. Böylece ben oturup senaryoyu yazdım. Ama şunu özellikle belirtmek isterim. Ben "Karılar Koğuşu" romanını filme çekmiyorum. Ben, Kemal Tahir'i anlatan bir film yapmayı amaçlıyorum. Bu anlamda, "Karılar Koğuşu", Nâzım Hikmet'in Kemal Tahir'e yazdığı mektuplar ve Malatya Cezaevi gözlemlerine dayanan "Namuscular" romanı, ana malzemeyi teşkil ediyor. Benim anlatmak istediğim Kemal Tahir'in kendisi...

Nokta: "Malta Sürgünleri" projeniz vardı, o ne oldu?

Refiğ: Bu tasarı benim açımdan buzdolabında. Çok cazip ve önemli bir tasarıydı, ama devlet desteği olmadan yapılamazdı. Cem Duna, genel müdürlüğü sırasında konuyla yakından ilgilendi.

Duna ayrıldıktan sonra TRT'de herkesin gördüğü gibi bir belirsizlik ortaya çıktı. Bu ortam içerisinde "Malta Sürgünleri"nin sahibi kalmadı.

Nokta: Son günlerin aktüel konularında birisi de "Atatürk filmi senaryosu." Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?

Refiğ: Bu senaryo için anlaşma imzaladım. Ben 1975 yılından beri -ki o tarihte Türkan Şoray'la konuşmuştuk- Atatürk'ün Latife Hanım'la olan evliliği dönemini anlatan bir film yapmayı düşünüyordum. Gelen teklif hazırlıklı olduğum bir konudaydı. Ama senaryo yazmak başka şey, film yapmak başka şey...

Nokta: Türkiye'de bir Atatürk filmi yapılabilir mi?

Refiğ: Şunu açıkça söylemek lazım: Türkiye'de, Atatürk filminin yapılması, cumhurbaşkanı, başbakan ve genelkurmay başkanının mutabakatına bağlı bir iştir. Eğer Türkiye'de cumhurbaşkanı, başbakan ve genelkurmay başkanı "Böyle bir film yapılmalıdır" fikrine varırlarsa bu iş yapılır, aksi takdirde yapılamaz...

Sefa KAPLAN

Anlat, anlat heyecanlı oluyor

Sinemanın ''dâhi çocuğu'' Steven Spielberg ''Kamçılı Adam''ına bir macera daha yaşattı: ''Son Macera''. 1989 yapımı ''Indiana Jones and The Last Crusade'' sinemalarda

''Baba bana bir hikâye anlatsana.''

Ve baba oğluna bir hikâye anlatır. Meşin ceketli bir şövalyenin serüvenidir bu. Başında şapkası, elinde kamçısıyla Nazilerin hakkından gelir, kötü ruhları faka bastırır. Kutsal bir hazinenin peşindedir. Aslında gerçeğin, kendi gerçeğinin peşindedir, hazine bahane. Baba zevkle anlatır, oğlu kendinden geçerek dinler... ''Kutsal Hazine Avcıları.''

Ertesi gece. ''Baba bana bir hikâye anlatsana. Aynısından ama farklı olsun.''

Baba, kahramanını Hindistan'a gönderir bu kez. Çağdaş şövalye sihirli bir taşın ardına düşer, binbir tehlike atlatır, çocuk hırsızlarıyla cebelleşir ve sonunda hem çocukları kurtarır, hem de kutsal taşı. Baba zevkle anlatır, oğlu kendinden geçerek dinler... ''Kamçılı Adam.''

Üçüncü gece. ''Baba bana bir hikâye anlat. Aynısından ama farklı. Ve daha heyecanlı olsun.''

Baba üçüncü hikâyesini anlatır: ''Son Macera.''

Sinema yoluyla hikâye anlatmanın ''babası'' Steven Spielberg'in kahramanı Indiana Jones'un ''Son Macera''sı ötekilerin aynısı, ama farklı. Üstelik daha heyecanlı...

Şimdi bu heyecan hasılat rekorları kırıyor. Spielberg'in yönettiği ''Indiana Jones-The Last Crusade''in ABD ve Kanada'daki gişe hasılatı 200 milyon doları (450 milyar TL) aşmak üzere. Ve ''Son Macera'' İstanbul sinemalarında.

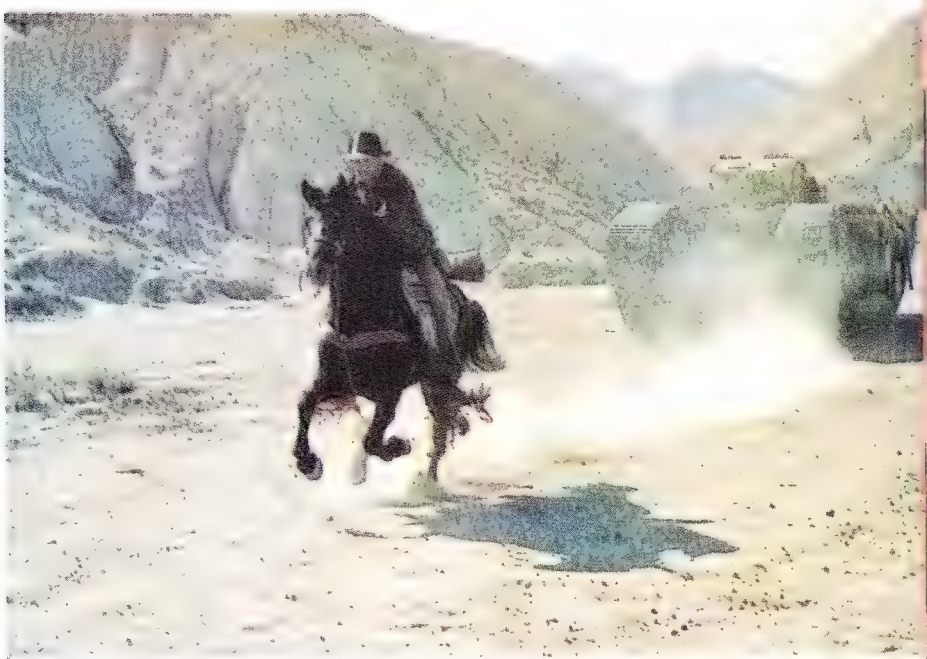

Baba, oğul, kutsal hazine. Harrison Ford'un canlandırdığı Indiana Jones, diğer marifetlerinin yanı sıra, bir kültür adamı, bir arkeolog. Ama öyle ''fildişi kulesi''nde yaşayan bir akademisyen değil. Aksine, maceraperest, gözüpek, kalender ve biraz da çapkın.

Indiana Jones bir tür James Bond aslında. Amerikalı bir James Bond. Egzotik mekânlar, oryantal gangsterler, megaloman caniler kutsal hazineler, biraz maço, biraz sinik ve oldukça serinkanlı bir kahraman. Zaten Spielberg'in de niyeti bir Bond filmidir başlangıçta. Ama, yönetmen-yapımcı Lucas ''Elimde Bond'dan daha iyi bir şey var'' diyerek ''Kutsal Hazine Avcıları''nın senaryo taslağını gösterince Indiana Jones çıkar ortaya.

Her macerasında kutsal bir hazinenin peşindedir Indiana. Bir yandan eski uygarlıkların esrarını çözmeye çalışırken, bir yandan da Nazilerle uğraşır. ''Son Macera''sında bu kez kutsal bir çanağın, İsa'nın son yemeğinde kullandığı şarap çanağının peşine düşer. İskenderun'a kadar gelir kutsal çanağı bulabilmek için. Bulur da. Indiana'nın ve azmin elinden hiçbir şey kurtulmaz. Ne var ki, hevesi kursağında kalır. Bir insan hayatı söz konusudur çünkü. 700 yıldır İsa'nın çanağının bekçiliğini yapan şövalye, bu hizmetinin karşılığı olan ölümsüzlüğünü yitirecektir çanakla birlikte.

Ama, bu macerasında, kendisi için çok daha önemli bir hazineyi, yıllar önce kaybolan babasını bulur Indiana. Oğlu gibi bir arkeolog olan Profesör Jones, yaptığı araştırmalarda kutsal çanağın akıbetine dair önemli ipuçları ele gecirince, Naziler tarafından kaçırılmıştır. Indiana babasını Nazilerden kurtarır ve birlikte kutsal çanağın peşine düşerler.

Yetişkinler için Indiana. Spielberg'in Bond tutkusundan olmalı, baba Jones rolünü ''emekli Bond'' Sean Connery üstlenmiş. Connery baba olunca, ufak tefek senaryo değişiklikleri de gelmiş gündeme. Bond filmlerinden yadigâr bir vampı andıran büyücü kadınla Connery'yi seviştirmeden edememiş

Spielberg. Hoşlandığı kadınla babasının yatması Indiana'nın kalbini kırar biraz. Oğulla babanın aynı kadından hoşlanması, Spielberg'in Indiana'yı yetişkin seyircilere daha cazip kılmak için yaptığı bir müdahale gibi.

"Son Macera"da bugüne dek görünmeyen babanın ortaya çıkması bir yana, Indiana'nın hayatının önemli sırları da çözülür. Şapkası, kırbacı ve bir türlü kurtulamadığı yılan korkusunun nedeni, çocukluk anılarında gizlidir. Yeniyetmeliğine karşın modern cinselliğin simgesi sayılan River Phoenix'in canlandırdığı küçük Indiana sırasıyla, bir haydutlar mağarasına, bir aslan inine ve yılanlarla dolu bir kuyuya düşer. İşte o günlerden beri yılan görünce tüyleri diken diken olur, şapkasını ve kırbacını eksik etmez üzerinden.

Batı'da olduğu gibi ülkemizdeki sinemaseverler de birden iki gösterişli kahramanın arasında kalıverdiler... "Modern Ortaçağ"ın müthiş "oyuncaklarıyla" kötüleri cezalandıran, içine kapanık kara şövalyesi Batman mi... Yoksa makul bir nostaljinin zaman ve mekânında maceradan maceraya koşan iyi yürekli, becerikli ve meraklı Indiana Jones mu? Tercih sizin...●

Önde meşin ceketli şövalye, arkada Nazi tankı... İşte Indiana! Harrison Ford ve Sean Connery, "Indiana Jones-3"te Spielberg'in bu fantastik dünyasının hakkını veren bir oyunculuk sergiliyorlar

"Küçük şeyler" TWA için büyük önem taşır.

TWA servis kalitesini daha da yükseltmek için yaklaşık 70 milyar TL. harcadı. Ve bu harcamayı yalnızca "küçük şeyler" için yaptı.

Şimdi, TWA uçaklarında daha çok sayıda uçuş görevlisiyle karşılaşacaksınız. Ekiplerdeki bu artış Amerikan konforunun en iyisini sunmak.. mükemmel servisi her an yaşatmak ve her yolcuya daha çok zaman ayırabilmek için gerçekleştirildi.

Örneğin, TWA'da bebekleriyle birlikte uçan anneler ihtiyaç duydukları an bir TWA hostesini yanlarında bulabilecek.

Ayrıca, yenilenen koltuklarımızda yolcularımız daha rahat edecek. Zenginleştirilmiş ikramlarımızdan ise daha da memnun kalacaksınız.

Her zamanki gibi, amacımız yalnızca benzersiz bir Amerikan konforu sunmak değil, Türkiye'den Amerika'ya uzanan en konforlu havayolu olmak...

Artık, TWA'nın New York uçuşlarında*.. Amerika içinde sunduğu 100'den fazla uçuş seçeneğinde, daha çok hizmet.. daha çok konfor.. ve kuşkusuz daha büyük fark bulacaksınız.

TWA

For the *best* of America.

* ***TWA Eylül-Aralık ayları arasında yapacağı tüm uçuşlar için Özel Fiyat uygulamasına başlamıştır.***

Rota: *İstanbul-Frankfurt-New York, Amerika'nın 100'den fazla şehrine beklemesiz bağlantı, ayrıca Frankfurt'tan Washington D.C. ve St. Louis'e direkt uçuşlar.* ***Rezervasyonlarınız için:*** *Türkiye Genel Satış Acentamız* **Milttur İstanbul:** *(1) 134 53 27-134 53 69-134 53 32* ***İzmir:*** *(51) 21 85 86-21 87 13* ***Ankara:*** *(4) 127 41 07-08 ya da kendi seyahat acentanızı arayınız.*

TÜMÜ YABANCI ÖĞRETİM KADROSUYLA

ALMANCA

* 8-16 kişilik sınıflar
* Pratiğe dayalı program
* **YABANCILARA**, Almanca öğretiminde deneyimli, özel olarak getirdiğimiz
  ALMAN ÖĞRETMENDEN
  AKŞAM VE HAFTASONU KURSLARI

ENGLISH FAST
Mecidiyeköy : 175 43 98 - 175 43 99
Kadıköy : 338 91 00 - 345 14 40

"Savaş kaybedildi"

Régis Debray, 1960'ların efsane ismi Che Guevara'nın yakın arkadaşı olan bir Fransız aydını. Latin Amerika'daki gerilla savaşını bizzat yaşadı. Bu nedenle 1967-70 yılları arasında Bolivya'da tutuklu kaldı. Serbest bırakılması, açılan uluslararası bir kampanya sonucu sağlanabildi. "Devrimde Devrim" kitabıyla büyük ün kazandı. Kitabı Türkçe dahil çok sayıda dile çevrildi. Fransız Sosyalist Partisi'nin lideri François Mitterrand, 1981 yılında cumhurbaşkanı seçilince, Debray'i kendisine danışman yaptı. 1988 yılına kadar bu görevini sürdüren Régis Debray, bir yandan da kitap yazmayı sürdürdü. Avrupa'daki çağdaş sol düşüncenin en ünlü isimlerinden olan Debray, geçen hafta Türkiye'ye gelerek, Ankara, İzmir ve İstanbul'da, Fransız Devrimi'nin 200. yılı nedeniyle konferanslar verdi. Basınla görüşmek için zamanı olmadığını, programının çok yüklü olduğunu öne süren Régis Debray, Türkiye'de bulunduğu sırada basınla tek görüşmeyi **Nokta** *ile yaptı ve Ahmet Taner Kışlalı'nın sorularını yanıtladı.*

Kışlalı: Latin Amerika'daki devrimci savaşıma bizzat katıldınız ve sonunda yanılmıyorsam düş kırıklığına uğradınız...

Debray: O deneyimlerden değil, ama sonuçlarından düş kırıklığına uğradım. Latin Amerika devrimci hareketine katılmış olmaktan dolayı pişmanlık duymuyorum. Ama siyasal sonuçlar düş kırıcıydı. Koşullar sosyalist bir devrim için olgunlaşmamıştı.

Kışlalı: Bugün durum farklı mı?

Debray: Hayır. Biz, yani Castro'cu ve Guevara'cılar, Latin Amerika'da bir bağımsızlık savaşı verildiğini düşünüyorduk. Oysa buyanlıştı. Söz konusu olan bir bağımsızlık savaşı değil, bir iç savaştı. Devrimci iç savaşlar ise, genellikle devrimciler tarafından yitirilirler. Biz Latin Amerika ile Afrika'yı karıştırmıştık. Afrika'da sömürgecilik vardı, Latin Amerika'da ise yoktu. Örneğin Bolivyalılar için, anti-emperyalist savaş somut, fizik bir anlam taşımıyordu.

Kışlalı: Küba deneyimi de sizin beklentilerinizden çok farklı bir biçimde gelişti. Niçin?

Debray: ABD'nin Küba'ya karşı blokaj uygulamasının kendi açısından bir mantığı olabilirdi. Ama Avrupa için durum farklıydı. Eğer Avrupa, ABD'yi izlememek cesaretini gösterebilseydi, belki de Küba'nın Yugoslavlılaştırılması denenebilirdi. Castro, Batı Avrupa ile iyi ilişkiler içinde olsaydı, o ülkeleri gezebilseydi, belki de başka türlü düşüncelere sahip olurdu. Doğal çevresinden tamamen soyutlanmış bir ülke, ister istemez belirli bir paranoya geliştirir.

"Sol gene de sağdan daha az vahşi ve daha az aptal. Ama dünya pazarına dayalı ekonominin bir alternatifi de yok."

Kışlalı: Gelişme sürecindeki ülkeler için Marksist-sosyalizm çekiciliğini koruyor mu?

Debray: Hayır. Sosyalist eğilimli modeller aşılamaz çıkmazlarla karşılaşıyor. Mozambik, Angola, Vietnam, Laos gibi ülkeler yönlerini değiştirmeye çalışıyorlar.

Kışlalı: Üçüncü Dünya ülkeleri demokratik bir rejimle kalkınabilirler mi?

Debray: Ne tür bir siyasal rejimle olursa olsun, bu ülkeler kalkınamazlar. Sanayileşmiş Kuzey'in, artık Güney'e ihtiyacı kalmadığı çok temel bir olgudur. Örneğin modern endüstri için hanımadde temel bir eleman olmaktan çıkmıştır. On yıl içinde artık arabalar demirden değil plastikten yapılacaktır. Endüstri ötesi toplumların, tarım ürünleri açısından da yoksul ülkelere gereksinmesi kalmamıştır. Üçüncü Dünya ülkeleri, bir yandan IMF, öte yandan gelişmiş ülkelerle alışverişlerinin sürekli aleyhlerine gelişmesi sonucu boğulmaktadırlar.

Kışlalı: SSCB, Macaristan ve Polonya'daki değişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Debray: Sosyalist kamptaki değişmelerin, özellikle de özgürlüklerin gelişmesinin kaçınılmaz bir oluşum olduğunu sanıyorum. SSCB, uluslararası büyük bir güç olarak kalabilmek için modernleşmek, uluslararası piyasaya uymak zorundaydı. Eski kurumlarını korumak isteseydi, süper güç olmaktan çıkacaktı.

Kışlalı: Gorbaçov'un başına bir "kaza" gelmesi ve katıların yeniden egemen olması olasılığı yok mu?

Debray: Gorbaçov'un önüne engeller çıkabilir, reform hareketi geçici olarak durdurulabilir. Ama ben bu gelişmenin geriye dönüşü olmadığı kanısındayım. Artık SSCB'ye Marksizm-Leninizmi empoze etmeye olanak yok. Yeni toplum kesimleri ortaya çıktı, kitle iletişim araçları ulusal sınırları yok etti ve tabular kalktı. Komünizm ve kapitalizm arasındaki ünlü çatışma sona erdi. Çünkü bir çatışma için iki taraf gerekli. Kapitalizm dünya ölçeğinde bu savaşı kazandı.

Kışlalı: Sosyalizm sizce pazar ekonomisi ve demokrasi ile bağdaşır mı, bağdaşmaz mı?

Debray: Pazar dinamiğine bir alternatif yoktur. Ama piyasanın diktatörlüğüne karşı bir alternatif gerekir ki, bu rolü de sosyal demokrasi oynamak durumundadır. Pazar ekonomisi içerisinde eğitimin, kültürün, doğanın ve özellikle de insanın ticari bir malmış gibi sayılmasına engel olmak gerekir. Çünkü kapitalizmin, üstünde yaşadığımız dünya dahil, kendi kendimizi yıkmaya yönelik bir yanı vardır.

Kışlalı: Eski düşüncelerinize göre çok farklı bir noktada olduğunuz gözlemleniyor.

Debray: Ben sizin gibi siyasetin pratiğini bırakmakla yetinmedim, teorisini de bıraktım. Artık siyaset beni ilgilendirmiyor. Çünkü savaş kaybedildi. Teoriler geliştirmenin, ana-

lizler yapmanın, nutuklar atmanın hiçbir yararı yok. Biz Avrupalılar için önemli sorun kalmadı. İşsizlik sigortası var. Eğitim herkes için güvence altında. Ortalama yaş kadınlarda 80'e ulaştı. Bir Fransız olmanın bencilliği içinde söylüyorum: Benim için artık siyasetle uğraşmak zaman kaybıdır.

Kışlalı: Fark azalmış olsa da, kendinizi nerede görüyorsunuz? Solda mı, sağda mı?

Debray: Solu gene de tercih ediyorum. Çünkü sağdan daha az vahşi ve daha az aptal. Ama ne SSCB için, ne de Üçüncü Dünya için, dünya pazarına dayalı ekonominin bir alternatifinin olmadığını görüyorum.

Kışlalı: Avrupa solunu sizce nasıl bir gelecek bekliyor?

Debray: Avrupa solu demek sosyal demokrasi demektir. Komünizmin ipoteği kalkmıştır. Sosyal demokrasi, komünizme karşı bir zafer kazanmıştır.

Kışlalı: 1960'larda çok moda olan bir "birleşme kuramı" vardı. Sosyalizmin ve kapitalizmin giderek bir "demokratik sosyalizm"de buluşacağı öne sürülüyordu. Şimdiki gelişmeler biraz bunu mu doğruluyor?

Debray: Bence buluşmadan çok, bir sistemin ötekisine uyması söz konusudur. Marksist-Leninist sosyalizm, dünya kapitalizmine uymak zorunda kalmıştır.

Kışlalı: Sosyal demokrasi de bu olayın sentezi midir?

Debray: Evet, gerçekten de sosyal demokrasi böyle bir sentezi yansıtmaktadır. İyimser bir tahminle, SSCB'nin, dünyanın en büyük sosyal demokrasisi olacağı söylenebilir. Ama karamsar bir tahmine göre de, SSCB dağılacak ve diktatörlük yeniden gelecektir. Ben birinci varsayımın daha güçlü olduğu kanısındayım.

Kışlalı: Sizin son on yılda düşüncelerinizin köklü bir değişim geçirmesinde en önemli rolü ne oynadı?

Debray: Marksist tahlilin yoksul olduğunu, yeterli olmadığını gördüm. Son 10-15 yıldaki birçok gelişmenin temelinde ekonomi yoktu. Bazı köklü değişimlerin temelinde ekonominin değil kültürün olduğunu gördüm. Maddeci olduğum için artık Marksist değilim!

Kışlalı: Geri kalmış bir ülke aydını olsaydınız aynı şeyleri söyler miydiniz?

Debray: Hayır, o zaman böyle düşünemeyebilirdim. Ben Latin Amerika'da iken devrimciydim. Şimdi Avrupa'da olduğum için reformcuyum.

Kışlalı: Düşüncelerinizin değişmesinde yaşlanmanızın da rolü yok mu? Biliyorsunuz, Bernard Shaw şöyle demiş: "Yirmisinde komünist değilseniz kalbiniz, kırkında hâlâ komünist iseniz aklınız yok demektir."

Debray: Devrimci kişi, hile yapmayan, kendi kendine de başkasına da yalan söylemeyen kişidir. Latin Amerika'dan bu yana daha yaşlı olduğum için daha tutucu olduğumu sanmıyorum. Durum değişti, düşüncelerim de değişti. Ama kimbilir, Shaw belki de haklıdır... ●

Régis Debray "işçi sınıfı zayıf, hukuk devleti niteliği olmayan, ulusal geliri düşük" ülkelerde sosyal-demokrat modeli yerleştirmenin çok güç olduğunu söylüyor

ZAMAN ÇABUK GEÇTİ DOST SOFRASI BİR YAŞINA ERDİ.

DOST SOFRALARININ TATLARI TÜKENMESİN!
HER KONUĞUMUZ BİLİR, KOSOVA'DA HER YEMEK SEVGİYLE LEZZETLENİR, MASALAR KONUKLARLA ÇİÇEKLENİR. BİR YILDIR SİZE HİZMET VEREN DOST SOFRANIZDIR KOSOVA.
NEFİS ET YEMEKLERİ VE ÖZEL TATLILARDAKİ ÖZENİ, ÜSTÜN DAMAK TATLARINI ESTETİKLE DÜZENLEMEKTİR...

KOSOVA ET LOKANTASI
DOST SOFRASI

1. LEVENT
TEL: 169 15 74

ÇİZGE

1 MİLYON NASIL 3,5 MİLYAR OLDU?

- **Her haftanın "lider"i** bilinseydi 9 ayda **1** milyon TL, **3,5 milyar** TL olacaktı
- **Konut sertifikası** mı, altın mı, **döviz mi,** banka faizi mi, **otomobil mi?**
- **Konut sertifikası** güvenceli mi? **Yatırım fonları:** Neden olmasın, ama hangisi?
- **Enflasyondan hızlı** yatırım aracı hangisi, **enflasyona tuş** olanlar neler?

Uyum'da uyumsuzluğa **Dalan** formülü
İshak Alaton, "Vergiyi gidin **mayfadan** alın."
Cindoruk, "Özal bir **siyasi firaridir."**
Mandel, Panorama'ya anlattı; **"1990-91'de kriz** var."
Batman pastası nasıl **bölüşülüyor?**

HAFTALIK EKONOMİK HABER DERGİSİ
PANORAMA

İNSAN HAKLARI?

Güneş Gazetesi bundan böyle dünyadaki ve Türkiye'deki "İnsan Hakları"na ilişkin haberlere, bu alandaki gelişmelere, kısıtlamalara, yasaklara, ihlallere geniş ve özel bir yer ayıracak.

Temiz hava almaktan öğrenmeye, seyahat özgürlüğünden konut dokunulmazlığına, özel hayatın gizliliğinden düşünce özgürlüğüne kadar, **İnsan Hakları ihlali** ile ilgili olayları bize yazın. Gelin, anlatın. Ya da telefonla bildirin. Eğer varsa, elinizdeki belgeleri bize ulaştırın. Güneş'te yer verelim.

Bekliyoruz.

GÜNEŞ

Neyyire Özkan
Güneş Gazetesi İnsan Hakları Servisi,
Turanlı Sokak 20 Beyazıt 34350 İstanbul
Tel: 516 66 00

5 otomobil kazandıran talihli bardaklarıyla

VENÜS

LIGHT BİRA

şimdi bütün Türkiye'de.

Ege'den doğan yıldız bira **Venüs**, hem gerçek bira lezzetini getiriyor, hem de otomobil kazandıran talihli bardaklar armağan ediyor.

Talihli bardaklarınız 5'li **Venüs** şirinklerinde. **Bedava.**

Her bardağın içinde, zarfıyla birlikte ikramiye kuponunuz var. Kuponu doldurup zarfına koyun, **10 Aralık** tarihine kadar zarftaki adrese gönderin, **5 adet Renault Toros** çekilişine katılın.

HAYDİ BİRASEVERLER HAREKETE.

DOOOOĞRU BAKKALA, MARKETE...

Venüs'leri yıldızlı bardaklarından içelim, evlerimizi ışıl ışıl bardaklarla donatalım, daha çok kuponla otomobil kazanma şansımızı artıralım.

**Light Bira:* *Alkol oranı diğer biralar gibi % 3 ile % 4 arasında olmasına rağmen, kolay içimli, yumuşak biradır.*

**Bu kampanyaya Turk Tuborg çalışanları ve yakınları iştirak edemez*

Bu çekiliş Mali Piyango İdaresi'nin 21.9.1989 tarih ve BODB-1989/1600-7184 sayılı izniyle noter huzurunda yapılmaktadır

Venüs Bira bir Yaşar Holding ürünüdür

Kelvinator

Buzdolabı, Çamaşır ve Bulaşık Makineleri

MADE IN USA

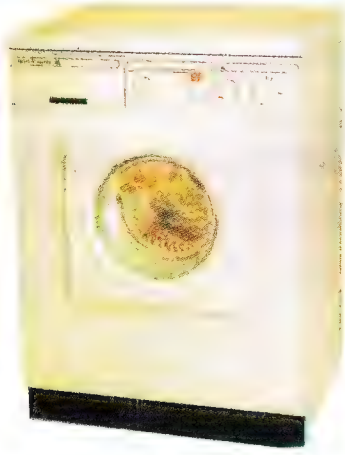

TÜRKİYE GENEL İTHALATÇISI

Kaliteli, Ekonomik yurt sathında Servis Garantisi

Seçkin Marka

ÜNAL ACARSOY

EV ALETLERİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

Valikonağı Cad. 19/21 HARBİYE 166 37 64-160 51 36 Valikonağı Cad. 68 Nişantaşı 146 69 02-133 06 96 Çırağan Cad. No: 35 Beşiktaş 160 46 00-160 01 06 Ege Bölgesi yetkili satıcısı: ACARSOY EV ALETLERİ LTD. ŞTİ. İnönü Cad. 164/A ÜÇYOL-İZMİR Tel: 27 89 79-28 42 60

SAĞLIĞA GİDEN YOL TREADMILL

MOTORIZED ELECTRONIC TREADMILL

KOŞMA-YÜRÜME BANDI

- Zaman ve Hız Göstergeleri
- Mesafe Kayıdı
- Kulak memesinden ve / veya parmaktan nabız ölçme
- Sarfedilen kalorinin hesaplanması
- Güvenlik durdurma sistemi
- 43 "yürüme bandı
- Zaman ve mesafe bilgisayara programlama
- İstediğiniz kadar koşma veya yürüme ayarları

DP Fit for Life

MADE IN U.S.A

FİNSPOR

FİNSPOR DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.

Necatibey Caddesi Aynalı Lokanta Sokak
No: 28 Kat: 2 No: 5-6 Karaköy / İSTANBUL
Telefon: 143 55 68 - 149 37 57
Telex: 25543 Fina tr. Fax: 90-1 - 151 97 54

Öptüler babanın elini; alkışladılar, ağladılar... Arkasından kavgaya hazırlanıyorlar. Peşrev bitti, kapışma başladı başlayacak

CUMHURBAŞKANI SEÇİMİ

Politikanın dönüşü

Özal ilk turda seçilemedi ama seçileceği kesin gibi. Muhalefet keskin tavırlar alıyor, ANAP'ta istifalar var, yeni bir partiden söz ediliyor. İyi kötü yanlarıyla, politikanın sıcaklığı Türkiye'ye geri döndü

Özal'ın önüne gelen ilk rakam, 251'di. Doğru rakamlar daha sonra iletildi: Kendisine 247 oy, Fethi Çelikbaş'a 18 oy... 17 oy boş çıkmış, 3 oy da geçersiz sayılmıştı. 247 ya da 251, Özal memnundu: "Sonuç iyidir, muhalefetin Meclis'ten vazgeçip istifa edeceğini sanmıyorum ama etseler bile ara seçim yapar işi hallederiz."

İşte, gürültülü bir haftanın özeti... Özal Çankaya'ya oturmak için gün sayıyor, muhalefetin tavrı yeni yeni keskinleşmeye başlıyor, istifa ve "sine-i millete dönüş" ihtimalinden söz ediliyor. Bu kadar da değil: Özal'dan sonra ANAP'ın hali ne olacak? Dalan parti kuracak mı, istifa eden ANAP milletvekillerinin sayısı artacak mı?

Bu gelişmelerin, bu ihtimallerin hepsi teker teker tartışılır, eleştirilir ama "bütün"ün vurguladığı bir gerçek var. Gerçi, "yeni Cumhurbaşkanı gibi" Özal da 12 Eylül'ün sürdüğü tarlada boy veren bir politikacı ama... Ama tam 12 Eylül'le gelen Cumhurbaşkanı'nın son haftasında, sıcak politika Türkiye'ye geri döndü. Tüm tadıyla ve tatsızlıklarıyla. Ne tesadüf...

BİR İHTİMAL

Sine-i millet yolları

"Milletvekilliğinden istifa edilmesi konusunda grubun karar vermesi gerekiyor. Ancak bir baskı olduğu açık. Bu isteğe uymak şüphesiz aklımıza geliyor. Ama bunu yaptığımız zaman ana muhalefet partisi olarak

nokta ÖZEL

247 YORUMLARI

GÖRÜŞ / METİN GÜRDERE *

"Meclis başkanı seçimi provaydı"

Bu seçim, Meclis Başkanlığı seçiminde bir nevi prova edilmişti. Ben zaten bu sonucu tahmin etmiştim, 250 oya dikkat çekmiştim. Şimdi üç tane arkadaş da ayrıldığına göre sonuç 247 çıkıyor. Gerçi geçersiz üç oy daha var ama o nedir bilemem. Bu rakam bizim için bir tehlike arz etmez... Yalnız bir hata var. Demokrasi mücadelesinin tabanında aday olma, olamama, seçme, seçilememe mücadelesi vardır. Güney Afrika'da zenciler oy kullanamaz örneğin. Yani bu en nihayetinde bir seçme ve seçilme hakkı değil mi? Bugün burada bir insanın seçme ve seçilme hakkına karşı konuyor. Bunun adı demokrasi olamaz.

(ANAP Genel Başkan Yardımcısı)*

GÖRÜŞ / ADNAN KESKİN*

"50 ANAP'lı bile sindiremiyor"

Üç ANAP'lının istifası, Özal tarafından tehditle, şantajla çalıştırılmaya çaba harcanan seçim sürecine bir tepkinin ürünüydü. 289 milletvekilinden 247'sinin oy vermesi, diğer milletvekillerinin Özal'a, oylarını yönlendirmemesi, izlenen yöntemin yanlışlığı, sakatlığı konusunda uyarılarıdır, olumsuzluğu ortaya koyan somut bir göstergedir. Kendi partisine mensup milletvekillerinden bile 50 kişiyi aşkın bir grubun içine sindiremediği bir seçim sürecinden çıkacak kişinin, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Başkanlığı'nı üstlenmesi, tartışmaları daha da büyük boyutlara götürücektir.

(SHP Genel Sekreter Yardımcısı)*

Millet Demirel'i zorla sinesine çekiştiriyor... İnönü: "Bekleyin, belki geliriz sinenize"

görevimizi yerine getirmiş olacak mıyız?" Erdal İnönü, sine-i millet sorusuna soruyla karşılık verdi. Özal'ın cumhurbaşkanlığını Meclis'ten istifa ederek protesto, yalnızca SHP'nin değil DYP'nin de gündeminde var.

"Benim bırakacağım istifa dilekçesi ses getirmelidir, bir şeyi çözmelidir. Henüz o koşullar yok." Sine-i millete dönmek deyimini 80'lerin politika terminolojisine yerleştiren Demirel'in görüşü böyle. DYP'de, Murat Sökmenoğlu gibi, istifada ısrarlı görünen birkaç milletvekili var ama kıratın Meclis kapısından çıkmaya pek niyeti yok gibi. SHP ise kararsız gibi görünüyor. Hiç olmazsa, DSP'den ara seçime girmeme garantisi isteniyor. Konu kritik bir konu, karar kritik bir karar ama tren her an kaçabilir. Tren, yolcuları Çankaya istasyonunda törenle indirdikten sonra, muhalefet merkez istasyonu boşaltsa ne olacak?

"İlgilenmiyormuş gibi yapmayın. Transfer listesini görmek için içiniz gidiyor değil mi?"

ÖZAL'DAN SONRA ANAP

Özanavatan ve Dalan

Özal'dan sonra ANAP'ın hali ne olacak? Şimdilik görünen, Özal'ın başbakanı atayacağı ve kozların, 45 gün içinde yapılacak olağanüstü kurultayın genel başkanlık savaşında paylaşılacağı. Keçeciler'in adaylığı, Güzel'in adaylığı, Yılmaz'ın sessiz bekleyişi... Tüm bunlar, "parti içi" mücadelenin müstakbel parçaları. Ama bir de partinin dışına saçılacak parçalardan söz ediliyor. Mesela, Dalan'ın kuracağı "Özanavatan" partisinden.

Kaya Erdem, Haydar Özalp, Necmettin Karaduman, Ferruh İlter, Sudi Türel, Mükerrem Taşçıoğlu, Akın Gönen, Orhan Ergüder, Doğancan Akyürek, İlyas Aktaş ve Tınaz Titiz... Hafta başında, Dalan'ın partisine katılmaya hazır milletvekilleri arasında bu isimler sayılıyordu. Perşembe günü Aktaş'ın, cuma günü de Titiz'in istifaları, **Nokta**'nın istihbaratını doğrular nitelikteydi. Gerçi henüz hiç kimse "Evet, böyle bir hazırlık içindeyim" demiyor ama hafif bulanık havada görünen köyü kamufle edemiyor.

nokta ÖZEL

GÖRÜŞ/DOĞANCAN AKYÜREK

"İstifa platformu hazırlanıyor"

Özal hangi şartlarla cumhurbaşkanı seçilecek? Duygusal bağlarla Özal'ın seçilmesini isteyenler var. Özal seçilince partinin kendilerine kalacağını umanlar var. Bir kısmı, Özal'ın Çankaya'dan da icrayı yöneteceğini biliyor, kendisine yakın görünüp bakanlık almak istiyor. Bazılarının hayali gerçekleşecek, diğerleri gayri memnun hale gelecek. O zaman herkes içini dökecek, ANAP'ta büyük hadiseler yaşanacak. İşte o zaman münferit istifaların yerini toplu istifalar alacak. O platform hazırlanıyor.

GÖRÜŞ / EYÜP AŞIK

"Bizim partimiz belli"

Sayın Başbakan o makama seçilecektir. Artık parti kendisini yenilemeli ve yeni bir kanla işe koyulmalıdır. O makamdan partiye müdahale edilmesi de bana göre yanlıştır. Doğru değildir. Sonra bir bakarsınız yeni oluşumlar meydana gelebilir. Mesela Bedrettin Dalan'ın parti kuracağı, bu yolda kulis yaptığı kulağımıza geliyor. Bakarsınız muvaffak olur. Ama bizim partimiz bellidir.

GÖRÜŞ/MEHMET KEÇECİLER

"Dalan bizi ilgilendirmez"

İstifalar münferit olaylardır. Birkaç gün içinde durulur. Adaylığım konusunda henüz vazgeçmiş değilim ama zaman ne gösterir onu bilemem. Sayın Dalan'ın bir yıldır bir parti kurma girişiminde olduğunu duyuyoruz ama kimlerle temas ettiğini bilmiyorum. Zaten bizi de ilgilendirmiyor.

1 metrekarede karambol

Özal'ın giderayak takdim ettiği "1 metrekarelik konut ve umut"lara evsizler ilgi göstermedi. Toplu konut bölgesine ilgi, toplu alım yapanlardan

Özal, basın toplantısında uzun uzun anlattı, ama pek anlayan olmadı. Sonra bakanlar anlattı, bürokratlar anlattı, çarşaf çarşaf gazete ilanları anlattı. Konuya çok özel ilgi duyanlar, satışlara start verilirken, birkaç ipucu yakalamayı başardılar. Galiba satışlar da bu yüzden "heyecansız" geçiyor.

Evet, 1 metrekarelik umuda bel bağlayan "evsizler"in sayısı az. Konut sertifikasının ne olduğunu anlamayan ilgilenmedi, anlayanların bazıları da ilgiyi büsbütün kesti. Her ay sertifikanın değeri yeniden belirlenecek, belli bir miktar biriktiren, kredi de alabilecek. Sertifikalar istendiği anda paraya çevrilebilecek. Biriktirirken İstanbul Halkalı'da ev kalmazsa, Ankara Eryaman'da ev alınabilecek. İkisi de ev değil mi?

Adnan Kahveci'nin yarattığı, Özal'ın yönettiği yeni sistem, "ah bir evim olsa" kesiminden rağbet görmedi. Ama söylentilere bakılırsa, büyük oynayıp, metrekare metrekare ev stoklamak isteyenler, toplu alımlara başladılar. Altın, döviz, hisse senedi piyasasının hep kazanan elleri var ya, o eller işte. Bir metrekarelik umutlar, bin metrekarelik spekülasyonlara dönüşmek üzere.

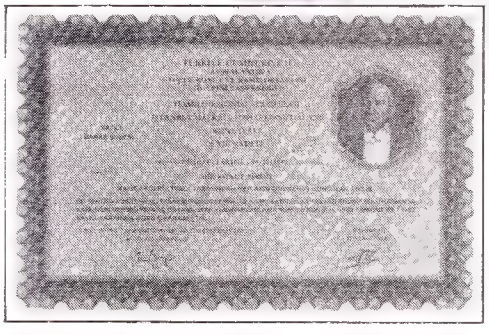

Sertifikaların satışa çıktığı gün banka şubelerinde izdiham beklendi, gelen giden olmadı

nokta ÖZEL

GÖRÜŞ/OĞUZ SOYDAN*

"Eski projeler aklansın"

Konut sertifikası yöntemi, halkın konut sorununu çözmek yerine, birden fazla konutu olan insanların spekülatif amaçla yeni konutlar edinmelerine yarar. Bu proje ile, bankalardan çözülmesi beklenen tasarrufların, belli kaynaklarda toplanması amaçlanıyor. 1984'te Toplu Konut Kanunu çıkarıldı. Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi oluşturuldu. Birkaç yıl sonra, işler aksayınca, bu kez de konut edindirme yardımı çıkarıldı. Aradan iki yıl geçti, ve fonda iki trilyon lira toplandı. Bu para ile tek bir insan bile konut sahibi olamadı. Daha bu projeler aklanmadan, halkın yeni bir projeye çok fazla ilgi göstereceğini sanmıyorum.

(Konut Birlik Başkanı)*

GÖRÜŞ/BİR ANAP'LI*

"Keşke tek elde toplansa"

Eğer sertifikaların tek elde ya da birkaç elde toplanması söz konusu olursa, biz de daha fazla sertifika çıkarırız. Bu tür yorumları ekonomik çevrelerden çok başka çevreler yapıyor. Daha önce Boğaz Köprüsü gelir ortaklığı senetleri için de "Ermeniler ve Yunanlılar alacak" dendi. Keşke tek elde toplansa, biz de daha çok çıkarırız... Bütün arzumuz sertifikaların bir an önce satılması. Bunlar ne kadar çok satılırsa, biz o kadar çok malzeme stoklayacağız. Çünkü eğer elinizde nakit para varsa, maliyet artışı sorununu çözebiliyorsunuz. Bizim istediğimiz, gecekondulaşmayı önlemek, devletin arsa üretimini istenilen tempoya çıkarmak ve arsa spekülasyonunu önlemek. *(*Adının açıklanmasını istemeyen ve projenin mimarı olarak tanınan, buluşlarıyla ünlü eski bir bakan)*

Namağlup Burdurlu

Beş ayrı partiden Meclis'e giren, beş ayrı bakanlık koltuğuna oturan Çelikbaş, ilk mağlubiyeti cumhurbaşkanı seçimlerinde tadacak

Çelikbaş cumhurbaşkanı seçilemeyecek ama ilk genel seçimde, "müsait bir parti"den...

1961 seçimlerinden sonra kurulan İnönü hükümetinin Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaş, konuşmasına tepki gösteren AP milletvekillerine dönüyor: "Yarın siz iktidara gelirsiniz, sizin sanayi bakanınız, sizin istediğiniz politikaları izler." AP sıralarından cevap geliyor: "Allah bilir bizim sanayi bakanımız da sen olursun." Gerçi bu endişe havada kalıyor ama Çelikbaş, o tarihten sonra da parti parti gezmeye devam ediyor, bir bakanlık daha yakalıyor ve yaklaşık otuz yıl sonra "umutsuz" bir cumhurbaşkanı adayı olarak sayısız çıkışlarına bir yenisini ekliyor.

Fethi Çelikbaş, Burdur eşrafından ama akademisyen. 1950'de Mülkiye'nin CHP'ye yakın görünen okul müdürüyken DP'ye yazılıveriyor, Burdur'dan milletvekili seçiliyor. Parti içi muhalefet yaparken, Menderes hükümetlerinde İşletmeler Bakanı, Devlet Bakanı, Ticaret Bakanı koltuklarına oturuyor. 1955'te, gazetecilerin hakkını savunurken Menderes'le "ispat hakkı" kavgasına girişiyor, 19 arkadaşıyla birlikte DP'den ayrılıp hürriyete yelken açıyor: Hürriyet Partisi yılları... 1957'de Hürriyet Partisi bir tek ilden milletvekili çıkarıyor, Çelikbaş, Burdur'dan Meclis'e sıçrıyor.

Derken 27 Mayıs, Çelikbaş haliyle Kurucu Meclis üyesi. 1961 seçimlerinden sonra İnönü hükümetinin Sanayi Bakanı. Yassıada'da yargılananlar, sıra Kırşehir'in ilçe yapılmasına gelince, "Önergeyi veren Çelikbaş aranızda" diyorlar, ama yılların politikacısına işlemiyor bile bu suçlamalar. Çelikbaş, CHP'li bakanlık döneminin ardından, 1966'da Ecevit'in genel sekreter olmasıyla partiden ayrılacak, Güven Partisi'nin kurucuları arasında yer alacak. 12 Mart'tan bir "Naim Talu bakanlığı" kapacak. Gümrük ve Tekel Bakanı olacak. 1972'de Sunay'ın kontenjanından senatörlük kapacak. 12 Eylül'den sonra, istikbal vaat eden ANAP'ı, Burdur'da başka kim sürükleyecek?

Beş ayrı partiden Meclis'e girmiş, üç ara rejimden koltuk kapmış, 39 yıldır hiç mağlubiyet tatmamış Çelikbaş, namağlup unvanını Cumhurbaşkanlığı seçiminde kaybediyor. Her ilin ayrı cumhurbaşkanı olamıyor ki, Burdur'un Çankaya'sına çelik gibi bir politikacı ipotek koysun...

nokta ÖZEL

GÖRÜŞ/PROF. MUAMMER AKSOY

"Çelikbaş'la Özal çok benzeşiyor"

1962'de Fethi Çelikbaş'la ilgili bir kitap yazdım: "Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaş'ın Memleket Menfaatlerine ve Hukuka Aykırı Davranışları"... Çelikbaş'ın hayatımda önemli bir yeri var. Petrol kavgası başlangıçta ikimizin arasında cereyan etti. Ben Türkiye Petrolleri'ni savunurken, o da Sanayi Bakanı olarak yabancı petrol şirketlerini savundu. Büyük mücadele verdik.İkimiz de CHP'de parti meclisi üyesiydik.

Özal'la Çelikbaş birbirlerine çok benzerler. İkisi de siyasi hayatta başarının yolunu bulmuş insanlardır, ikisi de özelcilikte birbirleriyle yarış ederler, yabancı sermayeyi savunmada birbirleriyle yarış ederler. Ama Özal daha genç olduğu için, aynı ilden beş defa ayrı partilerden seçilmiş rakibini mat edebiliyor. İkisinin de siyasetini asla tasvip edemem, ikisini de idealist olarak kabul edemem. Her şeye rağmen, Çelikbaş'ın bir devlet anlayışı olabilir. Hukuk fakültesini bitirmiş olmasının yararı var. Sayın Özal'ın hukukla alışverişi yok, hoşlanmıyor hukuktan.

MANŞETLERİN İÇİNDEN

ÖZAL'IN MİT OPERASYONU

Özal'ın çevresinden sızan bilgilere göre, ANAP lideri, cumhurbaşkanı seçildiği takdirde, MİT'in görev alanı yalnızca yabancı ülkelerin Türkiye'ye yönelttikleri casusluk ve provokasyon çalışmalarına karşı mücadeleyle sınırlanacak. İç istihbarat çalışmaları, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne devredilecek.

(Tercüman, 16 Ekim)

BİR GECEDE GECEKONDU

Boğaziçi'nde sık sık yıkılan gecekondular, nadiren yıkılan villalar ve "Boğaz yağması" suçlamaları... Güneş gazetesi muhabirleri, bu konuyu incelerken bir gecekondu yapmaya karar verdiler. Beş ustanın yardımıyla bir gecede diktikleri küçücük konut, bir milyon liraya mal oldu. Gecekondunun arsası tapusuz ve bir "konducu" tarafından, "arsa ağaları"ndan satın alınmış. Muhabirler eğer arsa parası da verselerdi, Boğaz manzaralı gecekondu için milyonlarca lira ödeyeceklerdi.

(Güneş, 17 Ekim)

BİR YORUM

Bir bütçe ki...

Devlet bütçesine konan ödenek rakamları, hepimizin yaşamını etkiliyor.

★★★

Bu defa sağlık ödeneği yüzde 181, eğitim ödeneği de yüzde 203 oranında yükseltilmiş.

Hani memurların ve işçilerin alacakları zamlar, o yılki enflasyon oranından fazla olacaktı? Hatta bazen coşup "10-15 puan yüksek olacak" denmiyor muydu?

Oysa şimdi, hükümet 1990 için enflasyon hızını yüzde 54 hesap ederken dahi, maaşlara topu topu yüzde 15 zam yapacağını bildiriyor. Gelecek temmuz ayında yapılacak ilave için de hiçbir güvence verilmiyor.

Memur maaşına yapılan zam, bilindiği gibi, emekli dul ve yetimler dahil pek çok kesimi aynı oranda etkiliyor.

Bu durumda hükümetin, memuru -ve geliri bundan etkilenen kesimleri- yine "yoksulluğa" mahkûm ettiğini söylemek yanlış mı olur?

★★★

Hele o "Sağlık" ve "Eğitim" ödenekleri ayrı bir âlem. Nitekim yüzde 181 ve yüzde 203'lük artışlara bakarak, ANAP iktidarının nihayet "İnsanların sağlık ve eğitimine de önem vermeye başladığını" sanmayın... Çünkü "2"yi yüzde 100 artırırsanız nihayet "4" eder. Ama "100"ün üstüne "2" koyunca topu topu "102"ye ulaşırsınız.

Şimdi, eğitim ve sağlık için de yapılan öyle... Zaten küçük olan ödenekleri yüzde yaklaşık 200 oranında artırmış görünerek göz boyamak istiyorlar. Oysa bütçenin bütünü içinde bu kesimlere ayrılan ödenek yine çok düşük. Örneğin eğitimin tüm bütçe içindeki payı, yüzde 6.6'dan sadece yüzde 7.6'ya, sağlığınki de yüzde 2.2'den topu topu yüzde 2.7'ye çıkıyor.

Kısaca, bu bütçe de "hastalık ve cehaleti teşvik" bütçesi olarak gelmiş bulunuyor.

Ne diyelim: Hayırlı olsun..

Oktay Ekşi, 16 Ekim, Hürriyet

HABERLERİN İÇİNDEN

• Ermeni karar tasarısının ABD Senatosu Adalet Komisyonu'nda kabul edilmesi Türkiye'de muhalefet ve iktidarın ortak tepkisine yol açtı. ABD yönetimi de tasarıyı desteklemediğini açıklamıştı.

• Suudi Arabistan'ın Ankara Büyükelçiliği'nde görev yapan diplomat Abdurrahman El Şirevi'nin arabasına konan saatli bombanın patlamasıyla, diplomatın iki bacağı koptu. Olayı İslami Cihat Örgütü üstlendi.

•Ankara'da bildiri dağtırken polislerle girdiği çatışmada öldürülen Hacettepe Üniversitesi öğrencisi Murat Erdoğan'ın arkadaşları protesto gösterileri yaptılar. İstanbul Üniversitesi'nde 30 öğrenci açlık grevine başladı.

OLUYOR BÖYLE ŞEYLER

•İş ve İşçi Bulma Kurumu Adana Bölge Müdürlüğü, 460 soydaşa iş buldu, ama 460 işin yalnızca 310'una soydaş bulabildi. Bölge müdürü Ökkeş Bingöl iş açığını kapatmak için Bursa bölgesinden 150 soydaş talebinde bulunduklarını açıkladı.

•Dünyanın bütün ülkelerinde sazlıklarda yaşayan saz horozlarının yalnızca Silifke'de kümes hayatını tercih ettikleri açıklandı. Taşucu Balıkçılar Kooperatifi Başkanı Aslan Eyce, saz horozlarının tercih nedenleri konusunda bilgi vermedi.

•İstanbul Asayiş Şube Müdürlüğü'ne ait bir polis otosu çalındı. Yeşilyurt'ta çaldığı arabayı Ataköy'de bırakan hırsız, araçtaki telsizi ve teybi de "götürdü". Polisler, hırsızın telsizdeki konuşmaları dinlemesi sayesinde ustaca kaçarak yakalanmadığını söylediler.

•Antalya'daki otobüs firmaları şoförler için sıkı disiplin uygulaması başlattı. Şehirlerarası yollarda otobüsleri durduran denetçiler, kılık kıyafetlerini beğenmedikleri şoförlere, kıyafetin kötülüğüne göre 20 ile 60 bin lira arasında değişen para cezaları uyguluyorlar.

Menem, enflasyona müthiş bir gol attı, ama bakalım kondisyonu yetecek mi?

ARJANTİN

Menem mucizesi

Başlangıçta kimsenin gözü tutmamıştı. Uzun yakalı gömlekleri, madalyonu, kırlaşmış uzun favorileriyle bir devlet adamından çok, bir taşra zamparasını andırıyordu. Ama, 100 gün içinde en kurt politikacıların yapamadığını başardı. Muhafazakâr politikacılarla neo-liberal ekonomistleri bir araya getirdi, sanayicilerle işçi sendikalarının ücret-fiyat politikasında uzlaşmalarını sağladı, toplumsal barış ilan ederek solcu gerillaları serbest bıraktı, eli kanlı cunta lideri Galtieri'yi bile affetti. Ve bir mucizeyi gerçekleştirdi. Üç ay içinde aylık enflasyonu yüzde 200'den yüzde 10'un altına indirdi. Tam anlamıyla "garip ama gerçek".

İNGİLTERE

İlham perisi Maggie

Yine beni sevecek misin/ Yine beni isteyecek misin/ 64 yaşıma geldiğimde... 64. yaşgününü Beatles'ın ünlü şarkısının eşliğinde dans ederek kutlayan Margaret Thatcher, şerefine verilen "muhafazakâr" partide tevazuyu yine elden bırakmadı ve özgürlük, aile ve hür teşebbüs konularında dünya çapında bir devrim başlattığını öne sürdü. Bu kadarla kalsa iyi; Doğu Bloku'ndaki reformların ilham kaynağı olduğunu "ifşa" etti. Ama, kamuoyu yoklamalarına bakılırsa, İngiliz seçmenler, başbakanlarının devrimciliğinden pek memnun görünmüyor. Thatcher için söylenen şarkı Beatles'ın değil Pink Floyd'un: "Maggie What Have You Done?"... Ne halt ettin Maggie?

Thatcher, Doğu Bloku'ndaki reformlara esin kaynağı olduğu iddiasında

DOĞU ALMANYA

Göçün sağlığa zararı

"Yakında Doğu Almanya'da sadece üç kişi kalacak: Honecker ve onu taşıyan iki kişi... "Doğu Almanya'dan Batı'ya göçün tüm hızıyla sürdüğü günlerde, Batılılar birbirlerine bu fıkrayı anlatarak eğleniyorlardı. Ama, mizah gerçeğe dönüşmedi ve Doğu Almanya'nın 18 yıllık lideri Honecker, kendini taşıtacak hale gelmeden, Doğu Bloku'ndaki istifaların "geleneksel" gerekçesi olan "sağlık durumu"nu ileri sürerek istifa etti. Ülke nüfusu iyice azalmadan.

Yerine geçen Egon Krenz, "Toplumdaki gelişmeleri gerçekçi olarak izleyemedik ve gerekli adımları atamadık. Yapılacak çok iş var" diyerek hemen kolları sıvadı. Ama, yapılacak tek şeyin reform olduğunu bilenler için, reform karşıtı olarak tanınan Krenz'in ne yapacağı şimdilik pek belli değil.

Honecker artan tepkiler karşısında "geleneksel" gerekçeyi, sağlık durumunu öne sürerek istifa etti

BORSA KRİZİ

1929'a dönüş mü?

Rivayete göre, doktoru Sezar'a "Ayın 13'üne gelen cuma günü Azrail'le randevun var" der. Dediği de çıkar, Sezar ruhunu tam o gün teslim eder. İşte o günden bugüne, uğursuz kabul edilir ayın 13'üne rastlayan cuma günü. Geçtiğimiz hafta, kapitalizmin yüreği Wall Street'te ağızdan ağıza dolaşıyordu "uğursuz cuma" sözü. Ayın 13'üydü ve hisse senetleri bir gün içinde 500 puan birden düşmüş, borsada panik başlamıştı. 1987'den beri ilk kez bu denli hızlı bir düşüş görülüyordu. Kimilerine göre, 1929 büyük bunalımının benzeri kapıdaydı, kimilerine göre, korkacak bir şey yoktu, piyasanın cilvesiydi sadece.

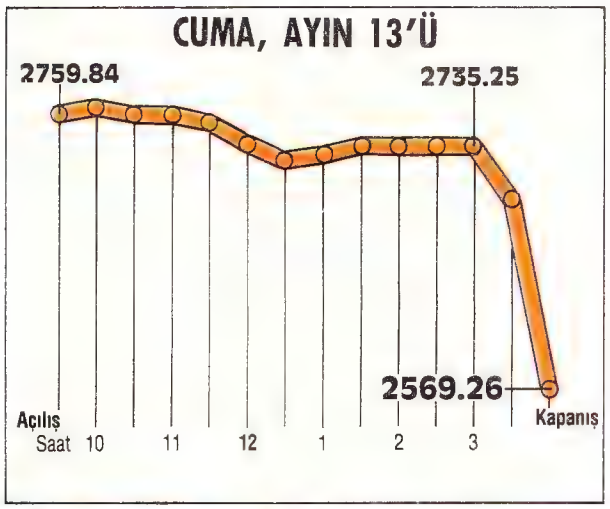

Milton Friedman (Liberal ekonomist): "Bu büyük bir dalgalanma, yüzde olarak da ciddi bir düşüş. Ama piyasa bunun üstesinden gelecektir. 1987'de olduğu gibi."

Ravi Batra (1990 Büyük Bunalımı'nın yazarı): "Asıl tehlikeli noktaya kasım ayında geleceğiz. Ve önümüzdeki birkaç yıl içinde, piyasada çok ciddi bir kriz yaşanacak."

İSPANYA

Kokain ve dinozorlar

Önümüzdeki hafta yapılacak olan İspanya seçimlerinin en güçlü adayı Gonzalez. İspanyol Başbakan geçtiğimiz günlerde Time dergisiyle yaptığı söyleşide ilginç görüşler öne sürdü. İşte birkaç örnek:

Soru: Avrupa'nın en liberal ülkesinin İspanya olduğu doğru mu?

Yanıt: Dikta rejimlerinden sonra genellikle özgürlük patlaması olur. Ayrıca İspanya bir Akdeniz ülkesidir. Madrid'de sabahın üçünde insanlar sokaklarda içki içer.

Soru: Kokain de içiyorlar...

Yanıt: Belki de.

Soru: Açık açık?

Yanıt: Evet ama, bu diğer Avrupa ülkelerinden farklı bir görüntü değil. 1970'te, Franko döneminde Yüksek Mahkeme, uyuşturucuları serbest bırakmıştı.

Soru: Partinizin adı sosyalist. Sizce bu sözcüğün anlamı ne?

Yanıt: Macarlar yardımcı olabilir bu konuda. Sosyalizm demokrasinin derinleşmesidir. Komünistler dinozorların akıbetine uğradı. Uyum gösteremediler ve yok oldular. Eğer ekonomide etkili olamazsanız, sosyal etkiniz de olamaz.

Gonzalez: Sosyalizm demokrasinin derinleşmesidir

KISA... KISA...

Kimin silahı kimin elinde

Ağustos ayında imzalanan barış anlaşmasına göre, Kontralar silahlarını teslim edip ülkelerine döneceklerdi. Ama, eski sağcı gerillalar, daha kârlı bir yol buldular. Silahlarını Birleşmiş Milletler temsilcilerine vermek yerine, El Salvador'daki solcu gerillalara satıyorlar. Böylece hem ülkelerine dönmeden önce birkaç kuruş para, hem de sosyalist mücadeleye katkıda bulunarak Sandinistlerin sempatisini kazanıyorlar.

Felaketin eşitsizliği

ABD'nin San Fransisco ve St. Cruz kentlerinde meydana gelen depremde, üç yüze yakın kişi öldü. Geçen yıl Ermenistan'da meydana gelen aynı şiddetteki depremde, yüz bine yakın insan can vermiş, Ermenistan'ın kuzey bölgeleri yerle bir olmuş ve felakete uğrayan yörelere ulaşmak mümkün olmadığı için enkaz kaldırma çalışmaları aylarca sürmüştü.

Havel: Glasnostu beklerken

Glasnostun Çekçesi yok

Vaclav Havel'in yapıtları birçok dile çevrildi ama, o glasnostun Çekçe karşılığını bir türlü bulamadı. Geçtiğimiz hafta Frankfurt Kitap Fuarı'nda Barış Ödülü'nü kazanan Çek yazar Havel, ülkesinden çıkmasına izin verilmediği için ödül törenine katılamadı.

BİR SPOR GAZETESİNİN ÖYKÜSÜ

Fotospor tuttu

Türkiye'nin tek günlük spor gazetesi Fotospor, yayın hayatının ilk yedi haftasında, 200 binin üzerinde bir satış ortalaması tutturup, en çok satan gazeteler arasına girdi. Fotospor, yeni atılımlar peşinde

Çok uzun bir aradan sonra Türkiye'deki gazete tezgâhlarında görülen ilk günlük spor gazetesi, bir sürü kuşak için Türkiye'nin ilk günlük spor gazetesi Fotospor, 4 Eylül'de yayın hayatına başlarken, Babıâli'nin geleneksel tartışması yapılıyordu: Tutar mı, tutmaz mı?

Fotospor, tuttu. Yedi haftalık ömründe, 200 binin üzerinde bir satış ortalamasına ulaşınca, bu kez soru değişti: Nasıl oldu da böylesine tuttu, Fotospor en çok satan günlük gazetelerden biri haline geldi?

"Bunun çok nedenleri var. Ama ben en önemlisini söyleyeyim. Biz okuyucuya çok saygılıyız ve çok doğru haber veriyoruz. Tek cümleyle özeti bu galiba. Biz, sporseverlerin ne istediğini belki biraz daha iyi biliyoruz. Türkiye'de bir boşluk vardı. Her kesimin bir gazetesi vardı, sporseverlerin yoktu. Biz bu kitleye iyi bir gazete ve iyi mesajlar verdik ilk etapta." Fotospor'un

Genel Yayın Müdürü Ersan Çelik, gazetenin tutulmasını, bir talebin karşılanmasıyla açıklıyor.

Gazete, ilk çıktığı gün 390 bin kadar sattı. Ondan sonraki günlerde, rakamlar 150 binle, 302 bin arasında oynadı. Futbolun geçen yılki heyecanı bu yıla da taşsaydı, Fotospor'un çok daha yüksek satış rakamlarına ulaşabileceği yaygın bir görüş. Ama gazete yönetimi, ani çıkışlardan çok, kalıcı tirajı amaçlayan bir strateji izliyor.

Ersan Çelik, bu amaca ulaşmak için biraz zamana ihtiyaç duyduklarını söylüyor: "Biz suni bir şekilde 500 binlik satışlara ulaşmaktan çok, okuyucunun istediklerini vererek satışımızı artırmak istiyoruz. Bütün gazeteler her gün neler veriyor, neler. Fotospor bunu yapmıyor. Biz bundan özellikle kaçıyoruz. Yalnızca bir defa, maliyeti çok düşük takım çıkartmaları dağıttık. Amaç, promosyonsuz bir gazete yapmak. Şu anda, Fotospor gazetesi her sattığı gazeteden 32 lira net kâr elde ediyor. Bu, en azından moral açısından çok büyük bir avantaj."

Bu maliyet hesapları, önümüzdeki günlerde biraz değişecek. Halen sekiz sayfa olan Fotospor, iki hafta içinde on iki sayfaya çıkacak. Gazetenin düzeninde de değişiklikler yapılacak. Son sayfadaki dünya haberleri, içeri çekilecek; yeni son sayfa, yani 12. sayfa, yerli spor haberlerine ayrılacak. Daha önce olmayan bölümlere yer verilecek. Örneğin, pehlivan tefrikaları başlayacak. Fotospor'un bir de sürpriz projesi var. Gazete yönetimi, sürprizin ne olduğunu açıklamamakta direniyor: "Öğrenmek için 12 sayfaya çıkacağımız günleri bekleyin."

Evet, Fotospor'un yedi haftalık başarılı öyküsü böyle. Atılım projeleri ve okuyuculardan gelen tepkiler, bu başarının süreceği umudunu, Fotospor kadrosunun çalışma temposuna yansıtıyor. Ersan Çelik de, okuyucularına karşı yüklendikleri sorumluluğun bilincinde olduklarını söylüyor: "Yepyeni bir okuyucu kitlesi var arkamızda. Bunu hepimiz hissediyoruz. Daha önce aradığını bulamayan ve şimdi Fotospor'u çok seven bir kitle. Bundan sonra da okuyucunun, daha doğrusu bizim okuyucumuzun, arayıp da bulamadığı hiçbir şey olmayacak Fotospor'da."●

Standart dışı bir yazı!.

14 Ekim "Dünya Standartlar Günü" idi.

14 Ekim, Türk Standartlar Enstitüsü'nün kuruluş günü..

Dünya Standartlar Günü'ne bilerek mi getirmişiz kuruluşumuzu..

Hayır.. Tam tersine.. Türk Standartlar Enstitüsü, Dünya Standartları Konseyi'ne, kendi kuruluş gününü "Dünya Standartları" günü olarak önermiş ve kabul ettirmiş.

Yani, dünya, bizim günümüzü, artık kendi günü diye kutluyor..

Bravo değil mi?

Peki standart nedir, biliyor muyuz acaba?..

★ ★ ★

Bu Meclis'i, SHP nin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi'nin de onayından geçen bir yasa ile seçmedik mi?.

Bu Meclis, Anayasa'yı değiştirme hakkına sahip mi?.

Bu Meclis bu ülkedeki tüm demokratların sakızı 141,142,163'ü değiştirme hakkına sahip mi?.

Bu Meclis, hakların en kutsalı yaşam hakkını yok edecek yasa çıkarma, yani bir insanı idama yollama hakkına sahip mi?.

Evet.. Kimse itiraz etmiyor..

Peki söyler misiniz, bu Meclis niçin cumhurbaşkanını seçemiyor?.

Bu nasıl standarttır?.

★ ★ ★

Zsa Zsa Gabor adlı, üçüncü sınıf bir sanatçı, bir polisi, ta dünyanın öbür ucu Los Angeles'ta tokatladı diye, TRT Televizyonu'na günlerce görüntülü haber oluyor.

Türkiye'nin bir numaralı ses sanatçısı olduğunu kimsenin tartışmadığı Bülent Ersoy vuruluyor. Cumhurbaşkanı, Başbakan arayıp hal hatır soruyor. TRT olayı haber diye görmüyor..

Bu nasıl standarttır?

★ ★ ★

Hülya Avşar dediğimiz zaman akan sular duruyor.. En ailesine bağlı, en tutucu dostlarımız bile iç çekmelerini saklama gereği duymuyorlar. Hele hele, Galatasaray yönetimi, hele Babıâli, Hülya'nın elini tutmak için, değil karısını, dünyasını terk etmeye hazır kişilerle dolu. Peki niye bu kadar kişi Tanju'ya sövüyor?. Tanju'ya en ağır yazıları yazıyor?

Bu nasıl standarttır?.

Didier Six'in ardından tüm Fransız, Schumacher'in ardından tüm Alman, Pfaff'ın ardından tüm Belçika televizyonları ülkemize geliyor. TRT bu gelişleri bile haber yapıyor..

Ama hâlâ, Mustafa Denizli için Aachen'e bir kamera göndermiyor..

Bu nasıl standarttır?.

★ ★ ★

Liz Taylor'ın evlenip boşanması, TRT'ye haber oluyor da, Türkan Şoray'ın evlenip boşanması niçin olmuyor?.

Bu nasıl standarttır?.

★ ★ ★

Lineker'in, Hataley'nin 6'şar milyar liraya transferleri ballandıra ballandıra anlatılıyor da, bu ikisine de, karşısında oynadığı zaman top göstermeyen Semih'in aldığı yarım milyarı (o da aldı ise) hak edip etmediğini tartışıyoruz?

Bu nasıl standarttır?.

★ ★ ★

Gordon Milne, İngilizleri oynatınca yerden yere vuruluyor. Oynatmayınca gene yerden yere vuruluyor. Tıpkı Metin'i oynattığı zaman da, oynatmadığı zaman da vurulduğu gibi?.

Bu nasıl standarttır?

★ ★ ★

Bir yanda, televizyon kanalları artsın, hatta özel televizyon kurulsun diye kanlı savaş verilirken, öte yanda iki ayrı kanalda, birbirinden güzel iki program aynı anda yayınlanıyor diye, niye aylardır TRT, en acımasız şekilde eleştiriliyor?

Bu nasıl standarttır?.

★ ★ ★

Bu ülkenin en büyük yargı organı Danıştay, La Luna filminin tamamının tek kare kesilmeden gösterilmesine karar verirken, bu filmden bir tek sahneyi, minnacık basan dergiler, nasıl "muzır" olabiliyor?

Bu nasıl standarttır?.

★ ★ ★

Bir spor yazarı, spora ayrılmış bir sütunda, spor dışı bir yığın şeyden bahsedip, o ülkenin tüm sektörlerinde sorunlarının kaynağının hep beyinlerindeki, ikili, üçlü, beşli standartlarda olduğunu anlatmaya kalkışıyor.

Peki bu nasıl standarttır?

Hıncal ULUÇ

Erkekler de farkında

42. sayınızda yayınlanan kadın gözüyle genelev, konu olarak güzel olmasına karşılık tek taraflı incelenmesi ve olayı bütün erkeklere mal edici kırıcı laflar yüzünden üzücü. Artık Türk erkeği de bazı olayların "beş dakikada Beşiktaş" kadar basit olmadığının bilincindedir. Kaldı ki bu gibi yerlerin olmayışı karşısında fuhuş ve tecavüz olaylarının ne kadar artacağı ve bazı yörelerimizde bu gerçekler için çaba harcayan kadın avukatlarımızın olduğu da unutulmamalıdır.

Konuları tek taraflı değil gerçekçi olarak yansıtmanın daha güzel olacağı kanısındayım.

Mesut Oktar
Hadımköy/İSTANBUL

"Ayrıcalıklılara mı sesleniyorsunuz?"

Çocuk yaştan beri yurt dışında yaşıyorum. Ülkem hakkında sahip olduğum bilgileri biraz Türk edebiyatı, biraz Türk arkadaşlarım, biraz da Türk ve yabancı basınla, Türkiye'de yaptığım tatillerden edindim. Türk basınından düzenli takip ettiğim yayınlar arasında **Nokta** da var. Size eleştirim, yalnızca, sık sık çıkan "Sokakta Orgazm", "Orgazm Saltanatı" gibi yazılar için. Avrupa'da yaşanan olayları Türkiye'de de yaşanıyormuş gibi yazmak doğru değil.

Kız arkadaşımla tatile geldiğimde aynı odada kalabileceğimiz bir otel bulmak neredeyse bir kâbus oldu. Yaşadıklarımı derginizde çıkan yazılarla kıyasladığımda, acaba Türkiye'deki ayrıcalıklılara mı sesleniyorlar diye düşünüyorum.

Erkan Kaplan
Ludwigshafen/F.ALMANYA

"Ecevit TBMM'de olsaydı"

Derginizin son iki sayısında Sayın Bülent Ecevit'in yazdıklarını okudum. Güneydoğu insanının acısını herkesin yüreğinde hissettiği kanısındayım. Kader denen musallatın pençesinde tükenen o insanları çekip alabilecek yetkililer, dilerim geç kalmayacaktır. Eğer Sayın Bülent Ecevit TBMM'de olsaydı, o yörede yaşayan insanlarla beraber çağımıza yakışan en iyi çözümü bulurdu.

Saygılarımla
Engin Doğan
Mamak/ANKARA

"Alçaktan uçup uzağı görerek"

Süper **Nokta**'yı büyük bir zevkle okudum. Her zamanki gibi içtenlikle yazılmış yazılar ve büyük emeklerle hazırlanmış röportajlar yine aldı götürdü beni. Kutlarım.

Bir **Nokta** okuru olarak dergimin değerini kuşe kâğıtla biçmiyorum. Önemli olan bana-bize kazandırdıkları. Bırakınız kâğıdı adi olsun, biz verilenleri daha dayanıklı kâğıtlara sarıp beynimize yerleştiriyoruz zaten.

Hep böyle alçaktan uçarak ama en uzağı görerek en iyiye, en güzele.

Sevgiler
Hilal Altınay
Kurupelit / SAMSUN

FOTOĞRAF MERAKLILARINA

NIKON FE Marka boay, **MD 12** motor **SB-17** flash ve 135 mm tele toplu halde uygun bir fiyatla satılacaktır.

Tel: **169 66 80**'den **175**

Bilim, macerayla uğraşmaz

42. sayınızda "Benzin yerine tüpgaz" haberinizde belirtildiği gibi dünyanın birçok ülkesinde, komşumuz Yunanistan'da bile, binek otomobillerde benzin yerine LPG yaygın olarak kullanılmaktadır. Öyle ki, bugün Avrupa'da 6 bin istasyonda benzinle birlikte LPG servisi de yapılır. Türkiye'deki uygulamalara da başta Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü olmak üzere, TSE ve çeşitli üneversiteler olumlu rapor vermiştir. Hal böyle olunca, sayın bakanlık yetkilisinin bu işle uğraşanlara "maceraperest" demesi üzücüdür. Asıl maceraperestlik, otolarını mutfak tüpüyle çalıştıranlara ortam hazırlayanların davranışıdır. Çünkü bilimin ve bilime dayalı teknolojinin "macera"yla işi yoktur.

Erdoğan Erkan/İSTANBUL

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İSTANBUL

Nokta Haftalık Haber Dergisi

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 54.000 TL.
1 yıllık: 105.000 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no.'lu, Nokta Süreli Yayınlar A.Ş. posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıl k-uçak postas yla),
Avrupa ve Ortaaoğu: 99. ABD $,
ABD ve Uzakdoğu: 145 ABD $,
Abone bedelerinin Yapı ve Kreai Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no.'lu hesaba transferini rica ederiz.

Almanya abone müracaat:
(Yıl.ık-uçak postasıyla) 195 DM
Sete Gmbh Selman Tengüz
Germanenweg 2
6057 Dietzenbach/Steinberg
Tel: 06074-33256
Postgiroamt Frankfurt/M
Konto Nr. 146433-605

Eksik sayılar için adres:
Kloaforer Caddesi No: 25
Cağa oğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 3750.-TL.

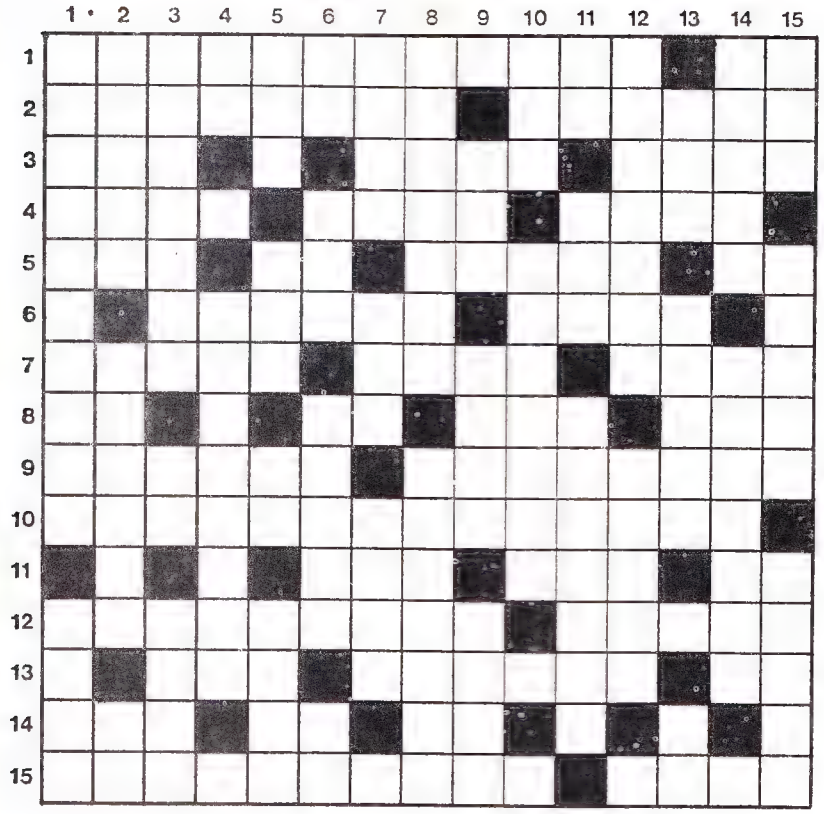

SOLDAN SAĞA: 1- Genç bir aydının toplum içindeki yalnızlık duygusunu işleyen **Aylak Adam** adlı romanı 1957 Yunus Nadi Roman Ödülü'nde ikinciliği almış, doyurulmamış bir cinselliğin bunalımlarıyla anlamsız bir cinayete sürüklenen kişiliği çizen **Anayurt Oteli** adlı romanı ise filme aktarılmış ve geçenlerde 68 yaşındayken ölmüş Türk yazarı - Matematikte kullanılan sabit bir sayı. **2-** Renksiz, sarmısak kokulu, güçlü ve beyaz bir ışık vererek yanan hidrokarbonlu gaz - Lenf düğümleri yangısı. **3-** Mikroskop camı - Az sözle çok şey anlatma - Türk halk müziğinde, bağlama ailesinden çalgıların en küçük boylusu. **4-** Asya'da bir ülke - Ayak direme - At üretilen çiftlik. **5-** Mimarlıkta sahın anlamında kullanılan sözcük - Kalayın simgesi - Giysi - Uzaklık anlatmakta kullanılan söz. **6-** Bir bütünün parçaları ya da parçalarıyla bütün arasındaki bağıntı - Osmanlılarda gece bekçisi. **7-** Kireçli bölgede oluşan doğal kuyu - Paylama - Cehennem. **8-** Bir nota - Meslek - İçine sulu şeyler konulan kap - Elli şiniklik tahıl ölçeği. **9-** Bir bütün olarak ele alınan şey - Karagöz oyunundaki kambur cücenin adı. **10-** Kaside, gazel, mesnevi türünde de şiirler yazmasına karşın asıl ününü rubaileriyle yapmış ve bu türün en başarılı temsilcisi sayılmış XVII. yüzyıl divan şairi. **11-** Değersiz, aşağı - Hayvanlarda semizlik - Güzelliği ile ünlü bir Fransız sinema yıldızını belirtmekte kullanılan kısaltma. **12-** Sahibinin izni olmadan kullanılan bir mal için, bu kullanma karşılığı verilmesi gereken tazminat - Kısa bir sopanın kullanılmasına dayanan Japon savaşma sanatı. **13-** Gözleri görmeyen - Atasallığa ilişkin ya da atasallıkla belirginleşen - İlkel benlik. **14-** Ekmek - Tantal elementinin simgesi - İki tarla arasındaki sınır. **15-** 1835-1914 yılları arasında yaşamış, yurdumuzda tuluat tiyatroculuğunun öncülerinden olup, daha çok **"Komik Abdürrezzak"** adıyla tanınmış ünlü oyuncu- Çoğu zaman romdan ve çeşitli öğelerden yapılan içki.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Yüksek Bölümü'nü bitirdikten sonra uzun yıllar Devlet Tiyatrosu'nda oyuncu ve yönetmen olarak çalışmış, Bursa Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu Müdürlüğü'nde de bulunmuş ve geçenlerde 61 yaşındayken ölmüş tiyatro sanatçımız - İtalya'da bir yanardağ. **2-** Özsu - **Eugénie Grandet, Goriot Baba, Vadideki Zambak** gibi romanlarıyla ünlü Fransız yazarı - Su. **3-** Taşıtlara yolun açık ya da kapalı olduğunu göstermek üzere renkli ışıklarla donatılmış dikme - Kemiklerin yuvarlak ucu - Güney Afrika Cumhuriyeti'nin para birimi. **4-** Bir çalgı - Psikoloji. **5-** Bir hayvan - Uyanık, gözü açık - Kâfi gelmeyen - Güney Amerika'da yetişen ve çay gibi kullanılan bitki. **6-** Bir renk - Avusturya'da bir ırmak - Tekke edebiyatı şiir türlerinden biri - Bağışlama. **7-** Çayda bulunan ve kafein niteliğinde olan etkili madde - Üstü kapalı bir biçimde söylenen iğneleyici söz - Rıhtıma yanaşmış gemilere girip çıkmak için konulan köprü. **8-** Turşusu yapılan bir tür yabansoğanı - Güneydoğu Anadolu'da yaşayan göçebe bir aşiret. **9-**Gelecek - Bunama, bunaklık - Federal Almanya'da eyaletlerin her birine verilen ad. **10-** Cisimlerin üç halinden biri - Ortası bir direkle bölünmüş, iki kanatlı balık ağı. **11-** Şöhret - Osmanlı toprak düzeninde yıllık geliri yüz bin akçeden yukarı olan dirlik - Padişahların adına yaptırılan ve birden çok minaresi olan büyük camilere verilen ad. **12-** Pislik - Binaların önlerinde üstü örtülü, önü açık yer. **13-** Kutsal ışık - Devamlı susan, suskun - Kenar süsü. **14-** Sportif amaçla kullanılan, iki kişilik yelkenli tekne - **Kanuni Sultan Süleyman**'ın şiirlerinde kullandığı mahlas. **15-** Verme, ödeme - Güney Amerika'da yaşayan kemirici bir hayvan - Ağaç testi.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

HİZMETTE ÜRETİMDE KALİTE

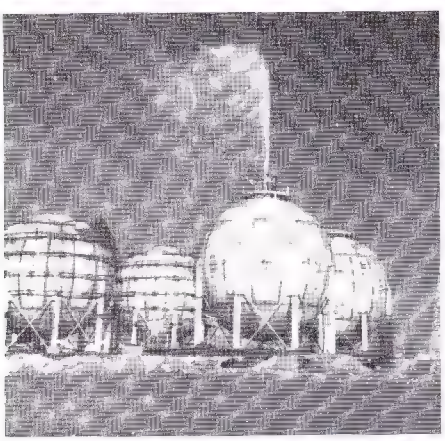

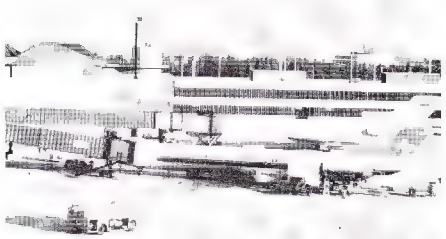

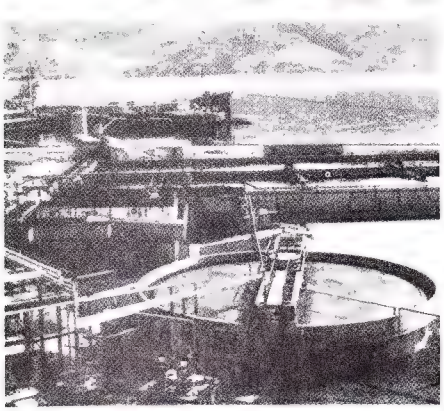

Alarko Şirketler Topluluğu, 10.000'i aşan çalışanı, 35 yılı aşan deneyimi ile memleketimizin sayılı, büyük endüstri, taahhüt ve ticaret gruplarındandır.

Başlıca faaliyet alanları:

1. Her türlü endüstri tesisinin, güç santrallarının, atık su tesislerinin, fabrikaların ve ünitelerin anahtar teslimi taahhüdü, endüstriyel tesislerin doğal gaza dönüşümü, ekipmanlarının temini
2. Yatırım mallarından
   - Vinçler ve kreynler
   - Güç kazanları
   - Tazyikli kaplar ve küreler
   - Endüstri fırınları
   - Her türlü su tulumbaları
   - Akaryakıt brülörleri
   - Isıtma, klima, soğutma üniteleri
   - Endüstri soğutma kuleleri
   - Endüstriyel tip vantilatörler
   - Tekstil terbiye makineleri
   - Endüstriyel boya kabinleri
   - Savunma Sanayii Gereçleri imali ve montajı
3. Hidroelektrik ve termik santrallarının tesisi, Yap, İşlet, Devret esasına göre elektrik santrallarının işletilmesi.
4. Dayanıklı tüketim mallarından ev aletleri, TV setleri, video teyp, müzik setleri, elektronik hesap makineleri, klima cihazları pazarlaması
5. Kimya endüstrisi
6. Turistik ve toplu konut tesislerinin inşaatı ve organizasyonu
7. Yatırım, gıda, dayanıklı tüketim mallarının pazarlama ve satışı için ithalat, ihracat ve mümessillik faaliyetleri.

ALARKO
ŞİRKETLER TOPLULUĞU

ALARKO MERKEZİ, Maslak Meydanı (80714) Ayazağa-İSTANBUL
Telefon: 176 96 00/35 Hat • Fax: 176 29 32 • Teletex: 183 80 10 ALARKO • Telex: 26 402 Alar tr-26 242 Alho-tr

Sene '89, cebimde bir konut

1789 Fransız Metre İhtilali sayesinde eskinin endazesi kaçmış bütün ölçüleri, onar onar hizaya getirilmiş... İhtilal on parmağın bin marifetiyle yapıldığından mıdır nedir, 10 sayısı esas alınmış... Demek olabilir mi ki, insan 12 parmaklı olsaymış, SI yani "uluslararası birimler sistemi" 10 yerine 12'ye göre düzenlenebilirmiş... Aslında 12'nin 10'a göre çok üstünlüğü var... 10 sayısı, 1, 2, 5, ve 10'a bölünebilirken, 12 sayısı, 1, 2, 3, 4, 6, 12'ye bölünebiliyor... 1 metrekarede 10 000 santimetrekare varken, 12'li sistemde bir metrekarede 14 400 santimetrekare bulunacaktı... Yani bir metrekare, bir metrekareden daha büyük ve "değerli" olabilecekti... Yaani, metrekareler birer varsayımdır... Bütün değişim değerleri, hisse senetleri, mülkiyetler ve duyguları ve tapular birer var sayma, birer tabu değil midir?

Ammaaaa, mekân ihtiyacı doğuştan kazanılmış olması gereken bir hak değil midir? Anayasa'ya "her doğan kişi 30 metrekare konut hakkıyla doğar" maddesi konabilse... Sene '89, cebimde bir metrekare daire testimize buyur ola bu kez de... Evrensel aritmetikte uzunluk ölçüleri onar onar; hacim ölçüleri biner biner ama Türk aritmetiğinde alan ölçüleri yüzer yüzer yerine, birer birer...

1 Günümüzde metre, kilometre gibi birimlerin meydana getirdiği metrik sistemi, sayesinde bilimde de devrimlerin gerçekleştiği 1789 Fransız İhtilali'ne borçluyuz. Metrik sistemde birimler 10 sayısını taban alırlar. 10'lu sistemi ilk kez 1568 ve 1620 arasında yaşamış Simon Stevin adlı Fransız ortaya atmış. Bir dâhi ise 1789 Fransız İhtilali'ni müteakip yıllarda metrik sistemin kabulünü gerçekleştirmiş. 1754 ve 1838 arasında yaşamış bu politika, ekonomi ve sistematik dâhisi kimmiş?

a. Napolyon
b. Josephine
c. Robespierre
d. Talleyrand

2 Bülent Ortaçgil'in "Arada Sırada Düşünür" adlı parçasında "Dünyayı sığdırmış evine / Beşe dört metre / Yüz metreküp hava / Memnun" dizeleri var. Bülent'in evinin yüksekliği kaç metre?
a. Metrelerce
b. Bir metrekare
c. Beş metre
d. Metronom

3 Bir metrekare dairenin yarı çapı kaçtır?
a. 1 metre
b. Pi sayısı
c. 10 cm
d. 56 cm

4 40 metrekare bir evde kendine küçük bir dünya yaratma çabasındaki bir gurbetçi kadının öyküsünü anlatan bir film var. Turna adındaki gurbetçi kadını Özay Fecht canlandırıyor. Filmi Tevfik Başer yönetmiş. Turna'nın kocasını Yaman Okay oynuyor. Film Locarno Film Festivali'nde "Gümüş Leopar" kazandı. Özay Fecht 1987'de Almanya'da en iyi kadın oyuncu seçildi. Filmin adını adımlayabilir misiniz?
a. Hamburg'da 31
b. Bir Karış Gurbet
c. 40 Metrekare Almanya
d. Yüz Numara Almanya

5 Özal iktidarı tarafından Türklerin en önemli sorunlarından biri olan konut ihtiyacı değişim değeri haline dönüştürülmekte... Metrekare metrekare alınacağı planlanan "hayali konut"lar hisse senetleri halinde menkul değerler piyasasında boy gösterecek... Bunun dışında bir de topolojik sorun var. Yaşam ve mekân iki boyutlu değil, üçten de çok boyutlu değil midir? Eğer müstakbel ve musavver ve hayali konutlar birim birim pazarlanacaksa, bu en azından metreküp, desimetreküp gibi birimlerden oluşmalıydı... Üç boyutu da 10 cm. olan bir desimetreküpte tam 1000 santimetreküp var. Aşağıda bu desimetreküplerden neler üretilebileceği (istenirse metreküp olarak da alınabilirler) şekillerle gösterilmiş. Yani satın alır almaz oynamaya ve mekânları üretmeye başlayabilirsiniz. Ama bir şekil hariç. Hangisi?

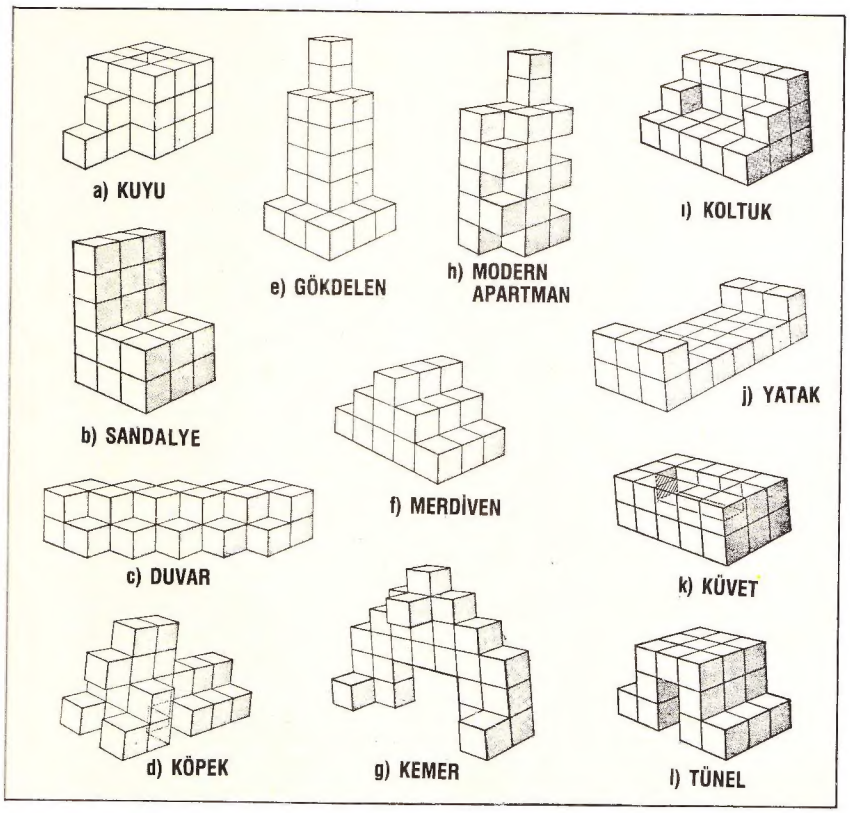

YANITLAR: 1) **d**, 2) **c**, 3) **d**, 4) **c**, 5), **e**.

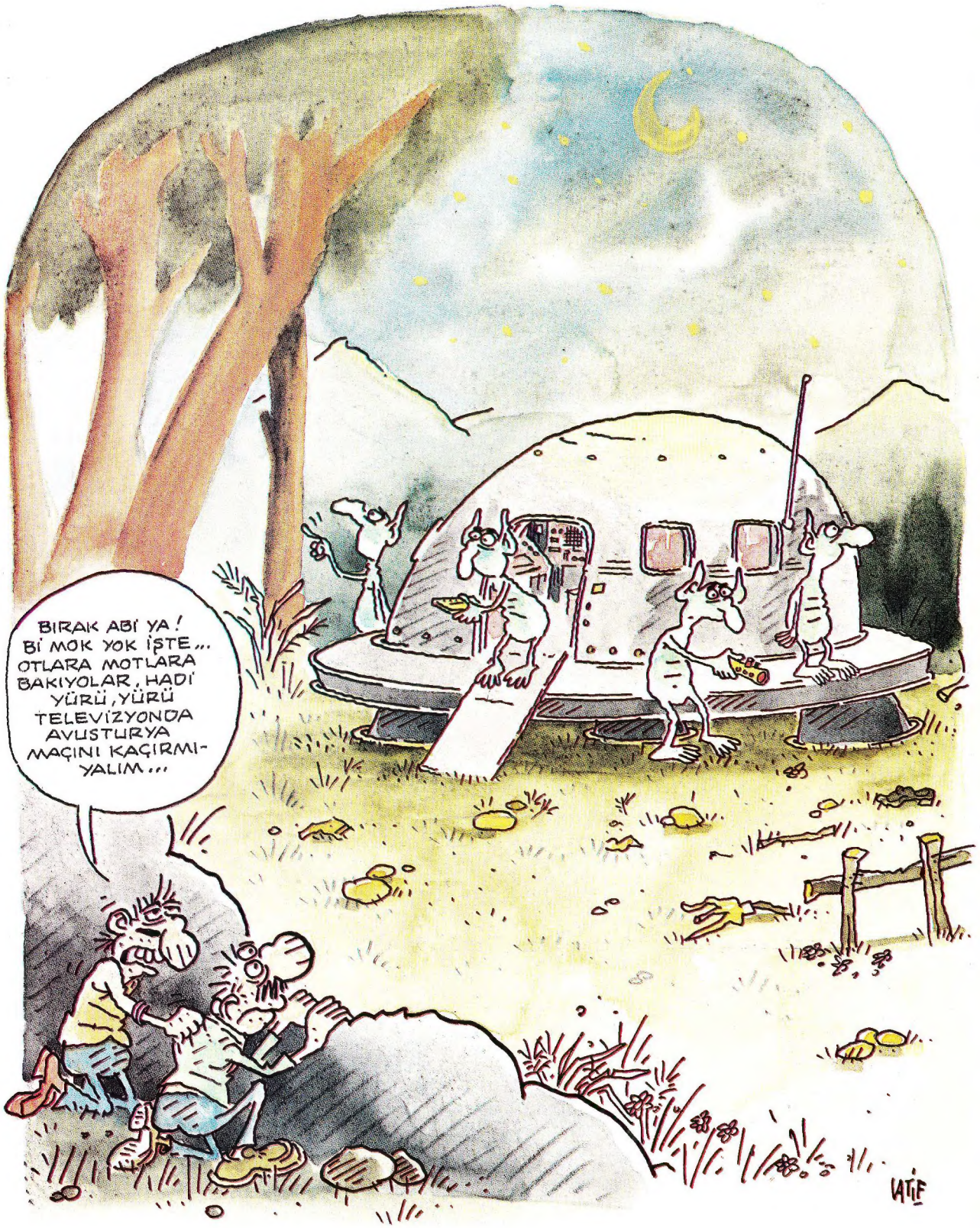
BIRAK ABİ YA! Bİ MOK YOK İŞTE... OTLARA MOTLARA BAKIYOLAR. HADİ YÜRÜ, YÜRÜ TELEVİZYONDA AVUSTURYA MAÇINI KAÇIRMIYALIM...
LATİF

Gelişmiş Nixdorf teknolojisinden gelişen Türk otelciliğine.

Her yıl daha çok Alman, Türk kahvesini Boğaz manzarası karşısında içiyor. Ege'de, Akdeniz'de güneşleniyor, denize giriyor. Her yıl daha çok Alman, Anadolu'nun tarihsel geçmişiyle tanışıyor. Her yıl daha çok konuk kendisini evinde hissediyor. Türkler ve Almanlar aynı ülkede, aynı zamanı paylaşıyorlar.

Güzel ve hızlı bir otel hizmetinin en önemli ögesi hatırlamak ve hatırlanabilmektir. En son ziyaretinizden isminizin hatırlanması, nasıl bir odayı tercih ettiğiniz, sevdiğiniz içki: Küçük ayrıntılar, ama farklı olmanızı sağlayan özellikler... Birçok konuğun, gerçekten kişiselleşmiş küçük otellere alışmasının en önemli nedeni...

Ama böylesine dostça bir hizmet artık küçük otellerle sınırlı değil.

Nixdorf'un yeni Otel Yönetim Sistemi'yle, en büyük otel bile en küçük ayrıntıyı, en küçük isteği hatırlayabilir ve önceden hazırlıklı olabilir.

Rezervasyonların kaydedilmesi ve doğru odanın zamanında hazır olması... Otel yönetimi için tam bir denetim olanağı.

Ve sistemin başka yararları:

Mini-bar kullanımları doğrudan kaydediliyor.

Bütün telefon konuşmaları merkezi bir sistemde toplanıyor; yapılan her konuşmanın ücreti hemen hesaba geçiyor.

Restoran ve bar gibi bütün satış noktalarındaki terminallerden sipariş bilgisayara ulaşıyor; ve bundan sonra ücretin hesaba kaydedilmesi, siparişin mutfağa iletilmesi ve tüketilen malzemenin stoktan düşülmesi, çok kısa bir zaman...

İşletme nasıl daha verimli kılınır; daha iyi ve daha hızlı bir servis ve daha çok kazanç nasıl bir araya gelir? İşte, Nixdorf'un çözümleri...

Nixdorf Otelcilik Sistemi, bütünsel çözüm veren tek bilgisayar sistemidir.

Eğer bir otel işletiyorsanız, hatırlamak ve hatırlanmak sizin için önemliyse, tek bir isim yeterli:

Nixdorf'la konukseverliğiniz hep bilinir.

Türk-Alman dostluğu geleceğe bakıyor.

NIXDORF COMPUTER

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.